

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 14 Απριλίου 2024 • Έτος 16^ο • Αρ. φύλλου 815

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΕΚΛΟΓΕΣ 2024

Κατά χιλιάδες αλλάζουν διεύθυνση

Πάνω από 20.000 αιτήσεις

Καταιγισμό αιτήσεων για αλλαγή διεύθυνσης ψηφοφόρων δέχεται η Υπηρεσία Εκλογών, η οποία παρουσιάζεται ανήμπορη να τις εξετάσει μία προς μία. Όπως καταγγέλλεται, δίνονται διευθύνσεις κατοικιών άλλων προσώπων, υπεραγορών αλλά και οικοπέδων. Το τελευταίο τρίμηνο υποβλήθηκαν 20.890 αιτήσεις, αριθμός που μπορεί να αλλοιώσει το εκλογικό αποτέλεσμα. **Σελ. 6**

ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

Το στοίχημα της Πάφου

Φαίδωνας Φαίδωνος και **Εύρος Λοϊζίδης** ανοίγουν τα χαρτιά τους στην «Κ» για το ποια Πάφο θέλουν να φτιάξουν. **Σελ. 7**

Ο βουλευτής **Χρίστος Χριστόφιας** μιλάει για το αν το ΑΚΕΛ μπορεί να ελπίζει στην πρωτιά. **Σελ. 9**

Ο ακαδημαϊκός **Φλόριαν Τράουνερ** αναλύει το νέο πακέτο νομοθεσιών της Ε.Ε. **Σελ. 16**

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τα μαθηματικά των εκλογών

Σε ποιες περιφέρειες εντοπίζει τις μεγαλύτερες απώλειες το εκλογικό επιτελείο του κυβερνώντος κόμματος και με ποιες κινήσεις σχεδιάζει να τις περιορίσει. **Σελ. 17**

■ Άρθρο Κυριακού Μπιστοτάκη
Η στρατηγική για το κλίμα. **Σελ. 18**

ΤΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ο Γόρδιος Δεσμός του μεταναστευτικού

Τα «θέλω» του Λιβάνου, οι προθέσεις της Συρίας και οι αρχές της Ε.Ε.

Ενώπιον σοβαρών διλημμάτων βρίσκεται η Λευκωσία στην προσπάθεια για ανακοπή των μεταναστευτικών ροών προς την Κύπρο. Το ενδεχόμενο υποβολής αιτήματος για επιστροφή των προσφύγων στη Συρία αποκλείεται, καθώς προσκρούει στις αρχές της Ε.Ε., η οποία έχει αναστείλει όλες τις διμερείς της σχέσεις με το συριακό καθε-

Κ. ΚΟΜΠΟΣ
Η Δαμασκός κρατάει το κλειδί για το προσφυγικό
Σελ. 4

στώ. Η μόνη επιλογή που φέρεται να έχει η Λευκωσία είναι το φρενάρισμα των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών από τον Λίβανο. Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης αναμένεται να εγείρει στην επερχόμενη Σύνοδο Κορυφής, στις 17-18 Απριλίου, ζήτημα πολιτικής και οικονομικής στήριξης του Λιβάνου από την Ε.Ε. **Σελ. 3**

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗ ΓΑΖΑ

Εν μέσω μιας εύθραυστης διαπραγματεύσεως

Μετά από έξι μήνες αιματοχυσίας, ο ισραηλινός στρατός την περασμένη εβδομάδα ανακοίνωσε ότι αποσύρει την 98η μεραρχία των ειδικών δυνάμεων από την παλαιστινιακή Λωρίδα. Η ανάπαυση και αντικατά-

σταση των στρατιωτών κρίθηκε αναγκαία. Την ίδια ώρα, ο Νετανάχου αισθανόταν να κλιμακώνεται η εσωτερική πίεση για την απελευθέρωση των ομήρων, με τις διαδηλώσεις να διογκώνονται και δεκάδες

χιλιάδες πολίτες να ζητούν την παραίτησή του. Στη φωτογραφία Παλαιστίνιοι εγκαταλείπουν τον προσφυγικό καταυλισμό Αλ Νουσαιράτ κατά τη διάρκεια ισραηλινής στρατιωτικής επιχειρήσεως. **Σελ. 20**

ΚΟΜΜΑΤΙΚΟ

Οι δύο βάρκες του ΔΗΣΥ

Τα νέα πηκτικά διλήμματα

Από κρίση σε κρίση φαίνεται να οδηγείται ο Συναγερμός, καθώς η επαρμοτερίζουσα στάση του γύρω από την κυβέρνηση ενισχύει την εσωστρέφεια. Όσα αποκαλύπτονται καταδεικνύουν πως στελέχη βρίσκονται υπογείως σε συνεργασία με το Προεδρικό, εξυπηρετώντας τη δική τους ατζέντα. **Σελ. 5**

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ

Οι υποψήφιοι προτιμούν τις χειραψίες

Μπορεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να ενισχύουν ολοένα την επιρροή τους, όμως σύμφωνα με τη μελέτη που έκανε η «Κ», οι υποψήφιοι εξακολουθούν να εμπιστεύονται περισσότερο την προσωπική επαφή. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Αλίμονο

Αλίμονο αν στη σύγχρονη δημοκρατία μας παραβιάζεται κατάφωρα το άρθρο 16 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο αναφέρει πως «Η κατοικία εκάστου είναι απαραβίαστος». Αλίμονο αν οι αστυνομικές αρχές της Δημοκρατίας εξαντλούν την αυστηρότητά τους σε ένα διαμέρισμα φτωχοδιαβόλων, μετά από πληροφορίες... όταν για το οργανωμένο έγκλημα τρεπεται σιγή ιχθύος. Αλίμονο αν η ποινή για παράνομη διαμονή στη Δημοκρατία είναι ο θάνατος. Ο θάνατος του νεαρού από το Μπαγκλαντές στη Λεμεσό είναι πέραν πάσης αμφιβολίας άδικος. Μαζί με τον νεαρό μετανάστη πέθανε και το αίσθημα του δικαίου.

ΠΑΖΑΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

Σκάκι εκατομμυρίων για την Ελληνική

Αναταράξεις στην πρόθεση της Eurobank για εξαγορά του συνόλου των μετοχών της Ελληνικής Τράπεζας προκαλεί η Δήμητρα Επενδυτική. Η Δήμητρα φαίνεται να παζα-

ρεύει την πώληση των μετοχών που διαθέτει στην Ελληνική. Πάντως σε κάθε περίπτωση η τράπεζα βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Eurobank. **Οικονομική, σελ. 5**

ΕΚΘΕΣΗ

Η Λευκωσία στον φακό

Η «Κ» επισκέφθηκε τη νέα έκθεση του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές – Λευκωσία: Άνθρωποι και Τόποι» και μίλησε με τη διευθύντρια του Τζένη Λυμπεροπούλου για το πώς μέσω των φωτογραφιών φαίνεται η εξέλιξη της Λευκωσίας. **Τέχνες, σελ. 1**

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Φεστιβάλ για ρίσκα

Η καλλιτεχνική διευθύντρια του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου Κατερίνα Ευαγγελάτου θέλει να διαλύσει μια παρεξήγηση: «Το μνημείο», λέει για την Επίδαυρο, «είναι αρχαίο. Ωστόσο η τέχνη εντός του οφείλει να είναι σύγχρονη. Το θέατρο είναι τέχνη πολεμική». **Τέχνες, σελ. 4**

να είσαι ΕΚΕΙ

49^η ΠΟΡΕΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΣ

Οδικός έρανος σε όλες τις πόλεις:
11 Απριλίου
Πορεία:
7 Απριλίου | Λεμεσός
14 Απριλίου | Λευκωσία, Λάρνακα, Αμμόχωστος, Πάφος

Άδεια Εράνου Υπουργείου Εσωτερικών: Ν.Π. 73/2023

www.bankofcyprus.com/NaEisaiEkei

ΠΑΖΑΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

Σκάκι εκατομμυρίων για την Ελληνική

Αναταράξεις στην πρόθεση της Eurobank για εξαγορά του συνόλου των μετοχών της Ελληνικής Τράπεζας προκαλεί η Δήμητρα Επενδυτική. Η Δήμητρα φαίνεται να παζα-

ρεύει την πώληση των μετοχών που διαθέτει στην Ελληνική. Πάντως σε κάθε περίπτωση η τράπεζα βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Eurobank. **Οικονομική, σελ. 5**

ΕΚΘΕΣΗ

Η Λευκωσία στον φακό

Η «Κ» επισκέφθηκε τη νέα έκθεση του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές – Λευκωσία: Άνθρωποι και Τόποι» και μίλησε με τη διευθύντρια του Τζένη Λυμπεροπούλου για το πώς μέσω των φωτογραφιών φαίνεται η εξέλιξη της Λευκωσίας. **Τέχνες, σελ. 1**

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Φεστιβάλ για ρίσκα

Η καλλιτεχνική διευθύντρια του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου Κατερίνα Ευαγγελάτου θέλει να διαλύσει μια παρεξήγηση: «Το μνημείο», λέει για την Επίδαυρο, «είναι αρχαίο. Ωστόσο η τέχνη εντός του οφείλει να είναι σύγχρονη. Το θέατρο είναι τέχνη πολεμική». **Τέχνες, σελ. 4**

HUBLOT

SQUARE BANG UNICO KING GOLD CERAMIC

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Απίστευτα κι όμως κυπριακά

Αν πρέπει να βάλω ένα τίτλο, που θα 'λέγε και η συμπαθής τάξη των δημοσιογράφων, αυτός θα ήταν: «Αμετανόητοι στο Κυπριόταν». Τουτέστιν, ενώ ο κόσμος τούς φτύνει, κάποιοι παπάδες νομίζουν ότι τους καταβρέχει φιλόβροχο. Όπως στην περίπτωση της παράνομης ανέγερσης του ναού στο Κάβο Γκρέκο. Για την αποπεράτωση του οποίου «η Εκκλησία Παναγίας Αγίας Νάπας εξέδωσε και πουλάει λαχνούς με δώρα, μεταξυ άλλων και το χρυσό μενταγιόν Αγίου Χριστοφόρου, με κλήρωση την Τρίτη του Πάσχα». Άγιο μενταγιόν! Τι άλλο θα σκεφτούν οι αθεόφοβοι, αγαπημένο μου ημερολόγιο;

Εκ παραλλήλου, σαν να μη μας έφταναν τα δικά μας ιερά και τέρατα, μαθαίνουμε ότι το Άγιο Φως δεν είναι ακριβώς θαύμα, αλλά δουλειά του Πατριάρχη. Αυτό αποφάνθηκε το δικαστήριο, δικαιώνοντας τον δημοσιογράφο Δημήτρη Αλικάκο που έκανε τη σχετική αποκάλυψη. Άποψη για το ακανθώδες ζήτημα είχε βεβαίως και η αγαπημένη μας δρ Αρετή Δημοσθένους, επιφανής θρησκευτολόγος στη νήσο των Αγίων. Η οποία είναι επίσης κανονολόγος, ισλαμολόγος, κοινωνιολόγος, επιδημιολόγος, ενίοτε δε και γιουρβιζιονολόγος. Ποιος δεν θυμάται άλλωστε την παρέμβαση της πολυσχιδούς Αρετής, όταν πρότεινε να αντικατασταθεί η λέξη Diabla με τη λέξη... σωτηρία!

Δήλωσε λοιπόν η θρησκευτολόγος για το Άγιο Φως, το οποίο τελικά δεν είναι από χέρι Θεού αλλά από... χέρι με αναπήρα: «Για να βγει με θαύμα πρέπει να υπάρχει δυνατή πίστη, ταπεινωση και αγιότητα. Αν δεν υπάρχει, δεν βγαίνει. Όπως όλα τα χριστιανικά θαύματα». Επιστημονικά ομιλούντες το επικείμενο είναι ακαταμάχητο, γεγονός που επικύρωσε και το μέλος του καρέ, η συνταξιούχος θεολόγος Θεοπίστη Θεοδούλου.

Κουίζ: Ποια είναι η σχέση της Αντιγόνης Παπαδοπούλου με το ΑΚΕΛ και τον εικαστικό Mustafa Hulusi; (η φωτογραφία από έκθεσή του στο Βερολίνο).

«Νισάφι πια με τα εκκλησιαστικά» ξέσπασε η Καλαμαρού αλλά αμέσως δαγκώθηκε, καθώς το επόμενο θέμα στο Top 10 «Απίστευτα Κι Όμως Κυπριακά» είναι το σήριαλ «Σεισμός Σεισμός Συναγεμρός». Προσωπικά βαριέμαι φρικτά να σχοληθώ και με τον Κουτσόφτα και με τον Τσέλεπο και με τη διόλου πρωτότυπη δήλωση Κουλλά: «Όσοι θέτουν πάνω απ' όλα την προσωπική τους φιλοδοξία να πάνε στο καλό». Σε αντίθεση με την κοσμοπολίτικη εξωστρέφεια του ΔΗΣΥ, για να το θέσω όσο πιο κομψά γίνεται, η οποία συνεχίζει να τροφοδοτεί την αχόρταγη διάθεση του καρέ για πολιτικό gossip.

Δύο ήταν τα θέματα της βδομάδας

που συνδύασαν υποδειγματικά τον λαμπερό κόσμο των σοσιαλιτέ και της show biz, με τον ηλκτικό κόσμο της πολιτικής. Και στα δύο πρωταγωνίστησαν πρωτοκλασάτα συναγεμρικά στελέχη. Η μεν Φωτεινή Τσιρίδου έδωσε συνέντευξη στο υπερπολυτελές σπίτι της, απαντώντας τις 50 ερωτήσεις της Ειρήνης Χριστοφόρου για το Must Talk. Ο δε Ευθύμιος Δίπλαρος άστραψε λόγω της βάφτισης της κόρης τού ζεύγους Μαυρικού - Ιλαίρας και βρόντηξε λόγω της ειρωνείας του Άριστου Δαμιανού στο στούντιο του Sigma. Όπως σχολίασε και η οριστή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού: «Αυτό θα πει πολιτική λουσιμένη στη χρυσόσκονη».

Μετά από αυτά τα δείγματα εξελιγμένης μεταπολιτικής, τι να μας πει και ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης που έκανε τον διατητή σε αγώνα ποδοσφαίρου με πισιρικάδες; Ή ακόμα χειρότερα, μπροστά στη κλιδή της Τσιρίδου, πόσες ελπίδες έχει το έργο «Η Πρώτη Κυρία Στα Μπουζούκια»; Αναφέρωμαι βεβαίως στον επίσης χορό του ΔΗΚΟ στο Pavillion, αγαπημένο μου ημερολόγιο, με τραγουδιστή τον Νίκο Μακρόπουλο.

«Έτσι εξηγούνται όλα» είπε η Ρενέ Κυπριασί, η οποία εξειδικεύεται ως γνωστόν στη ΔΗΚΟϊκή σημειολογία. Ο συνηρισμός της ομολογούμενης είχε εξαιρετικό ενδιαφέρον,

αγαπημένο μου ημερολόγιο. Ξεκινούσε από τον Μακρόπουλο, περνούσε στο υπέροστο σουζέ του «Εγώ είμαι η λάθη μου» και κατέληγε στον βουλευτή του ΔΗΚΟ Χρυσάνθο Σαββίδη. «Τουτέστιν;» αναρωτήθηκε το καρέ. «Τουτέστιν, δώστε βάση στους στίχους: Εμένα ακόμα δε γεννήθηκε αυτός που θα με κρίνει, κριτής για μένα είναι μόνο ο Θεός» είπε η Ρενέ και μας παρέπεμψε στο παραπολιτικό της εφημερίδας Φιλελεύθερος.

Σύμφωνα με το δημοσίευμα κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Περιβάλλοντος στη Βουλή η βουλευτριά του Volt Αλεξάνδρα Αταλίδου είπε ότι ουδείς είναι υπεράνω του νό-

μου. Ο Χρυσάνθος Σαββίδης συμφώνησε, πλην όμως σημείωσε ότι κάποιοι λαϊκίζουν χτυπώντας την Εκκλησία. «Είστε νομοθέτες και μιλάτε με αυτό τον τρόπο» του υπέδειξε η Αταλίδου. «Είμαι χώρκατος, πιστεύουμε στον Θεσμό άντρας και γυναίκα. Εσύ;» αντέτεινε εκείνος. «Λόγια Μεγάλων Ανδρών» σχολίασε η Ρενέ, βάζοντας την τελεία.

Με τούτα και μ' εκείνα φτάσαμε στο εβδομαδιαίο βραβείο «Απίστευτα Κι Όμως Κυπριακά», αγαπημένο μου ημερολόγιο, με επικρατέστερες υποψηφιότητες: Τις εικοινωνιακές καμπάνιες της Αντιγόνης Παπαδοπούλου και του Δημήτρη Σιεπτάνη. Η πρώτη κατέρχεται ως ανεξάρτητη υποψήφια δήμαρχος Μόρφου και ο δεύτερος ως υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος στον Δήμο Έγκωμης με το ΕΛΑΜ.

Το κουλό του πράγματος σε σχέση με την Αντιγόνη έγκειται στο γεγονός ότι διεκδικεί τη δημαρχία με το σλόγκαν... του ΑΚΕΛ! Η μοναδική διαφορά στο δικό της «Δύναμη διεκδίκησης» είναι ένα πορτοκάλι. «Αν ήθελε να το τερματίσει η Αντιγόνη, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει μια από τις πορτοκαλιές του διάσμου Βρετανού, τουρκοκυπριακής καταγωγής, εικαστικού Mustafa Hulusi και έτσι να κερδίσει» υπέδειξε στο καρέ.

Δυστυχώς για την Αντιγόνη, ο υποψήφιος Σιεπτάνης υπήρξε πιο ευρηματικός. Στην καμπάνια του ποζάρει με κλειστά μάτια και με σλόγκαν... «Με κλειστά μάτια!». Τουτέστιν, με κλειστά μάτια ψηφίστε Σιεπτάνη! Οφείλω να το παραδεχτώ, αγαπημένο μου ημερολόγιο, ότι είναι μία από εκείνες τις σπάνιες περιπτώσεις που δηλώνω αυθεντικά εντυπωσιασμένη. Chapeau, Sheitanni! Ανεβάσατε τον πήχη πολύ ψηλά.

Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»

14.4.1934

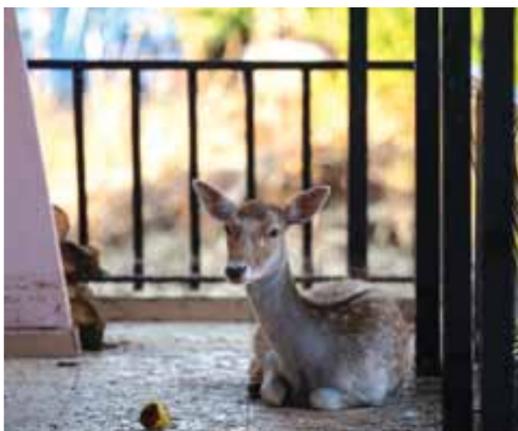
ΑΓΩΝ: «Εις το χθεσινόν φύλλον της “Καθημερινής” επιλαμβάνεσθε του ζητήματος της φυματιάσεως και πολύ λογικώς συνιστάτε την ίδρυσιν αναστοριών και αύξηση των κλινών. Πράγματι η σύστασις περί αύξησεως κλινών είναι ορθοτάτη αλλ' ανεφάρμοστος παρ' ημίν διότι δοθέντος ότι ο αριθμός των εν Ελλάδι φυματικών υπερβαίνει τας 150 χιλιάδας, έπειτα ότι αι κλίναι δέον να είναι ανάλογοι ήτοι να μετρήνται κατά χιλιάδας, όπερ αδύνατον διά την έλλειψιν χρημάτων. Διότι αι αν δεχθώμεν ότι η πτωχή Ελλάς ηδύνατο να προσαρμοσθή προς την επιτακτικήν ταύτην ανάγκην πάλιν θα ποτόχει ο αγών κατά της φυματιάσεως ένεκα του αδιαπαιδαγωγήτου του λαού, όστις πρέπει να πληροφορηθή ότι η νόσος αυτή είναι κυρίως μολυσματική και άμα εγκαρφηθή η ιδέα αυτή εις την συνείδησίν του τότε και μόνον θα μάθη να προφυλάσσεται από του μολύσματος. Διότι σήμερον ακόμη υπάρχουν οι φρονούντες ότι η νόσος αυτή είναι κληρονομική και επομένως μοιραία. Με τιαύτην αντίληψιν βεβαίως θ' αστοχήσουν όλα τα μέτρα». [φωτ.: Επιστήμονας επεξεργάζεται εμβόλιο κατά της φυματίωσης, 1947]

ΑΝΑΠΑΥΛΑ: Η διαταχθείσα παρά του κ. Υφυπουργού της Συγκοινωνίας προσωρινή διακοπή της τηλεφωνικής επικοινωνίας ιδιωτών και δημοσίων υπηρεσιών εωρτάσθη πανηγυρικά από τους διαφόρους υπαλλήλους, τους οποίους οι ιδιώται καταδιώκουν τηλεφωνικούς εις τα γραφεία των. Δι' όλης της ημέρας τα τηλέφωνα εσίγων. Αφ' ετέρου όμως οι ιδιώται, οι οποίοι συναντούν αρκετάς δυσκολίας διά να εισέλθουν εις τα διάφορα υπουργεία εστερήθησαν και της διά του τηλεφωνικού σύμματος... εισόδου των εις αυτά, θα επανέλθουν δε ασφαλώς δριμύτεροι αποκαθισταμένης της τηλεφωνικής επικοινωνίας.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ: Αγγέλλεται εκ Στοκκόλμης ότι η Κυβέρνησις προτίθεται να καταθέση [...] νομοσχέδιον, δι' ου θ' απαγορεύεται η ύπαρξις και λειτουργία επί ουσιδικού εδάφους ιδιωτικών οργανώσεων προοριζομένων διά την προάσπισιν πολιτικού κόμματος ή άλλης παρεμφερούς οργανώσεως.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Ελαφάκια, χώρκατοι και λουβάνες

Ελαφάκια φύγετε. Εξω. Εξωωωωωω.

Ο αρχιμανδρίτης Νεκτάριος κινδυνεύει με φυλάκιση και τσουχερό πρόστιμο -ευτυχώς λεφτά υπάρχουν- διότι είχε στην κατοχή του, σε κτήμα στον Λυθροδόνα, δύο αδήλωτα ελαφάκια. Ο δικηγόρος του πάντως δήλωσε πως το ένα ελαφάκι είναι ο Ρούντολφ και ήρθε στην Κύπρο για να επισκεφθεί το άλλο ελαφάκι, που τυγχάνει να είναι εξάδελφός του.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως, σε αντίθεση με τα κυπριακά αγρίνα, τα οποία όπως μας είχε εξηγήσει ο Δίπλαρος προβαίνουν σε αιμομιξίες, τα ελαφάκια του γέροντα -λέμε τώρα- Νεκταρίου είναι πολύ σεμνά και δεν προβαίνουν σε μεταξύ τους ερωτικές πράξεις. Είναι βέβαια προφανές πως ζούμε πια σε μια τόσο σουρεαλιστική χώρα που δύσκολα μπορούμε να ξεχωρίσουμε τα fake news από την πραγματικότητα.

Σε συγκλονιστική είδηση που αλιεύσαμε στο κυπριακό διαδίκτυο μάθαμε πως γνωστή εγχώρια influencer έφτιαξε λουβάνια για μια εξίσου γνωστή influencer εκ Λεμεσού, η οποία και έμεινε άφωνη. No further comment. Δεν μου άρεσε που κάποιοι χλευάζαν. Κάτω τα χέρια από τις λουβάνες.

«Είμαι χώρκατος και πιστεύουμε (ποιοι άλλοι χώρκατοι άραγε) στο θεσμό άνδρας και γυναίκα...». Αυτό είπε μεταξύ άλλων χαριτωμένος ο βουλευτής του ΔΗΚΟ Χρυσάνθος -από το

χρυσό άνθος- Σαββίδης στην Αταλίδου. Τι άραγε ήθελε να πει ο ποιητής; Μήπως μόνο χώρκατοι δικαιούνται να ξεχωρίζουν τους άντρες από τις γυναίκες; Και τι άραγε έχει να δηλώσει ο Νικόλας Παπαδόπουλος που ένεκα πριγκιπικής καταγωγής δεν γίνεται να είναι χώρκατος;

Ένα πουλάκι -βασικά ένας «σπουρτόλος» παπαγάλος- μου ψιθύρισε μια φοβερή ιστορία με άρωμα θειωρινών συνωμοσιών. Τι μεταφέρω με πάσα επιφύλαξη και αμαρτίαν ουκ έχω. Στο αρχικό στάδιο της εκκόλαψης του Αββακουμγκέπ είχε προταθεί συμφωνία με βάση την οποία κάποιοι ζωηροί μοναχοί θα έφευγαν διακρι-

κά για Μονές του εξωτερικού -συνήθως πρακτική του παρελθόντος σε παρόμοια εκκλησιαστικά σκάνδαλα- ώστε να αποφευχθεί η αναστάτωση των πιστών. Jesus Christ. Ακούστε όμως και παρακάτω.

Η συμφωνία κατέρρευσε, όταν μέλος της Ιεράς Συνόδου διαφώνησε λέγοντας «και τι θα γίνει αν επιστρέψουν σε μερικά χρόνια, διεκδικώντας ακόμη και τον αρχιεπισκοπικό θρόνο»; Ποιος ήταν αυτός ο ιεράρχης του τόσο αγχώνεται για τη διαδοχή ενός Αρχιεπισκόπου που τόσο πρόσφατα ενθρονίστηκε; Απάντηση: Είναι αυτός στον οποίο δεν πάει ο νους σας. Είναι αυτός που το παίζει σχεδόν

αδιάφορος για αξιώματα. Ουαί υμίν, γραμματείς, φαρμακεία και μπτροπολίτες υποκριτές.

Αντί οι μοναχοί να προσεύχονται για τη σωτηρία του κόσμου στη μετέπειτα ζωή, παίρνουν το ψωμί του κόσμου (των ζαχαροπλαστών) στην παρούσα ζωή πουλώντας γλυκά. Αυτή η γεμάτη απελπισία δήλωση, σύμφωνα με τον πρόεδρο το ζαχαροπλαστών Κύπρου, ανήκει στον Αρχιεπίσκοπο Γεώργιο, ο οποίος έδειξε κατανόηση, όταν του ανέφεραν πως αντιμετωπίζουν αθέμιτο ανταγωνισμό από φούρνους και ζαχαροπλαστεία τα οποία λειτουργούν πλέον σε πολλές Μονές. Κάποιοι δυστυχώς φτιάχνουν μέχρι και κρέπες! Θεού, Κύριε, φυλακίν τω στόματί μου. Ας ελπίσουμε να μην επεκταθούν και σε είδη περιπέτρου. Για να είμαι πάντως απόλυτα ειλικρινής, το αμυγδαλωτό που έτρωγα παιδί στη Μονή Αγίου Ηρακλείδου δεν το αλλάζω με τίποτα. Αμαρτία εξομολογημένη...

Είδα ψες ένα πολύ περίεργο εφιαλτή. Ένας δικηγόρος -όχι του διαβόλου- κυνηγούσε μια γυναίκα -όχι τη γυναίκα του Κάισαρα- και της φώναζε Έξωωω. Κάποια ελαφάκια μετρούσαν λείε λεφτά. Και πως ένας σκονοβέτης ήθελε να κάνει τη Μονή Αββακούμ ταϊνία, με σήμανση «ακατάλληλη για ανηλίκους». Μετά ξηπνησα και συνειδητοποίησα πως στην πραγματικότητα τα πράγματα είναι πιο εφιαλτικά από ότι ήταν στο όνειρό μου. Θεέ μου, βοήθησέ μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτιπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Tηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Οι πόρτες του Μπασάρ Αλ Άσαντ είναι ανοικτές για την επιστροφή Σύρων προσφύγων, ωστόσο, τόσο για ανθρωπιστικούς, όσο και για πολιτικούς λόγους, η Λευκωσία δεν αναμένεται να προσεγγίσει το καθεστώς της Δαμασκού, το οποίο διατηρεί σχέσεις μόνο με τη Μόσχα και την Τεχεράνη. Άλλωστε, η επιλογή αυτή αποτελεί ουσιαστικά μονόδρομο για την κυπριακή κυβέρνηση, καθώς, όπως έλεγαν στην «Κ» κοινοτικοί κύκλοι, «η Ε.Ε. έχει αναστείλει όλες τις διμερείς σχέσεις με την κυβέρνηση της Συρίας εδώ και 13 χρόνια, δεδομένης της άσκησης βίας και της τραγικής κατάστασης στην οποία έχουν περιέλθει τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα». Υπό το φως αυτών των δεδομένων και των ομόφωνων αποφάσεων που έλαβε η Ε.Ε., με τη συμμετοχή και των 27 χωρών της Ένωσης (σ.σ. Μάιος 2011), οι ίδιοι κοινοτικοί κύκλοι υποδεικνύουν ότι «κανένα κράτος-μέλος δεν φέρεται να νομιμοποιείται πολιτικά να συζητήσει, πόσω μάλλον να συνομολογήσει συμφωνία με το καθεστώς της Συρίας, το οποίο βρίσκεται στη λίστα ευρωπαϊκών χωρών «έχει εξαιρεθεί από

Ο Μπασάρ Αλ Άσαντ θα αντιμετώπιζε με θετικό φακό ενδεχόμενη πρόταση για επιστροφή Σύρων προσφύγων στη χώρα, καθώς θα μπορούσε να την εκμεταλλευθεί, ως ένδειξη αποενοχοποίησης και νομιμοποίησης του καθεστώτος του.

Με βάση το ισχύον κοινοτικό πλαίσιο, το κάθε κράτος-μέλος θα μπορούσε να καταρτίσει τους δικούς του καταλόγους «ασφαλών» χωρών/περιοχών και άρα και η Κυπριακή Δημοκρατία θα μπορούσε ενδεχομένως να πράξει ανάλογα στην περίπτωση της Συρίας.

ευρωπαϊκά περιφερειακά προγράμματα, ως επίσης και από την παροχή δανείων και τεχνικής βοήθειας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων».

Ξένη διπλωματική πηγή, με άριστη γνώση του θέματος, επισήμανε ότι «εξ όσων αντιλαμβανόμαστε, ο Μπασάρ Αλ Άσαντ, θα αντιμετώπιζε με θετικό φακό ενδεχόμενη πρόταση για επιστροφή Σύρων προσφύγων στη χώρα, καθώς θα μπορούσε να την εκμεταλλευθεί, ως ένδειξη αποενοχοποίησης και νομιμοποίησης του καθεστώτος του. Ωστόσο», πρόσθεσε, «στην

εξίσωση αυτή θα πρέπει να τοποθετηθούν τρία βασικά δεδομένα, υπό μορφή ερωτημάτων, τα οποία εάν τα απαντήσουμε, θα δούμε ότι λειτουργούν αποτρεπτικά σε κάθε σκέψη για οποιαδήποτε είδους συμφωνία μιας ευρωπαϊκής χώρας, με το καθεστώς της Δαμασκού:

1) Δεδομένης της διαπιστωμένης καταστρατήγησης κάθε έννοιας ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία, θα ήταν θεμιτή μια πρόταση επιστροφής προσφύγων στη συριακή επικράτεια; Η απάντηση είναι αρνητική», σημείωσε η ίδια ξένη διπλωματική πηγή, προσθέ-

τοντας ότι «τα πλείστα κράτη-μέλη της Ε.Ε., αλλά και ανθρωπιστικές οργανώσεις, θεωρούν ότι η χώρα δεν μπορεί να εκληφθεί ως 'ασφαλής', υπό τις παρούσες συνθήκες, προκειμένου να δρομολογηθεί επιστροφή Σύρων προσφύγων».

2) «Μήπως θα μπορούσαμε να εξετάσουμε το ενδεχόμενο να θεωρηθούν ως ασφαλείς μόνο κάποιες περιοχές της Συρίας» διερωτήθηκε η ίδια πηγή (σ.σ. όπως δηλαδή ζητεί η Λευκωσία); «Η απάντηση», πρόσθεσε, «φρονώ ότι είναι και πάλι αρνητική», εξηγώντας ότι «αρκετά κράτη-μέλη, περιλαμβανομέ-

νης της Γερμανίας, φέρονται να θεωρούν ότι δεν είναι δυνατόν να διαχωρίσουμε μια χώρα σε περιφέρειες και να εκλάβουμε αποσπασματικά κάποιες περιοχές της ως ασφαλείς». Σημειώνεται ότι η θέση αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει απάντηση και στην προσπάθεια της Λευκωσίας για χαρακτηρισμό κάποιων περιοχών της Συρίας ως «ασφαλών», κάτι που έχει επανειλημμένα εγείρει η κυπριακή κυβέρνηση και απέτυχε το βασικό αντικείμενο των επαφών του ΥΠΕΣ Κωνσταντίνου Ιωάννου στη Δανία, τη Τσεχία και την Ελλάδα. Μια προ-

σπάθεια που αφενός δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία των κρατών-μελών της Ε.Ε. και αφετέρου προσκρούει και σε ανθρωπιστικές οργανώσεις, όπως η Human Rights Watch που χαρακτήρισε τις κυπριακές ιδέες ως «επικίνδυνες και μη ρεαλιστικές».

3) «Η πολιτική θέση που έχει ομόφωνα υιοθετήσει η Ε.Ε. στη Συρία, επιτρέπει σε κάποιο κράτος-μέλος την προσέγγιση του καθεστώτος Άσαντ και τη συνομολόγηση διμερούς συμφωνίας για επιστροφή Σύρων προσφύγων στη χώρα; Αυτό αποτελεί το τρίτο ερώ-

τημα, επισήμανε η ίδια πηγή, προσθέτοντας ότι «στην περίπτωση αυτή, σε νομικό επίπεδο ενδέχεται να παρέχεται η δυνατότητα αυτή, αλλά σε πολιτικό επίπεδο, η απάντηση εκτιμάται ότι είναι αρνητική». Εξήγησε ότι πέραν των ευρωπαϊκών κυρώσεων που έχουν επιβληθεί στη Δαμασκό, ο ρόλος που διαδραματίζει το καθεστώς Άσαντ και οι στενές σχέσεις με το καθεστώς Πούτιν, αλλά και με την Τεχεράνη, δεν αφήνουν καμιά αμφιβολία για τους λόγους που υπαγορεύουν σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. να τηρήσουν αποστάσεις από τη Συρία. Ακόμη περισσότερο υπό το φως των απειλών του θρησκευτικού ηγέτη του Ιράν Αλί Χοσεΐνι Χαμενεΐ, ο οποίος, ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές, εξήγγειλε επίθεση κατά του Ισραήλ, ως απάντηση στο πολύνεκρο κτύπημα της χώρας στην πρεσβεία του Ιράν, στη Δαμασκό.

Σημειώνεται ότι με βάση το ισχύον κοινοτικό πλαίσιο, το κάθε κράτος-μέλος θα μπορούσε, εάν το επιθυμούσε, να καταρτίσει τους δικούς του καταλόγους «ασφαλών» χωρών/περιοχών και άρα και η Κυπριακή Δημοκρατία θα μπορούσε ενδεχομένως να πράξει ανάλογα στην περίπτωση της Συρίας, χωρίς να ζητήσει τη στήριξη κανενός άλλου ευρωπαϊκού κράτους. Ακόμη όμως και στην υποθετική περίπτωση που η Κύπρος εκλάμβανε μονομερώς ως ασφαλείς κάποιες περιοχές της Συρίας, θα απαιτούνταν συμφωνία με το καθεστώς της χώρας, προκειμένου να υλοποιηθεί η επιστροφή Σύρων προσφύγων από κυπριακό σε συριακό έδαφος. Και άρα, η Λευκωσία θα έμενε εκτεθειμένη τόσο σε ανθρωπιστικό, όσο και σε πολιτικό επίπεδο, σε όλη την Ε.Ε. και όχι μόνο.

Διευκρινίζεται ότι η Ε.Ε. θα προχωρήσει στον καταρτισμό κοινών λιστών για χαρακτηρισμό χωρών ως «ασφαλείς», με βάση το νέο Σύμφωνο για το μεταναστευτικό, που εγκρίθηκε από την Ευρωβουλή, την περασμένη Τετάρτη.

Ωστόσο, το Σύμφωνο, περιλαμβανομένων των δέκα νομοθετημάτων του, δεν θα εφαρμοστεί πριν από το 2026. Το Σύμφωνο θεσμοθετεί διαδικασίες, για την υποδοχή μεταναστών, για ταχύτερη εξέταση αιτήσεων ασύλου και για αυστηρότερες νομικές διαδικασίες και ποινές για τους διακινητές μεταναστών και αποτελεί ένα θετικό βήμα. Ωστόσο, το μείζον ζήτημα των μετεγκαταστάσεων, δεν έχει καταστεί υποχρεωτικό, όπως ζητούσε η κυπριακή κυβέρνηση, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την Κύπρο και για όλες τις χώρες πρώτης γραμμής.

Οι πόρτες του Άσαντ είναι ανοικτές, αλλά...

Η Λευκωσία δεν «καλεί» Δαμασκό για επιστροφές προσφύγων – Μόνη λύση η στήριξη του Λιβάνου

Ο Λίβανος στη Σύνοδο Κορυφής

Αντικειμενικά και με δεδομένο ότι το ζήτημα επιστροφής προσφύγων στη Συρία «δεν είναι προς συζήτηση στην παρούσα φάση (no go for the time)», η μόνη πραγματική διαθέσιμη επιλογή που φέρεται να έχει η Λευκωσία, είναι το φρενάρισμα των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, από τον Λίβανο. Ως εκ τούτου, όπως μας λέχθηκε, ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης αναμένεται να ενημερώσει τους εταίρους στην Ε.Ε. για τις προσφυγικές ροές που φτάνουν στην Κύπρο και στο πλαίσιο

αυτό, προσανατολίζεται να εγείρει στην επικείμενη Σύνοδο Κορυφής, στις 17-18 Απριλίου, ζήτημα πολιτικής και οικονομικής στήριξης του Λιβάνου από την Ε.Ε. Η Λευκωσία, όπως μας λέχθηκε από αρμόδια αξιωματικό, προσδοκά ότι περί τα τέλη Απριλίου, η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν θα είναι σε θέση να ταξιδέψει στον Λίβανο, «νοσημέντου βεβαίως ότι η Ε.Ε. θα είναι έτοιμη να προβεί σε συγκεκριμένες ανακωινώσεις, περιλαμβανομένων και ουσιαστικής οικονομικής στή-

ριξης προς τη Βηρυτό, στο πλαίσιο μιας συμφωνίας που θα περιλαμβάνει και το φρενάρισμα των προσφυγικών ροών», όπως δηλαδή επιδιώκει η Κυπριακή Δημοκρατία. Σε μια τέτοια περίπτωση, στον Λίβανο αναμένεται να επιδιώξει να ταξιδέψει (ξανά) και ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης.

Κύκλοι της Ε.Ε. εκτιμούν ότι υπάρχει διάθεση για μια περισσότερο ενισχυμένη οικονομική στήριξη του Λιβάνου, αλλά αφήνεται να εννοηθεί ότι «τα ενισχυμένα αυτά κονδύλια, δεν είναι εύκολο να προ-

σεγγιστούν τα μεγάλα πακέτα στήριξης που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς την Τουρκία ή προς την Αίγυπτο». Οι ίδιοι κύκλοι, αν και δεν αποκλείουν τίποτα, φροντίζουν να υπενθυμίσουν ότι ο Λίβανος είναι ένα ακέφαλο κράτος, χωρίς πρόεδρο εδώ και ενάμιση χρόνο, έχει επικριθεί για διαφθορά και κακοδιαχείριση, ενώ στο Κοινοβούλιο της χώρας συμμετέχει και η πολιτική πτέρυγα της Χεζμπολά, το παραστρατιωτικό τμήμα της οποίας βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση

με το Ισραήλ (και στη λίστα κυρώσεων της Ε.Ε.). Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, «σε κάθε περίπτωση, και στο πλαίσιο οποιασδήποτε οικονομικής στήριξης, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι κάθε ευρώ που ενδεχομένως να διατεθεί από την Ε.Ε. προς τον Λίβανο, δεν θα καταλήξει σε λάθος χέρια, κάτι που ουδείς επιθυμεί, καθώς θα περιπλέξει ακόμη περισσότερο την κατάσταση στη Μέση Ανατολή και θα προκαλέσει άλλες επιπλοκές».

Όπως δημοσίευσε η «Κ» την πε-

ρασμένη Κυριακή, κύκλοι στην Ε.Ε. θεωρούν τον Λίβανο ως μια βραδυφλεγής βόμβα, η οποία εκτιμάται ότι θα εκραγεί σε ενδεχόμενη περίπτωση μιας γενικευμένης πολεμικής σύρραξης Ισραήλ-Χεζμπολάχ, ενισχύοντας μοιραία τις ροές προσφύγων και μεταναστών προς την Κύπρο. Οι καταμετρημένοι Σύροι πρόσφυγες που φιλοξενούνται στον Λίβανο ανέρχονται σε 1,8 εκατομμύρια, ενώ εκτιμάται ότι στην πραγματικότητα προσεγγίζουν τα 3 εκατομμύρια.

ΑΡΘΡΟ / Του ΔΗΜΗΤΡΗ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Από πολιτικός σε influencer και το ανάποδο

Είναι πολλές οι φορές που διερωτήσαμε αν οι δικές μας οι προτεραιότητες συγχρονίζονται με αυτές των συμπολιτών μας. Πολλές φορές εμείς, παρευριστόμενοι είτε από την επικαιρότητα, είτε από τις εκλογικές μας διαδικασίες, επηρεασμένοι από τον εσωτερικό μωσαϊκό κύκλο των κομμάτων μας. Από και πέρα η συζήτηση θα επικεντρωθεί, πολλές φορές θα εξαντληθεί στα «καυτά» θέματα της επικαιρότητας που γίνονται ακόμα πιο καυτά από την ένταση της οσμής σκανδάλου που θα εκπέμπουν.

Οι σημερινές συνθήκες που ζούμε, και που σε αυτές διεξάγεται και η πολιτική διεργασία, είναι τόσο γοργές με την προσοχή των

πολιτών να αποσπάται συνεχώς από το επόμενο ερέθισμα που δεν υπάρχει ούτε η υπομονή, ούτε ο χρόνος για να γίνουν αναλύσεις εις βάθος. Εδώ, οι ειδικοί των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μας λένε, και σε εμάς στους πολιτικούς και σε όσους τα χρησιμοποιούν για να περάσουν μήνυμα, πως τα βίντεο θα πρέπει να είναι ιδανικά κάτω από ένα λεπτό. Αυτή η κερκτική ταχύτητα συμπαράσφουσε δυστυχώς και την πολιτική διεργασία και διαδικασία.

Η απαξίωση της πολιτικής ξεκίνησε πριν από την είσοδο και την καθιέρωση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως ένα βασικό εργαλείο ενημέρωσης, πολύ πριν εθιστούμε σε αυτά. Αυτή η καθι-

ρωση επίπευσε δυστυχώς αυτή την απαξίωση. Σήμερα βλέπουμε πολιτικούς να προσπαθούν να μιμηθούν influencers, συνθήκες με άγαρμπο τρόπο και με αμφισβητούμενο αποτέλεσμα. Την ίδια ώρα βλέπουμε και influencers να ρίχνονται στον στίβο της πολιτικής. Και προφανώς το κάνουν καλύτερα. Αφού οι πολιτικοί, σκέφτονται, έρχονται στα δικά μας χωράφια, γιατί να μην πάμε εμείς στα δικά τους;

Αυτή η αντίληψη καταστρέφει περαιτέρω –δυστυχώς– την πολιτική διεργασία. Πιστεύω πως είναι η στιγμή να πούμε το χιλιοεπιτομένο έκαστος στο είδος του. Σκεφτείτε μια χώρα, ή τον πλανήτη όπου οι πολιτικοί δεν θα τρέχουμε

πίσω από τα social media, ή δεν θα βγάζουμε την ατζέντα μας στη βάση του τι θα πουλήσει σε αυτά. Δεν εισηγούμαι να αποξενωθεί η πολιτική αλλά να βρεθεί μια πιο υγιής συνεργασία.

Αν κάνουμε αυτή την άσκηση, και πάμε για χάρην συζήτησης στο άλλο άκρο. Ποια θα ήταν τα θέματα που θα έδιναν βαρύτητα οι πολιτικοί χωρίς τα social media; Ποια θα ήταν η ατζέντα; Θα προσπαθούσαμε να εξηγήσουμε τι σημαίνει για μας το ενεργειακό αδιέξοδο της χώρας μας και τις επιλογές που έχουμε; Θα βάζαμε στην ατζέντα πιο έντονα τα περιβαλλοντικά θέματα, ανοίγοντας τη βεντάλια και στην ποιότητα της ζωής; Θα τα συνδέαμε αυτά τα δύο με την

εκκρεμότητα του Κυπριακού; Θα βάζαμε στην εξίσωση και το πώς επηρεάζεται η οικονομία, από το ατομικό πορτοφόλι, στην επιβίωση της οικογένειας αλλά και στην οικονομία της χώρας; Μπορούμε να βάλουμε και την παράμετρο της τεχνητής νοημοσύνης ως συνισταμένη αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας; Και δεν αγγίξαμε καν την παιδεία της χώρας, ούτε διασυνδέσαμε την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτή η ατζέντα, η οποία εμπλουτίζεται και ανοίγεται συνεχώς, δεν είναι εύκολη. Στο να αναλυθεί και να εξηγηθεί. Είναι όμως, πιστεύω, απαραίτητο να το κάνουμε. Να επιμένουμε. Να φύγουμε από τη λογική του τι είναι έτοιμος ο

κόσμος να ακούσει και να καταλάβει. Που σήμερα περιλαμβάνει από σκάνδαλα σε εκκλήσεις και παραλίες μέχρι τις ενδυματολογικές επιλογές πολιτικών και συζύγων. Είναι ο μόνος τρόπος για να εξηγήσουμε την αξία της πολιτικής και τη χρησιμότητά της. Διαφορετικά θα βλέπουμε μια συνεχή αναφορά σε influencers. Και το μπέρδεμα θα μεγαλώνει. Για το ποιοι ξεκίνησαν σαν πολιτικοί και ποιοι από influencers το παίζουν πολιτικοί.

Ο Κ. Δημήτρης Δημητρίου είναι Βουλευτής Λευκωσίας ΔΗΣΥ, πρόεδρος Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών twitter: @dmdemetriou

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΜΠΟΣ, Υπουργός Εξωτερικών

Κλειδί για το Μεταναστευτικό η Συρία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι πιο παρεμβατική ως προς τη βοήθεια που προσφέρει στον Λίβανο

Η πηγή των αυξημένων ροών από τον Λίβανο παραμένει στη Συρία και η Ε.Ε. πρέπει να επαναπροσεγγίσει τη στάση της στη ρίζα του ζητήματος, λέει στην «Κ» ο υπ. Εξωτερικών Κωνσταντίνος Κόμπος.

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

«Είμαστε σε συνεννόηση με όλους τους εταίρους της «Αμάλθειας» προκειμένου να εξεταστεί αν θα υπάρξει αλλαγή της μεθοδολογίας παραλαβής και διανομής της ανθρωπιστικής βοήθειας με την προσθήκη άλλων αποδεκτών αναδόχων. Εξ αρχής το πλάνο ήταν να υπάρξουν συμπληρωματικοί δρώντες» λέει σε συνέντευξη του στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Κωνσταντίνος Κόμπος μετά το πλήγμα του Ισραήλ στην ΜΚΟ «World Central Kitchen». Εξηγεί, επίσης, γιατί η στάση της Ε.Ε. στο Συριακό από τη στιγμή που κλειδί της επίλυσης για τις αυξημένες ροές παράτυπης μεταναστεύσεως στην Κύπρο από τον Λίβανο και με αφορμή τον απολογισμό του υπουργείου Εξωτερικών της περασμένης εβδομάδας καταθέτει τις απόψεις του για τον σφετερισμό περιουσιών στα Κατεχόμενα, το Κυπριακό αλλά και το αποτύπωμα της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής

—Είχαμε ένα καταδικαστέο, διεθνώς, χτύπημα από τον ΙΔΦ στη ΜΚΟ World Central Kitchen (WCK), βασικό εταίρο υλοποίησης του διαδρόμου. Πώς θα προχωρήσει η «Αμάλθεια» δεδομένου ότι μέχρι νεωτέρας η ΜΚΟ παγώνει κάθε δράση της στη Γάζα;

—Εδώ που βρισκόμαστε περιμένουμε τις αποφάσεις της οργάνωσης WCK με απόλυτο σεβασμό στον θάνατο επτά αθώων συνανθρώπων μας, οι οποίοι προσπαθούσαν να επιτελέσουν ένα πολύ σημαντικό ανθρωπιστικό έργο, από μια απόλυτα καταδικαστέα πράξη. Πρέπει να δοθεί χρόνος και μίλησα προσωπικά τόσο με τη ΜΚΟ όσο και με τον ιδρυτή της, Χοσέ Ανδρές. Είμαστε σε συνεννόηση με όλους τους εταίρους της «Αμάλθειας» προκειμένου να εξεταστεί αν θα υπάρξει αλλαγή της μεθοδολογίας παραλαβής και διανομής της ανθρωπιστικής βοήθειας με την προσθήκη άλλων αποδεκτών αναδόχων. Εξ αρχής το πλάνο ήταν να υπάρξουν συμπληρωματικοί δρώντες. Επιπλέον είμαστε σε αναμονή των εργασιών των ΗΠΑ για την κατασκευή μιας προσωρινής υποδομής, που είναι θέμα εβδομάδων και που θα αλλάξει όλη τη μεθοδολογία. Επί τούτου είμαστε σε στενό συντονισμό με τις ΗΠΑ, τα ΗΑΕ, το Η.Β. και άλλους.

—Πώς αποτιμά η Λευκωσία τις εξελίξεις στην περιοχή μετά τον πόλεμο στη Γάζα και πώς διεκδικεί ενεργό διπλωματικό ρόλο πέραν της διάστασης της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας; Υπάρχει κίνδυνος μιας γενικευμένης σύρραξης στον άξονα Ιράν-Ισραήλ και μια πολυμερής διαπραγμάτευση για την εκκενρία και τη διακρίβωση της τύχης των ομήρων από τη Χαμάς.

—Είμαστε ενήμεροι για όλες τις εξελίξεις και τα ζητήματα στην περιοχή λόγω των εξαιρετικών μας σχέσεων με τα κράτη της, πέραν της «Αμάλθειας» και όσα αναφέρετε είναι διασυνδεδεμένα θέματα. Ο δικός μας ρόλος δεν αφορά στον πολιτικό σχεδιασμό των υπό εξέλιξη θεμάτων της περιοχής, αλλά εδράζεται σε μια διαχρονική στάση αρχών στο Μεσανατολικό εντός του συμφωνημένου πλαισίου της λύσης δύο κρατών του Σ.Α. ΟΗΕ. Η τρομοκρατία δεν μπορεί να έχει σε καμία περίπτωση θέση στην περιοχή και, ταυτόχρονα, οποιαδήποτε στρατιωτική επιχείρηση πρέπει να διέπεται από τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου—και δη του Ανθρωπιστικού. Η απελευθέρωση των ομήρων και η άμεση ανθρωπιστική κατάπαυση του πυρός είναι απαραίτητα. Μέσα σε αυτό το σύνθετο πλέγμα η Κ.Δ. προσπαθεί, όπου μπορεί, να μετα-

“

Θεωρώ πως η προβολή της χώρας σε διεθνή ΜΜΕ το τελευταίο διάστημα ήταν πρωτοφανής, αυτή τη φορά όμως για όλους τους σωστούς λόγους.

Η Ε.Ε. πρέπει να έχει τα εχέγγυα αποτελεσματικότητας σε σχέση με την οποία βοήθεια μπορεί να δοθεί.

φέρει μηνύματα στη βάση των θέσεων αρχών που την διέπουν και ιδίως εντός της Ε.Ε. λόγω εγγύτητας στην περιοχή όπου η άποψή μας εισακούεται και αναγνωρίζεται ως συναντιληπτική όσον συμβαίνουν πέραν της γεωγραφικής εντοπιότητας. Η πρωτοβουλία «Αμάλθεια» το απέδειξε αυτό. Το σαφές μήνυμα είναι πως δεν πρέπει να υπάρξει κλιμάκωση και διάχυση της βίας, γιατί αυτό θα ήταν καταστροφικό τόσο για τον άμαχο πληθυσμό όσο και για ολόκληρη την περιοχή.

—Την περασμένη Δευτέρα βρεθήκατε στον Λίβανο για το Μετανα-

στευτικό. Πώς προχωράει η διαπραγμάτευση για το ζήτημα των αυξημένων ροών παράτυπων Σύρων προσφύγων από τον Λίβανο στην Κύπρο; Τι επιδιώκουμε και πώς τυγχάνει διαχείρισης, αποτελεσματικά, το εν λόγω θέμα;

—Έχουμε εδώ και καιρό εντοπίσει πως το ζήτημα είναι ένα πρόβλημα τόσο για την περιοχή όσο και για την Ε.Ε. Είχαμε με απόλυτη σαφήνεια τοποθετηθεί επί τούτου πέρυσι τον Ιούνιο στο Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων ενόψει και της επανόδου της Συρίας στον Αραβικό Σύνδεσμο. Η άποψή μας, που υποστηρίχθηκε και από άλλα κράτη, είναι πως η Ε.Ε. πρέπει να επαναπροσεγγίσει το ζήτημα της Συρίας στην εν λόγω διάσταση, καθώς η θεώρηση έχει μείνει αγκιστρωμένη στις απαρχές του εμφυλίου, το 2011. Η πηγή του προβλήματος παραμένει στη Συρία και η Ε.Ε. πρέπει να επαναπροσεγγίσει τη στάση της στη ρίζα του ζητήματος. Πάνω από δύο εκατ. πρόσφυγες μετακινήθηκαν στον Λίβανο και λόγω της εσωτερικής κατάστασης στη χώρα ήταν θέμα χρόνου οι αυξημένες ροές προς την Ε.Ε. και δη την Κύπρο λόγω εγγύτητας. Υπάρχει συζήτηση τόσο με τον Λίβανο όσο και με την Ε.Ε. και θεωρούμε ότι η τελευταία πρέπει να είναι πιο παρεμβατική ως προς τη βοήθεια που προσφέρει στον Λίβανο, πτυχία που προϋποθέτει σειρά ενεργειών εκ μέρους της αλλά και σειρά ζητημάτων ανταποκρίσεως του ίδιου του Λιβάνου και χτισίματος μιας σχέσης εμπιστοσύνης. Η Ε.Ε. πρέπει να έχει τα εχέγγυα αποτελεσματικότητας σε σχέση με την οποία βοήθεια μπορεί να δοθεί. Αυτό έχουμε συζητήσει με την Ε.Ε. δεδομένου ότι το πρόβλημα είναι κοινό και δεν μπορεί η λύση να μην είναι κοινή. Αναμένουμε συγκεκριμένα βήματα πάνω στα οποία έχουμε συμφωνήσει σε μια εξελισσόμενη διαδικασία, αλλά δεν πρέπει να υποτιμούμε τη σοβαρότητα του ζητήματος για το οποίο η Κ.Δ. έχει προετοιμαστεί για το επόμενο βήμα σε περίπτωση που δεν έχουμε θετική κατάληξη. Χρειάζεται επιμονή και υπομονή για αυτά αποτελέσματα.

—Αρα πέραν του Λιβάνου το Μεταναστευτικό αποτελεί κυρίως ένα θέμα Συρίας;

—Σαφέστατα. Αντιμετωπίζουμε τις συνέπειες του Συριακού. Και η Ε.Ε. πρέπει εν γένει να επαναπροσεγγίσει το Προσφυγικό. Υπάρχει η κοινή γνώση που δείχνει πως υπάρχει σημαντικός αριθμός ατόμων που διακινούνται σχετικά ελεύθερα από τη Συρία προς γειτονικές χώρες μετ' επιστροφής. Συνεπώς πρέπει τόσο για τον άμαχο πληθυσμό όσο και για ολόκληρη την περιοχή.

Συνειδητά έχουμε πάρει την πρωτοβουλία για να υπάρξει κινητικότητα στο Κυπριακό

—Πώς προχωράμε με ζητήματα καταπάτησης περιουσιών—στα Κατεχόμενα—Ελληνοκύπριων εκτοπισθέντων; Είχατε εξαγγείλει ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση. Πού βρίσκεται το θέμα;

—Το υπουργείο Εξωτερικών εντόπισε το εν λόγω θέμα και κατάρτισε ένα πρόγραμμα προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης του σφετερισμού περιουσιών Ε/κ που βρίσκεται εγκεκριμένο ενώπιον των αρχών της Κ.Δ. Είμαστε σε φάση υλοποίησης σε διπλωματικό επίπεδο με τη συμβολή και άλλων κρατικών υπηρεσιών και επιτηρούμε πώς προχωράει η εφαρμογή. Δεν είναι ένα εύκολο εγχείρημα όπως αντιλαμβάνεστε μιας και απαιτεί την αναλυτική συλλογή όλων των απαραίτητων στοιχείων για τη στοιχειοθέτηση διαφόρων υποθέσεων. Εμείς θεωρούμε πως πρέπει να εντατικοποιήσουμε αυτή την προσπάθεια για τη δημιουργία σοβαρής ανησυχίας σε όσους δρώντες εμπλέκονται σε αυτή την αλυσίδα σφετερισμών και δεν αφορά μόνο το επίπεδο των πωλητών-αγοραστών, αλλά και μια σειρά άλλων εμπλεκόμενων. Μέχρι στιγμής έχουμε εντοπίσει αυτά τα στοιχεία της αλυσίδας και τους τρόπους που οι εν λόγω υποθέσεις μπορούν να τύχουν διαχείρισης. Σκοπός

παραμένει η δημιουργία σοβαρής ανησυχίας και η αύξηση πίεσης εκεί που αυτό θα επιφέρει το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα. Το εύλογο που θα ρωτούσε κάποιος είναι πού βρίσκονται τα ορατά αποτελέσματα; Για να είμαστε προσηκτικοί θα πρέπει και να δοθεί χρόνος σε όλους τους αρμοδίως εμπλεκόμενους αλλά και να υπομνησθεί η απουσία, εδώ και δεκαετίες, οποιαδήποτε πλάνου για το θέμα. Είναι μια στοχευμένη προσπάθεια σε φάση υλοποίησης και στοχεύουμε σε αποτελέσματα που θα καταστούν εμφανή και ως ΥΠΕΞ έχουμε την άποψη πως δεν πρέπει να εγκαταλειφθεί αλλά, τουναντίον, να εντατικοποιηθεί.

—Θα ήθελα κι ένα σχόλιό σας για τις προσπάθειες άρσης του αδιεξόδου στο Κυπριακό. Η κα Ολγκίν έρχεται για τρίτη—ίσως τελευταία—φορά τον Μάιο και ο κ. Τατάρ εμμένει στις θέσεις του.

—Είναι δεδομένο πως βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη καμπή δεδομένου του ισχύοντος αδιεξόδου των τελευταίων ετών που ουσιαστικά ενισχύεται από την αδιαλλαξία της άλλης πλευράς και παραμένουμε αποκλειστικά εντός του πλαισίου του Σ.Α. του ΟΗΕ, όχι μόνο για το Κυπριακό, αλλά και για μια σειρά άλλων ζη-

“

Εμείς θα συνεχίσουμε την προσπάθεια και θεωρούμε ότι πρέπει να εξαντλήσουμε όλες τις πιθανότητες που υπάρχουν και η δική μας πλευρά δεν θα ξαναβρεθεί, επ' ουδενί, σε θέση που να της αποδίδονται ευθύνες για έλλειψη βούλησης.

βουλία για να υπάρξει κινητικότητα που θα οδηγήσει σε ουσιαστική διαπραγμάτευση και αυτό αποδεικνύεται από τον ίδιο τον διορισμό της κας Ολγκίν που ήταν αποτέλεσμα δικής μας πίεσης και διπλωματικής κινητικότητας—ιδίως σε επίπεδο Ε.Ε.—όπου πείσαμε ότι η δική μας πλευρά δεν έχει άλλο σκοπό εκτός από την έναρξη διαπραγματεύσεων. Το αποτέλεσμα δεν είναι κάτι που μπορεί να αναλυθεί μόνο στη βάση των δικών μας προθέσεων. Δεν είναι μια μανιακάτικη τύπη γραμμική εξέλιξη που θα αγνοούσε και τη βούληση της άλλης πλευράς, και δυστυχώς μέχρι στιγμής το έτερο μέρος βλέπουμε πως δεν δείχνει διάθεση να προχωρήσει σε διαπραγμάτευση. Εμείς θα συνεχίσουμε την προσπάθεια και θεωρούμε ότι πρέπει να εξαντλήσουμε όλες τις πιθανότητες που υπάρχουν και η δική μας πλευρά δεν θα ξαναβρεθεί, επ' ουδενί, σε θέση που να της αποδίδονται ευθύνες για έλλειψη βούλησης. Εμείς δεν θα μπορούμε σε τέτοια λογική και παραμένουμε ενεργοί συνομιλητές της κας Ολγκίν, στέλνουμε τα κατάλληλα μηνύματα διεθνώς και παραμένουμε αποκλειστικά εντός του πλαισίου του Σ.Α. του ΟΗΕ, όχι μόνο για το Κυπριακό, αλλά και για μια σειρά άλλων ζη-

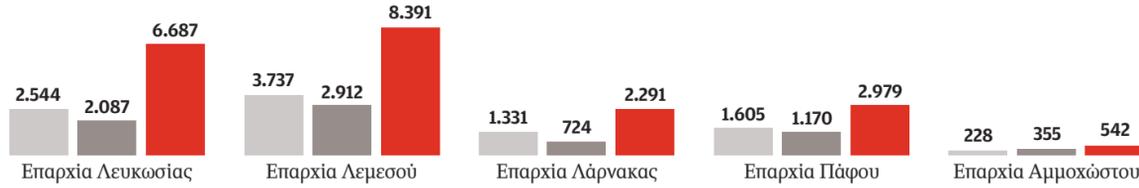
τημάτων που χρήζουν επίλυσης διεθνώς, που υφίστανται ή θα υπάρξουν μελλοντικά. Εντοπίζουμε βέβαια μια σαφή διάθεση από την άλλη πλευρά να συνδεθεί η αρνητική τους στάση με ζητήματα απομόνωσης για σκοπούς ενίσχυσης του αφηγήματος ισότιμης κυριαρχίας, δύο κρατών, που αποτελούν συγκοινωνούντα δοχεία. Δεν θα λύσουμε όμως το Κυπριακό πριν συζητήσουμε, και η λογική της μέσης γραμμής δεν θα γίνει αποδεκτή εφόσον αγνοεί τις αφετηρικές θέσεις των δύο πλευρών. Η στάση μας παραμένει εντός των παραμέτρων του ΟΗΕ, δεν ξεκινούμε από το μηδέν και μένουμε προσλωμένοι στο πώς αυτό ωρίμασε μέχρι το βράδυ του δείπνου (σ.σ. στο Κραν Μοντανά, το 2017). Το κλειδί του Κυπριακού, για να είμαστε ειλικρινείς, παραμένει η Τουρκία και υπάρχουν ζητήματα, όπως τα ελληνοτουρκικά και οι ευρωτουρκικές σχέσεις, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν, αρκεί κανείς να μην μπει στη διαδικασία ικανοποίησης συγκεκριμένων αξιώσεων που θα έβλυναν το Κυπριακό εκ προοιμίου, θέτοντάς το ουσιαστικά εκτός των παραμέτρων του ΟΗΕ. Θεωρώ πως δεν υπάρχει Ε/κ που να συνηγορούσε υπέρ μιας τέτοιας προσέγγισης.

—Κλείνοντας θα ήθελα ένα σχόλιό σας για το αποτύπωμα της εξωτερικής πολιτικής της Κ.Δ. και αν βελτιώνει την εικόνα της χώρας που ήταν τρωτή σε θέματα αξιοπιστίας και branding...

—Η εξωτερική μας πολιτική έπαιξε να είναι μονοθεματική, πέραν του Κυπριακού, που αποτελεί υπαρξιακό ζήτημα. Η εικόνα μας διεθνώς όντως για μια σειρά λόγων είχε απωλέσει την αξιοπιστία της τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, αισθάνομαι πως σε αυτό το επίπεδο έχουμε δώσει απαντήσεις—τέτοιες είναι η στενή σχέση με τις ΗΠΑ για ζητήματα αντιμετώπισης του οικονομικού εγκλήματος, το σχέδιο «Εστία» και η «Αμάλθεια». Πιστεύω πως εξ αρχής κωδικοποιήσαμε με απτό τρόπο τους στόχους μας τόσο περιφερειακά όσο και σε επίπεδο διμερών σχέσεων, π.χ. με τις ΗΠΑ ή τα ΗΑΕ. Επιπλέον έχουμε ανακτήσει, σταδιακά, την αξιοπιστία μας και εντός της Ε.Ε. έχουμε πλέον θέση, με επιχειρήματα, για όλα τα ζητήματα. Κοιμάται η εξωτερική πολιτική παραμένει πάντα η βελτίωση του branding, συμφωνώ μαζί σας, και θεωρώ πως η προβολή της χώρας σε διεθνή ΜΜΕ το τελευταίο διάστημα ήταν πρωτοφανής, αυτή τη φορά όμως για όλους τους σωστούς λόγους.

Αριθμοί αιτήσεων μετοικήσεων στις τρεις τελευταίες δημοτικές εκλογές

■ Για την τριμηνία πριν τις δημοτικές του 2011. Συνολικά: **9.445**

■ Για την τριμηνία πριν τις δημοτικές του 2016. Συνολικά: **7.248**

■ Για την τριμηνία πριν τις δημοτικές του 2024. Συνολικά: **20.890**

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Με παθογένειες του νομοθετικού πλαισίου οδεύει η Κυπριακή Δημοκρατία προς τη μεγαλύτερη εκλογική διαδικασία στην ιστορία της. Αυτή τη φορά—και ειδικά για τις δημοτικές εκλογές—ο μεγάλος αριθμός αξιωμάτων και υποψηφίων έχει διογκώσει το πρόβλημα που σχετίζεται με τα «παραθυράκια» για ψευδείς δηλώσεις μόνιμων διευθύνσεων ψηφοφόρων, καθώς επιτελεία υποψηφίων που αποτάθηκαν σε γνωστούς και φίλους φαίνεται να έχουν εκμεταλλευτεί την εκκρεμότητα της τροποποίησης του νόμου σε σχέση με τις μετοικήσεις, όπως είναι η εκτίμηση της Υπηρεσίας Εκλογών, στον απόηχο της αναστάτωσης από τις μεγάλες σε αριθμό αιτήσεις ψηφοφόρων για αλλαγή διεύθυνσης, και μάλιστα, όπως καταγγέλλεται, σε χώρους που είναι κατοικίες άλλων προσώπων, ακόμα και σε υπεραγορές, καφετέριες, αλλά και σε... οικόπεδα. Οι αυξημένοι αριθμοί μπορούν να καθορίσουν το εκλογικό αποτέλεσμα, όπως καταγγέλλουν επιτελεία που εκτιμούν ότι επηρεάζονται αρνητικά και έχουν επιδοθεί σε ένα κυνήγι συλλογής στοιχείων, ώστε να προχωρήσουν σε ενστάσεις.

Ο κρατικός μηχανισμός

Την ίδια ώρα ο κρατικός μηχανισμός αποτροπής πρακτικών όπως οι πιο πάνω είναι ελλαττωματικός. Από τη μία αδυνατεί να διασφαλίσει μια διάφανη πιστοποίηση των διευθύνσεων από τον ξεπερασμένο, όπως είναι σήμερα η κοινή παραδοχή, θεσμό των κοινοτήτων, και από την άλλη είναι αδύνατος ο ακριβής έλεγχος, μία προς μία, των διευθύνσεων. Καθώς η αναθεώρηση της νομοθεσίας δρομιολογείται για την περίοδο μετά τις προσεχείς εκλογές, όταν θα αρχίσει ο διάλογος του υπουργείου Εσωτερικών με τα πολιτικά κόμματα και τους εμπλεκόμενους φορείς, με στόχο να εφαρμοστεί για πρώτη φορά στις βουλευτικές του 2026, το υπουργείο Εσωτερικών αυτές τις μέρες στηρίζεται στη βοήθεια των ενστάσεων από πλευράς επιτελείων και πολιτών μέχρι τις 15 Απριλίου, για να «ξετρυπώσει» όσους δήλωσαν ψευδή στοιχεία διαμονής για να στηρίζουν τον υποψήφιο της αρεσκείας τους. Επαρχιακές Διοικήσεις έγγιναν σε αρχικό στάδιο δέκτες προφορικών καταγγελιών για εξόφθαλμες παρατυπίες, αλλά και μάρτυρες εικόπων μαζικής υποβολής αιτήσεων, της τελευταίας στιγμής, κατά εκατοντάδες σε φακέλους από κοιμματικά στελέχη, ως γρανάζια μεγάλων και κάλοστημένων μηχανισμών συλλογής αιτήσεων, καθιστώντας το, κατά παραδοχή του υπουργείου, το οποίο φαίνεται να σκάνει τα χέρια ψηλά λόγω και της υποστελέχωσης και των προετοιμασιών των διπλών εκλογών, ανήμπορο να ελέγξει—σε περιορισμένα χρονικά πλαίσια—μία προς μία τις αιτήσεις για επαλήθευση των διευθύνσεων.

Αριθμοί και ενστάσεις

Οι αριθμοί για τις αιτήσεις μετοικήσεων ενόψει των δημοτικών εκλογών καταδεικνύουν πολλά για το αυξημένο ενδιαφέρον ψηφοφό-

Βραχυκύκλωμα στον εκλογικό έλεγχο από αιτήσεις επιτελείων

Στις ενστάσεις στηρίζεται το ξεσκέπασμα ψευδών διευθύνσεων

Το τελευταίο τρίμηνο υποβλήθηκαν παγκύπρια 20.890 αιτήσεις για μετοικήσεις, ένας αριθμός ρεκόρ ο οποίος ξεπερνά τον διπλάσιο αντίστοιχο αριθμό των προηγούμενων δημοτικών εκλογών του 2016.

Σε ένα οικτρό φαινόμενο, αναφέρθηκε ο γ.δ. του ΥΠΕΣ Ελίκκος Ηλία, όταν κατέφταναν την τελευταία στιγμή σε Επαρχιακές Διοικήσεις κοιμματικά στελέχη με δέσμες αιτήσεων.

ρων για αλλαγή μόνιμης διεύθυνσης (βλ. γράφημα). Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στην «Κ» η Υπηρεσία Εκλογών, το τελευταίο τρίμηνο και μέχρι τη λήξη της προθεσμίας της 2ας Απριλίου, υποβλήθηκαν παγκύπρια 20.890 αιτήσεις για μετοικήσεις, ένας αριθμός ρεκόρ, ο οποίος ξεπερνά τον διπλάσιο αντίστοιχο των προηγούμενων δημοτικών εκλογών του 2016, όπου οι αιτήσεις ήταν 7.428. Προηγήθηκαν οι 9.445 αιτήσεις των εκλογών του 2011. Σε επίπεδο επαρχιών, σημειώνεται θεαματική αύξηση στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού. Για την πρώτη, από 2.087 αιτήσεις το 2016, προέκυψαν 6.687 για το 2024, ενώ για τη δεύτερη, οι 2.912 αιτήσεις εκτοξεύθηκαν σε 8.391. «Πάντοτε έχουμε αυξημένο αριθμό σε εκλογές Τοπι-

κός Αυτοδιοίκησης, διότι διαδραματίζει ρόλο ο τόπος που ψηφίζει κάποιος. Σε αυτές τις εκλογές ο αριθμός είναι πιο πάνω απ' ό,τι συνήθως, διότι είναι πολλοί οι υποψήφιοι, είναι πολλά τα αξιώματα», σχολίασε στην «Κ» ο έφορος εκλογών Μενέλαος Βασιλείου.

Μέχρι αύριο, Δευτέρα 15 Απριλίου, βρίσκεται σε εξέλιξη το στάδιο της γραπτής υποβολής ενστάσεων στους έπαρχους, ώστε να βοηθηθεί το έργο του υπουργείου Εσωτερικών στη διαγραφή όσων δήλωσαν ψευδείς διευθύνσεις, σημείωσε, με τους έπαρχους να λαμβάνουν τις ενστάσεις και να τις εξετάζουν την ίδια ημέρα. Οι εκλογικοί κατάλογοι είναι σε έκθεση στις Επαρχιακές Διοικήσεις, για να τους ελέγξει όποιος πολίτης επιθυμεί.

Ένα παράδειγμα

Μία περίπτωση, όπου αναμενόταν να υποβληθούν ενστάσεις, αφορά τον νέο Δήμο Λακατάμιας, Τσερίου και Συνοικισμού Ανθούπολης, καθώς, όπως δήλωσε στον ΣΠΟΡ FM η υποψήφια δήμαρχος Φωτούλα Χατζήπαππα, το επιτελείο της συνέλεξε στοιχεία για μετοικήσεις μεγάλου αριθμού ατόμων, που δήλωσαν ψευδείς τόπους διαμονής, όπως καφετέριες, γραφεία ή «κοινόβια» για τρεις οικογένειες, ώστε να υπο-

βάλει ενστάσεις στην Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας. Η ίδια προηγουμένως επικοινωνήσε με τον έπαρχο Λευκωσίας για να εκφράσει τις ανησυχίες της, διότι, όπως υποστήριξε, οι μεταφορές ψηφοφόρων με ψευδείς διευθύνσεις είναι τόσες πολλές, ώστε να μπορεί να αλλοιωθεί το εκλογικό αποτέλεσμα. Υπενθυμίζεται ότι την τρέχουσα εβδομάδα απασχόλησε το πολιτικό ρεπορτάζ ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός αιτήσεων για μετοικήσεις ψηφοφόρων στον συγκεκριμένο δήμο, με αναφορές για περίπου 1.200 πολίτες. Ένας μεγάλος αριθμός, λαμβάνοντας υπόψη ότι για τις τοπικές εκλογές του 2024, για το σύνολο της επαρχίας Λευκωσίας ο αριθμός των αιτήσεων μετακινήσεων το τελευταίο τρίμηνο είναι 6.687.

Το «οικτρό φαινόμενο»

Στο ερώτημα εάν το υπουργείο Εσωτερικών διαθέτει έναν αποτελεσματικό μηχανισμό ελέγχου των διευθύνσεων που δηλώνονται ψευδώς, αυτό δείχνει να αδυνατεί να ανταποκριθεί πλήρως και να εναποθέτει τις ελπίδες του στις ενστάσεις που θα υποβληθούν. Οι λόγοι έχουν να κάνουν πρώτον, με την υποστελέχωση, η οποία, όπως ανέφερε στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του υπουργείου Εσωτερικών Ελίκκος

Ηλία, είναι εμφανής, ειδικά σε μία περίοδο που οι λειτουργοί καταγίνονται με τις προετοιμασίες των μεγαλύτερων εκλογών από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεύτερον, με το φαινόμενο των μαζικών υποβολών αιτήσεων από κοιμματικά στελέχη και ειδικά, σύμφωνα με τον κ. Βασιλείου, τις τελευταίες τέσσερις μέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας, δηλαδή από το Σάββατο της 30ής Μαρτίου μέχρι και τις πέντε η ώρα το απόγευμα της 2ας Απριλίου, με αποτέλεσμα, όπως σημείωσε, οι δύο επόμενες μέρες που είχαν στη διάθεσή τους οι επόπτες των Επαρχιακών Διοικήσεων για να ελέγξουν μία προς μία τις αιτήσεις να μην ήταν αρκετές για έλεγχο ακριβείας. Γι' αυτό, εξήγησε, ο νομοθέτης δίνει το δικαίωμα της ένστασης. Σύμφωνα με τον κ. Βασιλείου υπήρξαν περιπτώσεις, ανάλογα με τους αριθμούς που υποβλήθηκαν, όπου οι επόπτες κατάφεραν να ελέγξουν τις αιτήσεις είτε με τηλεφωνική έρευνα, είτε με επιτόπια επίσκεψη, και μάλιστα απορρίφθηκαν κάποιες, οι οποίες ήταν εξόφθαλμα παράτυπες.

Από την πλευρά του ο κ. Ηλία αναφέρθηκε σε ένα οικτρό φαινόμενο που παρατηρήθηκε στις Επαρχιακές Διοικήσεις τις τελευταίες μέρες πριν από τις 2 Απριλίου, όταν έβλεπε κανείς να καταφτάνουν κοιμματικά στελέχη με φακέλους από τους οποίους να περιέχει δεκάδες συμπληρωμένες αιτήσεις μετοικήσεων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται το αδιαχώρητο και μεγάλος πονοκέφαλος στους λειτουργούς.

Ο θεσμός του κοινοτάρχη

Ένας θεσμός, που στις μέρες μας μυρίζει ναφθαλίνη και στη συγκεκριμένη περίπτωση δημιουργεί εύλογες υποψίες για την έλλειψη διαφάνειας κατά την πιστοποίηση διευθύνσεων, είναι αυτός των κοινοτάρχη. «Εναπόκειται στον κοινοτάρχη, την ώρα που ελέγχει την υπογραφή, να γίνεται τιμία εκείνη η πιστοποίηση, με την έννοια να είναι ενώπιόν του ο άνθρωπος για τον οποίο βεβαιώνει ότι διαμένει μόνιμα σε συγκεκριμένη διεύθυνση. Τώρα, όταν ένας κοινοτάρχης βεβαιώνει ότι ο τάδε μένει σε μία διεύθυνση που είναι υπεραγορά, για παράδειγμα, αντιλαμβάνεται ότι και ο κοινοτάρχης είναι μέρος του προβλήματος» δήλωσε ο κ. Ηλία, κάνοντας λόγο για την ανάγκη νομοθετικών αλλαγών, ώστε αυτές οι πιστοποιήσεις να περάσουν στο κράτος, όπως στα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη ή στο Κτηματολόγιο ή στην Αστυνομία, με την αξιοποίηση συγχρόνως της τεχνολογίας για έλεγχο των διευθύνσεων. «Αν χρειαστεί να τροποποιήσουμε τη νομοθεσία, προκειμένου αυτό το παράδειγμα που λάβαμε για αυτές τις εκλογές να αποφευχθεί στις μελλοντικές εκλογικές διαδικασίες, θα το κάνουμε. Θα δούμε τι πήγε λάθος σε αυτό το ζήτημα και θα προσπαθήσουμε να το διορθώσουμε» διαβεβαίωσε. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», στο ενδεχόμενο απομάκρυνσης των πιστοποιήσεων από τους κοινοτάρχη αντίδραση σήμερα η Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου.

Αλλαγές μέχρι το 2026

Ο κ. Βασιλείου τόνισε ότι ενόψει της αλλαγής στη νομοθεσία, λόγω της αυτόματης εγγραφής των πολιτών στους εκλογικούς καταλόγους και της μείωσης του ηλικιακού ορίου στα 17, όπως εξήγησε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, θα προηγηθεί διαβούλευση με τα πολιτικά κόμματα και άλλους εμπλεκόμενους, όπου ένα δύσκολο θέμα θα είναι οι μετοικήσεις. Σημείωσε ότι οι αλλαγές θα εφαρμοστούν στις βουλευτικές εκλογές του 2026 και στο μεσοδιάστημα θα προκύψουν σημαντικές αποφάσεις για τις διαδικασίες κατάρτισης του εκλογικού καταλόγου, οι οποίες αφορούν και τις αλλαγές διευθύνσεων, με σκοπό να γίνει το νομοθετικό πλαίσιο σωστό και να μην προκύπτουν προβλήματα. Κληθείς να σχολιάσει τον αδιαφανή τρόπο με τον οποίο ενδέχεται να πιστοποιηθεί τις διευθύνσεις ένας κοινοτάρχης, ανέφερε ότι αυτό εντάσσεται σε προβλήματα που εντόπισαν και οι ίδιοι, εκφράζοντας την άποψη ότι το συγκεκριμένο πρόβλημα είναι σήμερα μεγαλύτερο, λόγω του μεγάλου αριθμού υποψηφιοτήτων. Και φαίνεται, πρόσθεσε, ότι ο καθένας κινήθηκε προς τους γνωστούς και φίλους του, με αποτέλεσμα να διογκωθεί το πρόβλημα.

Συνέπειες

Σε σχέση με τις συνέπειες για κοινοτάρχη, που ήδη έχει ή θα διαφανεί, ότι πιστοποιήσαν ψευδείς διευθύνσεις, ο γενικός διευθυντής του υπουργείου Εσωτερικών ζήτησε πίστωση χρόνου λόγω προετοιμασιών για τις εκλογές. «Θα επιστρέψουμε, θα αναλύσουμε τα δεδομένα, και με βάση τη νομοθεσία θα στραφούμε εναντίον τους, με τη συνδρομή της Νομικής Υπηρεσίας. Απλά περιμένουμε, επειδή δεν μπορούμε να το κάνουμε τώρα, γιατί αριθμητικά είμαστε εκείνοι που είμαστε, ώστε να εργαστούμε για τη δυσκολότερη εκλογική διαδικασία στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας», είπε.

Ξεκίνα θετικά
Ξεκίνα με snip

snip®
COLD & FLU

ΕΥΡΟΣ ΛΟΪΖΙΔΗΣ, Υποψήφιος δήμαρχος Πάφου

Για την ανάπτυξη μιας πόλης για όλους

Φιλοδοξώ να βελτιώσω την καθημερινότητα του κάθε δημότη

Συνέντευξη στην
ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

«Η Πάφος πρέπει να αλλάξει την προσέγγιση και τις πολιτικές των τελευταίων 10 χρόνων. Να εισέλθει σε μια νέα εποχή συνεχούς και σταθερής ανάπτυξης, ανοικτή στις ανάγκες των ανθρώπων της και της σύγχρονης πραγματικότητας» δηλώνει στην «Κ» ο υποψήφιος για τη δημαρχία της πόλης Ευρος Λοϊζίδης. Ο υποψήφιος που στηρίζεται από τα κόμματα ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ ελπίζει ότι το «Η Πάφος Αλλάζει» δεν πρέπει να αποτελέσει μόνο ένα σύνθημα, αλλά μια πραγματικότητα που αντικατοπτρίζει τις ανάγκες των πολιτών, σημειώνοντας ότι οραματίζεται μια πόλη όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται με γνώμονα τα συμφέροντα της κοινότητας και οι δημότες έχουν την ευκαιρία να έχουν άποψη.

–Ποιος είναι ο λόγος που διεκδικείτε τη δημαρχία της Πάφου;

–Διεκδικώ τη δημαρχία της Πάφου γιατί πιστεύω ακράδαντα στη διαφάνεια, στον διάλογο, στη δημόσια συμμετοχή και στον σεβασμό προς όλους τους πολίτες. Οραματίζομαι μια πόλη όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται με γνώμονα τα συμφέροντα της κοινότητας και οι δημότες έχουν την ευκαιρία να έχουν άποψη. Διεκδικώ τη δημαρχία για την ανάπτυξη μιας πόλης για όλους, για βελτίωση της ποιότητας ζωής και αναβάθμισης του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, με επίκεντρο τον σεβασμό στην πόλη και στον άνθρωπο! Το προεκλογικό μήνυμά μου χρησιμοποιώ τα λέει όλα. «Ανθρώπινα Μαζί για την Πάφος μας».

–Πιστεύετε και εσείς ότι η «Πάφος Αλλάζει» όπως αναφέρει ο νυν δήμαρχος και ανθυποψήφιος σας;

–Η «Πάφος Αλλάζει» δεν πρέπει να αποτελεί μόνο ένα σύνθημα, αλλά μια πραγματικότητα που αντικατοπτρίζει τις ανάγκες των πολιτών. Είναι σημαντικό να εξετάσουμε τι ακριβώς επιτελεί η συγκεκριμένη έκφραση και πώς αυτή η αλλαγή επηρεάζει τους πολίτες και την κοινότητα γενικότερα. Κατά συνέπεια, η άποψή μου βασίζεται στην αξιολόγηση των πολιτικών και των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα. Αυτό για το οποίο είμαι βέβαιος, λοιπόν,

γοντας ότι φιλοδοξώ να βελτιώσω την καθημερινότητα του κάθε δημότη στην Πάφο, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες της καθημερινότητάς του, προσφέροντας λύσεις που θα προκύπτουν με σεβασμό στη μοναδικότητα της περίπτωσης του κάθε επηρεαζόμενου. Τελικός στόχος, το όραμα για την Πάφο να μην υλοποιείται απλώς για τον δημότη, αλλά με τον δημότη στο επίκεντρο σε κάθε στάδιό του από την αρχή, στην ωρίμανση, στην ολοκλήρωση και φυσικά στην επόμενη μέρα.

–Σε περίπτωση εκλογής σας ποια θεωρείτε ως τη μεγαλύτερη πρόκληση που έχετε να αντιμετωπίσετε;

–Μεγαλύτερη πρόκληση θεωρώ την ανασύσταση της εμπιστοσύνης και της συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσω πλήρους διαφάνειας. Η πρόκληση αυτή αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία, αν αναλογιστεί κανείς ότι η διοίκηση της Δημοτικής Υπηρεσίας λειτουργεί εδώ και 10 χρόνια υπεκεντρώνεται στη σύγκρουση και τον φόβο. Με την υποψηφιότητά μου προτείνω ένα νέο πνεύμα συνεργασίας, συμπεριληψής και διαλόγου, με στόχο την ανάδειξη μιας κοινότητας που ενώνεται για το κοινό καλό.

–Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πιστεύετε ότι θα αντέξει στο πέρασμα του χρόνου και θα επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα για τα οποία σχεδιάστηκε;

–Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εκτός από το να διαθέτει εμπεριστατωμένο πλάνο στη βάση μελετών βιωσιμότητας, πρέπει να είναι συνεχής και ενέλικτη, ώστε να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας. Αυτό προϋποθέτει τη διατήρηση μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης στις αποδόσεις της αυτοδιοίκησης, καθώς και τη διασφάλιση της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές απαιτήσεις-προτεραιότητες των διαφορετικών περιοχών, κοινοτήτων ή πολιτισμικών ομάδων. Με αυτή την προσέγγιση, εάν εκλεγώ, στοχεύω στο να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και επιτυχία της μεταρρύθμισης.

ΦΑΙΔΩΝΑΣ ΦΑΙΔΩΝΟΣ, Υποψήφιος δήμαρχος Πάφου

Ριζική και ουσιαστική η αλλαγή της Πάφου

Περήφανος που κατορθώσαμε να έχουμε ένα δήμο πρότυπο

Συνέντευξη στην
ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

«Με την πάταξη της διαφθοράς και της διαπλοκής δημιουργήσαμε στο Δημοτικό Μέγαρο ένα περιβάλλον χρηστής διοίκησης, αξιοκρατίας και διαφάνειας» δηλώνει στην «Κ» ο δήμαρχος Πάφου Φαίδωνας Φαίδωνος. Επαναδιεκδικεί τον δήμο, έχοντας τη στήριξη του ΔΗΣΥ και της ΔΗΠΑ, σημειώνοντας ότι η πόλη που οραματίζεται είναι μια κυψέλη ποιότητας εκπαίδευσης, γνώσης και πολιτισμού, κέντρο καινοτομίας, έρευνας και επιχειρηματικότητας.

–Ποιος είναι ο βασικότερος λόγος που επαναδιεκδικείτε τη δημαρχία της Πάφου;

–Όσα κατορθώσαμε τα τελευταία εννέα χρόνια με τη ριζική και ουσιαστική αλλαγή της Πάφου, μου δίνουν το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να διεκδικήσω μια νέα θητεία. Γιατί ακόμη μένουν να γίνουν πολλά και το όραμα για την Πάφος της νέας εποχής πρέπει να ολοκληρωθεί. Η απόφαση που έλαβε ο δήμος είναι συγκεκριμένη: Είτε θα προχωρήσουμε στον δρόμο που χαράξαμε, της προόδου και της προκοπής, είτε θα διακινδυνεύσουμε αυτό που όλοι απευχόμαστε, την επιστροφή σε μια γκριζιά εποχή αδράνειας και στασιμότητας. Με επάνοδο των ομάδων συμφερόντων που περιθωριοποιήθηκαν. Και αυτό, στη δική μου συνείδηση, δεν μπορεί να επιτραπεί.

–Το σύνθημα «Η Πάφος Αλλάζει» περιλαμβάνει και τη μείωση των περιστατικών διαφθοράς στην πόλη;

–Φυσικά. Παραλάβαμε μια πόλη κατασκευασμένη από τους ηγέτες της. Μια πόλη που την απομυζούσαν τοπικοί ολιγάρχες και ομάδες συμφερόντων, με μια διοίκηση που ανέδιδε σήψη και διαφθορά, με πολίτες ταπεινωμένους και την περηφάνεια τους τσαλακωμένη. Σήμερα, αισθάνομαι περήφανος που κατορθώσαμε να έχουμε ένα δήμο πρότυπο. Με την πάταξη της διαφθοράς και της διαπλοκής δημιουργήσαμε στο Δημοτικό Μέγαρο ένα περιβάλλον χρηστής διοίκησης, αξιοκρατίας και διαφάνειας. Εφαρμογή μας ισχύοντες κανονισμούς και εισαγάγαμε πρόσθετες διαδικασίες και ασφαλιστικές δικλίδες. Οχυρώσαμε τις διαδικασίες προσφορών και θεσπίσαμε με μέτρα τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Κτίσαμε με το παράδειγμα της δικής μας πόλης τον δρόμο που θέλουμε να περπατήσουμε. Ένα δρόμο που οδηγεί στην αλλαγή και στην πρόοδο.

–Το σύνθημα «Η Πάφος Αλλάζει» περιλαμβάνει και τη μείωση των περιστατικών διαφθοράς στην πόλη;

–Φυσικά. Παραλάβαμε μια πόλη κατασκευασμένη από τους ηγέτες της. Μια πόλη που την απομυζούσαν τοπικοί ολιγάρχες και ομάδες συμφερόντων, με μια διοίκηση που ανέδιδε σήψη και διαφθορά, με πολίτες ταπεινωμένους και την περηφάνεια τους τσαλακωμένη. Σήμερα, αισθάνομαι περήφανος που κατορθώσαμε να έχουμε ένα δήμο πρότυπο. Με την πάταξη της διαφθοράς και της διαπλοκής δημιουργήσαμε στο Δημοτικό Μέγαρο ένα περιβάλλον χρηστής διοίκησης, αξιοκρατίας και διαφάνειας. Εφαρμογή μας ισχύοντες κανονισμούς και εισαγάγαμε πρόσθετες διαδικασίες και ασφαλιστικές δικλίδες. Οχυρώσαμε τις διαδικασίες προσφορών και θεσπίσαμε με μέτρα τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Κτίσαμε με το παράδειγμα της δικής μας πόλης τον δρόμο που θέλουμε να περπατήσουμε. Ένα δρόμο που οδηγεί στην αλλαγή και στην πρόοδο.

«Το όραμα για την Πάφος της νέας εποχής πρέπει να ολοκληρωθεί».

σεντ του φορολογούμενου πολίτη και βγάξει αξιοπροσώπιτο το κράτος που χρηματοδοτεί τα έργα του.

–Για ποιο από τα έργα που έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα νιώθετε ιδιαίτερα περήφανος και γιατί;

–Η πόλη που οραματίζομαι είναι μια κυψέλη ποιότητας εκπαίδευσης, γνώσης και πολιτισμού, κέντρο καινοτομίας, έρευνας και επιχειρηματικότητας. Γι' αυτό θέσαμε ως στρατηγικό στόχο τη δημιουργία ενός τρίτου πυλώνα στην οικονομία της Πάφου. Τον πυλώνα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνάρτηση με τη δημιουργία ενός κατάλληλου οικοσυστήματος ψηφιακών τεχνολογιών και νεοφυών επιχειρήσεων. Αισθάνομαι πραγματικά υπερήφανος γιατί με επίμονη προσπάθεια φέραμε το παγκοσμίως φημισμένο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια αλλά και τη Σχολή Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του ΤΕΠΙΑΚ, που μαζί με το ιδιωτικό Πανεπιστήμιο Νεάπολης τοποθετούν πλέον την Πάφο στον χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, προχωρήσαμε στην εκτέλεση των πρώτων μεγάλων έργων ψηφιακής και έξυπνης πόλης (Smart City), ως αποτέλεσμα των οποίων η Πάφος αναδείχθηκε Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Έξυπνου Τουρισμού το 2023.

–Σε περίπτωση επανεκλογής σας ποια θεωρείτε ως τη μεγαλύτερη

πρόκληση που έχετε να αντιμετωπίσετε, μετά από εννέα χρόνια στα ντρία του δήμου;

–Προκρίνω τρεις τομείς που επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής και το αποτύπωμα της πόλης στις δεκαετίες που ακολουθούν. Στέγασος, Υγείας και Παιδείας-Εκπαίδευσης. Σε ό,τι αφορά τη στέγασος: Σχεδιάζουμε την ανέγερση ενός μεγάλου οικισμού στην περιοχή Κάτω Περβολιών για στέγασος με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια αλλά και δικαιοσύνη Ελληνοκυπρίων προσφύγων. Στο ίδιο πνεύμα και η πρωτοβουλία για ανέγερση φοιτητικής εστίας του δήμου, δυναμικότητας 203 δωματίων, ενώ προωθούμε τη δημιουργία κέντρου φιλοξενίας και απασχόλησης ατόμων τρίτης ηλικίας στη συνοικία Μουττάλου, δυναμικότητας 100 κλινών. Στην Υγεία εργαζόμαστε για εγκατάσταση Ιατρικής Σχολής και μετατροπή του Γενικού Νοσοκομείου Πάφου σε πανεπιστημιακό νοσοκομείο, μια επένδυση εκ μέρους ιδιωτών της τάξης των 50 εκατ. και εκ μέρους του κράτους 40 εκατ. ευρώ. Υπενθυμίζω ότι το Αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια έχει εκδολώσει έμπρακτα το ενδιάμεσο να ιδρύσει Ιατρική και Νοσηλευτική Σχολή. Σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση, ενισχύουμε και αναδεικνύουμε περαιτέρω το στίγμα της Πάφου ως περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης υψηλής στάθμης. Είμαστε έτοιμοι να διαθέσουμε στο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια χώρο για ανέγερση του κτιρίου της Πολυτεχνικής Σχολής. Παράλληλα, υπάρχουν σε εξέλιξη διεργασίες για ανέγερση στον χώρο της Δημοτικής Χορδωνικής Αγοράς, σχολείων δημοτικών και μέσης εκπαίδευσης για ξενόγλωσσους μαθητές μέσα από τη σύμπραξη του δήμου με ιδιώτες επενδυτές.

–Για ποιο από τα έργα που έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα νιώθετε ιδιαίτερα περήφανος και γιατί;

–Η πόλη που οραματίζομαι είναι μια κυψέλη ποιότητας εκπαίδευσης, γνώσης και πολιτισμού, κέντρο καινοτομίας, έρευνας και επιχειρηματικότητας. Γι' αυτό θέσαμε ως στρατηγικό στόχο τη δημιουργία ενός τρίτου πυλώνα στην οικονομία της Πάφου. Τον πυλώνα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνάρτηση με τη δημιουργία ενός κατάλληλου οικοσυστήματος ψηφιακών τεχνολογιών και νεοφυών επιχειρήσεων. Αισθάνομαι πραγματικά υπερήφανος γιατί με επίμονη προσπάθεια φέραμε το παγκοσμίως φημισμένο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια αλλά και τη Σχολή Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του ΤΕΠΙΑΚ, που μαζί με το ιδιωτικό Πανεπιστήμιο Νεάπολης τοποθετούν πλέον την Πάφο στον χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, προχωρήσαμε στην εκτέλεση των πρώτων μεγάλων έργων ψηφιακής και έξυπνης πόλης (Smart City), ως αποτέλεσμα των οποίων η Πάφος αναδείχθηκε Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Έξυπνου Τουρισμού το 2023.

–Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πιστεύετε ότι θα αντέξει στο πέρασμα του χρόνου και θα επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα για τα οποία σχεδιάστηκε;

–Όπως γνωρίζετε, ο Δήμος Πάφου δεν επηρεάζεται ουσιαστικά από τη μεταρρύθμιση, υπό την έννοια ότι γεωγραφικά παραμένει αναλλοίωτος. Με αυτό το δεδομένο, οι προκλήσεις για εμάς είναι σαφώς μικρότερες. Θέλω να επισημάνω ότι όλα θα εξελιχθούν ομαλά και οι τοπικές αρχές θα βγουν κερδισμένες από τη μεγάλη αυτή πρόκληση. Είμαι βέβαιος ότι θα υπάρξουν προβλήματα, όχι όμως αξιόπεραστα.

ΑΡΘΡΟ / Τονς ΞΕΝΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός και η Ευρώπη

Οι εκλογές της 9ης Ιουνίου πλησιάζουν και τα αποτελέσματά τους θα καθορίσουν την πορεία αλλά και την εικόνα της χώρας στην Ευρώπη, όπως και τα χέρια που θα αναλάβουν την υλοποίηση της μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με όλες τις προκλήσεις που την επιφορτίζουν. Η κοινωνία είναι ακόμη μωδισμένη από τις εκλογές του περασμένου χρόνου και καταπονημένη από τα κύματα ακρίβειας και τα υψηλά επιτόκια. Σε συνδυασμό με ένα ευρύτερο κλίμα απογοήτευσης το ενδιαφέρον παραμένει καθηλωμένο.

Αυτό το κλίμα είναι που επιθυμούν να εκμεταλλευτούν ΑΚΕΛ και ΕΛΑΜ. Το μεν πρώτο προτάσσοντας με κρότο κάθε του θέση και κάθε διαφωνία. Υιοθετώντας ένα λόγο που πυροβολεί κατά πάντων και για τα πάντα. Προφανώς οι ίδιοι

θεωρούν ότι αυτή η προσέγγιση αποδίδει και «απαντάει» τρόπον τινά στις ανάγκες της κοινωνίας. Την ίδια ώρα βεβαίως, το έντονο αριστερό αφήγημα «πληττείται» από το κάλεσμα προς τους ψηφοφόρους τους να στηρίξουν για άλλη μια φορά δεξιόστροφους και κεντρικούς υποψηφίους σε μια προσπάθεια κομματικού κομουφλάζ.

Το ΕΛΑΜ από την άλλη, μέσα σε αυτές τις συνθήκες στοχοποιεί και εργαλειοποιεί το μεταναστευτικό καθώς αποτελεί πάντοτε τον πιο εύκολο στόχο. Ο καθένας αντιλαμβάνεται πόσο έχει αλλάξει η ανθρωπογεωγραφία στο νησί και φυσιολογικά αντιδρά και ανησυχεί έντονα για τις συνέπειες. Το ΕΛΑΜ αυτό το γνωρίζει και το εκμεταλλεύεται με κάθε ευκαιρία. Αποφεύγει τη βάση της δημόσιας συζήτησης καθώς δε θέλει να συζητήσει

αν οι θέσεις του είναι ή δεν είναι εφαρμοστέες. Εξάλλου όσο πιο πολιτική μετατρέπεται η συζήτηση τόσο πιο πολύ προσομοιάζουν οι θέσεις με το αντιευρωπαϊκό ΑΚΕΛ.

Το προχθεσινό παράδειγμα της κρίσιμης συζήτησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για ψήφιση του νέου Συμφώνου για το Μεταναστευτικό, η οποία συζήτηση διήρκεσε σχεδόν δέκα χρόνια, φανέρωσε πόσο πολύ προτιμά και η ριζοσπαστική αριστερά αλλά και η υπερσυντηρητική Δεξιά να μην αλλάξει απολύτως τίποτα στην υφιστάμενη κατάσταση. Να μη γίνει κανένα βήμα πρόοδου. Φανέρωσε επίσης και την αλλογρία τους στη βασική αρχή με την οποία προχωρά η ενωμένη Ευρώπη, αυτή της συναίνεσης και της αλληλεγγύης. Οι εκπρόσωποί τους έμειναν εγκλωβισμένοι στο, είτε να περάσει το δικό μας, είτε τίποτα, αρνούμενοι

να κατανοήσουν την καιρία σημασία που θα έχει για τη δική μας χώρα, ιδιαίτερα, μια ενιαία πολιτική ασύλου.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός όμως ούτε θέλει ούτε και μπορεί να παίξει στο γήπεδο του άκρατου λαϊκισμού του ΑΚΕΛ, ούτε στο γήπεδο της ρατσιστικής ρητορικής του ΕΛΑΜ. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός ιδρύθηκε με βασική του αρχή τον ρεαλισμό και την ελευθερία. Ρεαλιστικές προτάσεις που να μπορούν να δώσουν λύσεις και να φέρουν αποτελέσματα. Στον Δημοκρατικό Συναγερμό και στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα πιστεύουμε επίσης ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ελευθερία μέσα σε συνθήκες ανασφάλειας. Ότι η οικονομική ασφάλεια όπως και το ευρύτερο αίσθημα ασφάλειας αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις

για ανάπτυξη και ευημερία. Γι' αυτό επιλέγουμε να σκεφτόμαστε πολιτικά και να δρούμε νηφάλια και ρεαλιστικά. Έτσι θα πορευτούμε και στα επόμενα χρόνια εντός και εκτός Ευρώπης.

Η χώρα μας θα αναλάβει την προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. το πρώτο εξάμηνο του 2026. Κατά τα επόμενα χρόνια προετοιμασίας, η Κύπρος θα αναλάβει σημαντικές ευθύνες. Για τον Δημοκρατικό Συναγερμό, η ενεργή συμμετοχή στα ευρωπαϊκά δρώμενα δεν αποτελεί ένα τυχαίο γεγονός αλλά μια πολυεπίπεδη προσπάθεια χρόνων στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα. Μια στενή σχέση η οποία αποτελεί αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς, σοβαρότητας, καθώς και της έντονης συνεργασίας, διαβούλευσης και αλληλεγγύης.

Η συμμετοχή της χώρας μας στον πυρήνα λήψης αποφάσεων τη θωρακίζει πολιτικά και οικονομικά. Η ενεργή διεκδίκηση των εθνικών μας προτεραιοτήτων διά μέσου πολιτικών και ευρωπαϊκών πόρων αποτελεί πεδίο διεκδίκησης και προσφοράς προς τους Κύπριους Ευρωπαίους πολίτες. Μέσω της συμμετοχής μας στο ΕΛΚ θα συνεχίσουμε να υπερασπιζόμαστε τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής, ο οποίος βασίζεται στην ελευθερία, την ασφάλεια, την αλληλεγγύη, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, καθώς και τη βιώσιμη και δίκαιη οικονομική ανάπτυξη.

Η κα Ξένια Κωνσταντίνου είναι αναπλ. εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ, γραμματέας Πολιτικού Σχεδιασμού.

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Και του «σαλονιού» –κοινωνικά δίκτυα, σύγχρονες μορφές επικοινωνίας– και του «μπαλκονιού» –πόρτα-πόρτα, προσωπική επαφή– εμφανίζεται να είναι ένα ικανοποιητικό δείγμα υποψηφίων δημάρχων που μίλησαν στην «Κ» για την επικοινωνιακή τακτική τους κατά την προεκλογική περίοδο. Όπως προκύπτει από τις αφηγήσεις τους, το «μπαλκόνι» συνεχίζει να είναι η αγαπημένη μέθοδος επικοινωνίας σε σημείο που κάποιος μπορεί να ισχυρισθεί ότι έχει μετεξελιχθεί σε διαρκώς δοκιμασμένο και αποτελεσματικό εργαλείο προσέγγισης των πολιτών. Αυτό που προκύπτει από το προεκλογικό σκηνικό που έχει στηθεί είναι ότι πίσω από κάθε υποψήφιο έχει στηθεί ένας ολόκληρος μηχανισμός, εθελοντών, όπως διαβεβαιώνουν υποψήφιοι, ο οποίος στηρίζει με κάθε τρόπο την προσπάθεια του κάθε ενδιαφερόμενου. Φωτογράφοι, επικοινωνιολόγοι, κειμενογράφοι, για τους περισσότερους οργανωμένους, χειριστές των κοινωνικών δικτύων, τρέχουν τις προεκλογικές εκστρατείες χωρίς να αφήνουν το παραμικρό στην τύχη. Η «Κ» ζήτησε από δεκατρείς υποψηφίους δημοτικούς ταγούς να ανοίξουν τα καρτιά τους και να παρουσιάσουν τη στρατηγική τους στο κομμάτι επικοινωνίας.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ
Λευκωσία

Για τον Νίκο Τορνάρη, εκλεκτό του ΔΗΣΥ για τον Δήμο Λευκωσίας, η επίσημη έναρξη της προεκλογικής του εκστρατείας έχει ορισθεί να γίνει στις 20 Απριλίου, με τον ίδιο να προαναγγέλλει εκπλήξεις. Μέχρι τότε, όπως ο ίδιος λέει στην «Κ», θα συνεχίσει να ασκεί τα βουλευτικά του καθήκοντα και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του εντός και εκτός Κύπρου. Ο ίδιος ήδη βρίσκεται στην προώθηση μεσαίων οδών και τους δημότες, σε σπίτια, στον δρόμο, σε επιχειρήσεις θεωρώντας την προσωπική επαφή ως ένα σημαντικό εργαλείο επικοινωνίας. Στο ψηφιακό κομμάτι της επικοινωνίας δηλώνει πως ήταν ο πρώτος πολιτικός που υιοθέτησε τα σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία επικοινωνίας, τα οποία θα έχουν μια ξεχωριστή θέση στην προεκλογική του καμπάνια. Το επιτελείο του θα στηθεί στη Μακαρίου και θα στελεχωθεί μόνο από εθελοντές. Απέκλεισε κατηγορηματικά ότι θα ανακοινωθούν λίστες με υποστηρικτές του. Σύνθημά του «Για τη Λευκωσία μας».

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΡΟΥΝΤΖΟΣ
Λευκωσία

Με σύνθημα «Η Λευκωσία Ενώνεται» και φιλοδοξία, μεταξύ άλλων, να υλοποιήσει τη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο Χαράλαμπος Προύντζος ως ανεξάρτητος διεκδικεί εκλογή στον μεγαλύτερο δήμο της Κύπρου. Η υποψηφιότητα του κ. Προύντζου στηρίζεται από το ΑΚΕΛ και το κομμάτι επικοινωνίας, όπως ο ίδιος εξηγεί στην «Κ», το τρέχει μια ομάδα δική του που εξειδικεύεται στα ψηφιακά μέσα και κάποια άτομα που βοηθούν στο σκέλος της στρατηγικής επικοινωνίας. Στο κομμάτι προσωπικής επαφής γίνονται ήδη συναντήσεις σε συλλογούς και οργανωμένα σύνολα, επαφές που θα συνεχισθούν. Πέρα από τα ψηφιακά εργαλεία η εκστρατεία περιλαμβάνει και την επαφή πόρτα-πόρτα, πλην όμως δεν είναι ρεαλιστικό να καλύψει ολόκληρη τη Λευκωσία, όπως σημειώνει. Κατά τους πιθανόν δεν θα κινηθεί με τον παραδοσιακό τρόπο οργάνωσης του επιτελείου, ενώ θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της προεκλογικής εκστρατείας ο επαγγελματικός του χώρος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΝΤΖΗΣ ΖΑΝΝΕΤΟΣ
Λευκωσία

Σε αρκετούς Λευκωσιώτες ο Παναγιώτης Ζαννέτος δεν είναι άγνωστος. Η υποψηφιότητά του μπορεί να χαρακτηριστεί και ως ενναλακτική μιας και είναι μακριά από κομματικούς μηχανισμούς. Υποστηρίζεται από τους Οικολόγους χωρίς αυτό να του προκαλεί δεσμεύσεις. Άνθρωπος του παζαριού, όπως είχε χαρακτηριστεί στην «Κ», ο ίδιος κάνει καθημερινά πράξη την προσωπική επαφή με τους κατοίκους της πρωτεύουσας ένεκα και της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Τα τελευταία χρόνια ο ανεξάρτητος υποψήφιος εμφανίζεται να έχει αναπτύξει μια πλούσια δράση και παρουσία στον ψηφιακό κόσμο της επικοινωνίας. Διατηρεί προσωπική ιστοσελίδα στην οποία έχει ανεβάσει το όραμά του, ενώ έντονη δραστηριότητα αναπτύσσει και στα κοινωνικά δίκτυα. Στην προσπάθειά του να κεντρίσει το ενδιαφέρον των πολιτών, στο πλευρό του έχει απλούς καθημερινούς ανθρώπους, όπως λέει ο ίδιος, με τους οποίους μοιράζεται τους στο κομμάτι επικοινωνίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
Στρόβολος

Στον Στρόβολο ο Ανδρέας Παπαχαράλαμπος διεκδικεί επανεκλογή έχοντας ως κεντρικό σύνθημα «Πρώτα ο Στρόβολος». Σύνθημα που κατά τον ίδιο χαρακτηρίζει την ανεξάρτητη υποψηφιότητά του, η οποία στηρίζεται από τους Οικολόγους. Ο κ. Παπαχαράλαμπος αποφεύγει να ανοίξει τα καρτιά του για τη στρατηγική που θα ακολουθήσει στο επικοινωνιακό κομμάτι, σημειώνοντας πως θα ξεδιπλωθεί σταδιακά. Ωστόσο, αναφέρει πως θα χρησιμοποιηθούν όλα τα εργαλεία επικοινωνίας, σύγχρονα και παραδοσιακά. Θεωρεί μη εφικτή την επικοινωνιακή μέθοδο πόρτα-πόρτα. «Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μικρές τοπικές κοινωνίες. Μπορούν να γίνουν περιορισμένες συναντήσεις σε σπίτια, σε καφέ». Πίσω από την εκστρατεία του δεν υπάρχει επικοινωνιακή ομάδα με τον ίδιο να διαχειρίζεται τις ανάγκες που προκύπτουν. Την περασμένη εβδομάδα παρουσίασε την προσωπική του ιστοσελίδα μέσα από την οποία θέλει να δείξει ότι καθημερινά είναι δίπλα και μέσα στον κόσμο του Στρόβολου εδώ και 25 χρόνια.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΣΙΓΚΗΣ
Στρόβολος

«Πάμε τον Στρόβολο Μπροστά» είναι το κεντρικό προεκλογικό σύνθημα με το οποίο ο Χρίστος Τσίγκης διεκδικεί εκλογή στον Δήμο Στρόβολου, έχοντας την υποστήριξη του ΔΗΣΥ και της ΔΗΠΑ. Ο υποψήφιος δήμαρχος έχει επικεντρωθεί στο κομμάτι επικοινωνίας, δημιουργώντας ομάδα διαχείρισης της επικοινωνίας, των social media και μια ομάδα που συνδυάζει στρατηγική επικοινωνία και οργανωτικά. Εμπλοκή στο επικοινωνιακό κομμάτι έχει και ο ίδιος δηλώνοντας ότι γνωρίζει το αντικείμενο. Θα πραγματοποιήσει στοχευμένη εκστρατεία πόρτα-πόρτα, ενώ από την ερχόμενη Τετάρτη ξεκινά η «Ημέρα του Δημότη» χωρίς ραντεβού, για προβλήματα, σχολία, όπως σημειώνει. Επίσης η άλλη εκστρατεία που έχει προγραμματιστεί θα ξεκινήσει το ερχόμενο Σάββατο από τη Λαϊκή Αγορά και τη λεωφόρο Αθαλάσσας και θα λέγεται «Πεπατώντας στον Στρόβολο».

Ψηφίζουν «μπαλκόνι» οι υποψήφιοι δήμαρχοι

Δεκατρείς διεκδικητές των δημοτικών θώκων παρουσιάζουν στην «Κ» την επικοινωνιακή τους στρατηγική και εργαλεία

Οι επιλογές των υποψηφίων για τις δημοτικές εκλογές εδραίωνουν το κυπριακό μοντέλο επικοινωνίας που είναι ένας συνδυασμός του παρελθόντος, τότε που οι υποψήφιοι έλιωναν σόλες, και του καναπέ, της απρόσωπης δηλαδή επαφής με τους πολίτες, μέσα από κοινωνικά δίκτυα και ψηφιακές πλατφόρμες.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ
Στρόβολος

Με κεντρικό σύνθημα «Μαζί αλάζουμε τον Στρόβολο» ο Σταύρος Σταυρινίδης διεκδικεί εκλογή στον Δήμο Στρόβολου. Κοινός υποψήφιος του ΑΚΕΛ και του ΔΗΚΟ ο κ. Σταυρινίδης ευελπιστεί ότι θα πείσει τους κατοίκους του Στρόβολου, έχοντας ως εργαλεία τις ψηφιακές επικοινωνίες και την επαφή με όσους περισσότερους δημότες. Όπως μας ανέφερε ο ίδιος λαμβάνει υπηρεσίες υποστήριξης για τα προσωπικά του social media από εταιρεία επικοινωνίας. Παράλληλα εκμεταλλεύεται τα παραδοσιακά ΜΜΕ με συνεντεύξεις σε έντυπα μέσα, ραδιόφωνο και τηλεόραση. Ξεκαθαρίζει ότι πέραν του γραφείου

επικοινωνίας δεν θα προβάλλει την υποψηφιότητα επ' αμοιβή. Για τον ίδιο οι τοπικές εκλογές έχουν ιδιαίτερη σημασία. «Τα κόμματα βοηθούν αλλά αν δεν σε βοηθήσει ο εαυτός σου δεν πας πουθενά». Ωστόσο και αυτός τοποθετεί ψηλά την παρουσία του κάθε υποψηφίου μέσα στον κόσμο.

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Λεμεσός

Με κεντρικό σύνθημα «Καθαρές Δουλειές» ο Νίκος Νικολαΐδης διεκδικεί μια νέα θητεία στη δημοτική του ΔΗΣΥ και της ΔΗΠΑ, ο απερχόμενος δήμαρχος περιγράφει στην «Κ» την επικοινωνιακή του στρατηγική προκειμένου να πάρει νωπή

λαϊκή εντολή. Ο ίδιος και το επιτελείο του έχει στηθεί αξιοποιεί όλα τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας προκειμένου να ενημερωθεί ο δημότης της Λεμεσού τι έγινε και τι θα γίνει. Στο πνεύμα αυτό, όπως μας εξηγεί, το Διαδίκτυο είναι ένα σημαντικό όπλο, όμως, η προσωπική επαφή και τα τηλέφωνα εξακολουθούν να είναι η βάση της πολιτικής επικοινωνίας, όπως σημειώνει. Για τον ίδιο ωστόσο δεν υπάρχει ελεύθερος χρόνος, γιατί πέρα από την προεκλογική του εκστρατεία έχει και τις καθημερινές υποχρεώσεις στον Δήμο Λεμεσού.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΜΕΥΤΗΣ
Λεμεσός

Ο Γιάννης Αρμεύτης διεκδικεί τον Δήμο Λεμεσού, υποστηριζόμενος από το ΑΚΕΛ. Ως προεκλογικό του σύνθημα έχει το «Μία πόλη για όλους», σύνθημα που παραπέμπει στην επιδίωξη του υποψηφίου η Λεμεσός να ξαναγίνει προστιθέτη πόλη για τους κατοίκους της. Για τον Γιάννη Αρμεύτη το κυρίαρχο εργαλείο είναι η προσωπική επαφή με τους δημότες. Όπως μας εξηγεί, το μήνυμά του είναι να στείλει είναι πως «ο δήμαρχος πρέπει να είναι έξω από το γραφείο, να κινείται μέσα στην πόλη και να αφογκράζεται τον παλμό του κόσμου». Ο κ. Αρμεύτης στηρίζεται σε ένα επιτελείο ανθρώπων οι οποίοι εργάζονται και στο επικοινωνιακό κομμάτι. Όπως και άλλοι υποψήφιοι κράτησε κλειστά τα καρτιά του για τα ονόματα των συνεργατών του. Διαθέτει προσωπική ιστοσελίδα, ενώ έχει δημιουργήσει ομάδες πολιτών σε ψηφιακές εφαρμογές, τα μέλη των οποίων ενημερώνονται άμεσα σε κείμενο, εικόνα και φωνή.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΥΡΑΣ
Λάρνακα

Έχοντας τη στήριξη τεσσάρων κομμάτων (ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ) ο Ανδρέας Βύρας διεκδικεί μια νέα θητεία έχοντας ως σύνθημα «Λάρνακα συνεχίζουμε». Στόχος της επικοινωνιακής καμπάνιας που έχει ξεκινήσει είναι «να μάθουν οι δημότες μας τι έχουμε κάνει τα προηγούμενα πέντε χρόνια και το πλάνο μας για τα επόμενα πέντε χρόνια». Για τον υποψήφιο δήμαρχο η προσωπική επαφή είναι από τα πιο σημαντικά εργαλεία επικοινωνίας με τον κόσμο, το οποίο συμπληρώνεται από τα social media και δημόσιες παρουσίες σε ΜΜΕ. Η προεκλογική εκστρατεία του κ. Βύρα έχει ξεκινήσει με τη συγκρότηση επιτελείου από φίλους και εθελοντές, ενώ ο ίδιος δεν απέκλεισε την αγορά υπηρεσιών επικοινωνίας όπου κριθεί αναγκαίο και πάντα μέσα στο πλαίσιο της νομοθεσίας. Θα αποφύγει τη δημοσιοποίηση προσωπικών που υποστηρίζουν την υποψηφιότητά του, ενώ επιδιώξει να είναι η Λάρνακα να γίνει πόλη προτιμήσεων.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΠΕΚΡΗΣ
Λάρνακα

Με εννέα πυλώνες στο πρόγραμμά του για την πόλη της Λάρνακας, ο Μιχάλης Ππεκρής κατέρχεται στις εκλογές έχοντας τη στήριξη του ΔΗΣΥ. Για την εκλογή του ο υποψήφιος δήμαρχος έχει συγκροτήσει ομάδα που υποστηρίζει τις επικοινωνιακές ανάγκες της προεκλογικής του εκστρατείας. Η στρατηγική του, όπως μας εξηγεί ο ίδιος, επικεντρώνεται στα social media. Με κεντρικό σύνθημα «Η Λάρνακα αξίζει περισσότερο» το ιδιαίτερο βάρος και προσοχή έχει ριχθεί στην προσωπική επαφή, με τον ίδιο να δηλώνει στην «Κ» πως δίνει μεγάλη

σημασία. Από τις προσωπικές επαφές προέκυψαν και οι εννέα πυλώνες του προγράμματός του, με πιο βασικούς: το περιβάλλον, την καθημερινότητα των πολιτών, την χηματοποίηση γειτονιών αλλά και τη διακριτή ταυτότητα της πόλης της Λάρνακας.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
Λάρνακα

Ο Σωτήρης Ιωάννου είναι ο τρίτος υποψήφιος για τον Δήμο της Λάρνακας. Έχοντας ως αβαντάζ, όπως ο ίδιος πιστεύει, ότι είναι μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων, με το ΕΛΑΜ ευελπιστεί πως θα κάνει πράξη το προεκλογικό του σύνθημα «Τολμώ και Διεκδικώ για τη Λάρνακα». Ο κ. Ιωάννου υποστηρίζει ένθερμα τον παραδοσιακό τρόπο επικοινωνίας των πολιτικών με τους πολίτες, τακτικά η οποία εφαρμόζεται και από το κόμμα που τον στηρίζει. Όπως μας εξήγησε θα εκμεταλλευτεί τη δημοσιότητα που του δίνει η παρουσία του στη Βουλή χωρίς ωστόσο να παραμελήσει και τους σύγχρονους τρόπους επικοινωνίας με τους πολίτες. Πίσω από την υποψηφιότητά του θα βρίσκεται και μια ομάδα υποστηρικτών του εν είδει επιτελείου το οποίο, όπως μας είπε, έχει συγκροτηθεί και θα ξεκινήσει τη λειτουργία του τις επόμενες μέρες.

ΦΑΙΔΩΝΑΣ ΦΑΙΔΩΝΑΣ
Πάφος

Ο Φαίδωνας Φαίδωνος διεκδικεί επανεκλογή για μια νέα θητεία με σύνθημα «Η Πάφος Αλλάζει», έχοντας τη στήριξη του ΔΗΣΥ και της ΔΗΠΑ. Όπως εξηγεί ο ίδιος στην «Κ», στο επίκεντρο της δικής του παρουσίας στα κοινά της Πάφου είναι η απευθείας επικοινωνία με τον κάθε πολίτη. «Κινούμαι, περπατώ μέσα στην πόλη, πηγαίνω στις γειτονιές, στα καταστήματα, τα σπίτια». Διαθέτει προσωπική ιστοσελίδα, ενώ έχει επικεντρωθεί και στα κοινωνικά δίκτυα με βίντεο και ζωντανές μεταδόσεις. Επίσης, έχει δημιουργήσει μια ισχυρή ομάδα σε κοινωνική εφαρμογή, ενώ βόρηνει και στις ανοιχτές συγκεντρώσεις. Στο επικοινωνιακό κομμάτι έχει καταγράψει και τυπώσει το έργο που επιτελέστηκε και το όραμά του για την επόμενη πενταετία. Τις επικοινωνιακές ανάγκες της εκστρατείας του τις διαχειρίζεται κυρίως ο ίδιος.

ΕΥΡΟΣ ΛΟΥΖΙΑΔΗΣ
Πάφος

Προερχόμενος από το ΔΗΚΟ, ο Εύρος Λουζιάδης είναι ο κοινός υποψήφιος τριών κομμάτων για τον Δήμο της Πάφου (ΔΗΚΟ, ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ). Όπως ανέφερε στην «Κ», η προεκλογική του εκστρατεία έχει ξεκινήσει εδώ και ένα μήνα. Ο κ. Λουζιάδης δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης –εφημερίδες, ραδιόφωνα, τηλεόραση– ενώ πλούσια δράση έχει αναπτύξει και στα κοινωνικά δίκτυα με κείμενο και εικόνα. Όπως προκύπτει η προεκλογική του καμπάνια παρουσιάζει μια ισορροπία μεταξύ παραδοσιακών και ψηφιακών μέσων. Στο παραδοσιακό κομμάτι, όπως εξηγεί στην «Κ», στο πρόγραμμα υπάρχουν καθημερινές επαφές και συναντήσεις με πολίτες και οργανωμένα σύνολα. Κεντρικό του σύνθημα είναι «Ανθρώπινα Μαζί για την Πάφο μας». Από τότε που ξεκίνησε η εκστρατεία έχει συγκροτηθεί επιτελείο που αποτελείται από φωτογράφο, διαχειριστή των social media και ένα πρόσωπο που ρυθμίζει το οργανωτικό κομμάτι της καθημερινής δράσης.

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ**

«**Το ΑΚΕΛ** μπορεί για όλα σε αυτές τις εκλογές» δηλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο βουλευτής του κόμματος Χρίστος Χριστοφίας. Η πρωτιά, διευκρινίζει, δεν είναι αυτοσκοπός, όμως, σημειώνει, μπορεί να είναι εφικτή αναλόγως και πού θα καταλήξει ο Συναγερμός. Απαντώντας στον ισχυρισμό του ΔΗΣΥ ότι το ΑΚΕΛ τον παρουσιάζει ως κόμμα πλυσίον του ΕΛΑΜ για να τον αποδυναμώσει και έτσι να εξασφαλίσει την πρωτιά, ο κ. Χριστοφίας επισμαίνει ότι ο Συναγερμός πρέπει να κοιταχτεί στον καθρέφτη για το ΕΛΑΜ και να μην αναζητεί ευθύνες έξω από τον χώρο του. Για το αν θα είναι υποψήφιος στις βουλευτικές εκλογές του 2026 ή αν θα παραμείνει στη θέση του επαρχιακού γραμματέα Λευκωσίας – Κερύνειας, αναφέρει ότι οι σχετικές

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΦΙΑΣ, βουλευτής ΑΚΕΛ

Το ΑΚΕΛ μπορεί για όλα σε αυτές τις εκλογές

Η πρωτιά δεν είναι αυτοσκοπός, όμως μπορεί να είναι εφικτή αναλόγως και πού θα καταλήξει ο Συναγερμός

Ένα ισχυρό ΑΚΕΛ, που θα έχει την εμπιστοσύνη του ενός τρίτου του λαού μας, θα πατά πλέον σε άλλη βάση για να δημιουργήσει πλειοψηφικό ρεύμα και να εκλέξει πρόεδρο της Δημοκρατίας το 2028.

Ο στόχος που θέσαμε είναι η αύξηση των ποσοστών μας σε σχέση με τις βουλευτικές του 2021, για να διατηρήσουμε τις δύο έδρες στο Ευρωκοινοβούλιο, κάτι για το οποίο χρειάζεται 25-25,5% τουλάχιστον.

αποφάσεις θα ληφθούν συλλογικά και στην ώρα τους.

–**Το ΑΚΕΛ αποφεύγει να μιλήσει για την πρωτιά στις ευρωεκλογές, όμως αν δεν την κερδίσει αυτή τη φορά, με τον ΔΗΣΥ σε αυτή την κατάσταση, τότε πότε θα τα καταφέρει;**

–Η πρωτιά δεν είναι αυτοσκοπός. Ο στόχος που θέσαμε είναι η αύξηση των ποσοστών μας σε σχέση με τις βουλευτικές του 2021, για να διατηρήσουμε τις δύο έδρες στο Ευρωκοινοβούλιο, κάτι για το οποίο χρειάζεται 25-25,5% τουλάχιστον. Η πρωτιά μπορεί να είναι εφικτή αναλόγως και πού θα καταλήξει ο Συναγερμός. Ο λαός έχει κατατάξει το ΑΚΕΛ ιστορικά ως πρωταγωνιστική δύναμη στα πολιτικά πράγματα του τόπου, και ως εκ τούτου θεωρούμε ότι το ΑΚΕΛ μπορεί για

όλα σε αυτές τις εκλογές.

–**Δείχνει πάντως να δυσκολεύεται να κεφαλαιοποιήσει τη φθορά του ΔΗΣΥ και κομμάτων που σπρίζουν την κυβέρνηση.**

–Δεν είναι απαραίτητο ότι η φθορά της κυβέρνησης ή και του ΔΗΣΥ, την κεφαλαιοποιεί πάντα η αντιπολίτευση. Μπορεί η φθορά των άλλων να οδηγεί στην αποχή ή στους λαϊκιστές και δημαγωγούς της Ακροδεξιάς που εκμεταλλεύονται την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και επενδύουν στα φοβικά σύνδρομα σχετικά με το μεταναστευτικό/προσφυγικό και γι' αυτό διαφαίνεται μια άνοδος της Ακροδεξιάς στην Κύπρο και την υπόλοιπη Ευρώπη.

–**Ούτε δείχνει να αποτελεί την εναλλακτική επιλογή για να αναλάβει την εξουσία.**

–Με την επιλογή Ανδρέα Μαυρογιάννη και τα αποτελέσματα στις προεδρικές αποδείξαμε ότι μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν προοδευτικό πόλο που να αποτελεί την εναλλακτική επιλογή. Επενδύσαμε και στις αλλαγές που κάναμε και στην Κοινωνική Συμμαχία, ακριβώς για να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις να μπορεί αυτός ο προοδευτικός πόλος να αποκτήσει πλειοψηφική τάση μέχρι και το 2028.

–**Εμπεδώθηκε πάντως, σε μια μερίδα της κοινωνίας, ότι το ΑΚΕΛ δεν μπορεί να κυβερνήσει. Υπάρχει πλάνο με ορίζοντα το 2028 που να ανατρέπει αυτή την εντύπωση;**

–Το βασικό πλάνο με ορίζοντα το 2028 είναι το ΑΚΕΛ να ανακτήσει την εμπιστοσύνη του λαού και να φτάσει στα ποσοστά που ιστορικά

το έχει κατατάξει ο κόσμος, όμως αυτό δεν μπορεί να γίνει από τη μια μέρα στην άλλη. Ένα ισχυρό ΑΚΕΛ που θα έχει την εμπιστοσύνη του ενός τρίτου του λαού μας, θα πατά πλέον σε άλλη βάση για να δημιουργήσει πλειοψηφικό ρεύμα και να εκλέξει πρόεδρο της Δημοκρατίας το 2028.

–**Ποιοι είναι οι εν δυνάμει σύμμαχοι του ΑΚΕΛ για να το πετύχει, διότι φαίνεται να μεγαλώνει η απόσταση από κόμματα του Κέντρου με τα οποία παραδοσιακά συνεργαζόταν.**

–Το ΑΚΕΛ είναι κόμμα συνεπές στην πολιτική του. Αν άλλοι πολιτικοί χώροι έχουν μετακινηθεί από θέσεις που είχαν και μας έδιναν τη δυνατότητα να συνεργαζόμαστε, αυτό πρέπει να το απαντήσουν οι ίδιοι. Εμάς αυτό που μας απασχολεί

είναι πώς μπορούμε στα επόμενα χρόνια να χτίσουμε τέτοιες συμμαχίες με οργανωμένα σύνολα και προσωπικότητες, ώστε να δημιουργήσουμε ένα πλατύ μέτωπο που να δημιουργήσει προϋποθέσεις για πολιτικές συνεργασίες.

–**Αρα δεν θεωρείτε ότι είναι απομονωμένο το ΑΚΕΛ.**

–Κάθε άλλο.

–**Έχει ολοκληρωμένη πολιτική πρόταση το ΑΚΕΛ ώστε να πείσει ότι μπορεί να κυβερνήσει ξανά;**

–Με το πρόγραμμα Μαυρογιάννη στο οποίο είχαμε σημαντική συνεισφορά, αποδείξαμε ότι έχουμε πρόταση διακυβέρνησης. Καταθέτουμε, επίσης, ολοκληρωμένες προτάσεις για όλα τα κύρια ζητήματα, με στόχο να έχει αποτελέσματα η αντιπολιτευση μας και να μην είναι

απλή αντίδραση. Όλα αυτά είναι μέρος της πολιτικής μας πρότασης για τον τόπο.

–**Γιατί το ΑΚΕΛ, ένα αριστερό, κομμουνιστικό κόμμα επιλέγει υποψηφίους από την Κεντροδεξιά; Το έκανε στις προεδρικές, το κάνει και τώρα.**

–Το ΑΚΕΛ το κάνει αυτό ιστορικά. Από τα γεννοφάσκια του. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα τέτοιων συνεργασιών –και πολύ επιτυχημένων μάλιστα. Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε έναν προοδευτικό πόλο που να μπορεί να δημιουργεί πλειοψηφία και να έχει τη δυνατότητα να διεκδικήσει τη διακυβέρνηση του τόπου. Έχουμε άξια και ικανά στελέχη, υπάρχουν όμως και προσωπικότητες του ευρύτερου χώρου με τις οποίες μπορεί να μη μοιραζόμαστε την ίδια ανάληψη για τα πάντα, συμφωνούμε όμως στα διακυβεύματα του σήμερα και με τη συνεργασία μπορούμε να απευθυνθούμε σε ευρύτερες μάζες του λαού, για να πετύχουμε τις αλλαγές που χρειάζεται ο τόπος.

–**Αρα μια καθαρά αριστερή πρόταση σήμερα δεν μπορεί να φέρει νίκες;**

–Αυτό που έχει ανάγκη σήμερα ο τόπος είναι μια προοδευτική πρόταση διακυβέρνησης στην οποία ασφαλώς η Αριστερά θα έχει τη δική της σφραγίδα, και αυτό μπορούμε να το πετύχουμε.

–**Γίνεται συζήτηση ότι το ευρωψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ δεν έκανε ιδιαίτερη αίσθηση.**

–Εμείς εισπράττουμε θετικές εντυπώσεις για το ψηφοδέλτιο. Είναι δικαιοδοτικό, ισορροπημένο στην εκπροσώπηση ανδρών – γυναικών και συνδυάζει την εμπειρία με τον ενθουσιασμό που φέρνει νέος κόσμος. Πρόκειται για μια δυνατή ομάδα που συλλογικά εργάζεται για τον κοινό στόχο. Να βγει όσο πιο ψηλά γίνεται το ΑΚΕΛ για να διασφαλίσει τις δύο έδρες στο Ευρωκοινοβούλιο.

–**Υπάρχει κριτική για τη συνεργασία με την κα Θεολόγου και ότι με τον κ. Νιαζί δεν ήταν όλα ρόδινα.**

–Συζητήσεις που αγγίζουν το όριο της παραφιλολογίας είτε για την Άννα Θεολόγου ότι τάχα δεν υπάρχει ταύτιση απόψεων σε βασικά ζητήματα όπως το Κυπριακό, ή για τη συνεργασία μας με τον Νιαζί Κιζιλγιουρэк, δεν ευσταθούν.

–**Αναφερθήκατε στον κ. Μαυρογιάννη. Παραμένει κοντά στο κόμμα;**

–Ηρθε και έμεινε! Και είμαστε ευτυχείς γι' αυτό. Είναι μέρος της Κοινωνικής Συμμαχίας.

Ο ΔΗΣΥ πρέπει να κοιταχτεί στον καθρέφτη για το ΕΛΑΜ

–**Ο ΔΗΣΥ κατηγορεί το ΑΚΕΛ ότι τον παρουσιάζει ως ένα κόμμα πλυσίον του ΕΛΑΜ με στόχο να τον αποδυναμώσει για να κερδίσει την πρωτιά, και ότι αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις αναφορές σας περί δημοκρατικού τόξου.**

–Ο ΔΗΣΥ πρέπει να κοιταχτεί στον καθρέφτη για το ΕΛΑΜ. Μόνο έτσι θα καταλάβει ποιος ευθύνεται για την άνοδο της Ακροδεξιάς. Οι αντιλαϊκές πολιτικές που εφαρμόσαν και που συνεχίζουν να σπρίζουν σήμερα, και η στάση τους στο μεταναστευτικό/προσφυγικό κατά τη διακυβέρνησή τους, είναι που δημιουργούν το πρόσφορο έδαφος για την ενδυνάμωση της Ακροδεξιάς. Άρα, αν μην αναζητούν ευθύνες έξω από τον δικό τους χώρο. Είναι συγκοινωνούντα δοχεία. Εξάλλου ήταν με τις ψήφους του ΕΛΑΜ που η πρόεδρος του ΔΗΣΥ εξελέγη στην προεδρία της Βουλής και τους δώρισε ως αντάλλαγμα ad hoc κοινοβουλευτική επιτροπή. Είναι στελέχη της ηγεσίας του ΔΗΣΥ που είδαμε να μεταπηδούν άνετα στο ΕΛΑΜ, λέγοντας μάλιστα «εμένα πάντα αυτές ήταν οι θέσεις μου». Είναι αυτοί που κανονικοποιούν την Ακροδεξιά, υιοθετώντας την ανιστόρητη και αντιεπιπονητική λεγόμενη θεωρία των δύο άκρων. Και ο ΔΗΣΥ και άλλα κόμματα συνέβαλαν, δυστυχώς, στην κανονικοποίηση του ΕΛΑΜ –και με τις πολιτικές που εφαρμόζονται αλλά και με την αποδοχή της φωνής της Ακροδεξιάς ως μιας άλλης άποψης

Μόνο έτσι θα καταλάβει ποιος ευθύνεται για την άνοδο της Ακροδεξιάς. Ας μην αναζητούν ευθύνες έξω από τον δικό τους χώρο. Είναι συγκοινωνούντα δοχεία.

μέσα στη δημοκρατία, κάτι με το οποίο εμείς διαφωνούμε.

–**Δεν ευθύνεται και το ΑΚΕΛ για αυτό με την πόλωση που δημιουργεί μερικές φορές με το ΕΛΑΜ;**

–Έχουμε ευθύνη να αποκαλύπτουμε το πραγματικό πρόσωπο της Ακροδεξιάς στον τόπο μας γιατί με τον λαϊκισμό και τη δημαγωγία της παρουσιάζεται με ένα πρόσωπο και όχι με το πραγματικό της πρόσωπο. Αν ερωτηθεί σήμερα ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ αν είναι η Χρυσή Αυγή της Κύπρου, θα το αρνηθεί, όμως, είναι αυτός που προσπάθησε το 2008 να εγγράψει κόμμα με το όνομα Χρυσή Αυγή Κύπρου και απλώς δεν έγινε αποδεκτό. Προτού η Χρυσή Αυγή καταδικαστεί ως εγκληματική οργάνωση, υπεύθυνη ακόμα και για δολοφονίες, ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ δήλωνε περήφανος ότι είναι η Χρυσή Αυγή της Κύπρου και περιφερόταν αγκαλιά με τον Μιχαηλίσκο. Τώρα αρνούνται κάθε σχέση. Αυτό δεν οφείλουμε να το υποδεικνύουμε;

–**Τελευταία παρατηρείται έντονη αντιπαράθεση μεταξύ του προέδρου Χριστοδουλίδη και του ΑΚΕΛ. Επιλέγει να απαντά ο ίδιος στο ΑΚΕΛ και μάλιστα πολύ έντονα.**

–Ο κ. Χριστοδουλίδης ως γνήσιο συναγερμικό παιδί αποφάσισε να αλλάξει τακτική και να τα βάλει με τον μοναδικό πραγματικό πολιτικό του αντίπαλο, γιατί το ΑΚΕΛ είναι

η μοναδική πραγματική αντιπολίτευση στον τόπο, και το κάνει με όσα έμαθε από το κόμμα του τα προηγούμενα χρόνια, με αντικεισμο και παρουσιάζοντας το ΑΚΕΛ ως μαριπούλα.

–**Μήπως το ΑΚΕΛ δίνει δικαίωμα να γίνεται αυτό επειδή δεν προκώρησε σε τούτοις παραδοχές σε σχέση με την περίοδο διακυβέρνησής του;**

–Δεν μπορούμε να παραδεχτούμε πράγματα που δεν έχουμε κάνει. Έχει χτιστεί ένα αφήγημα από τη Δεξιά ατεκμηρίωτο και βασισμένο σε μια παράλληλη πραγματικότητα από εκείνη που υπήρξε. Ο Όλι Ρεν παραδέχθηκε ότι δεν είχε δημοσιονομικό πρόβλημα η Κύπρος και ότι η κρίση ήταν καθαρά τραπεζική. Άρα αυτό που φόρτωσαν στον Δημήτρη Χριστοφία και το ΑΚΕΛ, την τραπεζική κρίση ως δημοσιονομική, είναι ένα αφήγημα διάτρητο.

–**Άλλο στοιχείο που αξιοποιείται από πολιτικούς αντιπάλους του ΑΚΕΛ είναι το ιδεολογικό ζήτημα ότι δεν νοείται στη σύγχρονη εποχή να κυβερνούν οι κομμουνιστές.**

–Από τη στιγμή που οι αιτίες που γέννησαν τη δική μας ιδεολογία είναι εκεί και αποδεικνύεται καθημερινά ότι ζούμε σε ένα σύστημα που βασίζεται στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, τι πιο ευγενές να έχεις όραμα την κοινωνική δικαιοσύνη. Όμως δεν αναπέμπο-

με στο μέλλον τη δράση μας. Αντίθετα την προσγειώνουμε στο σήμερα με ένα προοδευτικό πρόγραμμα και στόχους που αφορούν και ανταποκρίνονται στις προσδοκίες και τις ανάγκες της πλειοψηφίας της κοινωνίας.

–**Υπάρχουν ιδεολογικοπολιτικές συνιστώσες στο ΑΚΕΛ;**

–Όχι. Υπάρχουν διαφορετικές αφηρημένες κι απόψεις σε επιμέρους ζητήματα που εκφράζονται εσωκομματικά, αλλά μας ενώνει όλους η κοινή ιδεολογική προσέγγιση. Για να είσαι μέλος του ΑΚΕΛ σημαίνει συμφωνείς με τις αρχές και αξίες που περιγράφει το καταστατικό του κόμματος.

–**Υπάρχει ο ισχυρισμός ότι το ΑΚΕΛ παραμένει ισχυρός πόλος επειδή δεν έχει ανταγωνισμό στα αριστερά του. Σας ανησυχεί το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας πολιτικής δομής σε εκείνο τον χώρο;**

–Δεν μας ανησυχεί, διότι θεωρούμε ότι είναι τέτοια η ιδεολογική και πολιτική φυσιογνωμία του ΑΚΕΛ που καλύπτει την Αριστερά σε όλες τις εκφάνσεις της. Τόσα χρόνια δεν κατάφερε οποιαδήποτε άλλη προσπάθεια να τελεσφορήσει, γιατί το πρόγραμμά μας είναι ολοκληρωμένο και αριστερά προανατολισμένο αλλά και γιατί δεν μένουμε στη θεωρία, μιλούμε με τη δράση και τις πράξεις μας. Είμαστε ένα κόμμα που θέτει εφικτούς προοδευτικούς στόχους εντός του υφιστάμενου

συστήματος και διεκδικεί τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, όμως την ίδια ώρα δεν απεμπολούμε το όραμα για την σοσιαλιστική προοπτική, για κοινωνική δικαιοσύνη και ισότητα.

–**Δεσθήκατε επικρίσεις για τις κατά καιρούς τοποθετήσεις σας για το ιδεολογικό κομμάτι. Ότι είναι αναχρονιστικό ένας νέος άνθρωπος να τοποθετείται σήμερα υπέρ του κομμουνισμού.**

–Να λες αυτό που είσαι και να είσαι αυτό που λες, αυτό σημαίνει για μένα ειλικρίνεια και συνέπεια στην πολιτική. Δηλώνω περήφανος για την ιδεολογία μου και για τη δράση που έχουμε μέσα από τις γραμμές του ΑΚΕΛ. Μπορεί κάποιος να παρουσιάζουν την κοσμοθεωρία μας ως κάτι παλιό και αναχρονιστικό, αλλά εμείς το βρισκόμαστε νέο και σύγχρονο και ότι ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ανθρώπων.

–**Είστε επαρχιακός γραμματέας Λευκωσίας – Κερύνειας. Σύμφωνα με τις πρόσφατες καταστατικές αλλαγές στο κόμμα δεν μπορείτε να είστε υποψήφιος στις βουλευτικές εκλογές. Τι θα πράξετε;**

–Είναι τεράστια τιμή και ευθύνη η εμπιστοσύνη που μου δείχνουν οι συντροφοί μου να είμαι επικεφαλής στη μεγαλύτερη επαρχιακή οργάνωση του κόμματος παγκύπρια. Από εκεί και πέρα, τις όποιες αποφάσεις θα τις λάβουμε, όπως πάντα, συλλογικά και στην ώρα τους.

Η ράβδος και το σκήπτρο

«Παλιάνθρωπο» αποκάλυψε τον Μακάριο ο Κωνσταντίνος

Η φιλία που άργησε κάποια χρόνια μεταξύ του Αρχιεπισκόπου και του Βασιλέα

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Στη Θεσσαλονίκη συνάντησή του με τον Μακάριο, μετά την άρνηση της Αθήνας να προσφέρει αεροπορική κάλυψη στην Κύπρο από την τουρκική αεροπορική επιδρομή στην Τηλλυρία τον Αύγουστο 1964, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος είχε εκφράσει την περίεργη θέση ότι οι Έλληνες δεν ήθελαν να ενωθούν με την Κύπρο, αλλά μόνο οι Κύπριοι με την Ελλάδα. Η θέση του νεαρού βασιλιά ήταν περίεργη, γιατί ακριβώς εκείνη την περίοδο το θέμα που συζητείτο εντατικά στην Αθήνα ήταν είτε κήρυξη μονομερούς ένωσης, είτε η αποδοχή κάποιας εκδοχής του σχεδίου Άτσεσον, το οποίο προέβλεπε ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και εδαφικό αντάλλαγμα στην Τουρκία υπό τη μορφή στρατιωτικής βάσης στο νησί. Οι Αμερικανοί μάλιστα, είχαν κατανείμει συγκεκριμένο ρόλο στον Κωνσταντίνο σ' αυτές τις συζητήσεις. Ανέμεναν ότι «ο

Το 1964, όμως, «ο Μακάριος ήταν ένα περίεργο φαινόμενο», κατά τον Κωνσταντίνο. «Με τον Γέρο δεν είχε καλές σχέσεις. Γενικώς ο Μακάριος δεν συμπαθούσε κανένα. Ούτε τον Γέρο, ούτε τον Ανδρέα, ούτε τον Καραμανλή».

Σύσσωμη η πολιτική ηγεσία της Ελλάδας ενέκρινε το σχέδιο μονομερούς ενώσεως με την Κύπρο, χωρίς φυσικά να αποκαλύπτεται ότι μετά την επίτευξή της θα παραχωρείτο στην Τουρκία στρατιωτική βάση.

βασιλιάς θα πρέπει να εξασφαλίσει την συμφωνία της ΕΡΕ» του Παναγιώτη Κανελλόπουλου, που βρισκόταν στην αντιπολίτευση και του στρατηγού Γρίβα (Παπαχελάς, σελ. 132-133). Ο ρόλος του Κωνσταντίνου είχε αρχίσει να γίνεται ιδιαίτερα σημαντικός. Στις 18 Αυγούστου διέκοψε τον παραθερισμό του στο ανάκτορο Μον Ρεπό στην Κέρκυρα και επέστρεψε στην Αθήνα, όπου στις 19 Αυγούστου προήδρευσε σε σύσκεψη στα ανάκτορα με τη συμμετοχή του Κανελλόπουλου. Σύσσωμη η πολιτική ηγεσία της Ελλάδας ενέκρινε το σχέδιο μονομερούς ενώσεως με την Κύπρο, χωρίς φυσικά να αποκαλύπτεται ότι μετά την επίτευξή της θα παραχωρείτο στην Τουρκία στρατιωτική βάση. Η σύσκεψη αποφάσισε να σταλεί στην Κύπρο ο υπουργός Άμυνας Πέτρος Γαρουφαλιάς για να εξασφαλίσει τη συναίνεση του Μακαρίου.

Αντιβασιλέας

«Είμαστε σύμφωνοι, μου είπε ο αρχιεπίσκοπος, αλλά θα ήθελα, όταν θα κηρυχθεί η Ένωση, να έλθει και να παραμείνει για λίγες μέρες στην Κύπρο ο βασιλιάς». Ο Γαρουφαλιάς του εξήγησε ότι αυτό δεν θα ήταν πρόβλημα, διότι αν και η πιθανότητα η μονομερής ένωση να προκαλούσε πόλεμο με την Τουρκία ήταν «κάτω των 10%», υπήρχε «η πιθανότητα κινδύνου» και δεν θα έπρεπε να εκτεθεί ο Άναξ σε κίνδυνο. Ήταν σε εκείνη τη συνάντηση που, σύμφωνα με τον Γαρουφαλιά, ο Μακάριος τον ρώτησε αν θα μπορούσε να γίνει αντιβασιλέας. «Δυστυχώς απάντησα το σύνταγμα δεν προβλέπει παρόμοιο θεσμό». Του αντιπρότεινε τη θέση του Υπουργού - Γενικού Διοικητού. «Αυτό δεν με ενδιαιφέρει», του απάντησε ο Μακάριος (Γαρουφαλιάς, σελ. 197-198). Σύμφωνα με τον Γαρουφαλιά, αυτός

που υπαναχώρησε από το σχέδιο μονομερούς ενώσεως ήταν ο Παπανδρέου, ο οποίος στο μεταξύ είχε αποδεχθεί το σχέδιο Άτσεσον (Γαρουφαλιάς, σελ. 204). Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ισχυρίζεται ότι είχε καταφέρει να πείσει και τον Μακάριο να δεχθεί το σχέδιο Άτσεσον, αν και είναι πιθανότερο να ερμηνεύσει τη διγλωσσία του Μακαρίου ως κατάφαση.

«Παλιάνθρωπος»

Ο Κύπριος ιεράρχης, όμως, παράλληλα με τις συνομιλίες με την Αθήνα και τους Αμερικανούς, προχωρούσε τις διαβουλεύσεις του με τους Σοβιετικούς και τους Αιγύπτιους, που κορυφώθηκαν με την παραγγελία αντιαεροπορικών πυραύλων εδάφους-αέρος, τύπου SAM-2 και άλλου στρατιωτικού υλικού, που θα έφτανε στην Κύπρο στις αρχές Ιανουαρίου του 1965. Στόχος

ήταν η Κύπρος να μη μείνει ξανά απροστάτευτη σε περίπτωση τουρκικής αεροπορικής επιδρομής. Σε αντίθεση με άλλες ενέργειες του Μακαρίου αυτή ήταν σε γνώση των Αθηνών. Παρά τη συναίνεση Παπανδρέου στην παραγγελία σοβιετικών εξοπλισμών, ο Έλληνας Πρωθυπουργός, με αμερικανική παράτρηση, επιδίωκε να εξουδετερώσει τον Μακάριο για να προχωρήσει η υλοποίηση του σχεδίου Άτσεσον. Σύμφωνα με πολλές πηγές όμως, δισταζε ή, ακόμα, και να φοβόταν ότι ο αρχιεπίσκοπος θα προκαλούσε σοβαρά προβλήματα στην κυβέρνηση του. Στη μάχη επιβολής του σχεδίου Άτσεσον, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ήταν ταγμένος υπέρ των αμερικανικών θέσεων. Σε τέτοιο βαθμό μάλιστα, που τον Σεπτέμβριο σε συνάντησή του με τον Αμερικανό πρέσβη στην Αθήνα, αποκάλυψε τον Μακάριο «παλιάνθρωπο», ανα-

φερόμενος στις δυσκολίες να πεισθούν οι Κύπριοι να δεχθούν το σχέδιο και εξέφρασε την πρόθεση να βρει τρόπο να τον «παγιδεύσει» (Παπαχελάς, σελ. 134-135).

Υποκρισία:

Ο σκαιός τρόπος με τον οποίο ο ίδιος ο Κωνσταντίνος ισχυρίζεται ότι μίλησε στον Μακάριο και η υβριστική αναφορά του στους Αμερικανούς θέτει υπό αμφισβήτηση την ειλικρίνεια της σχέσης του με τον αρχιεπίσκοπο. Το πιθανότερο είναι η φιλία που ο Κωνσταντίνος λέει ότι ένωσε για τον Μακάριο να αναπτύχθηκε αργότερα, όταν πλέον ο βασιλιάς είχε χάσει τον θρόνο του το 1974. Ο Μακάριος όντως «έμεινε πιστός φίλος ως τέλος...», όπως αναγνώρισε, δεκαετίες αργότερα ως τώως πλέον βασιλιάς Κωνσταντίνος.

Το 1964, όμως, «ο Μακάριος ήταν ένα περίεργο φαινόμενο», κατά τον Κωνσταντίνο. «Με τον Γέρο δεν είχε καλές σχέσεις. Γενικώς ο Μακάριος δεν συμπαθούσε κανένα. Ούτε τον Γέρο, ούτε τον Ανδρέα, ούτε τον Καραμανλή. Ο Μακάριος συμπαθούσε τελικά μόνο τον Μακάριο. Πολλοί πίστευαν ότι δεν ήθελε απλά την ένωση, αλλά να γίνει ο Εθνάρχης των Ελλήνων και Κυπρίων», γράφει στα απομνημονεύματά του ο Κωνσταντίνος, ο οποίος αφού καταγράφει την αιχμή για το μέγεθος της φιλοδοξίας του Μακαρίου, ο ίδιος επιχειρεί να αποστασιοποιηθεί. «Εγώ όμως αυτό δεν το πιστεύω. Ήταν ένα τόσο εξωπραγματικό σενάριο που δεν μπορού να φανταστώ ότι το πίστευε πραγματικά». («Χωρίς Τίτλο», σελ. 61).

Βιβλιογραφία:

- Γαρουφαλιάς Πέτρος, «Ελλάς και Κύπρος - Τραγικά Σφάλματα, Ευκαιρίες που Χάθηκαν», Αυτοέκδοση, Αθήνα, 1982.
- «Κωνσταντίνος Β'», 45 μήνες βασιλείας, Εκδόσεις Καθημερινή, 2η έκδοση, 2023.
- Μαλούκος Π. Γεώργιος (συγγραφική αρωγή), «Βασιλείς Κωνσταντίνος, Χωρίς Τίτλο», Εκδόσεις Το Βήμα, 2015.
- Παπαχελάς Αλέξης, «Ο Βιασμός της Ελληνικής Δημοκρατίας», Εκδόσεις Εστία, 1997.

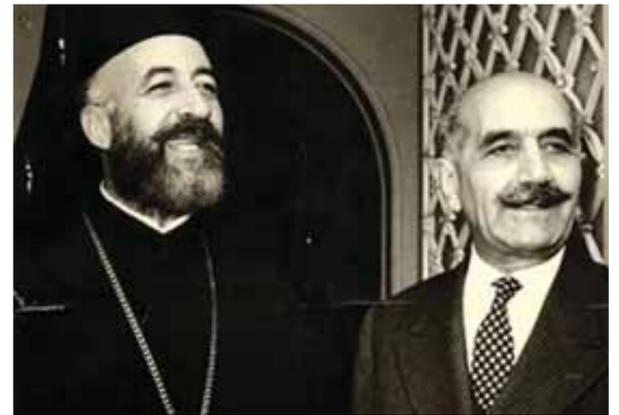
Γυάλιζε το μάτι του Γρίβα

Αν σε κάτι συμφωνούσε ο Μακάριος με τον Γρίβα ήταν στο ότι και οι δύο ήταν ένθερμοι υποστηρικτές της μοναρχίας στην Ελλάδα. Και αν ήταν συνεπής σε κάτι ο Κωνσταντίνος ήταν ο υποκριτικός και υποτιμητικός τρόπος με τον οποίο αντίκρυζε και τους δύο. Είδαμε πώς αντιμετώπισε τον Μακάριο στη συνάντησή τους το 1964. Τον Ιούνιο του 1964 ο Γρίβας είχε τεθεί επικεφαλής των ελληνικών και ελληνοκυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο και ηγήθηκε των

επιχειρήσεων στην Τηλλυρία τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς. Για εκείνη την περίοδο ο Κωνσταντίνος γράφει για τον στρατηγό, στον οποίο ο βασιλιάς Παύλος είχε απονεμίσει το αριστείο ανδρείας και λίγο αργότερα τον Μεγαλόσταυρο του Αγίου Γεωργίου, το οποίο είχε εκνευρίσει τον Καραμανλή: «Από τον Γρίβα ελάμβανα επιστολές σχεδόν κάθε εβδομάδα! Από ένα σημείο και μετά, είχα σταματήσει πια να τις διαβάζω», αναγνωρίζοντας, ωστόσο, στον Κύπριο στρατιωτικό

ότι ήταν «από τους πρώτους που έλεγαν ότι υπάρχει χούντα και ότι κάποια στιγμή θα έκαναν την κίνησή τους. Δυστυχώς, όμως, ήταν τόσο αυτά που έλεγε ο Γρίβας, τα περισσότερα από τα οποία παντελώς αναξιόπιστα, ώστε δύσκολα κανείς ελάμβανε τα λεγόμενά του σοβαρά υπόψη. Ήταν σοβαρός άνθρωπος, αλλά είχε δημιουργήσει προβλήματα το '61. [...] Ήταν πάντως από τους ανθρώπους που γυάλιζε το μάτι τους». (σελ. 54-55). Όταν φυσικά οι επιστολές του Γρίβα

βόλευαν την ατζέντα του βασιλιά, δεν τις θεωρούσε ασόβαρες. Το 1965 είχε ξεσπάσει η υπόθεση ΑΣΠΠΑ που αφορούσε καταγγελίες για συνωμοσία στο ελληνικό στράτευμα. «Το '65 έλαβα πολλές επιστολές από τον Γρίβα, ο οποίος ήταν πεπεισμένος ότι υπάρχει συνωμοσία. Αυτός ήταν η κύρια πηγή των πληροφοριών για την υπόθεση αυτή» παραδέχεται ο Κωνσταντίνος και όχι οι μυστικές υπηρεσίες από τις οποίες κανονικά «θα έπρεπε να έχω ενημέρωση».

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καιμακλί, 1037 Λευκωσία - Κύπρος
sales@chrkapodistrias.com, T. 22348600

Κάτι τρέχει με την Ούρσουλα

Το ακριβό «ρουσφέτι» στο κόμμα της και η αλλαγή στάσης του Εμανουέλ Μακρόν μπορεί να της κοστίσουν

Της ανταποκρίτριας μας
στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ

Δευτέρα 10 Ιουνίου. Η επόμενη ημέρα των ευρωπαϊκών εκλογών θα δώσει το εναρκτήριο λάκτισμα για την πραγματική προεκλογική εκστρατεία για την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Τότε θα ξεκινήσει και η πραγματική μάχη επιβίωσης και παραμονής της στο Μπρελεμόντ. Υπό κανονικές συνθήκες, ο πολιτικός μαραθώνιος για την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, που ξεκίνησε στις 7 Μαρτίου, όταν έλαβε το χρίσμα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ) για την προεδρία της Κομισιόν, θα εξελισσόταν τότε σε αγώνα σπριντ με στόχο την εξασφάλιση της στήριξης και των 27 Ευρωπαίων ηγετών στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενώ θα κατέληγε στη μπιτέρα όλων των μαχών – την εκλογή της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Όμως, ο μαραθώνιος τελικά εξελίχθηκε ήδη σε αγώνα δρόμου μετ'εμποδίων. Ένας αμφιλεγόμενος διορισμός στα τέλη Ιανουαρίου έδωσε την αφορμή – που μάλλον αναζητούσαν εδώ και καιρό – οι πολιτικοί της αντίπαλοι εντός και εκτός Κομισιόν. Το πρώτο «κτύπημα» ήρθε μάλιστα από «αντάρτικο» εντός του Κολλεγίου της. Τέσσερις επιτροπείς έβαλαν στο «στόχαστρο» την επιλογή της για τον διορισμό ως «απεσταλμένου της Ε.Ε. για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις» – με μηνιαίες απολαβές σχεδόν 20.000 ευρώ – ενός Γερμανού που ανήκει στο Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα (CDU), παρότι δύο συνυποψήφιές του φέρεται να είχαν περισσότερα προσόντα.

Ήταν αυτός ο πρώτος διορισμός που έκανε χωρίς να τους υπολογίσει; Οχι. Συνιστά αυτή η υπόθεση σκάνδαλο; Για τους πολιτικούς αντιπάλους της, ναι. Ίσως μάλιστα, ύστερα από πέντε χρόνια που απλώς έκαναν τα στραβά μάτια σε αποφάσεις που λάμβανε μόνη της μαζί με έναν κλειστό κύκλο συνεργατών της, ήταν απλώς η σταγόνα που ξεχειλίσε το ποτήρι.

Ο επικεφαλής της ευρωπαϊκής διπλωματίας Ζοσέπ Μπορέλ καθώς και οι επιτροπείς Τιερί Μπρετόν, Νικολά Σμιτ και Πάολο Τζεντιλόνι όχι μόνο

ζήτησαν εξηγήσεις για τον διορισμό του Μάρκου Πίπερ, σχετικά με τη διαφάνεια και την αμεροληψία της διαδικασίας, αλλά και να τεθεί στην ατζέντα του Κολλεγίου των Επιτρόπων. Οπερ και εγένετο, την περασμένη Τετάρτη. Αλλά, το σκορ μάλλον έληξε υπέρ της Φον ντερ Λάιεν, καθώς γύρω της συνασπίστηκε σχεδόν η πλειοψηφία των επιτρόπων και ιδιαίτερα όσων ανήκουν στο ΕΛΚ. Η ίδια δεν φαίνεται να μπήκε καν στον κόπο να δικαιολογήσει την πολιτική επιλογή της να δώσει ως «αντάλλαγμα» στο κόμμα της ένα διορισμό για την εξασφάλιση της υποψηφιότητάς της. Ήταν πράγματι «πολιτικό αντάλλαγμα», σχολιάζει στην «Κ» ο Νταβίντ Καρέτα, βετεράνος ανταποκριτής στις Βρυξέλλες και εκείνος που αποκάλυψε το περίφημο πα θέμα του Μάρκου Πίπερ για λογαριασμό του δημοφιλούς newsletter «La Matinale Européenne».

Για τον Ιταλό ανταποκριτή, φυσικά, η υπόθεση αποτελεί «σκάνδαλο», γιατί συνδέεται με την προεκλο-

Ο διορισμός του Μάρκου Πίπερ ενόχλησε κυρίως τον Γάλλο επιτροπείο Τιερί Μπρετόν, καθώς σε αυτόν υπάγεται το πόστο του «απεσταλμένου της Ε.Ε. για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις».

γική καμπάνια της. «Σύμφωνα με αρκετές πηγές μου και εντός του ΕΛΚ, η Φον ντερ Λάιεν έδωσε τη θέση στον Πίπερ για να έχει τη στήριξη του CDU στην υποψηφιότητά της ως επικεφαλής για την προεδρία της Κομισιόν. Επομένως, ήταν μια πολιτική συμφωνία. Αλλά δεν μπορείς να χρησιμοποιείς τη θέση της προέδρου της Κομισιόν για τέτοιου είδους συμφωνίες».

Και μπορεί η Φον ντερ Λάιεν να ξεπέρασε τον πρώτο «σκόπελο» του Κολλεγίου επικαλούμενη μάλιστα την κρίσιμότητα των στιγμών, λόγω του ρωσοουκρανικού πολέμου – συ-

Το αισιόδοξο βλέμμα της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ίσως «προσεγιοωθεί» από τομα την ερχόμενη εβδομάδα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αν ένας Ευρωπαίος ηγέτης θέσει ζήτημα για τον διορισμό Πίπερ.

νήθης τακτική της, ευρισκόμενη σε άμυνα –, δεν είναι σίγουρο όμως ότι θα ξεπεράσει εύκολα τον δεύτερο, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με μεγάλη πλειοψηφία –382 ψήφων υπέρ και μόλις 149 κατά– η Ολομέλεια του Κοινοβουλίου ζήτησε την Πέμπτη την ανάκληση του διορισμού του Πίπερ. Το σχετικό ψήφισμα στύριξαν οι ευρωβουλευτές των Πρασίνων, των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών και των Φιλελευθέρων (Renew). Για τον Νταβίντ Καρέτα η απόφαση αποτελεί «κνηρό μήνυμα» για τη Φον ντερ Λάιεν, χωρίς να είναι σίγουρος εάν θα ικανοποιηθεί το αίτημα. «Εάν

όμως κάποιος ηγέτης θέσει το ζήτημα δημόσια την ερχόμενη εβδομάδα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τότε ναι, η υπόθεση δεν θα κλείσει», ισχυρίζεται. Δεν κατονομάζει τον ηγέτη, είναι ωστόσο «κοινό μυστικό» στις Βρυξέλλες η κλιμακούμενη δυσανεξία που επιδεικνύει τον τελευταίο καιρό ο Γάλλος πρόεδρος έναντι της προέδρου της Κομισιόν. Η υπόθεση του Πίπερ άλλωστε ενόχλησε κυρίως τον επιτροπείο του, Τιερί Μπρετόν, καθώς σε αυτόν υπάγεται το πόστο του «απεσταλμένου για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις». Ο Καρέτα, μάλιστα, αναφέρει ότι ο διορισμός εγκρίθηκε

κάπως βολικά, εν απουσία του Γάλλου επιτρόπου από το Κολλέγιο, στις 27 Ιανουαρίου.

«Ο Εμανουέλ Μακρόν μπορεί κάποτε να την έχρισε βασίλισσα, θα είναι τελικά ο ίδιος που ενδεχομένως να την αποκαθλώσει», λέει χαρακτηριστικά, υπενθυμίζοντας την αφηνιδιαστική πρόταση του Γάλλου προέδρου, πριν από πέντε χρόνια, όταν προσπέρασε τον εκλεγμένο από το ΕΛΚ Μάνφρεντ Βέμπερ φέρνοντας στο τραπέζι το όνομα της εν πολλοίς άγνωστης έως τότε Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν για την προεδρία της Κομισιόν. Ο ίδιος αποφεύγει, πάντως, τις εκτιμήσεις για το πώς θα εξελιχθεί το «μείζονα της τράπουλας» στα κρίσιμα Ευρωπαϊκά Συμβούλια αμέσως μετά τις ευρωεκλογές. Σχολιάζοντας τη διάθεση της Ρώμης έναντι της Φον ντερ Λάιεν εκτιμά ότι δεν είναι εξασφαλισμένη η στήριξη της Τζόρτζια Μελόνι, η οποία μόλις συνειδητοποίησε ότι η υποψηφιότητά της Γερμανίδας δεν θα είναι εύκολη, θυμήθηκε τη δική της πολιτική οικογένεια, τους συντηρητικούς του ECR, λέγοντας μάλιστα ότι θα μπορούσαν να έχουν δικό τους υποψήφιο για την Κομισιόν.

«Χρειάζεται συμμαχίες»
Για τον Ρικάρντο ντε Μπόργκες Κάστρο, αναλυτή και πρώην σύμβουλο του Ζοζέ Μπαρόζο, η «μάχη» της Φον ντερ Λάιεν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν θα είναι «περίπατος», καθώς θα έχει απέναντί της και τον Ούγγρο πρωθυπουργό Βίκτορ Ορμπαν, που αναλαμβάνει τότε την προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, όσο και τον «άσπονδο φίλο» της, πρόεδρο του Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ, «που σίγουρα δεν θα κάνουν τη ζωή της εύκολη».

Όπως σημειώνει ο Κάστρο, «όλα τα ακροδεξιά κόμματα τάσσονται εναντίον της», το ίδιο ισχύει και για την Αριστερά. «Χρειάζεται λοιπόν έναν πολύ ευρύ συνασπισμό, που πρέπει να κερδίσει με συγκεκριμένες δεσμεύσεις, έναντι δηλαδή των Σοσιαλιστών, Φιλελευθέρων και Πρασίνων, αλλά πλέον και των Συντηρητικών του ECR», ενώ στην εξίσωση δεν πρέπει να λείπει το κόμμα της, το ΕΛΚ, καθώς «υποψιάζομαι ότι αρκετοί δεν θα ψηφίσουν υπέρ της».

Με βελτιωμένη πρόταση η Chevron

Πώς προχωράει το αναπτυξιακό πλάνο της «Αφροδίτης»

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Τα τέλη Μαρτίου σηματοδότησαν το τέλος της διορίας τριών μηνών που είχε δώσει η Λευκωσία προς την αμερικανική εταιρεία Chevron, βασικού εταίρου της κοινοπραξίας του τεμαχίου «12» («Αφροδίτη») επί της κυπριακής ΑΟΖ για την ανάπτυξη του. Η διαπραγμάτευση χρονίζει, κρατώντας πίσω την εκμετάλλευση των επιβεβαιωμένων σχεδόν 4 tcf φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκαν επί της κυπριακής ΑΟΖ το 2011.

Η Chevron (στο «12» με 35% μαζί με τη Shell με 30% και τη NewMed με 30%) όπως γνωστοποιήθηκε και από πηγές του υπουργείου Ενέργειας επανήλθε με βελτιωμένη – επί της δοθείσας διορίας από την Κ.Δ. – πρόταση για το πλάνο ανάπτυξης (Feasibility Development Plan/FDP). Πηγές της «Κ» πάντως κάνουν λόγο για μια διαπραγμάτευση με βελτιωμένη πρόταση εκ μέρους της αμερικανικής εταιρείας για την οποία υπάρχουν προθέσεις για να ολοκληρωθεί με συμφωνία έως το τέλος του χρόνου.

Το ιστορικό

Η διαμόρφωση της διαπραγματεύσεως μεταξύ Chevron και Κ.Δ. τους τελευταίους μήνες με αποκορύφωμα την πρόταση της Chevron τον Μάιο του 2023 (σε σχέση με το αρχικό αναπτυξιακό πλάνο της Noble, πριν αποχωρήσει από το «12», από το 2019) εδράζεται σε βασικές διαφορές που μεταξύ άλλων αφορούν:

Το 2011 η Κ.Δ. ανακάλυψε κοιτάσμα φυσικού αερίου στο τεμάχιο «12» επί της κυπριακής ΑΟΖ.

- Το συνολικό κόστος της επένδυσης, που η Chevron επιδιώκει να μειώσει κατά ένα δισ. δολάρια (από 3,6 σε 2,6).
- Την επεξεργασία, όπου η Κύπρος επιμένει σε πλωτή μονάδα παραγωγής (FPU) στο κοιτάσμα έναντι της χρήσης της υποδομής της Shell ανοικτά της Αιγύπτου

(West Delta Deep Marine/WDDM) – αίτημα που φαίνεται πλέον να ικανοποιείται.

- Στον συνολικό αριθμό πηγαιδιών και ποσοτήτων αξιοποιήσεως του κοιτάσματος (η Chevron θέλει τρία ενώ η Λευκωσία πέντε, με το output αντίστοιχα σε 650 και 800 (mm cfd)).

- Στο συνολικό μήκος του αγωγού που θα κατασκευαστεί προς την Αίγυπτο.

Η θέση – κόκκινη γραμμή της Λευκωσίας – για FPU φαίνεται πως γίνεται αποδεκτή από τη Chevron με την ανανεωμένη πρόταση, σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές, να προτάσει μεν την πλωτή μο-

νάδα παραγωγής επί του κοιτάσματος αλλά να παραμένει οικονομικά «κουτσουρεμένη» τόσο σε επίπεδο παραγωγής (output μικρότερο από 600 mm cfd) όσο και υλικοτεχνικά (π.χ. σωλήνα). Σε κάθε περίπτωση η όδευση παραμένει προς την Αίγυπτο – μέσω του τερματικού στο Ίνγκου ή απευθείας.

Τι να αναμένουμε

Το πώς θα διαμορφωθούν οι συνολικές Κ.Δ.-Chevron ως προς τη διαμόρφωση του τελικού πλάνου ανάπτυξης θα εξαρτηθεί από σειρά παραγόντων τόσο στο επίπεδο της μεγάλης εικόνας των ενεργειακών της περιοχής (αύξηση ενεργειακών αναγκών της πάντα εύθραυστης οικονομικά και πολιτικά Αιγύπτου, πόλεμος στη Γάζα, κ.ά.) όσο και σε σχέση με τις επιδιώξεις (σε οικονομικό επίπεδο) για τη Λευκωσία. Το μόνο που δείχνει να επιβεβαιώνεται προς το παρόν είναι πως η ανάπτυξη της «Αφροδίτης» θα καθυστερήσει σημαντικά, ακόμη δεδομένου ότι η ανακάλυψη έγινε το 2011 και κλείνει μια δεκαετία από την κήρυξη του κοιτάσματος ως εμπορικά αξιοποιήσιμο.

Από εκεί και πέρα το καλό σενάριο εδράζεται σε: αποδοχή, με τροποποιήσεις ή χωρίς, της ανανεωμένης πρότασης της Chevron, πτωχή που θα επιταχύνει τις εξελίξεις, και σε ένα, λιγότερο καλό, σενάριο, όπου οι διαφωνίες θα επιμεινουν και το όλο ζήτημα της διαπραγμάτευσης θα μετατοπιστεί σε ακόμη χειρότερα θα κινηθεί προς την κατεύθυνση του αδιεξόδου – που φτάνει μέχρι τη νομική επιδιαιτησία. Τα καλά νέα πάντως από το τεμάχιο «6» δείχνουν πως μια διασύνδεση των εκεί κοιτασμάτων με την «Αφροδίτη» δίνει, επίσης, σημαντικές προοπτικές βελτίωσης της εικόνας ανάπτυξης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων της Κ.Δ.

Έχουμε όλοι ευθύνη

Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Έντεκα άνθρωποι έμεναν σε ένα διαμέρισμα. Πλήρωναν μεταξύ 150 με 200 ευρώ ενοίκιο ο καθένας, για να μένουν και οι έντεκα σε ένα διαμέρισμα. Το διαμέρισμα είναι σε μια άθλια πολυκατοικία με σημεία που κρίνονται επικίνδυνα, αλλά αυτοί οι έντεκα άνθρωποι δεν είχαν άλλη επιλογή από το να πληρώνουν το εξωφρενικό αυτό ποσό για να μπορούν να ζουν –έστω και στοιβαγμένοι– στο συγκεκριμένο άθλιο διαμέρισμα. Δεν έχει σημασία αν ήταν παράνομο ή όχι, όπως δεν έχει σημασία η χώρα προέλευσής τους ή οι συνθήκες που τους ανάγκασαν να έρθουν μέχρι εδώ ελπίζοντας σε ένα καλύτερο μέλλον. Σημασία έχει ότι έμεναν και οι έντεκα σε ένα άθλιο διαμέρισμα μιας άθλιας πολυκατοικίας, και ο ιδιοκτήτης αυτού του διαμερισματος δεν είχε προφανώς κανένα πρόβλημα που έντεκα άνθρωποι ζούσαν σ' αυτές τις αδιανόητες συνθήκες, αφού προφανώς για εκείνον προτεραιότητα ήταν να παίρνει το ενοίκιο.

Και επειδή κανένας άλλος εκτός από καταφρονιμένους που έρχονται εδώ για πέντε ψυροδεκάρες δεν θα ενοικίαζε αυτό διαμέρισμα στην άθλια πολυκατοικία, ο ιδιοκτήτης θεώρησε καλό να τους τσουβαλιάζει όλους μαζί προκειμένου να ανεβεί το ποσό. Και μια μέρα, η Αστυνομία αποφάσισε να κάνει έλεγχο, γιατί είχε, λέει, πληροφορίες ότι εκεί διέμεναν παράνομοι αλλοδαποί –όχι ότι έμεναν έντεκα άτομα σε ένα διαμέρισμα, ούτε ότι υπάρχει ένας ιδιοκτήτης που καταδέχεται να νοικιάζει το άθλιο διαμέρισμα της άθλιας πολυκατοικίας σε έντεκα ανθρώπους, αλλά ότι αυτά τα έντεκα άτομα ήταν παράνομοι αλλοδαποί. Στις έξι και κάτι το πρωί λοιπόν, μέλη της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης κτύπησαν την πόρτα του διαμερισματος για έλεγχο, και δύο από τα έντεκα άτομα, φοβούμενα ότι θα τους συλλάβουν, επέλεξαν να πηδήξουν από το παράθυρο. Ο ένας σκοτώθηκε, ο άλλος νοσηλεύεται κρίσιμα. Το παιδί που σκοτώθηκε ήταν μόνο 24 χρονών. Ένα παιδί που ήρθε για ένα καλύτερο αύριο, και εμείς αφού ανεχτήκαμε το τσουβαλιάσιμό του στο άθλιο διαμέρισμα της άθλιας πολυκατοικίας μαζί με άλλους δέκα μετανάστες το οδηγήσαμε στον θάνατο.

Μα γιατί φταίμε θα διερωτηθεί κάποιος; Βεβαίως και φταίμε, η ευθύνη βαρύνει όλους μας. Διότι όταν κάποιος θεωρεί ότι μπορεί να τσουβαλιάζει έντεκα άτομα σε ένα άθλιο διαμέρισμα σε μια άθλια πολυκατοικία απλά και μόνο γιατί αυτά τα άτομα δεν έχουν στον ήλιο μοίρα, προφανώς και η ευθύνη βαρύνει όλους μας, που αντί να καταγγέλλουμε αυτές τις νοσοτροπίες, επιλέγουμε να τις συντηρούμε, αντιμετωπίζοντας τους μετανάστες σαν ανθρώπους δεύτερης κατηγορίας. «Κακούς» μόνο να μας «υπηρετούν», να μας φέρνουν το φαί στην πόρτα, να σπέρνουν τα χωράφια μας, να χτίζουν τους πύργους μας, ώστε να κερδίζουμε εις βάρος τους παραπάνω χρήμα. Μετατρέπονται π.χ. κάποιος τα καταστήματά τους στην παλιά Λευκωσία σε σπίτι, χωρίς ούτε ένα παράθυρο, και τα νοικιάζουν σε οικογένειες μεταναστών, και εμείς κάνουμε πως δεν βλέπουμε την εκμετάλλευση και την απανθρωπιά. Είναι οκ στη συνείδησή μας που κάποιος νοικιάζουν τις τρώγλες τους σ' αυτούς τους ανθρώπους, διότι είμαστε της νοσοτροπίας ότι έτσι είναι «μαθημένοι, αφού στις χώρες τους ζουν σε καλύβες». Όπως επίσης είναι οκ να τους βάζουμε δύο και τρεις δουλειές έξτρα χωρίς να τους πληρώνουμε, αφού πρέπει να είναι ευχαριστημένοι που τους «σώζουμε» από τη «μιζέρια» τους, και είναι οκ να επιζητούμε τα εύσημα, όταν τους συμπεριφερόμαστε καλά, διότι αυτή η στάση επιβεβαιώνει τη θέση ισχύος που θεωρούμε ότι βρισκόμαστε. Και εννοείται ότι είναι οκ να διαχωρίζουμε τους ξένους σε εκείνους που μας «υπηρετούν» και στους άλλους που μας «χρηματοδοτούν», ώστε να υποκλινομαστε στους δεύτερους και να απαξιώνουμε τους πρώτους. Κι αν στο ενδιάμεσο ένα παιδί 24 χρονών σκοτωθεί στην προσπάθειά του να γλυτώσει από μας, εμείς παριστάνουμε τους ανήξερους προκειμένου να συνεχίσουμε να είμαστε οι σερ και οι μάνταμ και να αποκτά έτσι «υπόσταση» η χρεωκοπημένη από κάθε αξία ύπαρξή μας.

elenixenou11@gmail.com

Στο Φοινίξ της Αριζόνα γυναίκες διαμαρτύρονται για την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Αριζόνα που έκρινε ότι ένας νόμος περί αμβλώσεων του 1864, επιτρέπει τις αμβλώσεις μετά από 6 εβδομάδες μόνο εάν η ζωή της μητέρας βρίσκεται σε κίνδυνο. Σύμφωνα με την απόφαση οι γυναίκες μπορούν να διωχθούν, με κίνδυνο φυλάκισης 2-5 ετών.

«Γυναικοκτονία», ο όρος και η ορατότητα

Της ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΑΛΒΑΝΟΥΔΗ

Ο όρος «γυναικοκτονία» αποτελεί νεολογισμό, μια καινούργια λέξη που δεν τη βρίσκουμε (ακόμη) σε λεξικά της κοινής νεοελληνικής και χρησιμοποιείται στην καθομιλουμένη. Η λέξη έχει προκύψει κατ' αναλογία με την αγγλική λέξη femicide/feminiocide και τα λόγια δάνεια της κοινής νεοελληνικής «ανθρωποκτονία», «μτροκτονία» ή «πατροκτονία» μέσα από τον συνδυασμό του α' συνθετικού «γυναίκα» και του β' συνθετικού «-κτονία» με λόγια προέλευση (βλ. Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, 1998) που δηλώνει θανατηφόρο εγκληματική ενέργεια εναντίον του προσώπου που δηλώνει το α' συνθετικό (ανθρώπο-, μτρο-, πατρο-, γυναικο-). Στην περίπτωση της γυναικοκτονίας η εγκληματική ενέργεια αναφέρεται στη δολοφονία γυναικών επειδή είναι γυναίκες, δηλαδή στην πιο ακραία έκφραση μισογυνισμού ή αλλιώς ασυνόμευσης της εφαρμογής των κανόνων της πατριαρχίας από την πλευρά των γυναικών και βίαιης τιμωρίας όσων γυναικών αποκλίνουν από αυτούς τους κανόνες. Εφόσον η λέξη γυναικοκτονία είναι σύμφωνη με τους κανόνες γενικής οχληματισμού της ελληνικής (άρα δεν τίθεται ζήτημα «γραμματικής ορθότητας») και δηλώνει μια ενέργεια/συμπεριφορά αντικειμενική, γιατί ενοχλεί η χρήση της λέξης στον δημόσιο λόγο και γιατί καταγράφονται ισχυρές αντιστάσεις στη νομική της καθιέρωση;

Ένα από τα επιχειρήματα που διατυπώνονται κατά της νομικής αναγνώρισης του όρου είναι ότι η γυναικοκτονία είναι ανθρωποκτονία, δηλαδή η ανθρωποκτονία αποτελεί τον υπερκείμενο όρο που εγκλείει τη γυναικοκτονία ως υποκείμενο όρο/υπόψυμο, εφόσον η λέξη ανθρωπος (α' συνθετικό της λέξης ανθρωποκτονία) έχει γενική σημασία και εμπειριέχεται στη σημασία του όρου γυναίκα (και άνδρας). Είναι πράγματι τόσο συμπεριληπτική ως προς το φύλο η νομική αναπαράσταση που πυροδοτεί το ουσιαστικό με αρσενικό γραμματικό γένος «άνθρωπος»; Το μορφολογικό σημάδεμα του αρσενικού φύλου στη λέξη «άνθρωπος» επιβάλλει περιορισμούς στην ερμηνεία του φύλου του αναφερόμενου προσώπου και συνδέεται με τη γενικευτική χρήση του αρσενικού γένους, δηλαδή τη χρήση γλωσσικών στοιχείων που γραμματικοποιούν τη σημασιακή πληροφορία του αρσενικού φύλου για αναφορά σε άνδρες και γυναίκες ή σε πρόσωπα αγνώστου φύλου (π.χ. στην πρόταση «οι μαθητές δίνουν εξετάσεις»,

το αρσενικό ουσιαστικό «μαθητές» χρησιμοποιείται για αναφορά στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού). Το αρσενικό φύλο που κωδικοποιείται μορφολογικά αποτελεί το «όχημα» που μας επιτρέπει την πρόσβαση στην έννοια «στόχο» του ανθρώπινου/καθολικού. Η σύμβαση αυτή προϋποθέτει την ιδεολογία της ανδρικής κυριαρχίας και γυναικείας υποτέλειας, ειδικότερα τη στερεοτυπική συσχέτιση του άνδρα με τη νόρμα και της γυναίκας με την απόκλιση από τη νόρμα (ο άνδρας είναι πρωτοτυπικό μέλος της κατηγορίας «άνθρωπος» ενώ η γυναίκα υποδεέστερο μέλος). Ετσι, η γενικευτική χρήση του αρσενικού συντηρεί τον σεξισμό ως ιδεολογικό σύστημα αιτιολόγησης της πατριαρχίας: υπάρχει έμφυλη ανισότητα γιατί οι άνδρες τελικά είναι «περισσότερο άνθρωποι» από τις γυναίκες. Ερευνες στην κοινωνιολογία έχουν δείξει ότι η γενικευτική χρήση του αρσενικού συσχετίζεται με την ισχυρή τάση ερμηνείας των αναφερόμενων προσώπων ως αρσενικών. Ο «άνθρωπος» δεν ξεφεύγει από αυτή την ψευδογενετική χρήση (βλ. Μακρή - Τσιλιπάκου 1989), καθώς συχνά καθοδηγεί τα ομιλούντα άτομα στην ερμηνεία του προσώπου αναφοράς ως αρσενικού. Για τον λόγο αυτό μας φαίνονται μη αποδεκτές προτάσεις όπως «ο άνθρωπος έχασε πολύ αίμα στη γέννα» ή «ο άνθρωπος θηλάζει και έχει μήτρα».

Με βάση τα παραπάνω, θα λέγαμε ότι η χρήση του όρου «γυναικοκτονία» αποκρίπεται γνωσιακά την έμφυλη διάσταση του εγκλήματος της γυναικοκτονίας, γιατί καθιστά νομικά περίοπτο το αρσενικό φύλο. Αντίθετα, ο όρος «γυναικοκτονία» βοηθά να γίνει ορατή στο επίπεδο της συμβολικής αναπαράστασης η γυναικεία διαφορά ως πεδίο άσκησης εξουσίας, ελέγχου και βίας. Αν δεχτούμε ότι η γλώσσα μεσολαβεί στον τρόπο που ερμηνεύουμε την εμπειρία και άρα ο γλωσσικός κεντρικός των κοινωνικοπολιτισμικών φαινομένων είναι ως έναν βαθμό αναπόφευκτος, τότε θα συμφωνήσουμε ότι η υιοθέτηση του όρου «γυναικοκτονία» αποτελεί ένα χρήσιμο και αναγκαίο εργαλείο καταγοριοποίησης της πραγματικότητας που συμβάλλει στην αναγνώριση του μισογυνισμού και μιας καθοδηγεί σε συνθήκες ατομικής και συλλογικής σκέψης και δράσης για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Η κ. Αγγελική Αλβανοῦδῆ ἔστιν κοινωνιολογισστὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Οι ορδές των απελπισμένων

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ποιοι μένουν πίσω από αυτές τις κλειστές πόρτες; Και να θες να μάθεις, δύσκολα θα βρεις άκρη. Πέντε βγαίνουν, δέκα μπαίνουν. Ξένοι κατά κανόνα. Σε παλιές μονοκατοικίες που πέθαναν οι αρχικοί ενοίκιοι και οι κληρονόμοι τους δεν έχουν καμιά διάθεση να τις ανακαινίσουν. Και σε πολυκατοικίες που έφαγαν τα ψωμιά τους, βρώμικες και θλιβερές. Ποιοι μένουν αλήθεια σε αυτά τα σπίτια; Έχουν σημασία τα ονόματα; Άνθρωποι είναι. Που τους έφερε στον τόπο μας η ανάγκη. Και που πληρώνουν 100 έως 200 ευρώ το κεφάλι για να διαμένουν με άλλους σε ακούρια.

Σε μια τέτοια πολυκατοικία, στη Λεμεσό, ζούσε και ο νεαρός από το Μπαγκλαντές. Μαζί με 10 άλλους ομοεθνείς του, στοιβαγμένοι μέσα σε ένα διαμέρισμα που ανέδου μεζέρια. Όσοι μπορούσαν να Αιτωπία και ο 24χρονος έκανε το σάλτο μορτάλε. Βουτιά με το κεφάλι από τον πέμπτο όροφο. Νεκρός αυτός. Σοβαρά τραυματισμένος ένας άλλος που επικερίσσε μια ανάλογη τρέλα. Δύο νέα παιδιά που δεν θα μάθουμε ποτέ το όνομά τους. Κι ως είναι οι φάτσες τους περίπου γνωρίμες. Γιατί μας φέρνουν το φαγητό με το μπανάκι, γιατί πλένουν το αμάξι μας στο βενζινάδικο, γιατί κάνουν ό,τι δεν θέλουμε να κάνουμε εμείς. Παρίες της ζωής. Ξένοι στην ίδια πόλη.

Όσοι έχουμε μνήμες από το 1974 θα έπρεπε να θυμόμαστε καλύτερα. Τη φτώχεια, τα συσσίτια, την ανασφάλεια και τον φόβο. Τότε που οι πρόσφυγες βρέθηκαν με τα ρούχα που φόραγαν σε αντίκκηνα. Σε γιασιά. Οπουδήποτε μπορούσαν να στεγάσουν τις ληλατημένες ζωές τους. Κάποιοι κατάφεραν να σταθούν στα πόδια τους. Ο τόπος είναι μικρός και οι άνθρωποι αλληλοβοηθούνται. Άλλοι δεν έβρισκαν όμως πού ν' ακουμπήσουν και ξενιτεύτηκαν. Πρόσφυγες εδώ, πρόσφυγες κι έξω. Τώρα πια τα ξεχάσαμε, ή καμωνόμαστε πως ξεχάσαμε, αλλά σκεφτείτε πως τους αντικρίζαν στα «ένδοξα Παρίσια». Στην Ευρώπη, στην Αυστραλία, στην Αμερική. Εκείνους τους μελαμψούς πρόσφυγες με τα παχιά σύμφωνα στην εκφορά του λόγου τους. Με τα τραχιά πρόσωπα και τη δυστυχία που είχε φωλιάσει βαθιά στην ψυχή τους.

Ναι, αλλά εδώ μιλάμε για παράνομοι. Μιλάμε για μια νέα εισβολή. Από θαλάσσιες. Ατυχη και άναρχη. Γεμάτες οι βάρκες από παράτυπους μετανάστες. Πλημμύρισε ο τόπος. Αυτά, λίγο ως πολύ, λένε όσοι ζητούν «καθαρές λύσεις». Να ανακόπτονται οι βάρκες προτού πλησιάσουν στη στεριά. Να τους στέλνουμε πίσω. Κι αν θαλασοπληγούν; Έναντι οιοδήποτε τιμήματος είναι η απάντηση και ως μην τολμών τις περισσότερες φορές να την αρθρώσουν δημόσια.

Είναι πολιτικά ανεύθυνο να αρνείται κανείς το πρόβλημα. Απ' την άλλη, πολιτικά χωρίς ενουσιότητα οδηγεί σε μια πρωτοφανή αγριότητα. Γι' αυτό η λύση δεν είναι η εσωτερική τάξη και ασφάλεια «έναντι οιοδήποτε τιμήματος». Επειδή σε αυτή την περίπτωση το τιμήμα θα είναι η ανθρωπιά μας. Όταν ένα νέο παιδί πηδάει από τον πέμπτο όροφο, κάτι πολύ λάθος συμβαίνει. Τιποτε δεν λύνεται αν απλώς στρέψουμε αλλού το πρόσωπο. Έχουμε υποχρέωση να δούμε, να αφουγκραστούμε, να καταλάβουμε. Και να ενεργοποιήσουμε τους μηχανισμούς του πολιτισμένου κόσμου για να αντιμετωπίσουμε τη μεγαλύτερη μάλιστα του αιώνα: τις ορδές των απελπισμένων.

Ένα τέτοιο βήμα έκανε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την ψήφιση του νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση. Πολλοί το καταψήφισαν – από τα δεξιά και από τα αριστερά, για διαφορετικούς βεβαίως λόγους. Με κριτήριο τον πραγματισμό, θα λέγαμε πως σημειώθηκε πρόοδος σε σχέση με το σημείο που βρισκόμασταν χτες. Η κυπριακή κυβέρνηση το καίρησε, αν και ο υπουργός Εσωτερικών επισήμανε κάτι σημαντικό: «... το αίτημά μας παραμένει όπως οι μεταγκαταστάσεις αιτούντων ασύλου είναι υποχρεωτικές κι όχι εθελοντικές». Για την Κύπρο, ως χώρα πρώτης υποδοχής μεταναστευτικών ροών, είναι ένα τεράστιο θέμα που το νέο Σύμφωνο δεν έλυσε. Απ' την άλλη, με όρους πολιτικού ρεαλισμού, θα πρέπει να αρκεστούμε στο ότι αποτελεί μια κάποια «ισορροπία μεταξύ αλληλεγγύης και ευθύνης» όπως δήλωσε η Ρομπέρτα Μέτσολα. Όσο οι άνθρωποι πηδάνε στο κενό πάντως, καταλαβαίνουμε πως η νέα μας πραγματικότητα αποτελείται από δύο παράλληλους κόσμους που τους χωρίζει μια άβυσσος.

stavros.christodoulou@gmail.com

Τι απουσιάζει κύριε πρόεδρε;

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Η Γραμματεία του Συμβουλίου της Ε.Ε. υπέβαλε προσχέδιο Συμπερασμάτων, ενόψει της Συνόδου Κορυφής στις 17-18 Απριλίου, εντάσσοντας και το ζήτημα της Τουρκίας, μετά τους ανοικτούς λογαριασμούς που άφησε η προηγούμενη Σύνοδος Κορυφής, τον Μάρτιο, και τις διαφωνίες Λευκωσίας-Βερολίνου. Το προσχέδιο Συμπερασμάτων, δυστυχώς, δεν είναι αυτό που επεδίωκε και υποσχόταν ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης. Ας το δούμε αναλυτικά:

• Στην πρώτη παράγραφο, προκαταλαμβάνοντας όσα θα γίνουν στην επικείμενη Σύνοδο, αναφέρει: «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διεξήγαγε στρατηγική συζήτηση για τις σχέσεις Ε.Ε.-Τουρκίας, λαμβάνοντας υπόψη το έγγραφο του ύπατου εκπροσώπου και της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση των πολιτικών, οικονομικών και εμπόρων σχέσεων Ε.Ε.-Τουρκίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά να προχωρήσουν οι εργασίες για το κοινό έγγραφο, σύμφωνα με τα προηγούμενα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου και με σταδιακό, αναλογικό και αναστρέψιμο τρόπο, με την επιφύλαξη πρόσθετης καθοδήγησης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όπως απαιτείται». Άρα, αυτό που επιδιώκεται στην εν λόγω παράγραφο είναι η πολιτική δέσμευση όλων των κρατών-μελών για προώθηση των εργασιών του εγγράφου Μπορέλ/Κομισιόν. Το οποίο υπενθυμίσαμε ότι προνοεί δώρα προς την Τουρκία σε επτά πυλώνες που εκτείνονται σε όλο το φάσμα των ευρωτουρκικών ντισιέ, περιλαμβάνοντας ακόμη και αυτή την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της χώρας, που αποτελεί κόκκινο πανί για τη Λευκωσία. Η πρώτη παράγραφος επενδύεται με την κλασική επισήμανση της Ε.Ε. ότι οι εργασίες επί του εγγράφου Μπορέλ/Κομισιόν θα γίνουν με αναστρέψιμο τρόπο και την επιφύλαξη καθοδήγησης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, «όπως απαιτείται». Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι αυτή η αναφορά διασφαλίζει την Κύπρο. Ωστόσο, για να υπάρξει αυτή η πρόσθετη καθοδήγηση από το Ε.Σ., η Λευκωσία θα πρέπει να την απαιτήσει και να εξασφαλίσει ομόφωνη στήριξη

από τους 26 εταίρους της, κάτι που με βάση τους σημερινούς συσχετισμούς «αγγίζει τα όρια της επιστημονικής φαντασίας», όπως έλεγε στην «Κ», ξένη πηγή στις Βρυξέλλες.

• Η δεύτερη παράγραφος των Συμπερασμάτων αποτελεί το κρύσωμα του καπού της Λευκωσίας και αναφέρει: «Υπενθυμίζοντας τα προηγούμενα Συμπεράσματά του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παραμένει πλήρως προσπωμένο σε μια συνολική διεύθυνση του Κυπριακού, εντός του πλαισίου ΟΗΕ, σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και σύμφωνα με τις αρχές στις οποίες βασίζεται η Ε.Ε. και το κεκτημένο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χαιρετίζει τον διορισμό της Maria Angela Holguin Cuellar ως προσωπικής απεσταλμένης του γενικού γραμματέα ΟΗΕ για την Κύπρο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμη να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη όλων των σταδίων της διαδικασίας υπό την ηγεσία του ΟΗΕ, με όλα τα κατάλληλα μέσα που διαθέτει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποδίδει μεγάλη σημασία στην επανένταξη και την πρόοδο στις συνομιλίες δι-

ευθέτησης του Κυπριακού, γεγονός που μπορεί επίσης να ενισχύσει τη συνεργασία Ε.Ε.-Τουρκίας», καταλήγει.

Προσέξτε την τελευταία φράση του προσχέδιου Συμπερασμάτων: Η επανένταξη των συνομιλιών και η πρόοδος, λέει, «μπορεί επίσης να ενισχύσει τη συνεργασία Ε.Ε.-Τουρκίας».

Αντί λοιπόν η επίλυση του Κυπριακού να αποτελεί προϋπόθεση για την υλοποίηση της οποιας ευρωτουρκικής συνεργασίας, το προσχέδιο Συμπερασμάτων, τα φέρνει όλα τούμπα, και μαζί και τη Λευκωσία! Εκλαμβάνει την ευρωτουρκική συνεργασία ως δεδομένη, με την υπόδειξη μάλιστα ότι μπορεί να ενισχυθεί (ο.σ. ακόμη περισσότερο, αυτή είναι η έννοια της λέξης ενίσχυση) εάν αρχίσουν συνομιλίες για το Κυπριακό και υπάρξει πρόοδος.

Δηλαδή, η Ε.Ε., με βάση το προσχέδιο Συμπερασμάτων, αποσυνδέει την επίλυση του Κυπριακού από τη νέα «μακρόπνοη ευρωτουρκική σχέση», οριζόντιας και καθέτως. Παρέχοντας κάποιες θετικές αναφορές στο Κυπριακό, οι οποίες ωστόσο είναι ξεκά-

φωτες σε ένα χαρτί και σε καμιά περίπτωση δεν θέτουν την επίλυση του προβλήματος ως «προϋπόθεση» για τη νέα μακρόπνοη ευρωτουρκική σχέση και τα επτά δώρα που επιδιώκεται να δοθούν προς την Άγκυρα.

Συνηθώς, όλα αυτά που υποσχόταν ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, περιλαμβανομένων της ενεργότερης εμπλοκής Ε.Ε. και διορισμού Ευρωπαίου απεσταλμένου, αποσιώζουν από το προσχέδιο Συμπερασμάτων. Μακάρι, ο πρόεδρος να καταφέρει να το βελτώσει και κυρίως να εξασφαλίσει τη διασύνδεση λύσης του Κυπριακού και των ευρωτουρκικών σχέσεων, κάνοντας πράξη τις δεσμεύσεις του ότι οι ευρωτουρκικές σχέσεις θα περνούν μέσα από το Κυπριακό. Αν όμως δεν τα καταφέρει, θα ήταν καλό να μην επικεκερήσει να ωραιοποιήσει τα Συμπεράσματα, όπως έπραξε σε άλλες περιπτώσεις. Διότι πέραν από την εμφανή απουσία όσων υποσχέθηκε, ενδεχόμενη ωραιοποίηση, θα συνιστά και απουσία κάθε ίχνους ειλικρίνειας.

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Η δυτική γυάλα

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Το κυρίαρχο δυτικό αφήγημα της εποχής μας θέλει τη Δύση να δίνει μια μάχη απέναντι σε έναν σκοτεινό κόσμο που εκπροσωπεί τον αυταρχισμό και αμφισβητεί το φιλελεύθερο μεταπολεμικό οικοδόμημα. Συνοψίζεται στη φράση «η Δύση και οι υπόλοιποι», «the West and the rest». Το αφήγημα έχει ένα βασικό πρόβλημα, δεν περιέχει κανένα στοιχείο αυτοκριτικής.

Η Δύση, δηλαδή οι ΗΠΑ, κέρδισε τον Ψυχρό Πόλεμο και κάποια στιγμή βρέθηκε χωρίς αντίπαλο. Ήταν μια σπάνια στιγμή στην

Οι ΗΠΑ σπατάλησαν τη στρατηγική ηγεμονία που είχαν για μιάμιση δεκαετία και, ταυτόχρονα, τσαλαπάτησαν βασικούς κανόνες της φιλελεύθερης νέας τάξης πραγμάτων που ευαγγελίζονταν.

Ιστορία, όπου ο πλανήτης είχε ουσιαστικά μία υπερδύναμη, έναν πόλο εξουσίας. Δεν κράτησε πολύ, κάτι παραπάνω από μιάμιση δεκαετία.

Τι έκαναν με αυτή τη στρατηγική ηγεμονία οι ΗΠΑ; Τη σπατάλησαν και, ταυτόχρονα, τσαλαπάτησαν βασικούς κανόνες της φιλελεύθερης νέας τάξης πραγμάτων που ευαγγελίζονταν. Κορυφαίο παράδειγμα η εισβολή στο Ιράκ ή οι ακρότητες στο Αφγανιστάν. Δεν τηρήθηκε κανένα πρόσχημα και οι ΗΠΑ λειτουργούσαν, ανεπιτυχώς, σαν μια καλή παλιά μεγάλη δύναμη του προπερασμένου αιώνα, χωρίς κανόνες. Οι ίδιες συμπεριφορές επαναλήφθηκαν στη Λιβύη και σε άλλες περιπτώσεις. Ήταν η στιγμή της ύβρεως

για τη—στιγμαία—μοναδική υπερδύναμη. Η υπερροψία απέναντι στους πτυχιμένους του Ψυχρού Πολέμου ήταν εντυπωσιακή.

Είχε όμως προηγηθεί, αρκετά χρόνια πριν, η ψευδαίσθηση της αμερικανικής κυριαρχίας μέσω της παγκοσμιοποίησης. Οι ΗΠΑ έβαλαν την Κίνα στο παιχνίδι θεωρώντας ότι θα μπορούσαν να πουλάνε αμερικανικά προϊόντα σε μια τεράστια αγορά και να χρησιμοποιούν φθηνό εργατικό δυναμικό για να αυξάνουν τα κέρδη. Ήταν μια έξυπνη, αλλά κοντόφθαλμη στρατηγική.

Οι ΗΠΑ έχουν σήμερα απέναντί τους έναν πολύ καχύποπτο πλανήτη. Μια σημαντική πλειοψηφία κρατών δεν δέχεται το μονοπώλιο της δυτικής αλήθειας και εξοργίζεται όταν κάποιος τούς κουνάει το δάχτυλο. Η κρίση στη Γάζα έχει επιδεινώσει την παγκόσμια αμφισβήτηση της δυτικής ηγεμονίας. Σήμερα, εξάλλου, η Δύση αντιμετωπίζει και μια εσωτερική κρίση και αμφισβήτηση. Οι αντίπαλοί της χρησιμοποιούν τα κατεχόμενα δυτικά εργαλεία για να την αποσταθεροποιήσουν: την ελευθερία της έκφρασης και τα social media. Δεν θα έπαιναν, ωστόσο, τόσο τόπο αν δεν εκμεταλλεύονταν τις ασύλληπτες εσωτερικές ανισότητες και παθογένειες. Ο Τραμπ δεν προέκυψε από «παρθενόγενεση». Κανείς δεν θέλει τη Δύση αποδυναμωμένη και ανίσχυρη. Κανείς, όμως, δεν μπορεί να πείσει τον υπόλοιπο κόσμο ότι τη έκανε όλα καλά όταν δεν είχε αντίπαλο. Όσο δεν κάνει την αυτοκριτική της και δεν λύνει τα εσωτερικά της προβλήματα, θα έχει απέναντί της μη δυτικούς που θα εξοργίζονται με το επιχείρημα πως η Δύση είναι ό,τι πιο πολιτισμένο και εξευγενισμένο και ο υπόλοιπος πλανήτης υλικό προς εκπολιτισμό. Κάπως έτσι αντιμετωπίσει η Χίλαρι Κλίντον τους... υπόλοιπους Αμερικανούς ψηφοφόρους και είδαμε τι συνέβη.

Ας μην ξεχνιόμαστε

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΔΗ

Ιδιαιτέρα βεβαρημένη είναι ασφαλώς η ελληνική πολιτική ατμόσφαιρα λόγω των ευρωεκλογών της 9ης Ιουνίου και

ανέκυψε επιπροσθέτως, για μία φορά ακόμη, αντιπαράθεση Ελλάδος και Τουρκίας, όταν η Αγκυρα αντέδρασε στην εξαγγελία δημιουργίας θαλασσιού πάρκου στο Αιγαίο από τον υπουργό Εξωτερικών Γιώργο Γεραπετρίτη, την Τετάρτη. Με δεδομένο ότι το εν λόγω πάρκο, που αφορά στην προστασία θαλασσιών θηλαστικών και θαλασσοπουλιών—θα εκτείνεται από τα ανοικτά της Μήλου έως και τη Νίσυρο—περιλαμβάνει έντεκα συμπλέγματα ακατοίκτων νήσων και βραχονησίδων, μόνο αφελείς θα ανέμεναν ότι η Αγκυρα θα σιωπούσε. Οι υπουργοί κ. Θ. Σκυλακάκης, Γ. Γεραπετρίτης και Λ. Αυγενάκης δεν είναι αφελείς πολιτικοί. Απλώς, ενόψει του διεθνούς συνεδρίου «Our Ocean», που πραγματοποιείται αυτή την εβδομάδα στην Ελλάδα, έκριναν σκόπιμο να ανακοινώσουν τη συγκεκριμένη πρόταση, αν και οι ζώνες προστασίας δεν έχουν οριστικοποιηθεί ακόμη. Ούτε ο κ. Γεραπετρίτης αγνοεί πως μία από τις «θλιβερές κληρονομίες» της κρίσεως των Ιμίων, του Ιανουαρίου 1996, ήταν η τουρκική αξίωση αναγνώρισης «γκρίζων ζωνών» στο Αιγαίο. Ήταν ο Εμρέ Γκιονενσάι—υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας από τις 6 Μαρτίου έως τις 28 Ιουνίου 1996—που αναφέρθηκε πρώτη φορά σε «γκρίζες ζώνες» σε μία συνομιλία που είχε με τον τότε ομόλογο του Θεόδωρο Πάγκαλο, στο περιθώριο μιας συνόδου στο Βουκουρέστι. Εκτοτε οι «γκρίζες ζώνες» αποτελούν τη μόνιμη επιβόητη της ελληνοτουρκικής περιπέλειας.

Παρά την ένταση, ωστόσο, των τελευταίων ημερών εξ αφορμής του θαλασσιού πάρκου στο Αιγαίο,

η διαδικασία επαναπροσέγγισης Αθηνών και Αγκυρας θα συνεχισθεί και τα διάφορα προβλήματα που υφίστανται εδώ και δεκαετίες περιοδικώς θα ανακύπτουν. Μόνον που κάποια δεδομένα έχουν αλλάξει από την τελευταία συνάντηση που είχε στην Αθήνα ο Τούρκος πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη.

Η Τουρκία έπαυσε πλέον να είναι ο αποσυνάγωγος της Δύσεως. Η επίσημη πρόσκληση του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν προς τον κ. Ερντογάν, να επισκεφθεί την Ουάσινγκτον στις 9 Μαΐου, διατυπώνεται σε εποχιακά μοναδικές ρευστότητας και αστάθειας στην περιοχή. Η τροπή του ρουσσοκρατικού πολέμου κάθε άλλο παρά ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της Ουάσινγκτον και των συμμάχων της στο ΝΑΤΟ. Η αδυναμία τιθαμίσσεως των υπερβασικών του Ισραηλινού πρωθυπουργού Μπέντζαμιν Νετανιάχου και ο κίνδυνος μιας γενικής αναφλέξεως της περιοχής αναδεικνύει το έλλειμμα μιας αποτελεσματικής αμερικανικής πολιτικής.

Σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με τους υπόλοιπους ηγέτες του ΝΑΤΟ, ο κ. Ερντογάν είναι ο μόνος που διατηρεί λειτουργικούς δεσμούς—διαφοροποιούμενος, αλλά όχι αποκοπόμενος από την υπόλοιπη Δύση—με τη Μόσχα και το Κίεβο. Ενώ παράλληλα είναι ιδιαίτερα επικριτικός προς το Ισραήλ και τον πρωθυπουργό Νετανιάχου. Εκ των πραγμάτων ο κ. Ερντογάν θα αξιοποιήσει την παρούσα συγκυρία για να εξασφαλίσει παράπλευρα περιφερειακά οφέλη από την Ουάσινγκτον. Αλλά από ακριβώς είναι και η «πολιτική», που τον ασκεί ο Τούρκος πρόεδρος πάντοτε σε μεγάλη κλίμακα. Με την Ελλάδα να στροβιλίζεται στη διηνη των ευρωεκλογών. Ες αύριον τα σπουδαία, ως συνήθως.

Ως γέρων συντηρητικός

Του ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τα πάθη της κοινωνίας μας είναι γνωστά σε όλους. Τα ζούμε στην καθημερινότητά μας. Αφήνω κατά μέρος το πρόβλημα της ακρίβειας. Δεν έχω ιδέα από οικονομικά, οπότε δεν μπορώ να κρίνω παρά μόνον από όσα πληρώνω στο σούπερ μάρκετ. Παρ' όλ' αυτά, δικαιούμαι να απορώ κι εγώ πώς είναι δυνατόν, παρά τη δυσπραγία, να είναι γεμάτα τα εστιατόρια, ακόμη και στις καθημερινές, και με την παραμικρή αργία να γεμίζουν τα ξενοδοχεία. Ας το αποδώσω στο ελληνικό θαύμα. Παρ' όλ' αυτά, και πέρα απ' αυτά, η ελληνική κοινωνία πάσχει.

Πάσχει από ανασφάλεια. Και αναφέρομαι στην απλή ανασφάλεια της καθημερινότητας. Χωρίς να υπολογίζω την εγκληματικότητα, χαμηλή ή υψηλή, μιλώ για την απλή διάβαση ενός κεντρικού δρόμου της Αθήνας. Πόσο μπορεί να είσαι σίγουρος ότι περιμένοντας στη στάση το λεωφορείο, δεν θα πέσει πάνω σου ένα αυτοκίνητο; Συνέβη προ ημερών στη

Βέροια. Νεκρές δύο γυναίκες, αν δεν κάνω λάθος. Και αυτό το «αν δεν κάνω λάθος» αναδεικνύει και το πρόβλημα: είναι τόσο κοινότοπο πια, που δεν θυμάσαι. Φταίει η πλημμυρική αστυνόμευση; Σίγουρα φταίει.

Όμως, δεν μπορεί να ερμηνεύ-

Διδάσκει η μέση εκπαίδευση κοινωνική συμπεριφορά; Ο άρχων της τάξης δεν είναι ο δάσκαλος. Είναι ο μαθητής, ο οποίος έχει την υποστήριξη της οικογένειας, γελίζονταν.

σει το φαινόμενο. Πίσω από το σύμπτωμα ελλοχεύει η ασθένεια: το αίσθημα της αυθαιρεσίας απέναντι στον δημόσιο χώρο που μας υποβάλλει η εκπαίδευση από την πιο τρυφερή ηλικία.

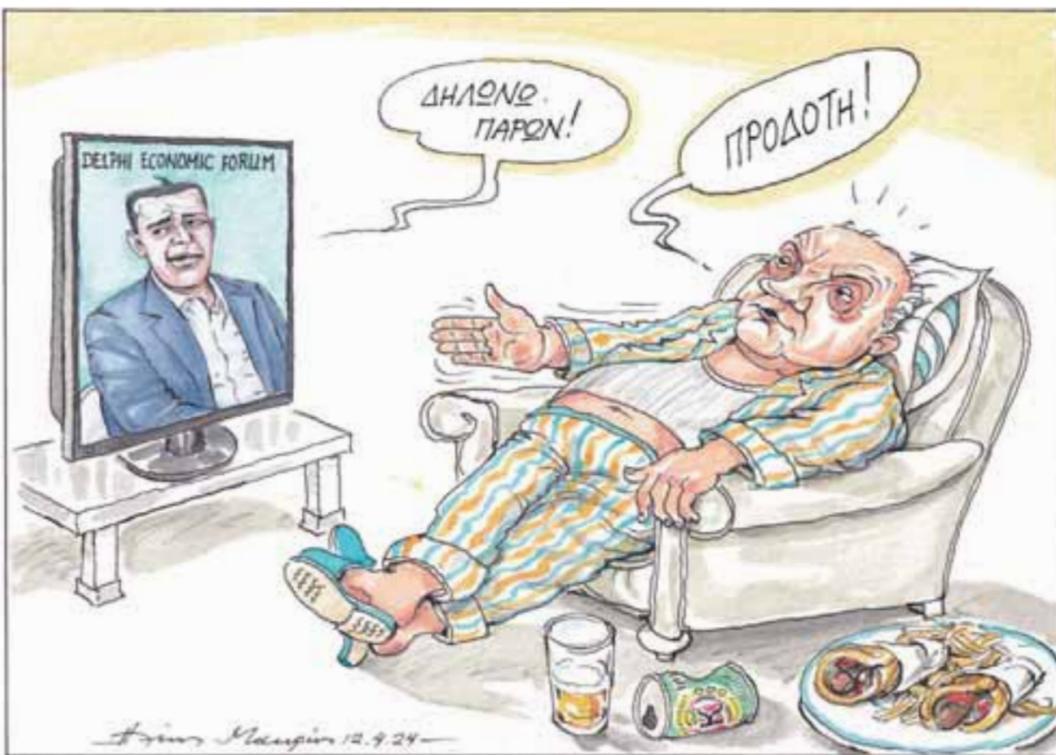
Είναι θέμα παιδείας; Αυτή η υπέροχη κοινοτοπία που θεραπεύει πάσα νόσο. Διάφοροι «ειδικοί» λένε ότι πρέπει να διδάσκουμε στα παιδιά μας τροχαία συμπεριφορά. Όμως μήπως η τροχαία συμπεριφορά είναι ένα υποσύνολο της κοινωνικής συμπεριφοράς; Οι πατεράδες μας συνήθιζαν να λένε ότι ο Έλληνας όταν οδηγεί γίνεται άλλος άνθρωπος. Χάνει την ευγένειά του. Λυπάμαι, αλλά και ως πεζός συμπεριφέρεται με τον ίδιο τρόπο.

Πάσχει από ελλειμματική εκπαίδευση. Ας παρακάμψω τα προφανή: την προσχηματική διδασκαλία της λογοτεχνίας, άρα της ελληνικής γλώσσας, ή την τυπολατρική διδασκαλία της Ιστορίας. Και ας πάω στα ουσιαστά. Διδάσκει η μέση εκπαίδευση κοινωνική συμπεριφορά; Ελάτε τώρα. Ας μην κοροιδευόμαστε. Ο δάσκαλος παραλαμβάνει το παιδί από την οικογένεια και δεν τολμάει να συγκροτήσει με όσα η οικογένεια του έχει μάθει. Ο άρχων της τάξης δεν είναι ο δάσκαλος. Είναι ο μα-

θητής, ο οποίος έχει την υποστήριξη της οικογένειας.

Δεν θα μιλήσω για τα πολιτικά. Γιατί το πρόβλημα δεν είναι πολιτικό. Το πρόβλημα είναι κοινωνικό. Με δυο λόγια, δεν με ενδιαφέρουν οι Βελόπουλοι ή οι Κασσελάκηδες του κόσμου τούτου. Με ενδιαφέρουν ποιοι είναι αυτοί που τους ψηφίζουν. Το ίδιο μπορώ να πω και για τον Μητσοτάκη ή τον Ανδρουλάκη προς αποφυγήν παρεξηγήσεων. Πώς συμπεριφέρεται μια κοινωνία η οποία αισθάνεται ανασφαλής; Και η οποία εκφράζει την ανασφάλειά της με τη βία; Αν σε όλ' αυτά προσθέσουμε και τη μετανάστευση, το τοπίο γίνεται δυστοπικό.

Μιλώ ως γέρων συντηρητικός, θα μου πείτε. Τι να κάνουμε; Ασκέτως ηλικίας, θεωρώ ότι η ελληνική κοινωνία χρειάζεται μια συντηρητική μεταρρύθμιση αν θέλει να επιβιώσει. Ξέρω ότι η λέξη «συντηρητικός» είναι παράνομη. Όμως, μήπως ήρθε η ώρα, μπουκτισμένοι απ' την πολλή σοκολάτα της προόδου, να την ξανασκεφτούμε;

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Ομιλήσωμεν ουν ακαταλαβιστί

Της ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΚΟΥΡΗ

Το πρόσφατο άρθρο στην «Καθημερινή», που αναφερόταν στον Λεωνίδα Εμπειρικό και στις μελέτες του για τις διαφορές γλώσσας που μιλούσαν στον τόπο μας—αρβανίτικα, βλάχικα, διατυπώνεται σε εποχιακά μοναδικές ρευστότητας και αστάθειας στην περιοχή. Η τροπή του ρουσσοκρατικού πολέμου κάθε άλλο παρά ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της Ουάσινγκτον και των συμμάχων της στο ΝΑΤΟ. Η αδυναμία τιθαμίσσεως των υπερβασικών του Ισραηλινού πρωθυπουργού Μπέντζαμιν Νετανιάχου και ο κίνδυνος μιας γενικής αναφλέξεως της περιοχής αναδεικνύει το έλλειμμα μιας αποτελεσματικής αμερικανικής πολιτικής.

Με τα δικά μου, πολύ πιο άχαρα, λόγια η ιστορία που διηγείται ο Σποριδής είναι η εξής: στην Αλεξάνδρεια, όπου είχε οργανωθεί ο στόλος μας για να συνεχίσει τον αγώνα, μετά την κατάληψη της χώρας μας από τους Γερμανούς, «ο Ναύαρχος» (που δεν κατονομάζεται, αλλά καταλαβαίνεις πως πρέπει να ήταν στην κορυφή της ιεραρχίας), «ο Ναύαρχος», λοιπόν, περιγράφεται να έχει φτάσει στο τελευταίο σημείο εκνευρισμού: ατμία ήταν πως στα συμβούλια, όπου οι Αγγλοι καλούσαν τους Έλληνες συναδέλφους τους για να συζητήσουν θέματα του ναυτικού μας, στιδίσανε ανταλλάσσοντας στα ελληνικά μεταξύ των δικών μας, οι Εγγλέζοι το καταλάβαιναν. Πώς το κατάφεραν αυτό «οι εμάς» που υποτίθεται πως δεν ήξεραν ελληνικά;

Αυτό το μυστήριο ανασκου-

πώθηκαν να το λύσουν δύο υπαξιωματικοί, ο Μερμάς και ο Νιόνιος, που ήταν στην υπηρεσία του Ναυάρχου και του ήταν πολύ αφοσιωμένοι. Με πολλά λοιπόν τζόγια μου ινκρεντίμπιλ και άλλα τέτοια επτανησιώτικα, κατέληξαν πως ο «ένοχος» πρέπει να ήταν ο ανθυπουργός Ρόναντ Μπέικερ, ένας νεαρός Εγγλέζος, που περίστατο πάντα στις συσκέψεις, δεν μιλούσε καθόλου, κρατούσε σημειώσεις και τότε τότε περνούσε ένα χαρτάκι στον προεδρεύοντα Αγγλο αξιωματικό.

Για να διαπιστώσουν αν πράγματι ήξερε ελληνικά και το έκρυβε, επιστράτευσαν την Ανέττα, τη φιλεναδίτσα του Διονύσιου. Την άλλη μέρα ο ανθυποναύαρχος Ρόναντ Μπέικερ, καθώς έβγαине απ' το γραφείο του είδε μια νεαρότατη και τροφαντή δεσποινίδα να γλιστράει και να κινδυνεύει να πέσει στο πεζοδρόμιο. Ορμά ευθύς και την αρπάζει στα γέρα του μπράτσα. Εκείνη τρέμοντας τον ευχαριστεί ελληνικά, προσθέτοντας «σόρι, νο σπικ ινγκλिस. Μι γκρικ». «Δεν πειράζει δεσποινίς», της απαντάει εκείνος αλαλιασμένος από τις αστραπές του χαμόγελου της και το συνεχίζοντο τρίκλισμα της. «Ομιλώ εγώ την ελληνική».

Ετσι το μυστήριο λύθηκε και οι δύο υπαξιωματικοί έτρεξαν ευθύς στον Ναύαρχο: «Το και το αιμάριέ μου!».

«Να σας φιλήσω! Να σας προαγάγω!», ενθουσιάστηκε εκείνος. «Α, ώστε ο Μπέικερ! Βρε τον άτιμο!

Χμ, έχει καλώς!» Και μια σύσκεψη που την ανέβαλλε εβδομάδες, την όρισε ευθύς για την επομένη.

Ετσι, την άλλη μέρα τέσσερις Έλληνες ναύαρχοι, «δυο Υδραίοι και δυο από την Ελευσίνα»—λείει ο Σποριδής—«έμπαιναν στη μεγάλη αίθουσα συσκέψεων για να κουβεντιάσουν με τρεις Εγγλέζους, έναν αντιναύαρχο και δυο ποναύαρχους. Μόνον τους οι δικοί μας. Επιτελείο ολόκληρο οι Βρετανοί. Η σύσκεψη άρχισε, ο Εγγλέζος προεδρεύων ανέπτυξε τα θέματα και τέλος ζήτησε από τους «Έλληνες συναδέλφους» να πουν τη γνώμη τους. Ο Μπέικερ στη γωνία του, με τα χαρτάκι και το μολυβάκι του, ήταν έτοιμος να γράψει και να σπρώξει το χαρτάκι στον προϊστάμενό του. Εγινε μικρή παύση και κατόπιν ο Ναύαρχος άνοιξε το στόμα του και απεύθυνε στους συναδέλφους του την ερώτηση:

«Τουθαμ αρμπριστε».

«Ψε;», έκαναν εκείνοι.

«Του μος μαρ μιν ιγγλέζι».

Οι Ρωμιοί χαμογέλασαν.

«Κα μιν»*

Κι έτσι, στα αρβανίτικα, συνέχισαν τη συζήτησή τους.

Τρεις μέρες αργότερα μαθεύτηκε πως ο Μπέικερ είχε μετατεθεί. Από τη γλυκιά Αλεξάνδρεια είχε βρεθεί στις πικρές λαμρινές ενός αντιτορπιλικού. Και ο Ναύαρχος μορμούρισε. «Τον φάγανε τον άνθρωπο, τον φάγανε οι ξένες γλώσσες. Αυτές, μωρέ, που μιλάμε στην Υδρα και την Ελευσίνα».

Αυτά τα διασκεδαστικά γράφει ο Σποριδής. Κι εγώ μπορώ να προσθέσω ότι τότε στο Ναυτικό μας αρβανίτικα μιλούσαν πολλοί από τους λαμπρότερους αξιωματικούς μας, ο Αλέξανδρος Σακελλαρίου από τη Μάνδρα Αττικής, ο Ορέστης Λάσκος από την Ελευσίνα, οι Υδραίοι, όπως ο Πέτρος Βούλγαρης και ο Θεόδωρος Π. Κουντουριώτης, ο Παναγιώτης Κώνστας από τη Φυλή Αττικής—για να αναφέρω μόνο μερικούς. Επιπλέον, υποψιάζομαι πως τα πράγματα δεν έγιναν ακριβώς έτσι, δηλαδή οι Έλληνες δεν μιλούσαν μεταξύ τους ελληνικά σε μια σύσκεψη που γινόταν με κοινή γλώσσα τα αγγλικά. Θα ήταν απρέπεια.

Πολύ πιθανότερο είναι ότι οι αξιωματικοί μας συνειδητοποιούσαν σε κάποια στιγμή ότι οι Εγγλέζοι—που μάλιστα ήταν τότε διαβρωμένοι από τους σταλινικούς πράκτορες του Κιμ Φίλιπς—είχαν βρει τον τρόπο να κρυφακούν τις ιδιαιτερές συσκέψεις τους. Οπότε οι αξιωματικοί μας—που δεν έπασχαν από τις αλλόκοτες ψευδαισθήσεις μερικών τωρινών πολιτικών μας περί της «ευεργετικής» αναμειξέως ξένων στα εσωτερικά μας—κατέφυγαν σ' αυτή την «ξένη γλώσσα», την ακατανόητη για τους «εξαδέλφους».

* –Να μιλήσουμε αρβανίτικα; – Παι; –Για να μι μας καταλάβουν οι Αγγλοι. –Κατάλαβα.

Η κ. Αθηνά Κακούρη είναι συγγραφέας.

Τώρα θα χρειαστεί Plan B

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η «τρίτη κάθοδος» της κας Ολγκίν στην Κύπρο, τον προσεχή Μάιο, εκτός απροόπτου θα είναι αυτή που στη διπλωματική αργκό χαρακτηρίζεται ως τυπική. Μέχρι στιγμής η προσωπική απεσταλμένη του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ για το Κυπριακό έχει εξαντλήσει τους πρώτους τέσσερις μήνες των όρων εντολής της και ακόμη και αν η θητεία της φτάσει μέχρι το τέλος του χρόνου δεν διακρίνει κανείς φως στον ορίζοντα του αδιεξόδου στο Κυπριακό. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που βλέπουμε ενώπιόν μας έχουν αρκετά σκηνωγραφική τοποθέτηση: Δύο εκ διαμέτρου αντίθετες αφηγηματικές θέσεις, η πρόθεση της ε/κ πλευράς να μην απωλέσει—έναντι τρίτων—το blame game για το αν η κα Ολγκίν αποτύχει να επαναφέρει τις δύο πλευρές στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και η εμμονή

Το αν το Κυπριακό λήξει όπως το γνωρίσαμε ιστορικά ως άλυτο πρόβλημα διεθνών σχέσεων στον 20ό αιώνα, είναι μια πραγματικότητα που έχει ενδιαφέρουσα σημειολογία στην επέτειο πενήντα χρόνων από το 1974 και την τουρκική εισβολή.

90 και στον 10ο χρόνο. Η συνειδητοποίηση αυτής της παραδοχής αν και σκληρή, είναι συνάμα ρεαλιστική—ίσως και λυτρωτική όπως συμβαίνει με όλα τα έργα που έχουν πάνω-κάτω την ίδια πλοκή. Ακριβώς σαν τις μικρού μήκους που φτιάχνουν οι φοιτητές σχολών κινηματογράφου.

Το αν το Κυπριακό λήξει όπως το γνωρίσαμε ιστορικά ως άλυτο πρόβλημα διεθνών σχέσεων στον 20ό αιώνα, είναι μια πραγματικότητα που έχει ενδιαφέρουσα σημειολογία στην επέτειο πενήντα χρόνων από το 1974 και την τουρκική εισβολή. Και είναι ένα πεδίο που κανείς δεν θα σπεύσει να αναλύσει ως προς τον συμβολισμό καθώς συμβαίνει, γιατί πιθανόν να μην υπάρχει αυτή η αντίληψη ούτε μεταξύ των πολιτικών ελίτ αλλά ούτε εντός της κυπριακής κοινωνίας σε ένα υγιές σκεπτόμενο πλειοψηφικό ρεύμα. Ωστόσο, αυτό δεν αναιρεί πως ως κοινωνία, ως πολιτικό σύστημα και σε επίπεδο ηγεσίας μπορούμε να σκεφτούμε—για σκοπούς επιβιώσεως αλλά και πέραν τούτου—τα εναλλακτικά σχέδια.

Το Plan B. Προσοχή! Όχι ως προς τα σχέδια λύσεως έναντι του προτεινόμενου πλαισίου με το οποίο δεν κατορθώσαμε να λύσουμε το Κυπριακό μετά τα τέλη της δεκαετίας του '70. Αλλά και από ανάγκη, μιας και στον σύγχρονο κόσμο τα δεδομένα στο διεθνές σύστημα και δη στα άλυτα προβλήματα διεθνών σχέσεων όχι μόνο επιταχύνονται αλλά και γιατί η βία, συχνά, επανέρχεται ως μέσο επίλυσης. Το είδαμε στην Ουκρανία και το παρακολουθούμε και στη γειτονία μας μετά τις 7 Οκτωβρίου.

Το να εγκύβουμε συλλογικά πάνω από αυτή τη δημόσια συζήτηση τα επόμενα χρόνια, αποτελεί, επίσης, και μια χρυσή ευκαιρία για ένα σημειακό πείραμα: Που θα δοκιμάσει όχι μόνο την ωριμότητα όλων (πολιτών, κομμάτων, πολιτικών, ακαδημαϊκών, δημοσιογράφων, κ.λπ.) αλλά και τη συλλογική μας ικανότητα να συζητήσουμε νηφάλια, νούσημα, ενεργητικά και με αυτοσεβασμό στο ερώτημα «τι στο διάβολο θα κάνουμε, αν δεν υπάρξει λύση του Κυπριακού σε βάθος δέκα, είκοσι, ακόμη και τριάντα χρόνων;». Είναι ένα ερώτημα κινηματογραφικό, βγαλμένο από μια πραγματικά συναρπαστική ταινία και όχι από ένα βαρετό φιλμ μικρομπαζών. Και θα χρειαστεί να το θέσουμε.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Εκτοπισμένοι Παλαιστίνιοι δίπλα στο παράπηγμα που διαμένει με την οικογένειά του στην παραλία της πόλης Deir Al Balah στη νότια Λωρίδα της Γάζας, το απόγευμα της 10ης Απριλίου 2024. Περισσότεροι από 33.400 Παλαιστίνιοι και τουλάχιστον 1.330 Ισραηλinoί έχουν σκοτωθεί, σύμφωνα με το Παλαιστινιακό Υπουργείο Υγείας και το IDF.

Τουρκία-Ισραήλ: νέα ρήξη, παλιές εκκρεμότητες

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Η Τουρκία ανακοίνωσε στις 9 Απριλίου περιορισμούς στις εξαγωγές της στο Ισραήλ μέχρι να υπάρξει εκκενρωτική στη Γάζα. Το υπουργείο Εμπορίου της χώρας ανακοίνωσε τα 54 προϊόντα της απαγόρευσης: σίδερο, μάρμαρα, χάλυβας, αλουμίνιο, τσιμέντο, υλικά για κατασκευές κ.λπ. Ο Ισραηλινός ΥΠΕΞ Ισραήλ Κατς δήλωσε ότι η Άγκυρα «παραβιάζει μονομερώς τις εμπορικές συμφωνίες της με το Ισραήλ» (Πηγή: Reuters, 9/4). Οι σχέσεις Ισραήλ-Τουρκίας πέρασαν, κυριολεκτικά, από σαράντα κύματα:

1) Στα χρόνια του παγκόσμιου διπολισμού η κεμαλική Τουρκία κρατούσε αδιάσπαστο τον δεσμό με το Τελ-Αβίβ—δύο χώρες κάτω από την ομπρέλα των ΗΠΑ. Τρία πραξικοπήματα στην Τουρκία και δύο πόλεμοι του Ισραήλ, με αραβικές χώρες, δεν επηρέασαν το αδιατάρακτο της στρατηγικού τύπου συνεργασίας τους και τότε ο Β. Νετανιάχου. Γι' αυτό και η διακοπή διπλωματικών σχέσεων για πολλά χρόνια, με όρους να απολυθεί το Ισραήλ και να πληρωθούν αποζημιώσεις στους συγγενείς όσων έχασαν τη ζωή τους στην επίθεση των κομάντος. Κάτι που έγινε, μετά από παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος.

2) Το 2010 Ισραηλinoί κομάντος σκότωσαν εννέα Τούρκους πολίτες πάνω στο πλοίο «Mavi Marmara», το οποίο προσπαθούσε να σπάσει το μπλόκο που επέβαλε το Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας—πρωθυπουργός και τότε ο Β. Νετανιάχου. Γι' αυτό και η διακοπή διπλωματικών σχέσεων για πολλά χρόνια, με όρους να απολυθεί το Ισραήλ και να πληρωθούν αποζημιώσεις στους συγγενείς όσων έχασαν τη ζωή τους στην επίθεση των κομάντος. Κάτι που έγινε, μετά από παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος.

3) 2017. Αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ από τον Ντ. Τραμπ. Το αποτέλεσμα, όπως σημειώνει το Reuters στις 17/8/18, «Τουρκία και Ισραήλ, οι δύο περιφερειακές δυνάμεις, απέσυραν

Σύμφωνα με εκτίμηση του Reuters «η στάση του Τ. Ερντογάν απέναντι στο Ισραήλ και τον πόλεμο στη Γάζα ήταν αποφασιστικός παράγων για τις απώλειες που κατέγραψε το κόμμα του στις δημοτικές εκλογές στις 31 Μαρτίου.

τους πρεσβευτές τους το 2018 εξαιτίας της εξόντωσης 60 Παλαιστίνιων από ισραηλινές δυνάμεις στις διαμαρτυρίες κατά της μεταφοράς της πρωτεύουσας».

4) Αλλά το 2022 η θεαματική μεταβολή: Ισραήλ και Τουρκία ανακοίνωσαν στις 17/8/22 την πλήρη αποκατάσταση των σχέσεών τους—ανταλλαγή πρεσβευτών και γενικών προξένων. Ο τότε πρωθυπουργός του Ισραήλ Γ. Λαπίντ δήλωσε πως «βελτιώνοντας τις σχέσεις, εμβαθύνουμε τους δεσμούς ανάμεσα στους δύο λαούς, διευρύνουμε τους οικονομικούς, εμπορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς, και ενισχύουμε την περιφερειακή σταθερότητα» (Πηγή: Xararetz, 17/8). Ύστερα η επίσκεψη του προέδρου του Ισραήλ Ισαάκ Χέρτζογκ τον Μάρτιο του 2022 στην Τουρκία. Ακολούθησε η επίσκεψη του ΥΠΕΞ της Τουρκίας Μ. Τσαβούσογλου στην Ιερουσαλήμ, μετά η επίσκεψη Γ. Λαπίντ ως (τότε) ΥΠΕΞ στην Άγκυρα και η ανακοίνωση σχετικά με πιθανή

μετάβαση Ερντογάν στο Ισραήλ μετά την πρώτη—και σίγουρα τελευταία—συνάντησή του με τον Β. Νετανιάχου στις 20/3/23.

5) Πόλεμος στη Γάζα: Η Τουρκία κράτησε και κρατεί σθεναρή στάση υπέρ της παλαιστινιακής υπόθεσης. Στις 29/10 ο ΥΠΕΞ του Ισραήλ Ελί Κοέν ανακάλεσε τους διπλωματικούς εκπροσώπους της χώρας του στην Τουρκία. Ο ΥΠΕΞ Χ. Φιντάν επανειλημμένα μίλησε υπέρ της δημιουργίας παλαιστινιακού κράτους με βάση τα ψηφίσματα των Η.Ε.—ανεξάρτητο κράτος με πρωτεύουσα την Ιερουσαλήμ—ενώ, εάν τα μέρη συμφωνήσουν σε κάποια φόρμουλα από διεθνείς εγγυήσεις, η Άγκυρα, σύμφωνα με τις δηλώσεις του, θα μπορούσε να ήταν ένας από τους εγγυητές του παλαιστινιακού κράτους. Παρά τη φιλοπαλαιστινιακή της στάση, η Τουρκία δεν διέκοψε/μείωσε τις εμπορικές της σχέσεις με το Ισραήλ. Η απόφαση της 9ης Απριλίου ήρθε μόλις το Ισραήλ «απέριψε αίτημα της

Τουρκίας να λάβει μέρος στην από αέρος αποστολή βοήθειας στη Γάζα» (Πηγή: Reuters). Ο Χακάν Φιντάν την ίδια μέρα ανακοίνωσε «αντίποινα, κατά Ισραήλ, βήμα με βήμα και χωρίς καθυστέρηση» (Πηγή: Χουριέτ, 9/4). Πρώτα ο ΥΠΕΞ της Τουρκίας ανακοίνωσε ότι «η βοήθεια που έστειλε η Τουρκία στην Αίγυπτο για να διανεμηθεί στη Γάζα μέσω θαλάσσης και αέρα, ξεπέρασε τους 42.000 τόνους». Επιπρόσθετα ενημέρωσε ότι «το 9ο πλοίο με βοήθεια στους Παλαιστίνιους είναι καθ' οδόν προς την περιοχή» (Πηγή: Χουριέτ, 9/4).

6) Μία εκλογική λεπτομέρεια με... υλικό από τη Γάζα. Σύμφωνα με εκτίμηση του Reuters «η στάση του Τ. Ερντογάν απέναντι στο Ισραήλ και τον πόλεμο στη Γάζα ήταν αποφασιστικός παράγων για τις απώλειες που κατέγραψε το κόμμα του στις δημοτικές εκλογές στις 31 Μαρτίου. Το Νέο Κόμμα της Ευμερίας κέρδισε ψήφους, υποστηρίζοντας πιο σκληρή στάση της Τουρκίας στη Γάζα». Στο ίδιο δημοσίευμα αναφέρεται ότι «το ΡΑΚ και άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης υποστήριξαν την απόφαση για περιορισμό των εξαγωγών στο Ισραήλ, αλλά θέωρησαν ότι η απόφαση δεν ήταν αρκετή». Το ΡΑΚ υποστήριξε τον πλήρη τερματισμό του εμπορίου με το Ισραήλ, ενώ άλλα κόμματα ζήτησαν από την κυβέρνηση να μπλοκάρει τον εναέριο χώρο και τα λιμάνια στα αεροπλάνα και πλοία που οδεύουν προς Ισραήλ».

7) Η εξέλιξη των σχέσεων Ισραήλ-Τουρκίας περνά πλέον μέσα από την εξέλιξη του πολέμου στη Γάζα. Κανένα κόμμα στην Τουρκία δεν θα σπρίξει ξανά διπλωματικές σχέσεις με το Ισραήλ, όσο ο πόλεμος συνεχίζεται.

www.larkou.org.cy

Οι μη τέλει λύσεις και η ζωή που συνεχίζεται

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Καθώς οι ευρωβουλευτές ξεκινούσαν την τελική ψηφοφορία για τους νόμους που για πρώτη φορά εδώ και πολλά χρόνια θέτουν κάποιες κοινές βάσεις στη διαχείριση της μετανάστευσης (και όχι του «μεταναστευτικού»), γιατί δεν είναι πρόβλημα, αλλά φαινόμενο), ακτιβιστές έριξαν φυλλάδια από τα θεωρεία της Ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου φωνάζοντας το σύνθημα «το σύμφωνο σκοτώνει—ψηφίστε όχι».

Οι αντιδράσεις στην αίθουσα ήταν ενδεικτικές για τα κίνητρα που οδήγησαν τον κάθε ευρωβουλευτή να ψηφίσει, και που ήταν μυριάδες ακόμα και μεταξύ αυτών που θεωρητικά συμφωνούσαν μεταξύ τους. Οι εκπρόσωποι της Αριστεράς χειροκρότησαν τους ακτιβιστές—για το πιο προοδευτικό κομμάτι της αίθουσας, από την Αριστερά και τους Πράσινους και το Κέντρο αλλά

και ορισμένους στην Κεντροδεξιά, το αποτέλεσμα απογοήτευσε όσους θα ήθελαν περισσότερη αποφασιστικότητα στον σεβασμό των βασικών μας συλλογικών αξιών. 'Η έστω όσων, όπως η Κύπρος, θα ήθελαν περισσότερη αλληλεγγύη προς τα κράτη που τυχάνει να βρίσκονται στις άκρες της Ε.Ε.

Η στήριξη ορισμένων ευρωβουλευτών προς το συμβολικό μήνυμα που ήθελαν να δώσουν οι ακτιβιστές εκνεύρισε ευρωβουλευτές των Συντηρητικών, εκείνης της ομάδας που μαζεύει από τώες (και νυν) ακροδεξιούς μέχρι θεωρητικά κεντροδεξιούς που θα ήθελαν ενδεχομένως περισσότερη αυστηρότητα και συνολικό κλείσιμο των εξωτερικών συνόρων, γιατί φοβούνται τους άλλους, τον εαυτό τους ή τους ψηφοφόρους που οι ίδιοι εκπαιδεύσαν (ή, όπως η Ουγγαρία, θέλουν κονδύλια από την Ε.Ε. αλλά χωρίς υποχρεώσεις αλληλεγγύης προς τις άλλες χώρες της). Ο ευρωβουλευτής

σε παρέμβαση του ζήτησε από τους συναδέλφους του που συμφωνούν με την παρέμβαση να περάσουν έξω, γιατί διακόπτουν τη δημοκρατική διαδικασία.

Μετά από τν... συγκρατημένη έκκληση και της προέδρου Μέτσολα να αφεθεί η διαδικασία να συνεχίσει, η παρέμβαση φυσικά έληξε και η ψηφοφορία συνεχίστηκε, με τις πολιτικές δυνάμεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να εγκρίνουν—σε κάποιες περιπτώσεις οριακά—τα νέα νομοσχέδια. Για όσους θεωρούν ακόμα πως δεν υπάρχει καθόλου δημοκρατία στις Βρυξέλλες, το όλο σκηνικό ήταν μια καλή υπενθύμιση πως στην Ευρώπη οι νομοθεσίες δεν εγκρίνονται διαδικαστικά.

Αυτούς που το αποτέλεσμα σίγουρα απογοήτευσε ήταν εκείνοι που ήθελαν την Ευρώπη να αποτύχει και να επιβεβαιώσει τα στερεότυπα πως πρόκειται για μια αδύναμη πολιτική δύναμη υπό κατάρρευση. Αυτό το επιχείρημα, πώς

την αποτυχία της νέας νομοθεσίας την θέλουν οι εχθροί της Ε.Ε. και όσων πρεσβεύει—στη Μόσχα και αλλού, αξιοποιήθηκε έντονα από τους θεομύθους, κάποτε σε σημείο υπερβολής, στο πλαίσιο της προεκλογικής εκστρατείας όσων ξαφικά θυμήθηκαν πως η Ακροδεξιά είναι κακό πράγμα. Σε βαθμό που ταύτιζαν αδικώς όσους είχαν διαφωνίες με μέρη του πακέτου με τα θρυλούμενα δύο άκρα (όταν μόνο το ένα άκρο, αυτή στην άκρη δεξιά, πουλά φόβο και βία). Αλλά δεν παύει να περιέχει μια αλήθεια. Η αλήθεια που περιέχει αυτό το επιχείρημα είναι πως η διαδικασία για ένα νομοθετικό πλαίσιο για τη διαχείριση της μετανάστευσης στο οποίο μπήσαν να συμφωνήσουν (και ίσως να εφαρμόσουν) 27 χώρες και κοινωνίες με τα δικά τους συμφέροντα και πολυποικιλότητες, περιείχε όλα τα συστατικά στοιχεία αυτού του παράδοξου, εξοργιστικού και απολύτως απαραίτητου δημοκρατικού

υπερθετικού πειράματος το οποίο επικριεί η Ευρώπη.

Η ζωή και η ειδησιογραφία στα καθ' ημάς, αυτά που συμβαίνουν στις πόλεις και τα χωριά μας και δίπλα μας, τρέχει, από τον κορωνοϊό και τις προεδρικές εκλογές μέχρι το τελευταίο εκκλησιαστικό σκάνδαλο. Ενώ όμως αυτά έτρεχαν, την ίδια στιγμή, πολιτικοί και τεχνοκράτες, ειδικοί και ειδικά συμφέροντα, από κράτη-μέλη, το Κοινοβούλιο και την Κομισιόν, διαπραγματεύονταν το κάθε κόμμα και την κάθε αναφορά σε ένα πολύπλοκο νομικό πλαίσιο όπου η κάθε παράγραφος συνδέεται και εξαρτάται από πολλές άλλες σε άλλα νομοθετήματα, οδηγίες και κανονισμούς.

Στη διαμόρφωση όσων συμφωνήθηκαν συμμετείχαμε και εμείς ως χώρα, κάποτε θορυβώδως, προωθώντας τις δικές μας προτεραιότητες είτε για λόγους ουσίας είτε για λόγους εσωτερικής κατανάλωσης, κάποτε αθόρυβα. Και όλα όχι

μόνο για τη διαχείριση της μετανάστευσης. Αλλά για όλα τα θέματα, ταυτόχρονα, όλη την ώρα, με πολλαπλές συνισταμένες και διακυβεύματα. Μετά το τέλος της ψηφοφορίας, ο Βέλγος πρωθυπουργός (η χώρα του οποίου έχει την προεδρία του Συμβουλίου αυτό το εξάμηνο) επανέλαβε το κύριο επιχείρημα υπέρ της έγκρισης του συμφώνου και που αφορά τα πάντα στην πολιτική πρακτική (όχι της πολιτικής τάξης, αλλά της πολιτικής ως χώρου στον οποίο ζούμε και αναπνέουμε όλοι). Η αποτυχία, είπε, δεν φέρνει τίποτε άλλο από τη συνέχιση του στάτους κβο. Σε όλα, στη ζωή και στην πολιτική, δεν υπάρχει κανένας άλλος δρόμος από αυτόν που βρίσκεται μπροστά μας, και από την προσπάθεια να βρίσκονται οι καλύτερες δυνατές λύσεις. Γιατί αλλιώς δεν μας μένει τίποτε άλλο από τα προβλήματα που έχουμε ήδη.

ykakouris@gmail.com

Παιδιά ενός κατώτερου Θεού

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Εφυγαν τα χρόνια της φτώχειας, όταν τα παιδιά μάζευαν άδειες μπουκάλια για να τις πουλήσουν και να αγοράσουν παγωτό. Πέρασαν τα χρόνια, όπου τα παιδιά έψαχναν στους σκουπίδοτους για ένα πακνίδι. Ξεχάστηκαν τα χρόνια της προσφυγιάς, όπου όλα τα παιδιά φορούσαν μεταχειρισμένα ρούχα, κατά κανόνα αταίριαστα. Λησμονήθηκαν οι εποχές, όπου οι νέοι έτρεχαν για να δουλέψουν στις «σκληρές» αραβικές χώρες, ώστε να μπορέσουν να στείλουν έναν αξιοπρεπή μισθό στην οικογένειά τους. Και ξαφνικά ένα «πλάσμα θανάτου», από τον 5ο όροφος μιας επικίνδυνης πολυκατοικίας, από ένα 24χρονο μετανάστη στη Λεμεσό, ένα παιδί το οποίο έφθασε στο νησί, σίγουρα με χίλια δυο βάσανα, ξεπουλώντας ίσως όλη του την περιουσία στο Μπαγκλαντές, ήλθε να αγγίξει τις ευαίσθητες χορδές, της φοβισμένης κοινωνίας, η οποία βλέπει αλλοδαπούς και «τσουναζέται». Χειρότερη είναι η μοίρα, ενός άλλου 23χρόνου παιδιού, ο οποίος πήδηξε και αυτός από την πολυκατοικία του θανάτου και σίγουρα θα μείνει «σακάτης», αν επιβιώσει, για την υπόλοιπη του τη ζωή. Και αλήθεια, ποιος θα τον περιποιηθεί και πώς θα επιστρέψει στην πατρίδα του;

Μαζί με τα τραγικά θύματα και άλλοι 11 αλλοδαποί, ή και περισσότεροι κατά άλλους, οι οποίοι διέμεναν σε ένα δωμάτιο τρώγλη, με το αζημίωτο βεβαίως, αφού πλήρωναν κάθε μήνα, ο καθένας από 100 έως 200 ευρώ, για μια γωνιά για να ξαποστάσουν. Όλα παιδιά ενός κατώτερου Θεού και ο Θεός να βάλει το χέρι του. Η Αστυνομία έκανε τη δουλειά της, σωστά ή λάθος, νόμιμα ή παράνομα και πήγε να ελέγξει τους αλλοδαπούς, σίγουρα ύστερα από κάποιες καταγγελίες. Ωστόσο, το αποτέλεσμα ήταν τραγικό, όχι μόνο για τους αλλοδαπούς, αλλά και για όλους τους αστυνομικούς οι οποίοι ενεπλάκησαν σε αυτή την επιχείρηση. Αλήθεια, πώς θα μπορέσουν να αποσείσουν από τις ψυχές τους το βάρος του θανάτου και του σοβαρότατου τραυματισμού δύο παιδιών, έστω και χωρίς όνομα και χωρίς ταυτότητα;

Παιδιά ενός κατώτερου Θεού είναι και τα παιδιά της Κύπρου, τα οποία έπεσαν στον βούρκο των ναρκωτικών, τα παιδιά τα οποία έπεσαν στα δίκτυα αδιάτακτων συμμοριών και τα παιδιά τα οποία υφίστανται τη βία και το μπόουλινγκ κυρίως μέσα στα σχολεία. Οι τραγικές ιστορίες στις

γεγονιές και τα σχολεία δεν έχουν τελειωμό, με αλλοδαπούς, αλλά και Κύπριους μαθητές. Έγχρωμοι –και όχι μόνο– «κορμαλιάδες» μαθητές και μαθήτριες, χωρίς καν να μιλούν ελληνικά, βρίσκονται μέσα στις τάξεις, παρενοχλούν, εκβιάζουν, ακόμη και βασανίζουν καθηγητές, καθηγήτριες, μαθητές και μαθήτριες. Σε αυτή την τρέλα, και «γομάρκα», Κύπριοι μαθητές και μαθήτριες, οι οποίοι μπλέχτηκαν στον βούρκο των ναρκωτικών και δεν έμεινε παρανομία και ανηθικότητα την οποία να μη διαπραχθούν.

Και όλα αυτά, υπό τα δάκρυα απελπισμένων γονιών, δασκάλων και καθηγητών, οι οποίοι δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το «βουρνό», το οποίο τους πλάκωσε κυριολεκτικά, ο φόβος και ο τρόμος δεν έχει όρια, μπροστά στα «άγρια θηρία» τα οποία βιώνουν τη δική τους κόλαση και κάνουν κυριολεκτικά κόλαση τις ζωές παιδιών και μεγάλων. Η Πολιτεία, η υπουργεία και επιτροπές, δεν φαίνεται να αντιλαμβάνονται το μέγεθος της τραγωδίας, την οποία βιώνουν, κατά κανόνα, τα φτωχά παιδιά και οι μεροκαματιάρηδες. Τα πλουσιόπαιδα και οι «εκοιμένοι» ξέρουν τον δρόμο των ιδιωτικών σχολείων, όπου η εισοδος μαθητών γίνεται με εξετάσεις και μόνο για όσους έχουν «βαρύ» βάλαντο. Η ζωή όμως κάνει κύκλους και φαίνεται ότι επανέρχονται τα χρόνια της φτώχειας, όπως διαλαλούν σιωπηλά όλοι οι οικονομολόγοι και σχεδόν όλοι οι πολιτικοί. Εκτιμούν ότι έρχονται δύσκολες μέρες και προσθέτουν ότι τίποτα δεν είναι δεδομένο. Ζουν όλοι στον δικό τους φόβο, ο οποίος δεν αποκλείεται να φέρει κόλαση, όπως λένε και οι άνθρωποι της ζωής. Όλα εδώ πληρώνονται, και σίγουρα όσοι έμαθαν με τα πολλά και άδικα, θα δυσκολευτούν πολύ περισσότερο από αυτούς οι οποίοι έμαθαν να ζουν με τα λίγα. Το κρισιμότερο όμως, είναι να μην οδηγηθούμε σε ακραίες καταστάσεις και το χάσμα ανάμεσα στους φτωχούς και τους πλούσιους να ξεφυγεί σε επίπεδα που οι φτωχοί να μην έχουν να φάνε. Να μην οδηγηθούμε σε νέα φαινόμενα άγριας τοκογλυφίας, όπου για ένα κομμάτι ψωμί, ξεπουλιούνται χωράφια και σπίτια. Οι ιστορίες των παπουδιών μας με τους τοκογλύφους δεν είναι μακρινές, όπως δεν είναι μακριά και οι τραγικές ιστορίες του Λιβάνου, της Συρίας, της Ουκρανίας και άλλων χωρών οι οποίες βυθίζονται στο αίμα και την εξαθλίωση. Και ο Θεός βοηθός.

kaparispan@yahoo.gr

Ενεργειακή και κλιματική κρίση στην Ευρώπη

Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Το ενεργειακό ζήτημα και η κλιματική αλλαγή αποτελούν πολύ κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν την κοινωνία στην Ευρώπη, αλλά και τους Ευρωπαίους ηγέτες, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόσουν τη Συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Ο στόχος για περιορισμό της χρήσης άνθρακα στο 55% μέχρι το 2030 και η προώθηση της κλιματικής ουδετερότητας και απαλλαγής από τα ορυκτά καύσιμα μέχρι το 2050 φαντάζει άπιαστος, αν αναλογιστούμε ότι χρόνο με τον χρόνο η θερμοκρασία αυξάνεται ραγδαία.

Στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή στο Παρίσι το 2015 αποφασίστηκε από τις χώρες-μέλη ο περιορισμός των ρύπων για αποφυγή της υπερθέρμανσης του πλανήτη στους 2 βαθμούς Κελσίου. Οι σημερινές ενδείξεις δεν είναι όμως τόσο ενθαρρυντικές αφού η Ε.Ε. και η Κύπρος ιδιαίτερα, ως το ανατολικότερο της άκρας, νιώθουμε έντονα την αφορπητή ζέστη.

Η Κίνα και οι ΗΠΑ θεωρούνται οι μεγαλύτερες ρυπογόνες χώρες στον πλανήτη, όμως και η Ευρώπη εξελίσσεται σε βασικό παραγωγό ρύπων, λόγω της αύξησης της ζήτησης σε υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο, άνθρακα και πυρηνική ενέργεια. Η ευρωπαϊκή ζήτηση σε φυσικό αέριο αναμένεται να αυξηθεί κατά 8% και η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας κατά 3% τα επόμενα

χρόνια. Το υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο από μόνο του μπορεί να καλύψει το 85% της ενισχυμένης ευρωπαϊκής ζήτησης φυσικού αερίου, ενώ η Κίνα και η Ινδία παρουσιάζουν αύξηση ζήτησης κατά 9% περίπου. Η έλλειψη ορυκτών καυσίμων στη Βόρεια Θάλασσα έχει στρέψει την προσοχή των εταιρειών εξόρυξης προς την Ανατολική Μεσόγειο, τη Νοτιοανατολική Κίνα και την Αρκτική, με την Ευρωπαϊκή Ένωση να στρέφεται

Οι κλιματικές και οικονομικές ανισότητες θα επιφέρουν περισσότερους θανάτους ανά έτος, ενώ αρκετοί άνθρωποι θα μετακινούνται από τον τόπο καταγωγής τους λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων.

προς τη Μεσόγειο, για να απαλλαγεί από τον ορυκτό πλούτο της Ρωσίας. Μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία και το ξέσπασμα της οικονομικής και ενεργειακής κρίσης, η Ευρώπη παρουσιάζεται διχασμένη λόγω της χρήσης πυρηνικής ενέργειας από χώρες-μέλη της Ε.Ε. Η Γερμανία τάσσεται ενάντια στην πυρηνική ενέργεια βάζοντας λουκέτο στους τρεις τελευταίους πυ-

ρηνικούς αντιδραστήρες, προκαλώντας αντιδράσεις στην κυβέρνηση συνασπισμού, ενώ το ακροδεξιό κόμμα της αντιπολίτευσης AfD τάσσεται ξεκάθαρα ενάντια στην Πράσινη Συμφωνία και υπέρ της επαναφοράς της ατομικής ενέργειας ως ασφαλέστερης και οικονομικότερης λύσης.

Στη Γαλλία, ο Μακρόν μιλά ήδη για το «Πυρηνικό Μέλλον», έχοντας στο πλευρό του χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που δεν θέλουν να καταργήσουν τους πυρηνικούς τους αντιδραστήρες, παρουσιάζοντας το όραμά του για δεκατέσσερις αντιδραστήρες νέας γενιάς.

Δώδεκα από τα είκοσι επτά μέλη της Ε.Ε. διαθέτουν στο έδαφός τους πυρηνικούς αντιδραστήρες. Αυτοί που τάσσονται υπέρ της πυρηνικής ενέργειας επιμένουν ότι δεν συμβάλλει στην κλιματική κρίση, ότι είναι πιο φθηνή λύση και επιφέρει μεγαλύτερη απόδοση. Τα επιχειρήματα αυτών που διαφωνούν εστιάζονται κυρίως στην απειλή ατυχήματος και στο υψηλό κόστος κατασκευής των πυρηνικών αντιδραστήρων.

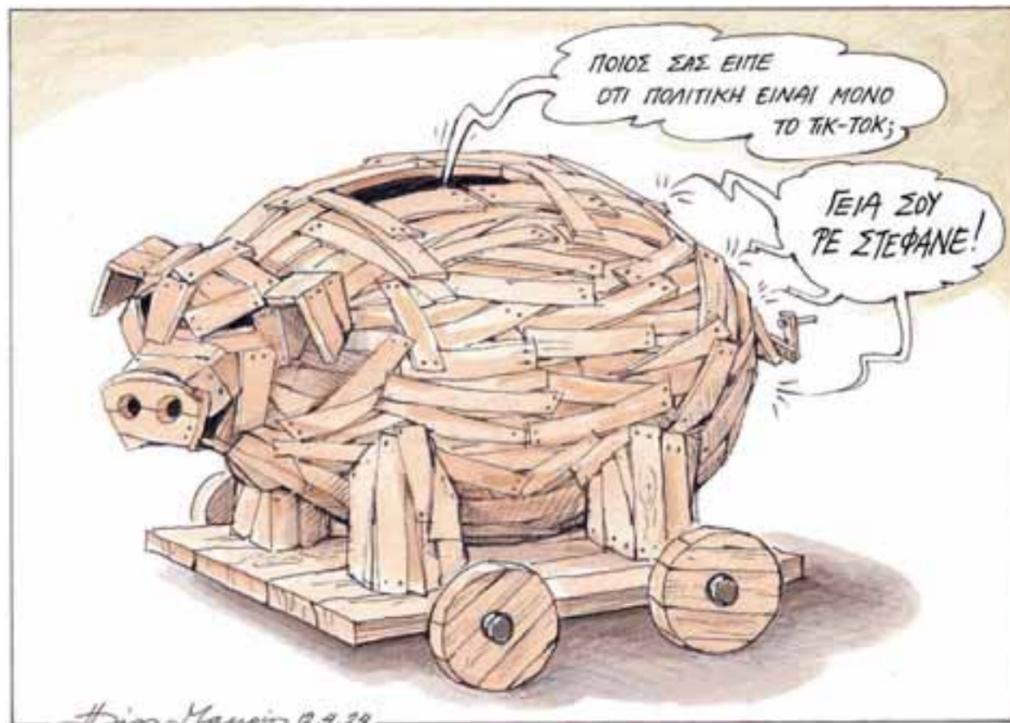
Στην τελευταία παγκόσμια σύνοδο των Η.Ε. για την κλιματική αλλαγή, τη COP28, που πραγματοποιήθηκε στο Ντουμπάι το 2023, η πυρηνική ενέργεια περιλήφθηκε στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για πρώτη φορά ως εναλλακτική λύση για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου των μηδενικών εκ-

πομπών διοξειδίου του άνθρακα μέχρι το 2050.

Η συνεχιζόμενη ρυπογόνος δραστηριότητα τόσο των χωρών όσο και της παγκόσμιας ελίτ οδηγεί στην υπερθέρμανση και καταστροφή του πλανήτη, πλήττοντας κυρίως τις ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες και τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα του παγκόσμιου πληθυσμού. Οι κλιματικές και οικονομικές ανισότητες θα επιφέρουν περισσότερους θανάτους ανά έτος, ενώ αρκετοί άνθρωποι θα μετακινούνται από τον τόπο καταγωγής τους λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων.

Η διάσωση του πλανήτη επιβάλλει τη συνεργασία και την πολυμερή αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας. Μέχρι το 2050 ο πληθυσμός της Γης αναμένεται να φτάσει τα 9 δισεκατομμύρια περίπου. Αν συνεχίσουμε με αυτούς τους γοργούς ρυθμούς να molνουμε το περιβάλλον, ο στόχος της κλιματικής ουδετερότητας δεν πρόκειται να επιτευχθεί. Η πράσινη ή περιβαλλοντική διπλωματία αποτελεί ίσως τη μοναδική λύση για αντιμετώπιση της ενεργειακής και κλιματικής κρίσης.

Ο κ. Αντρος Γ. Καραγιάννης είναι διπλωμάτης Δερύνειας, υποψήφιος ευρωβουλευτής ΑΚΕΛ - Αριστερά - Κοινωνική Συμμαχία.

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Michel Houellebecq: στις ρίζες της ακροδεξιάς ρητορικής

Η επικράτηση των ακροδεξιών κομμάτων στην Γαλλία στις επερχόμενες ευρωεκλογές είναι δημοσκοπικά δεδομένα.

Η επικράτηση αυτή δεν στριζέεται αποκλειστικά σε καινοφανή ιδεολογήματα ή αποτυχίες της οικονομικής πολιτικής Μακρόν. Στριζέται πάνω απ' όλα σε μια παλαιά αντιφιλελεύθερη ρητορική, η οποία κατά τα τέλη του εικοστού αιώνα βρήκε μια λογοτεχνική έκφραση σε πολλούς λογοτέχνες, σημαντικότερος των οποίων είναι ο Michel Houellebecq. Η ιδιαιτερότητα και η ευφυΐα του Γάλλου συγγραφέα έγκειται στην ικανότητά του να εκλαΐκευει την αντιδραστική, αντινεωτερική και αντιφιλελεύθερη ρητορική, η οποία συνοδεύει τη γαλλική συνείδηση από τη Γαλλική Επανάσταση και μετά. Εννοησιαστική καταρχήν από τους Γάλλους ακραιφινείς καθολικούς συντηρητικούς αντεπαναστάτες του τέλους του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα, η ρητορική αυτή αποτέλεσε όργανο προπαγάνδας της γαλλικής εθνικιστικής δεξιάς στις αρχές του 20ού αιώνα, σημαία του

αντισημιτισμού και του ναζισμού των δεκαετιών του '30 και του '40, καθώς και αντικαπιταλιστική φιλοσοφία των φρουδο-μαρξιστών, μαοϊκών και λοιπών αριστεριστών του Μάο του '68.

Μία από αυτές τις εμμονές κατά της νεωτερικής κοινωνίας είναι η έμφαση στον διαλυτικό ρόλο του ατομοκεντρισμού. Πώς κατανοεί ο συγγραφέας τον ατομοκεντρισμό; Ως την εφαρμογή της θεωρίας των στοιχειωδών σωματιδίων στον κοινωνικό και πολιτικό χώρο. Χαρακτηριστική είναι η ειρωνική σκηνή στην αρχή του ομώνυμου μυθιστορήματος του Houellebecq (1998). Ο ένας εκ των δύο ηρώων, ο Michel, γενετιστής βιοχημικός, για πολλά χρόνια κορυφαίος ερευνητής μεγάλου εργαστηρίου στο Παρίσι, αποφασίζει ξαφνικά να εγκαταλείψει και να αφιερωθεί στις δικές του μελέτες. Στην αποχαιρετιστήρια γιορτή οι συνεργάτες του εμφανίζονται, όσοι εμφανίζονται, για λόγους τυπικής υποχρέωσης. Γρήγορα διαφαιίνεται η ουσιαστική τους απροθυμία να παρευρισκονται στον ίδιο χώρο με έναν άνθρωπο με τον οποίο τίποτα δεν τους δένει και από τον

οποίο τα πάντα τους απομακρύνουν, έναν ξένο. Ο συγκεκριμένος ερευνητής συγκρίνεται με έναν άλλο πολύ πιο διάσημο μοριακό επιστήμονα, τον Niels Bohr. Σε αντίθεση όμως με τον σύγχρονό μας καθηγητή βιοχημείας, ο Bohr προερχόταν από μια κοινωνία η οποία αγνοούσε το ατομικό μοντέλο τόσο στη φυσική όσο και στην κοινωνία: ζούσε, εργαζόταν και έκανε έρευνα σε μια ολιστική κοινωνία κοινωνικής αλληλεγγύης, όπως έλεγε και ο Emile Durkheim, μελετητής των φαινομένων ανομιίας (anomie) στις νεωτερικές ατομικιστικές κοινωνίες. Η ανομία ήταν, εν ολίγοις, το πάραςμα από την παλαιά στη νέα κοινωνία, από την παραδοσιακή κοινότητα στην αποξένωση και απομόνωση της βιομηχανικής μεγαλούπολης. Σε αντίθεση λοιπόν με τη νεωτερική επιστημονική κοινότητα, τα μέλη της ομάδας της Κοπεγχάγης είχαν μεταξί τους πραγματικούς δεσμούς, ήταν δεμένα με αμοιβαία συναισθηματικά φίλια και εκτίμησις, συναισθήματα άγνωστα στον κόσμο της επέκτασης του πεδίου της πάλιν [των τάξεων], όπου τα μόνα συναισθήματα που σχετίζονται με τον άλ-

λον είναι ο ανταγωνισμός, η έχθρα, η υποψία, η αποξένωση και η απομόνωση.

Το πλαίσιο των ηρώων του Houellebecq είναι αριστοτεχνικά σκηνοθετημένο: περιγραφή της μονότονης και ανούσιας καθημερινότητας στη μεγαλούπολη, λεπτομερής μελέτη της σεξουαλικότητας αλλοκοτων και ανικανοποίητων μυθιστορηματικών προσώπων, εμμονική διήγηση μιας ανέμελης και μάταιης αναζήτησης «στοργής» και «αγάπης» σε έναν κόσμο που υποτίθεται ότι κυβερνάται από την οικονομία, τα συμφέροντα και τον καταναλωτισμό, και γενικά ό,τι χρειάζεται για τη σύνθεση ενός εκπρηκτικού μείγματος οίκτου και αγανάκτησης. Η λογοτεχνική πένα εμπνέει οίκτο για τα ανθρώπινα θέματα της έκπτώσεως του Ανθρώπου και οργή κατά της κοινωνίας που διέρρηξε τους ανθρώπινους δεσμούς με το θείο και αποξένωσε από την αρχέγονη κοινότητα κι αδερφοσύνη. Η γραφή του αναζητεί τον άνθρωπο του Louis Ferdinand Celine στο βάθος της νύχτας, το όραμα μιας μυστικής ένωσης του λαού στο έθνος και την εθνική ιδέα (republicanisme) του Charles Peguy, την αρχέγονη

θηροσκευτικό-πολιτική συγκίνηση ενός μεσαίου που έχει αναχθεί σε χαμένο παράδεισο για τον Joris-Karl Huysmans, τον ουσία του κοινωνικού δεσμού στην πατριαρχία ενός Louis de Bonald και αυτή του πολιτικού στην αυταρχική εξουσία (autorite) ενός Joseph de Maistre. Από αυτή την οπτική γωνία, ο Houellebecq είναι ίσως ο τελευταίος Γάλλος καθολικός ultra συγγραφέας. Για τον Houellebecq, ο άνθρωπος είναι δυστυχισμένος όταν έχει την ελευθερία επιλογής των πράξεων και της ζωής του. Αυτή είναι και η αρχή του ζοφερού ανθρωπολογικού αντιφιλελεύθερου πεσιμισμού. Ο Χάρτς και η Επικράτεια (2010) επιχειρεί τις βασικές ιδέες του Χρήματος (1913) του Charles Peguy, όπου ρεπουμπλικανός μυστικιστής περιγράφει με τρόπο συγκινητικό την εποχή που «οι εργάτες είχαν όρεξη για δουλειά», τον καιρό που δούλευαν για να ολοκληρώσουν το έργο τους και όχι για το χρήμα. Ο Réguy έπεσε από τους πρώτους στα χαρακώματα του Μεγάλου Πολέμου.

Η Υποταγή (2015) μπορεί να διαβασθεί ως μελέτη της ανάδυσσης του υπερσυντηρητισμού στη σύγχρονη

εποχή. Άραγε ο ισλαμισμός σήμερα δεν έχει περισσότερα κοινά στοιχεία με έναν χαμένο καθολικισμό ενός εξιδανικευμένου Μεσαίωνα απ' ό,τι έχει ο συνεπής καθολικισμός με τη νεωτερική έκπτωση του Ανθρώπου στις σύγχρονες μπτροπόλες; Σκέψη συνενοχής με τον ισλαμισμό έχει όμως αναπτύξει και ο σοσιαλισμός. Μήπως το ιδεώδες μιας ολιστικής κοινωνίας, ικανής να συνθλίψει το άτομο δεν εκπροσωπείται στον ίδιο βαθμό από τον ισλαμισμό και τον σοσιαλισμό, δυνάμεις που συμπράττουν πολιτικά στο μυθιστόρημα; Ο συνεπής σοσιαλιστής θεωρεί πιο αυθεντική την ύπαρξη ενός μουσουλμάνου καμπίερ που ζει και αναπνέει ηθικά μέσα στην κοινότητα της Ούμα από αυτή ενός εκπαιδευμένου καπιταλιστή, καταβραβωμένου μέσα στον εγωισμό του. Αυτό τουλάχιστον έγραφε ο αδικοκαμένος στην τρομοκρατική επίθεση κατά του Charlie Hebdo, αντιφιλελεύθερος οικονομολόγος Bernard Maris στη μονογραφία του για τον Houellebecq.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η Ε.Ε. δίνει περισσότερη σημασία στο να έρχονται λιγότεροι μετανάστες και αυτοί που έρχονται να τυχάνουν γρηγορότερης επεξεργασίας.

Συνέντευξη στον **ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Ο καθηγητής Φλόριαν Τράουνερ, ερευνητής σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών (VUB), σε συνέντευξή του στην «Κ» λέει πως η πραγματική πρόκληση όσον αφορά το νέο πακέτο για τη μεταναστευτική και το άσυλο είναι το αν θα λειτουργήσει στην πράξη, καθώς και το ότι δοκιμάζει τα όρια όσον αφορά την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο δρ Τράουνερ σημειώνει ακόμα πως η απάντηση της Ε.Ε. στην προσφυγική κρίση στην Ουκρανία έδωσε έναυσμα να υπάρξουν τελικά συμβιβασμοί και ευρύτερα στη διαπραγμάτευση για τις νέες νομοθεσίες για τη μεταναστευτική, ενώ επισημαίνει μεταξύ άλλων πως την τελευταία περίοδο η Ε.Ε. περνά από την προσέγγιση των κινήτρων σε αυτή των αντικινήτρων απέναντι σε τρίτες χώρες όσον αφορά τον έλεγχο της παράτυπης μεταναστευσης. Σε σχέση με την πρόταση της Κύπρου για επιστροφή προσφύγων σε ασφαλείς περιοχές της Συρίας, επεσήμανε πως στην πράξη, όπως έγινε και στην περίπτωση της Γερμανίας και του Αφγανιστάν, τα δικαστήρια είναι αυτά που έχουν την τελική λέξη για την εφαρμογή μιας πολιτικής ερμηνείας της ασφάλειας.

—Πόση πρόοδος θεωρείτε ότι γίνεται με αυτό το νέο πακέτο; Είναι αυτό το ελάχιστο που μπορούσε να γίνει; Και τι υπολείπεται;

—Οι αρχικοί στόχοι της Επιτροπής έχουν σίγουρα μετριαστεί. Αρχικά, η Επιτροπή πρότεινε υποχρεωτική ποσόστωση για μετεγκατάσταση εντός της Ε.Ε., και αν ένα κράτος αρνιόταν οι αρχές θα έπρεπε να πληρώσουν πρόστιμο. Το μέτρο δεν στηρίχθηκε από τα κράτη-μέλη και η Επιτροπή το απέσυρε. Κατέληξαν σε αυτό το νέο σύμφωνο όπου η διάσταση της εσωτερικής αλληλεγγύης εξακολουθεί να υπάρχει, αλλά είναι σίγουρα πιο αδύναμη. Η Ε.Ε. δίνει περισσότερη σημασία στο να έρχονται λιγότεροι μετανάστες και αυτοί που έρχονται να τυχάνουν γρηγορότερης επεξεργασίας. Στο εσωτερικό η συνεργασία είναι σίγουρα πιο ανεπτυγμένη, αλλά όχι τόσο ισχυρή όσο προέβλεπαν οι αρχικοί σχεδιασμοί.

—Το μοντέλο των διαφορετικών επιλογών για την αλληλεγγύη μεταξύ κρατών-μελών είναι μια καλή εναλλακτική ή ουσιαστικά υστερεί;

—Εξαρτάται από ποια οπτική γωνία το βλέπουμε. Στις διαπραγματεύσεις, υπήρξαν βασικά τρεις ομάδες κρατών. Από τη μία πλευρά, υπήρχε η νότια Ευρώπη που είπαν πως η αρχή πως είμαστε υπεύθυνοι για όλες τις νέες αφίξεις είναι άδικη. Τα κράτη στο κέντρο (σ.σ. της Ευρώπης) έλεγαν πως τα δικά τους νόμους ήταν μεγαλύτερα και έλεγαν (σ.σ. στον νότο) πρώτα να σέβαστε τους κανόνες και μετά μιλάτε για αλληλεγγύη. Η τρίτη ομάδα ήταν η ανατολική Ευρώπη, η οποία έλεγε ότι η Ε.Ε. δεν έχει καμία αρμοδιότητα να αποφασίσει για ισχυρή αλληλεγγύη. Το πραγματικό ερώτημα είναι ότι πρόκειται για έναν πολιτικό συμβιβασμό, όμως

θα λειτουργήσει στην πράξη; Ο κίνδυνος είναι ότι ιδίως οι χώρες που εξακολουθούν να δέχονται πολλούς μετανάστες μπορεί να καταλήξουν με υπερπλήρη κέντρα, διαδικασίες που διαρκούν περισσότερο απ' ό,τι είχαν προβλέψει και ορισμένες χώρες πιο απρόθυμες απ' ό,τι ελπίζει η Ε.Ε.

—Ποιους άλλους κινδύνους βλέπετε στο νέο πακέτο πέρα από τη λάθος εφαρμογή του;

—Το πακέτο στο σύνολό του τείνει προς μια πιο περιοριστική προ-

«Το πακέτο στο σύνολό του τείνει προς μια πιο περιοριστική προσέγγιση για το άσυλο. Δοκιμάζει το πόσο μπορείς να τραβήξεις τον μη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

σέγγιση για το άσυλο. Δοκιμάζει το πόσο μπορείς να τραβήξεις τον μη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ παράλληλα ισχυρίζεται ότι είσαι μια κοινότητα αξιών. Υπήρξαν ορισμένα πολύ φιλικόλογα στοιχεία, όπως η (νομική) μυθολογία περί της μη εισόδου, όπου υπάρχουν άνθρωποι (στα σύνορα), αλλά στην αρχή τους εξετάζεις προσποιομένους ότι δεν βρίσκονται ακόμη σε έδαφος της Ε.Ε., και όπως γρήγορες διαδικασίες που σύμφωνα με ΜΚΟ δεν παρέχουν τα ίδια πρότυπα. Επίσης, αν κάποιες χώρες στα εξωτερικά σύνορα δεν λάβουν την απαραίτητη υποστήριξη και καταλήξουν με περισσότερους μετανάστες από όσους μπορούν να διαχειριστούν, τότε τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα επιδεινωθούν περαιτέρω, όπως αυτό που είδαμε στην Ελλάδα με συζητήσεις για pushbacks και διαδικασίες που δεν είναι ούτε καν στην κριζα ζώνη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

—Με την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία είδαμε αλληλεγγύη προς τους πρόσφυγες από τη χώρα. Τι πιστεύετε ότι ευθύνεται για αυτή τη διαφορά;

—Το αφήγημα ήταν πολύ διαφορετικό. Όταν είχαμε την εισροή προσφύγων από τη Συρία, θεωρήθηκε πραγματικά μεταναστευτική κρίση. Στην περίπτωση της Ου-

Η πρόκληση είναι στην πράξη

Ο ερευνητής του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών για τη μετανάστευση, Φλόριαν Τράουνερ, αναλύει το νέο πακέτο νομοθεσιών της Ε.Ε.

«Τα κράτη-μέλη δεν μπορούν εύκολα να ορίσουν μόνο τους τι είναι κρίση και πώς γίνεται η εργαλειοποίηση. Αλλά αυτό σημαίνει ότι τα κράτη-μέλη έχουν ακόμα αρκετό περιθώριο ως ομάδα να αποφασίσουν τι συμβαίνει» λέει ο καθηγητής στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών, Φλόριαν Τράουνερ.

κρανίας το πλαίσιο ήταν αυτό μιας γεωπολιτικής πρόκλησης από τη Ρωσία, που είχε πτυχές ασφάλειας, ενέργειας, οικονομίας και μεταναστευσης. Επίσης, το διακύβευμα για την Ευρώπη ήταν υψηλότερο με την έννοια ότι η σύγκρουση ήταν γεωγραφικά πιο κοντά.

Στην κρίση στη Συρία υπήρχαν πολλές συζητήσεις, ποιος αναλαμβάνει τους Σύρους, πόσοι πρέπει να καταναμηνθούν, που τώρα απουσιάζουν εντελώς. Έτσι, η πιθανότητα διαμάχης απουσίαζε, και αυτό δημιουργούσε πολιτικό περιθώριο επικέντρωσης στις επιχειρησιακές προκλήσεις.

—Πιστεύετε ότι η διαχείριση των ουκρανικών προσφυγικών ροών κατέδειξε ότι οι λύσεις είναι εφικτές και βελτίωσε το κλίμα στην ευρύτερη συζήτηση για τη μετανάστευση;

—Ναι, μιλώντας στο πλαίσιο έρευνας με άτομα στο Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, μας είπαν ότι η εμπειρία μιας προσφυγικής πρόκλησης σχεδόν πρωτοφανούς κλίμακας δημιούργησε ένα είδος θετικής ώθησης. Η διαπραγμάτευση ήταν πολωμένη, μερικές φορές τοξική, αλλά στο τέλος αυτή η διάσταση (της Ουκρανίας) συνέβαλε στο να πουν, εντάξει, πρέπει να καταλήξουμε. Ήταν επίσης σημαντικό πραγματικά μεταναστευτική κρίση. Στην περίπτωση της Ου-

θετσει ορισμένους νόμους ανατολικοευρωπαϊκών κρατών περί εργαλειοποίησης, οι οποίοι είναι αμφιλεγόμενοι, επειδή υπονοούν ότι σε μια θεωρούμενη κατάσταση έκτακτης ανάγκης, μπορούμε να αγνοήσουμε ή να υποβαθμίσουμε τα υφιστάμενα πρότυπα.

—Σχετικά με την εργαλειοποίηση, είναι ο ορισμός που δίνεται αρκετά συγκεκριμένος; Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δικαιολογία;

—Αυτή τη στιγμή, όλα τα κράτη-μέλη έχουν λόγο στον ορισμό τι είναι κρίση, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ευρωπαϊκής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Τα κράτη-μέλη δεν μπορούν εύκολα να ορίσουν μόνο τους τι είναι κρίση και πώς γίνεται η εργαλειοποίηση. Αλλά αυτό σημαίνει ότι τα κράτη-μέλη έχουν ακόμα αρκετό περιθώριο ως ομάδα να αποφασίσουν τι συμβαίνει. Και οι υπερεθνικοί φορείς που τείνουν να το βλέπουν πιο επικριτικά έχουν μικρότερο ρόλο στην πράξη.

—Αναφορικά με τις διμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Επιτροπή με την Τυνησία, τη Μαυριτανία και την Αίγυπτο παρά τις ανησυχίες, πώς ταυρίζουν με το νέο πακέτο της Ε.Ε.;

—Ένα κοινό σημείο διαφωνίας είναι ότι η Ε.Ε. προσπαθεί να πείσει τα γειτονικά κράτη να δώσουν με-

γαλύτερη προσοχή στο να μη φεύγουν καν οι μετανάστες προς την κατεύθυνσή της.

Πρέπει να δούμε το θέμα ευρύτερα (σ.σ. στην περίπτωση της Αιγύπτου), διότι η Ε.Ε. θέλει επίσης να αποφύγει κατάρρευση της αιγυπτιακής οικονομίας, η οποία μπορούσε να προκαλέσει επίσης αύξηση της μετανάστευσης. Συναντήθηκαν εδώ το ενδιαφέρον για έλεγχο της μετανάστευσης με τη σταθεροποίηση της Αιγύπτου στο πλαίσιο του πολέμου στη Λωρίδα της Γάζας. Ορισμένες από τις γειτονικές χώρες επικρίνονται για τα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι σαφές ότι αυτού του είδους οι συμφωνίες, εννοώ, μπορούν να επικριθούν από αξιωματικούς. Είναι μια πιο realpolitik προσέγγιση, όπου η Επιτροπή επικαλείται πίεση από ένα εκλογικό σώμα που μπορεί να μεταποτιστεί προς την Άκρα Δεξιά.

—Ποια είναι η προσέγγιση της Ε.Ε. όσον αφορά τις σχέσεις με τον Λίβανο σε αυτόν τον τομέα, δεδομένης της δύσκολης κατάστασης εκεί;

—Έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες μετά τη συριακή προσφυγική κρίση, όπως η δημιουργία από την Ε.Ε. ειδικών βιομηχανικών ζωνών μέσω των οποίων επιχειρήσεις είναι προνομιακά πρόσβαση στις εσωτερικές αγορές της Ε.Ε., αν προσλαμβάναν ορισμένο αριθμό Σύρων προσφύγων. Αλλά η Ε.Ε. εξακολουθεί να αντιδρά περισσότερο στις κρίσεις παρά να τις διαχειρίζεται προληπτικά. Όμως στην περίπτωση του Λιβάνου, έχω την εντύπωση ότι όλοι καταλαβαίνουν ότι πρόκειται για μια εξαιρετικά επισφαλής κατάσταση.

Η αιρεσιμότητα...

—Το εργαλείο της χρήσης των εμπορικών σχέσεων χρησιμοποιείται αρκετά, δεδομένου του οικονομικού εκτοπίσματος της Ε.Ε.;

—Η Ε.Ε. έχει την επιλογή της θετικής ή της αρνητικής αιρεσιμότητας. Θετική αιρεσιμότητα σημαίνει δίνεις χρήματα, απελευθέρωση θεωρήσεων και κίνητρα. Νομίζω ότι αυτός ήταν ο βασικός στόχος της Ε.Ε. μέχρι σήμερα. Τα τελευταία τέσσερα-πέντε χρόνια η Ε.Ε. κινείται περισσότερο προς την αρνητική αιρεσιμότητα, δηλαδή αν δεν συνεργαστείτε μαζί μας για επιστροφή παράτυπων μεταναστών, σας αφαιρούμε κάτι. Η Γκάμπια ήταν η πρώτη χώρα στην οποία εφαρμόστηκε αυτό το μέσο, με επι-

βολή περιορισμών στην έκδοση θεωρήσεων. Όλο και περισσότερο επίσης η Ε.Ε. ζητάει στις εμπορικές της συμφωνίες διασύνδεση με τις επιστροφές παράτυπων μεταναστών. Η Ε.Ε. προσπαθεί προληπτικά να χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες της ως του μεγάλου οικονομικού παίκτη. Και εδώ όμως η εφαρμογή είναι πολύπλοκη, επειδή οι εμπλεκόμενοι στο εμπόριο, για παράδειγμα, έχουν τις δικές τους προτεραιότητες και δεν θέλουν απαραίτητα να διαταράξουν τις εμπορικές ροές επειδή στο υπουργείο Εσωτερικών δεν είναι ευχαριστημένοι με τις εξελίξεις στη μετανάστευση.

—Σε σχέση με το αίτημα το οποίο προβάλλει η Κύπρος για αλλαγή καθεστώτος περιοχών στη Συρία σε ασφαλείς, ώστε να γίνονται επιστροφές Σύρων αιτητών και προσφύγων, θεωρείτε πως είναι εφικτό;

—Η συζήτηση αυτή θυμίζει όταν η Γερμανία προσπαθούσε να επιστρέψουν Αφγανοί στην Καμπούλ γύρω στο 2016, λέγοντας ότι είναι ασφαλείς περιοχές. Αυτό που συμβαίνει συχνά στη συνέχεια είναι πως ΜΚΟ και δικηγόροι μεταναστών αμφισβητούν αυτή την πολιτική ερμηνεία, και φτάνουν μέχρι το ΕΔΑΔ. Αυτό συνέβη και στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ρουάντα. Πάντα έχουμε με αυτές τις δύο διαστάσεις, μια πολιτική ερμηνεία για το τι θα μπορούσε να είναι ασφαλές στη βάση εμπειρογνομώνων και γραφειοκρατών που οδηγεί σε πολιτικές ενέργειες, και στη συνέχεια τη δικαστική διαδικασία που συνήθως λαμβάνει την τελική απόφαση.

—Πώς βλέπετε τις συζητήσεις για την ανάγκη νόμιμων διόδων μετανάστευσης;

—Υπάρχουν περίπου 125 έως 200 χιλιάδες παράτυποι μετανάστες ετησίως στην Ε.Ε., ενώ υπάρχουν 1,5 έως 2 εκατομμύρια νόμιμοι μετανάστες. Οι νόμιμοι μετανάστες σε απόλυτους αριθμούς είναι το πολύ πιο σημαντικό φαινόμενο στον τομέα της μετανάστευσης από την παράτυπη μετανάστευση. Αλλά τα μέσα ενημέρωσης, οι δημόσιες συζητήσεις, τείνουν συχνά να επικεντρώνονται μόνο στην παράτυπη μετανάστευση. Οι κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν το δίλημμα μεταξύ ενός κοινού που θεωρείται σχετικά εκθροικό προς τη μετανάστευση και των επιχειρήσεων που πιέζουν για άνοιγμα νόμιμης μετανάστευσης. Για παράδειγμα η ιταλική κυβέρνηση έκανε ένα πραγματικά σημαντικό πρόγραμμα μετανάστευσης εργατών, υπό μια ακροδεξιά κυβέρνηση. Η πρόκληση για την Ε.Ε. είναι ότι δεν έχει πραγματικά αρμοδιότητες όσον αφορά τον αριθμό των νόμιμων μεταναστών. Και θα μπορούσαμε να πούμε ότι θα πρέπει να προσφέρουμε περισσότερη νόμιμη μετανάστευση και να κάνουμε τις τρίτες χώρες να συνεργαστούν περισσότερο για την παράτυπη μετανάστευση. Αυτό συμβαίνει μερικές φορές, όμως είναι πραγματικά δύσκολο επειδή τα κράτη-μέλη δεν αναπτύσσουν ένα κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον και παραμένουν στο εθνικό συμφέρον.

Ο Ανδρέας Λοβέρδος και το κόμμα του, Δημοκράτες, εμφανίζεται τελευταία στο 2%. Η επιμέρους ανάλυση δείχνει πως, από αυτό, μόλις το 0,5% προέρχεται από το ΠΑΣΟΚ και το 1,5% από τη Ν.Δ.

Τα ράφια του μοναδικού παντοπωλείου στο Ορμένιο του Εβρου. Η Βόρεια Ελλάδα αποτελεί την πιο δυσπρόσιτη για τη Ν.Δ. περιοχή της εκλογικής γεωγραφίας, για λόγους όχι μόνο οικονομικούς.

Η απρόσμενη διαρροή

Είναι προφανές πως σε Μαξίμου και Πειραιώς αυτό που κάνουν το τελευταίο διάστημα είναι ασκήσεις επί χάρτου, ώστε να επιτευχθεί ο πολυπόθητος στόχος ενός ποσοστού πέριξ του 33% που για τον Κυριάκο Μητσοτάκη θα είναι «σήμα» σταθερότητας και συνέχισης των μεταρρυθμίσεων. Για να συμβεί αυτό, αντίπαλος δεν είναι μόνο ο ΣΥΡΙΖΑ, η συνωμοσιολογική δεξιά του κ. Βελόπουλου και η υπερουμπληρωτική του κ. Νασιού, αλλά και ένας νέος «κρυφός» αντίπαλος. Ο Ανδρέας Λοβέρδος και το κόμμα του, Δημοκράτες, εμφανίζεται τελευταία στο 2%. Η επιμέρους ανάλυση δείχνει πως, από αυτό το 2%, μόλις το 0,5% προέρχεται από το ΠΑΣΟΚ και το 1,5% από τη Ν.Δ. Πρόκειται για ένα ποσοστό διόλου αμελητέο, καθώς το Κέντρο αποτελούσε σε όλη τη «μυσοστακτική» διακυβέρνηση τον χώρο από τον οποίο καλύπτονταν οι απώλειες από τα δεξιά. Η διαρροή από τη Ν.Δ. προς το κόμμα του κ. Λοβέρδου δείχνει πως υπάρχει και ένα ποσοστό κεντρικών που θέλει να στείλει μήνυμα στο Μαξίμου και επειδή δεν τους ικανοποιεί ούτε η σκληρή αντιπολίτευση του Νίκου Ανδρουλάκη ούτε η νεο-αντισυστημική του Στέφανου Κασσελάκη, κινούνται προς μια πιο μετριοπαθή φωνή, την οποία αισθάνονται και πιο οικεία, καθώς ο πρώην υπουργός του ΠΑΣΟΚ υπήρξε σημαίνον στέλεχος του παλαιού αντιυπουργικού μετώπου.

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Με τις ευρωεκλογές να έχουν μπει πλέον στην τελική ευθεία, το Μέγαρο Μαξίμου κάνει –όπως έκανε πάντα επί Κυριάκου Μητσοτάκη– τα «μαθηματικά» των εκλογών, επιχειρώντας το μικρό χρονικό διάστημα που απομένει εκεί που κρύβονται οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι. Αυτές οι ευρωεκλογές άλλωστε μοιάζουν περισσότερο με εκλογές «διαχείρισης απωλειών», καθώς οι πηγές είναι δεδομένες, και το ερώτημα που μένει να απαντηθεί είναι πόσο βαθιές θα είναι.

Αττική

Η Ελλάδα έχει 13 περιφέρειες. Από αυτές, οι τέσσερις κατατάσσονται από τη Ν.Δ. στην «κόκκινη» ζώνη, όπως χρωματίζονται το καλοκαίρι οι περιοχές με τον μεγαλύτερο κίνδυνο πυρκαγιάς. Εν αρχή ην η Αττική. Η μεγαλύτερη περιφέρεια της χώρας αποτελεί πάντα βαρόμετρο για όλες τις εκλογές, καθώς πληθυσμιακά είναι η μισή Ελλάδα. Οι μετρήσεις για τη Ν.Δ. μόνο απαισιόδοξες δεν είναι, καθώς στο λεκανοπέδιο το κυβερνών κόμμα βρίσκεται σταθερά περίπου δύο μονάδες πάνω από το πανελλαδικό ποσοστό του. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως στην Αττική η Νέα Δημοκρατία θα κινηθεί στη χειρότερη περίπτωση στο 30%, με πιο ευοίωνο σενάριο το 36%.

Παρά τα θετικά δείγματα, όμως, η Αττική δεν μπορεί να μην ανήκει στις «κόκκινες» περιοχές, σε αυτές δηλαδή που η προσοχή είναι στο 100%. Κυβερνητική πηγή αναφέρει στην «Κ» πως η προσοχή είναι στραμμένη ιδιαίτερα στις πιο λαϊκές συνοικίες, δηλαδή τα δυτικά προάστια και τη Β' Πειραιώς, όπου η Ν.Δ. στις τελευταίες εθνικές εκλογές κατέγραψε πρωτοφανείς νίκες. Στο

Μαξίμου δεν θέλουν σε καμία περίπτωση να χαθεί αυτό το κεκτημένο, καθώς θα δώσει το δικαίωμα στην αντιπολίτευση να μιλήσει για μήνυμα κοινωνικής δυσaráσκειας προς την κυβέρνηση.

Κεντρική Μακεδονία

Η Κεντρική Μακεδονία αποτελεί μία ακόμη δύσκολη –ίσως την πιο «κόκκινη»– περιοχή για τη Ν.Δ. Στη δεύτερη μεγαλύτερη περιφέρεια της χώρας, με 2 εκατομμύρια πληθυσμό, η Ν.Δ. έχει να αντιμετωπίσει τελείως διαφορετική εκλογική γεωγραφία σε σχέση με την Αττική. Οι μετρήσεις δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξες, καθώς αυτή τη στιγμή στην Κεντρική Μακεδονία το κυβερνών κόμμα κινείται περίπου 2-3 μονάδες κάτω από την εθνική του επίδοση, δηλαδή μεταξύ 26% και 31%.

Η πτώση έχει εξήγηση: Κυριάκος Βελόπουλος και Νίκη ανεβάζουν κατακόρυφα τα ποσοστά τους στη συντηρητική Μακεδονία, «κόβοντας» με μεγάλη ευκολία ψήφους από τη Ν.Δ. Δεν είναι τυχαίο πως

ο πρωθυπουργός βρέθηκε στο ξεκίνημα των περιοδειών του στη Δυτική Θεσσαλονίκη, μια περιοχή όπου η Ελληνική Λύση και η Εκκλησία έχουν μεγάλη απήχηση.

Δυτική Μακεδονία

Η τρίτη περιοχή στην οποία θα δοθεί έμφαση είναι η Δυτική Μακεδονία, επίσης μια περιοχή που η Ν.Δ. καταγράφεται χαμηλότερα από το πανελλαδικό ποσοστό της. Δεν είναι τυχαίο πως στις πρόσφατες περιφερειακές εκλογές οι πολίτες της περιφέρειας γύρισαν την

πλάτη στον επίσημο υποψήφιο της Ν.Δ. Γιώργο Κασαπίδη, στηρίζοντας τον «αντάρτη» Γιώργο Αμανατίδη. Η περιοχή θεωρείται δύσκολα διαχειρίσιμη και απαιτείται μεγάλη προσπάθεια για να κρατήσει η Ν.Δ. δυνάμεις.

Θεσσαλία

Η τελευταία «κόκκινη» περιοχή είναι η Θεσσαλία. Μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του περασμένου φθινοπώρου, ο κίνδυνος να αποδοκιμαστεί η κυβέρνηση είναι ορατός, κάτι που άλλωστε αποτυπώθηκε και στις πρόσφατες περιφερειακές εκλογές με την εκλογή του κεντροαριστερού Δημ. Κουρέτα. Οι μετρήσεις μάλιστα δείχνουν αυτή τη στιγμή τη Ν.Δ. στη Θεσσαλία μεταξύ 26%-31%. Το θετικό για το κυβερνών κόμμα είναι πως το μέσο με τους αγρότες φαίνεται να έχει επουλωθεί, καθώς το Μαξίμου προχώρησε άμεσα σε υλοποίηση των δεσμεύσεων απέναντί τους, κάτι που αποτυπώθηκε στις μετρήσεις οι οποίες δείχνουν πως οι αγρότες παραμένουν σε μεγάλο ποσοστό

Ο πρωθυπουργός θα επισκεφθεί όλες τις περιφέρειες που βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της Πειραιώς, το ίδιο και κορυφικοί υπουργοί.

Τέσσερις κόκκινες ζώνες για τη Ν.Δ.

Σε ποιες περιφέρειες εντοπίζει τις μεγαλύτερες απώλειες το εκλογικό επιτελείο του κυβερνώντος κόμματος και με ποιες κινήσεις σχεδιάζει να τις περιορίσει

θετικά προσκείμενοι προς την κυβέρνηση.

Επιχείρηση αναχαίτισης

Το ερώτημα είναι ποιες κινήσεις θα γίνουν ώστε να αναχαιτιστούν οι πιθανές απώλειες στις «κόκκινες» περιφέρειες. Οι ίδιες πηγές επισημαίνουν στην «Κ» πως «μαγικές λύσεις» δεν υπάρχουν και η κυβέρνηση το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να «πάει παντού» προκειμένου να μεταδώσει το μήνυμά της. Ο πρώτος που θα το επιχειρήσει είναι ο ίδιος ο πρωθυπουργός, που θα βρεθεί σε όλες τις προαναφερθείσες περιφέρειες. Στη μάχη θα επιστρατευτούν και οι παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι περισσότεροι εκ των οποίων προέρχονται από τη Ν.Δ. Χαρακτηριστικό είναι πως πριν από λίγες ημέρες είχαμε την «επίσημη» επανένταξη στη Ν.Δ. του ανεξάρτητου περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας Γιώργου Αμανατίδη. Ο Απόστολος Τζιτζικώστας, ένα 24ωρο μετά την παρουσίαση του στο συνέδριο της Ν.Δ., όπου μίλησε με θερμά λόγια για τον Κυριάκο Μητσοτάκη, βρέθηκε μαζί του στην Πολίχνη, δείχνοντας στην πράξη πως μετά πολλά χρόνια έχει επανακάμψει στα κομματικά δρώμενα και θέλει να συμβάλει στην εκλογική μάχη.

Στην Πειραιώς ωστόσο σχεδιάζουν κάτι ακόμη: οι κορυφικοί υπουργοί της κυβέρνησης θα περιορεύσουν σε περιοχές ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους. Στη Μακεδονία αναμένεται να βρεθούν οι πιο δεξιοί Μάκης Βορίδης και Θάνος Πλεύρης. Στην Αβ. Μακεδονία και Θράκη, ο «καρμανλικός» Νίκος Δένδιας. Στη Θεσσαλία αναμένεται να περιοθεύσει ο Χρήστος Σταϊκούρας, για να μιλήσει για τα έργα. Σε άλλες, πιο κεντρογενείς περιοχές, όπως η Δυτική Ελλάδα, θα περιορεύσουν πιο κεντρικοί πολιτικοί, όπως ο Κυριάκος Πιερρακάκης.

Δυσκολότερη ηλικιακή ομάδα οι 30 έως 42 ετών

Δεν είναι όμως μόνο κάποιες περιοχές που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής από την κυβέρνηση, αλλά και κάποιες κοινωνικές ομάδες στις οποίες η Ν.Δ. αναμένεται να δώσει μεγαλύτερη έμφαση. Οι αγρότες παραμένουν μια κρίσιμη για τη Ν.Δ. κοινωνική ομάδα, η οποία στις τελευταίες εκλογές τής έδωσε ποσοστό κοντά στο 50%.

Από εκεί και πέρα, δύο θεω-

ρούνται πολύ κρίσιμες κοινωνικές ομάδες: οι γυναίκες και οι millennials, δηλαδή η γενιά που έχει γεννηθεί μεταξύ του 1982 και του 1994 – οι 30 έως 42 ετών. Η Ν.Δ. λαμβάνει σταθερά περισσότερες γυναικείες από ανδρικές ψήφους, αλλά το ενδιαφέρον είναι πως ο ΣΥΡΙΖΑ επί Κασσελάκη έχει ακόμη μεγαλύτερη απήχηση στο γυναικείο κοινό, κάτι που δυ-

νητικά απειλεί την κυβέρνηση. Η πρόσφατη γυναικοκτονία στους Αγίους Αναργύρους εκτιμάται ότι τραυματίζει την εικόνα της κυβέρνησης πρωτίστως έναντι των γυναικών ψηφοφόρων, γι' αυτό και επιχειρήθηκε να ανταποκριθεί το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη με άμεσα μέτρα.

Όσον αφορά τους millennials, όλες οι μετρήσεις συνηγορούν

στο εξής: Είναι η πιο «αποστασιοποιημένη» από την κυβέρνηση γενιά, που εκφράζει στις μετρήσεις τη μεγαλύτερη απογοήτευση, καθώς τα μέλη της ενηλικιώθηκαν μέσα στην οικονομική κρίση και, μία δεκαετία μετά, δεν έχουν προλάβει να απολαύσουν τους καρπούς της οικονομικής σταθεροποίησης. Πρόκειται για ψηφοφόρους που

–ενώ βρίσκονται σε ηλικία είτε να δημιουργήσουν οικογένεια είτε έχουν ήδη μικρά παιδιά– δυσκολεύονται να καλύψουν βασικές ανάγκες τους, όπως η στέγη και οι καλοί μισθοί. Δεν είναι τυχαίο πως το τελευταίο μεγάλο σχέδιο που θα παρουσιαστεί πριν από τις εκλογές από το υπουργείο Οικογένειας θα αφορά κυρίως αυτή τη γενιά.

Πλανόδιες «αναγνωρισιμότητες»

Η ανθρωπογεωγραφία των ευρωπφοδελτίων δείχνει ότι η πολιτική ταυτότητα δεν αποτελεί κριτήριο για την κατάρτισή τους

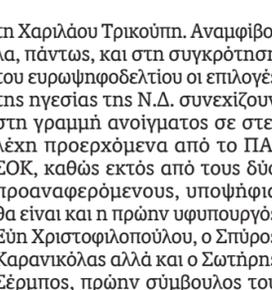
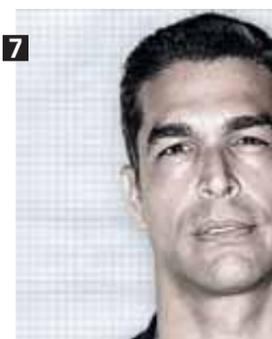
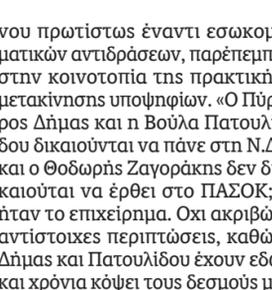
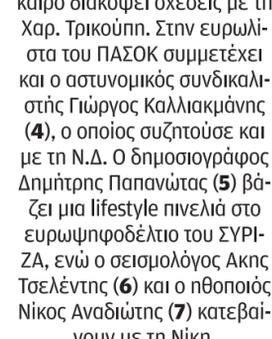
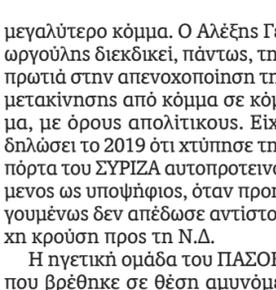
Της ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Αν το κριτήριο είναι ο θόρυβος, τότε το ΠΑΣΟΚ με την υποψηφιότητα του Θεόδωρου Ζαγοράκη διεκδικεί με αξιώσεις τη μεγαλύτερη επιτυχία στη συγκρότηση των ευρωπφοδελτίων. Τουλάχιστον μέχρι στιγμής, καθώς η διαδικασία κατάρτισης των συνδυασμών δεν έχει ολοκληρωθεί και δεν μπορούν να αποκλειστούν ακόμη πιο ηχηρές εκπτώσεις.

Ο Νίκος Ανδρουλάκης δεν πρωτοτύπησε ανακοινώνοντας την υποψηφιότητα Ζαγοράκη. Η ενσωμάτωση υποψηφίων εκτός του χώρου της πολιτικής στα ευρωπφοδέλτια έχει εδώ και χρόνια εξελιχθεί σε κοινή πρακτική. Τα κόμματα επικαλέστηκαν αρχικά το μειωμένο ενδιαφέρον των εκλογέων για τις ευρωεκλογές για να δικαιολογήσουν την επιστράτευση «επωνύμων», που θα μπορούσε να αφυπνίσει αυτό το ενδιαφέρον. Αυτό που δεν λένε οι επιτελείς του εκλογικού σχεδιασμού είναι ότι με αυτή την τακτική επιδιώκουν με μικρότερη προσπάθεια να εξασφαλίσουν τα μέγιστα οφέλη. Δεν είναι καθόλου εύκολο για έναν μη «αναγνωρισίμο» υποψήφιο να «οργώσει» όλη την Ελλάδα για να κινητοποιήσει και να διεκδικήσει ψηφοφόρους για τις ευρωεκλογές.

Η φανέλα του «Ζαγόρ»

Το διαφορετικό στην περίπτωση Ζαγοράκη είναι ότι ανακινώθηκε ως υποψήφιος ενός κόμματος, ενώ ήταν εν ενεργεία ευρωβουλευτής ενός άλλου – της Ν.Δ. Δεν είναι ο μόνος εν ενεργεία ευρωβουλευτής που αλλάζει στρατόπεδο. Λίγες ημέρες πριν ανακοινώθηκε ότι ο Αλέξης Γεωργουλής, που στις προηγούμενες ευρωεκλογές είχε εκλεγεί με τον ΣΥΡΙΖΑ, θα είναι υποψήφιος τον Ιούνιο με το Πράσινο Κίνημα. Δεν είναι, βεβαίως, ίδιες περιπτώσεις, καθώς ο κ. Γεωργουλής είναι ανεξάρτητος γιατί είχε διαγραφεί από τον ΣΥΡΙΖΑ μετά την εις βάρος του καταγγελία για βιασμό. Το Πράσινο Κίνημα, προφανώς, επενδύει στην υποψηφιότητά του για να κεντρίσει την προσοχή των εκλογέων και ο ίδιος αποδέχθηκε την πρόταση γιατί, προφανώς, δεν περίμενε άλλη από

Στη «βιτρίνα» των κομμάτων

Η «μεταγραφή» του Θεόδωρου Ζαγοράκη (1) στο ευρωπφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ προκάλεσε συζητήσεις, αφού ο πρώην αρχηγός της Εθνικής είναι εν ενεργεία ευρωβουλευτής της Ν.Δ. Αντίθετα, Βούλα Πατουλίδου (2) και Πύρρος Δήμας (3), υποψήφιοι με τη Ν.Δ., έχουν από καιρό διακόψει σχέσεις με τη Χαρ. Τρικούπη. Στην ευρωλίστα του ΠΑΣΟΚ συμμετέχει και ο αστυνομικός συνδικαλιστής Γιώργος Καλλιακμάνης (4), ο οποίος συζητούσε και με τη Ν.Δ. Ο δημοσιογράφος Δημήτρης Παπανώτας (5) βάζει μια lifestyle πινελιά στο ευρωπφοδέλτιο του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ ο σεισμολόγος Ακης Τσελέντης (6) και ο ηθοποιός Νίκος Αναδιώτης (7) κατεβαίνουν με τη Νίκη.

μεγαλύτερο κόμμα. Ο Αλέξης Γεωργουλής διεκδικεί, πάντως, την πρωτιά στην απενοχοποίηση της μετακίνησης από κόμμα σε κόμμα, με όρους απολιτικούς. Είχε δηλώσει το 2019 ότι χτύπησε την πόρτα του ΣΥΡΙΖΑ αυτοπροτεινόμενος ως υποψήφιος, όταν προηγουμένως δεν απέδωσε αντιστοιχία κρούση προς τη Ν.Δ.

Η ηγετική ομάδα του ΠΑΣΟΚ, που βρέθηκε σε θέση αμυνόμε-

νου πρωτίστως έναντι εσωκομματικών αντιδράσεων, παρέπεμπε στην κοινοτοπία της πρακτικής μετακίνησης υποψηφίων. «Ο Πύρρος Δήμας και η Βούλα Πατουλίδου δικαιούνται να πάνε στη Ν.Δ. και ο Θεόδωρος Ζαγοράκης δεν δικαιούται να έρθει στο ΠΑΣΟΚ» ήταν το επιχείρημα. Οχι ακριβώς αντιστοίχες περιπτώσεις, καθώς Δήμας και Πατουλίδου έχουν εδώ και χρόνια κόψει τους δεσμούς με

τη Χαριλάου Τρικούπη. Αναμφίβολα, πάντως, και στη συγκρότηση του ευρωπφοδελτίου οι επιλογές της ηγεσίας της Ν.Δ. συνεχίζονται στη γραμμική ανοίγματος σε στελέχη προερχόμενα από το ΠΑΣΟΚ, καθώς εκτός από τους δύο προαναφερόμενους, υποψήφια θα είναι και η πρώην υφυπουργός Εύη Χριστοφιλοπούλου, ο Σπύρος Καρανικόλας αλλά και ο Σωτήρης Σέρμπος, πρώην σύμβουλος του

κ. Ανδρουλάκη. Όπως σκωπτικά σχολίασε ο Νικήτας Κακλαμάνης αναφορικά με τη μετακίνηση Ζαγοράκη στο ψφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ, «όφειλε να πάρει και έναν δεξιό το ΠΑΣΟΚ. Έχουμε μαζέψει το μισό ΠΑΣΟΚ».

Στη διεκυστινίδα ανάμεσα σε Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ για την κατάρτιση των ευρωπφοδελτίων πρέπει να προστεθεί και η περίπτωση του Γιώργου Καλλιακμάνη. Ο συνδικαλιστής αστυνομικός, προτού ανακινωθεί ως υποψήφιος της Χαριλάου Τρικούπη, συζητούσε και με τη Ν.Δ., ενώ ο ίδιος δήλωσε ότι είχε δεχθεί πρόταση και από

ενώ στον ΣΥΡΙΖΑ στις προκριματικές εκλογές για την ανάδειξη υποψηφίων δοκιμάζοντας την τύχη τους δύο εκπρόσωποι της λεγόμενης lifestyle δημοσιογραφίας, οι Δημήτρης Παπανώτας και Δημήτρης Πανόπουλος, πρώην παίκτης εκπομπών ριάλιτι, εκπρόσωποι του καλλιτεχνικού κόσμου κ.ά., στο πλαίσιο του νέου αέρα που έφερε στο απόθεμα η ηγεσία του Στέφανου Κασσελάκη. Αυτό που αναμένουν με ενδιαφέρον στην Κουμουνδούρου, και όχι μόνο, είναι πώς θα διαχειριστεί ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ τις πέντε θέσεις στο ευρωπφοδέλτιο, τις οποίες θα καλύψει με δικές του επιλογές.

Τόσο στην περίπτωση του ΠΑΣΟΚ, πάντως, όσο και σε αυτήν του ΣΥΡΙΖΑ, όπου σε σημαντικό βαθμό οι επιλογές της ηγεσίας θα καθορίσουν τη σύνθεση του ευρωπφοδελτίου, όλα θα κριθούν με βάση το αποτέλεσμα. Ο τρόπος που χειρίστηκαν τις υποψηφιότητες οι κ. Κασσελάκης (επιλέγοντας την αμεσοδημοκρατία της βάσης σε συνδυασμό με το προεδρικό δικαίωμα των πέντε θέσεων) και Ανδρουλάκης, που επέβαλε δικές του επιλογές, ακόμη και κόντρα στο δόγμα ανανέωσης που ευαγγελίζεται, θα είναι ένα από τα σημεία κριτικής την επομένη των ευρωεκλογών, εάν το αποτέλεσμα είναι χαμηλότερο των προσδοκίων και των επιδιώξεων.

Οσον αφορά τα μικρότερα κόμματα, το ΚΚΕ πρόκειται σήμερα να ανακοινώσει τη σύνθεση του ευρωπφοδελτίου και ήδη είναι γνωστό ότι θα είναι εκ νέου υποψήφιοι οι νυν ευρωβουλευτές Κώστας Παπαδάκης και Λευτέρης Νικολάου - Αλαβάνος. Σε ανακοίνωσή του ο Περισσός καταγγέλλει τα ευρωπφοδέλτια των άλλων κομμάτων, «όπου κυριαρχούν οι υποψήφιοι που σε επίπεδο Ευρωκοινοβουλίου έχουν στριφίει την αντιλαϊκή πολιτική της Ε.Ε., οι μεταξύ τους μεταγραφές υποψηφίων, καθώς και οι "απολιτικό-life style" υποψήφιοι». Ελληνική Λύση και Πλευση Ελευθερίας δεν έχουν ακόμη ανακοινώσει τις δικές τους λίστες.

Η Νίκη ανακοίνωσε ήδη 17 υποψηφίους, κάνοντας την έκπληξη με τις υποψηφιότητες του σεισμολόγου Ακη Τσελέντη και του ηθοποιού Νίκου Αναδιώτη.

Τηλε-σκάουτινγκ

Στο επιτελείο του Νίκου Ανδρουλάκη φέρουν βαρέως το γεγονός ότι δεν κατάφερε το κόμμα να προσελκύσει μια υποψηφιότητα από τον λαμπερό κόσμο της τηλεόρασης. Προσπάθειες έγιναν και θα συνεχίζονται μέχρι την τελευταία στιγμή, αλλά δεν απέδωσαν, παρά τις πειστικές κρούσεις σε τηλεοπτικούς δημοσιογράφους. Στη Ν.Δ. η υποψηφιότητα του Γιώργου Αυτιά κάλυψε αυτό το «μέτωπο»,

νο περιβάλλον. Γιατί, πράγματι, η αυθαιρεσία δεν αλλοιώνει μόνο τοπία και στερεί δικαιώματα από τον πολίτη. Αλλά δημιουργεί και πρόσθετα προβλήματα, τα οποία συντείνουν στις καταστροφές.

Θυμίζω ότι πέρυσι δώσαμε τη μάχη για τις παραλίες, που φέτος έχει οργανωμένη μορφή. Θεσπίσαμε, επίσης, τα «απάτητα βουνά» και τις «απάτητες ακτές», αποκλείοντας κάθε οικονομική δραστηριότητα σε περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής αξίας.

Και τώρα προωθείται στη Βουλή ένα συγκροτημένο πλάνο για την αυθαιρέτη δόμηση. Με ρυθμίσεις που θα συνοδεύει ένα σοβαρό σύστημα παρακολούθησης και αστυνόμευσης, ώστε να μπει τέλος στο παράνομο και το καταχρηστικό. Ο δημόσιος χώρος θα μείνει δημόσιος. Ενώ η δόμηση θα ακολουθεί, πλέον, τους κανόνες που θα ορίζει ο νόμος.

Κλείνω με τον πυλώνα με τον οποίο ξεκίνησα για την προστασία των θαλασσών και των υδάτων μας. Μία προτεραιότητα που παίρνει ισότιμα τη θέση της δίπλα στους άλλους εθνικούς στόχους. Δεν υπάρχει, άλλωστε, οικονομική και κοινωνική ευημερία αν δεν βρίσκεται σε αρμονία με τη φύση και το περιβάλλον. Και κυρίως φυσικό στοιχείο ήταν, είναι και θα είναι το νερό. Στην εποχή της κλιματικής κρίσης, λοιπόν, το προστατεύουμε.

Σε μία Ελλάδα πράσινη, αλλά και γαλάζια.

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Στη συζήτηση που διεξάγεται για την προστασία του περιβάλλοντος, συχνά ξεχνάμε πως τα 7/10 της επιφάνειας του πλανήτη μας καλύπτονται από θάλασσες και ωκεανούς. Όπως και το ότι η Ελλάδα με τα νησιά της διαθέτει την 11η μεγαλύτερη ακτογραμμή στον κόσμο.

Είναι παράδοξο, λοιπόν, το γεγονός ότι, αν και είμαστε μια χώρα θαλασσινή, στην πολιτική μας για τη φύση προτάσσουμε μονοσήμαντα κυρίως την προστασία του «πράσινου». Οχι, όμως, εξίσου και τη διαφύλαξη του «απέραντου γαλάζιου» που μας περιβάλλει.

Γι' αυτό, ακριβώς, την επόμενη εβδομάδα η Ελλάδα διοργανώνει το φετινό «Our Ocean Conference». Τη σημαντικότερη επίσημη διεθνή διοργάνωση για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και τη διαφύλαξη του αγαθού των νερών σε όλα τα πεδία.

Στο πλαίσιο της, κάθε χρόνο, αντιπροσωπείες από δεκάδες κράτη καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Ετσι, η Αθήνα θα φιλοξενήσει 120 κυβερνητικές αποστολές. Σε μία συνάντηση όπου παγκόσμιοι ηγέτες, φορείς της λεγόμενης «μπλε οικονομίας», αλλά και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών θα εξετάσουν από κοινού τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης στους ωκεανούς και στις θάλασσες. Όστε όλοι να αναλάβουμε δράση.

Ηδη η πατρίδα μας προωθεί 21 πρω-

Η προστασία του περιβάλλοντος είναι και γαλάζια

τοβουλίες, συνολικού προϋπολογισμού 780.000.000 ευρώ, ως μέρος μιας δομημένης, πλέον, στρατηγικής: για την προστασία της ελληνικής θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Για τον καθαρισμό ακτών και θαλασσών στην επικράτεια. Και για τη διαμόρφωση δύο μεγάλων θαλάσσιων πάρκων, στο Ιόνιο και στο Αιγαίο, τα οποία καλύπτουν περίπου το 32% των εθνικών μας υδάτων.

Παράλληλα, δημιουργούμε ένα νέο σύστημα παρακολούθησης των προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών, απαγορεύοντας αλιευτικές πρακτικές που καταστρέφουν τον βυθό. Αναπτύσσουμε, επίσης, ειδικές εκστρατείες για την απομάκρυνση των πλαστικών. Ενώ η πολιτεία χρηματοδοτεί την κατασκευή υποδομών φόρτισης σε 12 λιμάνια της χώρας, ώστε να ενισχυθεί η ηλεκτροκίνητη ακτοπλοία.

Αθόρυβα αλλά μεθοδικά, λοιπόν, η Ελλάδα πρωταγωνιστεί στην άμυνα απέναντι στις δραματικές κλιματικές μεταβολές, που αποδεδειγμένα επηρεάζουν κάθε περιοχή και κάθε δραστηριότητά της. Από την αγροτική παραγωγή και τον τουρισμό μέχρι την ασφάλεια και την υγεία των πολιτών. Με βάση μία Εθνική Στρατηγική 4 πυλώνων.

υγεία των πολιτών. Με βάση μία Εθνική Στρατηγική 4 πυλώνων.

Ο πρώτος είναι η επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης. Βρισκόμαστε ήδη στην τέταρτη θέση στην Ευρώπη ως προς το ποσοστό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από

Αθόρυβα αλλά μεθοδικά η Ελλάδα πρωταγωνιστεί στην άμυνα απέναντι στις δραματικές κλιματικές μεταβολές που αποδεδειγμένα επηρεάζουν κάθε περιοχή και κάθε δραστηριότητά της. Από την αγροτική παραγωγή και τον τουρισμό μέχρι την ασφάλεια και την υγεία των πολιτών. Με βάση μία Εθνική Στρατηγική 4 πυλώνων.

τον ήλιο και τον άνεμο. Και με ευρωπαϊκούς πόρους προωθούμε διαρκώς επενδύσεις σε ΑΠΕ, οι οποίες σταδιακά θα μας επιτρέψουν να καλύπτουμε τις ανάγκες μας σε ηλεκτρισμό από φυσικές πηγές. Φέτος σε ποσοστό 60% και το 2030 κατά 80%. Με στόχο, αμέσως μετά, όχι μόνο να είμαστε αυτόνομοι με καθαρή και φθηνή ενέργεια, αλλά και να την εξάγουμε.

Ταυτόχρονα, συνδέουμε τα νησιά μας με το πειρατικό δίκτυο, προωθώντας καινοτόμες λύσεις που αλλάζουν την εικόνα τους. Και δίνουμε κίνητρα για τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία στη βιομηχανία, στη γεωργία και στην κτηνοτροφία μας. Πρόκειται για μέτρα τα οποία εξοικονομούν ενέργεια και περιορίζουν το κόστος παραγωγής χωρίς να στερούν από τους τομείς αυτούς την ανταγωνιστικότητά τους. Ο εκσυγχρονισμός της οικονομίας συναντάει, έτσι, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Τίποτα, ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλείσει επιθέσεις της φύσης και θεομηνίες όπως ο «Daniel». Περισσότερους καύσωνες, πυρκαγιές, ξηρασία και πλημμύρες. Συνεπώς,

ο δεύτερος πυλώνας της στρατηγικής μας αφορά την ανθεκτικότητα του τόπου και του κράτους σε καταστροφικά φαινόμενα.

Είναι γνωστή η προσπάθεια που καταβάλλεται για την οργάνωση, τη στελέχωση και τον εξοπλισμό της Πολιτικής Προστασίας με τα πιο σύγχρονα μέσα. Όπως είναι γνωστό και το πρόσφατο σχέδιο της πολιτείας για τον καθαρισμό των δασών από καύσιμη ύλη και την παραγωγική της αξιοποίηση. Και, τέλος, βρίσκεται πλέον σε εξέλιξη και η χάραξη ενός συνολικού προγράμματος διαχείρισης των υδάτων της Θεσσαλίας.

Μία προσπάθεια την οποία θα παρακολουθεί μία νέα Ανεξάρτητη Ρυθμιστική Αρχή στα πολλά που πρέπει να γίνουν σε πολλά επίπεδα. Για την πιο αποτελεσματική ύδρευση και άρδευση. Για την προσαρμογή των καλλιτεργιών, της κτηνοτροφίας και της αλιείας στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής. Και βέβαια, για τη στήριξη αγροτών, κτηνοτρόφων και αλιέων ώστε να κερδίσουν τα στοιχεία της νέας εποχής.

Ο τρίτος πυλώνας είναι η τάξη στον δημόσιο χώρο και στο δομημέ-

Ο πτυσοόμενος πήχυς και...

Ο Στ. Κασσελάκης αλλάζει εν κινήσει εκλογικό προορισμό, ελπίζοντας ότι θα εξαργυρώσει την προβολή του και στην κάλπη

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Στα μέσα της εβδομάδας αμέσως μετά την ομιλία του στην Νέα Ιωνία, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο Στέφανος Κασσελάκης ξεκαθάρισε προς τους στενούς συνεργάτες του πως τα στελέχη και οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ θα πρέπει να ξεχάσουν οτιδήποτε άλλο στον δημόσιο λόγο τους πέρα από την πρωτιά στις ευρωεκλογές. Ο πήχυς για το ποσοστό της 9ης Ιουνίου εδώ και αρκετούς μήνες έχει μπει στο «ασανσέρ» και ανεβοκατεβαίνει αναλόγως της συγκυρίας. Όταν το κόμμα φερόταν να «φλερτάρει» δημοσκοπικά με μονοψήφια ποσοστά και το ΠΑΣΟΚ να προηγείται, το αφήγημα της δεύτερης θέσης ήταν μονόδρομος. Η τώση του Νίκου Ανδρουλάκη στην τρίτη θέση προκάλεσε πολλά χαμόγελα στην Κουμουνδούρου, με τον πρόεδρο να δίνει σήμα για ποσοστό άνω του 17,8% του καλοκαιριού. Η τελευταία μετατόπιση του προέδρου επανέφερε τον στόχο της νίκης, τον οποίο έβαζε πιο δελά και στην πρώτη περίοδο της προεδρίας του.

Επένδυση στη φθορά

Τι βλέπει ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης; Πως έρχεται νέος κόσμος και η ανατροπή είναι εφικτή. Πηγές της Κουμουνδούρου ανέφεραν στην «Κ» πως έχουν στα χέρια τους μέτρηση, η οποία δείχνει τον ΣΥΡΙΖΑ να απέχει τουλάχιστον τέσσερις μονάδες από το ΠΑΣΟΚ. Επενδύουν σε μια μαζική διαμαρτυρία προς την κυβέρνηση και σε μια κάλπη που θα αναδείξει δύο πτυσοόμενους: τον Κυριάκο Μητσοτάκη αλλά και τον Νίκο Ανδρουλάκη, με τον οποίο ο κ. Κασσε-

λάκης ξεκαθαρίζει συνεχώς πως δεν επιθυμεί να έχει καμία επαφή. Πιστεύει πως μπορεί έτσι απλά να κερδίσει τον Κυριάκο Μητσοτάκη; Ο Στέφανος Κασσελάκης επενδύει στη φθορά του και στην τιμωρητική ψήφο των ευρωεκλογών. Πλειοδοτώντας επικειρεί να θέσει τις βάσεις για την τριετία που έρχεται, γνωρίζοντας πολύ καλά πως μια διαφορά κάτω των 12 μονάδων –πόσο μάλλον μονοψήφια– θα ξαναβάλει τον ΣΥΡΙΖΑ σε κυβερνητική τροχιά.

Ζητούμενο είναι για άλλη μία

Ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ επιχειρεί να θέσει τις βάσεις για την επόμενη τριετία, καθώς η δεύτερη θέση στις ευρωεκλογές θα τον σταθεροποιήσει.

φορά πόσο θα μπορέσουν τα στελέχη να ακολουθήσουν τις μετατοπίσεις του Στέφανου Κασσελάκη, καθώς ο ίδιος δεν φαίνεται να βρίσκεται μέσα στο «ασανσέρ», αλλά να ανεβοκατεβαίνει τους «ορόφους» πολύ πιο γρήγορα με τα πόδια. Αναμένεται κάποιοι να κρατήσουν πιο μετριοπαθή στάση.

Παρά τα επίμονα παράπονα για τη μιντιακή προβολή που έχει το κόμμα, ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ έχει βρει τον τρόπο να μονοπωλεί το ενδιαφέρον σε όλα τα Μέσα, ακόμη κι όταν επιλέγει πολιτικά ριψοκίνδυνους τρόπους, όπως η προβολή του νέου σπιτιού του στο Κολωνάκι αξίας 1,8 εκατ. ευρώ. Ακολουθεί μια συγκεκριμένη

Οι θερμές αγκαλιές και τα χαμόγελα περίσσεψαν κατά την επίσκεψη του Στέφανου Κασσελάκη στο Ηράκλειο Κρήτης. Ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ έχει ζητήσει από τα στελέχη του να μιλούν για επικράτηση στις ευρωεκλογές.

νέα τακτική και απέναντι στον Αλέξη Τσίπρα. Ο πρώην πρωθυπουργός είπε στους Δελφούς πως «ο κ. Μητσοτάκης τρέχει σε έναν αγώνα στίβου μόνος του, χωρίς αντίπαλο και κινδυνεύει να έρθει δεύτερος», εννοώντας προφανώς πως η φθορά του δεν θα οφείλεται στην αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ.

Συμπλήρωσε, μάλιστα, πως «δεν είναι μόνο το TikTok η πολιτική». Παρά τα «καρφιά» και τα «καμπανάκια» του Αλέξη Τσίπρα για την ανάγκη παραγωγής πολιτικής, ο Στέφανος Κασσελάκης συνεχίζει να «στάζει μέλι» για τον προκάτοχό του ευελπιστώντας πως οι ψηφοφόροι του κόμματος που απο-

μακρύνθηκαν θα επιστρέψουν στη βάση τους.

Οι δημοσκοπικοί εκτιμούν πως είναι πολύ σύντομο το χρονικό διάστημα για να μπορέσει ο ΣΥΡΙΖΑ να οικοδομήσει σταθερές σχέσεις με το νέο του κοινό. Είναι συνεπώς δύσκολο να προσδιοριστεί πού θα κινηθεί στις προσεχείς εκλογές και αν τελικά οι πολίτες, που τους έλκει ο τρόπος που πολιτεύεται, βρεθούν στις κάλπες αντί να επιλέξουν κάποια παλαιά. Απογοητευμένος κόσμος ψάχνει για πολιτική στέγη, μέσω της

Τα «καρφιά» Τσίπρα για την ανάγκη παραγωγής πολιτικής όχι απλώς μένουν αναπάντητα, αλλά η νέα ηγεσία συνεχίζει να «στάζει μέλι» για τον πρώην πρωθυπουργό.

οποίας η ψήφος του δεν θα πάει χαμένη. Και η σημερινή αξιωματική αντιπολίτευση μπορεί να το εγγυηθεί αυτό. Δυνατό σημείο του Στέφανου Κασσελάκη, σύμφωνα με συνεργάτες του, είναι το πεδίο της οικονομίας και με βάση την ακρίβεια και το φορολογικό –εκτός από τα Τέμπη, τις παρακολούθησεις και το κράτος δικαίου– θα προχωρήσει το επόμενο διάστημα επιχειρώντας να ορίσει την πολιτική ατζέντα. Ο ΣΥΡΙΖΑ βρίσκεται στην ευνοϊκή θέση να βλέπει τη φθορά της κυβέρνησης για υποθέσεις που συνέβησαν τουλάχιστον ένα χρόνο πριν.

Οι αρρυθμίες στην Κουμουνδούρου έχουν εκλείψει, με δε-

δομένο πως οι εσωκομματικοί επικριτές της νέας ηγεσίας είναι συγκρατημένοι και υπάρχει μια πολύ καλύτερη οργάνωση του γραφείου Τύπου που δεν αφήνει τίποτα να πέσει κάτω απέναντι στην κυβέρνηση, απορροφώντας συγχρόνως τους εσωτερικούς κραδασμούς. Τα ραντάρ της «Κ» εντόπισαν μόνο ένα νέο ζήτημα που προκλήθηκε από το Χάρβαρντ και το ασυμβίβαστο που φέρεται να υπάρχει με τη βουλευτική ιδιότητα του Θωμά Ηλιόπουλου. Υπήρξε και ένα «τζαρτζάρισμα» που προέκυψε στη συζήτηση της πρότασης δυσπιστίας. Αφορούσε το χρονικό σημείο μετά την ομιλία του Κώστα Καραμανλή, όπου ο Σωκράτης Φάμελλος δεν ήταν παρών και καταγράφκε ένταση, με τον ΣΥΡΙΖΑ ουσιαστικά να μην εκπροσωπείται.

Το ευρωψηφοδέλτιο

Η ειδική εκδήλωση για το ευρωψηφοδέλτιο του κόμματος θα πραγματοποιηθεί πιθανότατα την Παρασκευή, με τους επιτελείς να επιμένουν πως πρέπει να δοθεί έμφαση όχι μόνο στα γνωστά στελέχη και στους celebrities, αλλά και σε πολλά σημαντικά πρόσωπα που έχουν δηλώσει συμμετοχή. Ανάμεσά τους η Ελένη Χατζηχρήστου, διδάκτωρ αστροφυσικός που έχει εργαστεί και στο Yale, ο Αύγουστος Πανταζίδης, πιλότος - δότης, ο οποίος έχει επιλεγεί στο πλήρωμα υποψηφίων αστροναυτών στις ΗΠΑ, και ο Κωνσταντίνος Σιδηρόπουλος, γιος της πρώην βουλευτού Κατερίνας Παπακώστα, διδάκτωρ Βιολογίας, ζωγράφος - ποιητής και μέλος του σωματίου ατόμων με νευρομυϊκές παθήσεις.

...η απόδραση από το κέλυφος

Γιατί η Νέα Αριστερά προσπαθεί ακόμη να απαλλαγεί από τη «στάμπα» του ΣΥΡΙΖΑ

Στις 12 Νοεμβρίου, μία ημέρα μετά τη θεαλλώδη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ, που οδήγησε στις δύο διασπάσεις, σημερινό στέλεχος της Νέας Αριστεράς εξέφραζε στην «Κ» τους προβληματισμούς του για τη δημιουργία νέου κόμματος. Εξήγησε πως είναι δύσκολο να δημιουργηθεί κάτι μεγάλο που να έχει επίδραση και παρουσία στην κοινωνία. Από τις εξελίξεις δεν διαφεύσθηκε. Ο Αλέξης Χαρίτσης, η Είρη Ακτιολόγλου, ο Νάσος Ηλιόπουλος και ο Δημήτρης Τζανακόπουλος –οι επίγονοι του Αλέξη Τσίπρα– με τη συνδρομή του Ευκλείδη Τσακαλώτου έφτιαξαν μια κοινοβουλευτική ομάδα που έπεται από τέσσερις μήνες ζωής «ψυχομαχεί» γύρω από τη ζώνη του 3%. Οσο ελκυστικά και αν είναι τα πρόσωπα, είναι γεγονός πως ένα εγχείρημα που έχει ως αφετηρία μια διάσπαση βρίσκεται μπροστά του εμπόδια.

Τα τελευταία μηνύματα που λαμβάνουν στη Νέα Αριστερά είναι σαφώς καλύτερα. Οι εταιρείες ερευνών στις εκτιμήσεις που κάνουν την αποτυπώνουν σταθερά πάνω από το όριο του 3%, αλλά και οι προσλαμβάνουσες που έχουν δείχνουν μια ανοδική τάση. Ποιο είναι το πρόβλημα που υπάρχει; Ο προσδιορισμός τους με βάση την παλιά τους κομματική ταυτότητα. Αναγνωρίσιμο στέλεχος ανέφερε στην «Κ» πως τον σταματούσαν στον δρόμο ρωτώντας τον «τι γίνεται με τον ΣΥΡΙΖΑ;». Δεν έχει εμπειρωθεί ακόμη η συγκρότηση της Νέας Αριστεράς και αυτό είναι ένα θέμα που καλούνται να ξεπεράσουν τους επόμενους δύο μήνες. «Όταν φεύγει από τον ΣΥΡΙΖΑ ένα 45%, δεν μπορείς να μην προσδιορίζεις και να μη διεκδικήσεις αυτόν τον χώρο», σημειώνουν στις κατ' ιδίαν συ-

σκέψεις που πραγματοποιούν. Κύκλοι του κόμματος χαρακτηρίζουν κενές περιεχομένου πολλές από τις παρεμβάσεις του Στέφανου Κασσελάκη, όπως η πρωτοβουλία του να ζητήσει πρόωγες κάλπες δύο μήνες πριν από τις ευρωεκλογές. Δεν άφησαν ασχολίαστη και την προβολή του σπιτιού του αξίας 1,8 εκατ. ευρώ, τονίζοντας ότι το πρώην κόμμα τους «έχει πάρει διαζύγιο με την Αριστερά».

«Η Νέα Αριστερά ξεκίνησε βασιζόμενη κυρίως σε αποουστειρωμένους ψηφοφόρους του ΣΥ-

Οι δημοσκοπικοί βλέπουν το νέο κόμμα πάνω από το 3%, όμως αφενός η διάσπαση και αφετέρου η παλιά κομματική ταυτότητα φρενάρουν την οποία ανοδική τάση.

ΡΙΖΑ. Στόχος της –και θα έχει ενδιαφέρον σε ποιο ποσοστό θα το πετύχει αυτό– θα πρέπει να είναι η διεύρυνση της απήχησης της πέρα από το κόμμα από το οποίο προήλθε. Σε μια περίοδο, μάλιστα, που ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει πλέον πτωτική πορεία», λέει στην «Κ» ο διευθυντής της Pulse RC, Γιώργος Αράπογλου. Η περιχαράκωση σε ένα περιορισμένο ριζοσπαστικό κοινό ήταν ο μεγάλος κίνδυνος εξαρχής. Το άνοιγμα και προς το προοδευτικό κέντρο γίνεται, αυτό που αναζητείται είναι ένα «ξεπέταγμα» πριν ο χρόνος τελειώσει.

Δύο γενιές

Η κινητοποίηση είναι πλήρως από την παλαιά και τη νέα φρου-

Ευκλείδης Τσακαλώτος και Αλέξης Χαρίτσης συνομιλούν στο περιθώριο της πρώτης συνεδρίασης του μεταβατικού πανελλαδικού συντονιστικού οργάνου της Νέας Αριστεράς. Η κομματική κινητοποίηση είναι σε πλήρη εξέλιξη, ωστόσο η δημοσκοπική συγκομιδή είναι μικρότερη των προσδοκιών.

ρά. Ο Πάνος Σκουρλέτης μαζί με τον Γαβριήλ Σακελλαρίδη ως επικεφαλής, τον Κώστα Καραπόζηλο, τον Σπύρο Ραπανάκη και την Ελενα-Ολγα Χρηστίδη κάνουν καθημερινές συσκέψεις για τον πολιτικό σχεδιασμό. Ο Νίκος Βούτσος έχει αναλάβει επαφές με οργανώσεις –πρόσφατα βρέ-

θηκε σε Ανατολική Αττική και Αγία Παρασκευή–, όπως και ο Νίκος Φίλινς που επικεντρώνεται στα ζητήματα παιδείας. Τα γραφεία στην Πατνσιών έχουν ανοίξει και διαθέτουν μια μεγάλη αίθουσα, κατάλληλη για την ενημέρωση του Τύπου.

Όλοι παραδέχονται πως η

προσπάθεια που πρέπει να γίνει το επόμενο διάστημα απαιτείται να είναι διπλή. Με περισσότερο «νεύρο» που δεν θα έχει στοιχεία ισοπεδωτικού λαϊκισμού, όπως σημειώνουν, και μεγαλύτερη εκπροσώπηση στα μέσα ενημέρωσης. Ακόμη και το γεγονός πως ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει επιλέξει ως βασικό αντίπαλό του τον ΣΥΡΙΖΑ πιέζει πιο πολύ τη Νέα Αριστερά. Το τελευταίο διάστημα έχουν υιοθετήσει μια «τριγωνική στρατηγική» με επίθεση προς την

Κύκλοι της Ν.Α. χαρακτηρίζουν κενές περιεχομένου πολλές παρεμβάσεις του Κασσελάκη και σχολιάζουν αρνητικά την προβολή του αξίας 1,8 εκατ. ευρώ σπιτιού του.

κυβέρνηση, διακριτή στάση και κριτική στην αξιωματική αντιπολίτευση και αυξημένους τόνους προς το ΠΑΣΟΚ. Δεν είναι τυχαίο πως δεν άφησαν ασχολίαστη ακόμη και την υποψηφιότητα του Θεόδωρου Ζαγοράκη που ανακοίνωσε ο Νίκος Ανδρουλάκης. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν πως απήχηση έχουν τόσο στην Αττική όσο και στην περιφέρεια, όπου δίνουν μεγάλο βάρος με εξωστρεφείς εκδηλώσεις. Στέλεχος που ασχολείται με τις μετρήσεις υποστήριξε πως τα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους δείχνουν ότι οι εισροές τους προέρχονται κατά 7/10 από τον ΣΥΡΙΖΑ και 1,5/10 από ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ.

Παρά το «αναίμικο» ξεκίνη-

μα, κορυφαίο στέλεχος της Νέας Αριστεράς προέβλεπε πως ο κόσμος που βρίσκεται σε στάση αναμονής θα τους οδηγήσει τελικά σε ένα ποσοστό που θα προσεγγίζει το 5%. Πολλά επενδύουν στη συγκρότηση του ευρωψηφοδέλιου, το οποίο σύμφωνα με πληροφορίες θα ανακοινωθεί σε ειδική εκδήλωση την προσεχή Τετάρτη στην Κυψέλη.

Παλιοί και νέοι

Η συμμετοχή του Γαβριήλ Σακελλαρίδη έχει ανεβάσει τις μετοχές του κόμματος, καθώς είχε συζητηθεί πολλές φορές η επιστροφή του στην πολιτική έπειτα από σχεδόν εννέα χρόνια, η οποία τελικά έγινε μέσω της Νέας Αριστεράς. Είναι το φαβορί για την πρωτιά, ενώ και ο δύο φορές εκλεγμένος ευρωβουλευτής με τον ΣΥΡΙΖΑ Στέλιος Κούλογλου εκτιμήθηκε πως ήταν για μεταγραφή που θα φέρει «πόντους». Κύρος στη λίστα και ψήφος από την Κρήτη θα δώσει ο Γιώργος Σταθάκης. Μεταξύ άλλων στους «42» θα συμμετάσχουν οι: Πέτρος Λυμπεράκης (βιολόγος), Νικήτας Μυλόπουλος (καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας – διευθυντής εργαστηρίου Υδρολογίας), Ζωή Ακριβούλη (οικονομολόγος), Γιάννης Καλομενίδης (επικεφαλής ΜΕΘ Ευαγγελισμού), Μάρω Λούκα (συγγραφέας), Ακνς Σακισλόγλου (δημοσιογράφος, μέλος Συντονιστικού). Σύμφωνα με πληροφορίες, στο ευρωψηφοδέλτιο θεωρείται δεδομένη η υποψηφιότητα εκπροσώπου της ιστορικής γενιάς της Αριστεράς, καθώς και μιας γυναίκας από τη νεολαία. Δεν αποκλείεται να υπάρξει και έκπληξη από τον χώρο του πολιτισμού.

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η περασμένη Κυριακή θα καταγραφεί, πιθανότατα, ως σημείο καμπής στον πόλεμο της Γάζας. Ακριβώς την ημέρα που συμπληρώνονταν έξι μήνες αιματοχυσίας, ο ισραηλινός στρατός εξέπληξε τους πάντες, ανακοινώνοντας ότι αποσύρει την 98η μεραρχία των ειδικών δυνάμεων από την παλαιστινιακή Λωρίδα. Μόνο μία ταξιαρχία (μεταξύ 2.000 και 5.000 στρατιωτών, σύμφωνα με τα στάνταρντ του ισραηλινού στρατού) έμεινε στη νότια Γάζα, έναντι 360.000 στρατιωτών που είχαν αποσταλεί στην πρώτη φάση του πολέμου. Την ίδια ώρα, ανωτάτου επιπέδου ομάδα Ισραηλινών διαπραγματευτών με αυξημένη εξουσιοδότηση από την κυβέρνηση Νετανιάχου έσπευδε στο Κάιρο για ένα νέο κύκλο συνομιλιών με στόχο να υπάρξει συμφωνία για εκκευρία έξι εβδομάδων και ανταλλαγή αιχμαλώτων με τη Χαμάς. Το Ισραήλ είχε πολλούς και ισχυρούς λόγους να κάνει ένα μεγάλο βήμα πίσω. Μετρώντας τουλάχιστον 604 νεκρούς σε έξι μήνες πολέμου, τα στρατεύματά του συνέχιζαν να αντιμετωπίζουν σφοδρή αντίσταση ακόμη και σε περιοχές που θεωρητικά είχαν εκκαθαρίσει από τον Νοέμβριο, όπως το Μπέιτ Χανούν, στον βορρά, ο προσφυγικός καταυλισμός Σάτι και η συνοικία Ζεϊτούν, στην πόλη της Γάζας. Η ανάπαυση και αντικατάσταση των στρατιωτών κρίθηκε, προφανώς, αναγκαία. Την ίδια ώρα, ο Νετανιάχου αισθανόταν να κλιμακώνεται η εσωτερική πίεση για την απελευθέρωση των ομήρων, με τις διαδηλώσεις να διογκώνονται και δεκάδες χιλιάδες πολίτες να ζητούν την παραιτήσή του, παρομοιάζοντάς τον με τον Πάμπλο Εσκομπάρ.

Το τηλεφώνημα

Ο αποφασιστικός παράγοντας, όμως, πρέπει να ήταν η απότομη σκλήρυνση της στάσης του Τζο Μπάιντεν ύστερα από τον «εξοργιστικό», όπως τον χαρακτήρισε ο ίδιος, ισραηλινό βομβαρδισμό εναντίον της διεθνούς ανθρωπιστικής οργάνωσης World Central Kitchen. Η ισραηλινή εφημερίδα Maariv χαρακτήρισε «δραματική» την τηλεφωνική επικοινωνία του Αμερικανού προέδρου με τον Νετανιάχου, στις 4 Απριλίου, όπου τον προειδοποίησε ορθά-κοφτά ότι θα διακόψει τη βοήθεια προς το Ισραήλ αν δεν μειώσει δραστηκά τις απώλειες αμάχων και αν δεν αυξήσει θεαματικά τη ροή ανθρωπιστικής βοήθειας. Θέλοντας και μη, ο Νετανιάχου υποχρεώθηκε να δώσει κάποια αιτά δείγματα συμμόρφωσης.

Τίποτα, πάντως, δεν αποκλείει το ένα βήμα πίσω να συνοδευτεί σύντομα από δύο βήματα εμπρός. Σε πείσμα των αμερικανικών προειδοποιήσεων, ο Νετανιάχου επανέλαβε ότι η εισβολή στη Ράφα, τελευταία πόλη της Γάζας υπό παλαιστινιακό έλεγχο, είναι ειλημένη απόφαση—μάλιστα δήλωσε ότι «έχει οριστεί η σχετική ημερομηνία»—και ότι «δεν υπάρχει δύναμη (διάβαζε υπερδύναμη) στον κόσμο» που θα μπορούσε

Παλαιστίνιοι εγκαταλείπουν με τα λιγοστά υπάρχοντά τους βομβαρδισμένη συνοικία στην πόλη Χαν Γιουνίς της νότιας Γάζας. Πλέον, μόνο μία ισραηλινή ταξιαρχία (μεταξύ 2.000 - 5.000 στρατιωτών) παραμένει στην περιοχή, έναντι 360.000 στρατιωτών που είχαν αποσταλεί στην πρώτη φάση του πολέμου.

Διαπραγματεύσεις με το δάχτυλο στη σκανδάλη

Παρά την αποχώρηση του μεγαλύτερου μέρους των στρατιωτικών του δυνάμεων, το Ισραήλ δείχνει να ετοιμάζεται για πολυετή πόλεμο και για «άμεσο» χτύπημα του Ιράν

να τον εμποδίσει. Θα ήθελε κανείς να πιστέψει ότι ο Ισραηλινός πρωθυπουργός προσπαθούσε να κατευνάσει τους ακροδεξιούς εταίρους του που δυσφορούσαν με την απόσυρση των στρατευμάτων και απειλούσαν να ρίξουν την κυβέρνηση, αλλά τίποτα δεν είναι περισσότερο αμφίβολο. Αλλωστε, την ίδια στιγμή γινόταν γνωστό ότι ο ισραηλινός στρατός παρήγγειλε 40.000 σκηνές των 12 ατόμων για να στεγάσει προσωρινά περίπου μισό εκατομμύριο από τους εκτοπισμένους, που θα δημιουργήσει ενδεχόμενη εισβολή στη Ράφα.

Ακολούθησε η δολοφονία, από ισραηλινό βομβαρδισμό, τριών γιων και τριών εγγονών του ανώτατου πολιτικού ηγέτη της Χαμάς, Ισμαήλ Χανίγια, την περασμένη Τετάρτη. Αν και επισήμως δηλώθηκε ότι ούτε ο Νετανιάχου ούτε

«Ο πόλεμος με τη Χαμάς θα πάρει χρόνια. Οι σημερινοί μαθητές γυμνασίου θα πολεμήσουν στη Γάζα, όπως στην Ιουδαία και Σαμάρεια (σ.σ. την κατεχόμενη Δυτική Οχθη) και στον Λίβανο», δήλωσε ο Μπένι Γκαντς, μέλος του ανωτάτου πολεμικού συμβουλίου του Ισραήλ.

ο υπουργός Αμυνας Γιάβ Γκάλαντ έδωσαν τη σχετική εντολή, είναι δύσκολο να παραμερίσει κανείς την υποψία πως επρόκειτο για συνειδητή πολιτική επιλογή με στόχο να εκτροχιαστούν οι διαπραγματεύσεις του Καΐρου, τη στιγμή που οι Αμερικανοί μεσολαβητές, επικεφαλής των οποίων ήταν ο διευθυντής της CIA Γουίλιαμ Μπερνς, εμφανίζονταν αισιόδοξοι για την επίτευξη συμφωνίας.

Με όλα αυτά, ο Νετανιάχου κινδυνεύει να εξαντλήσει πολύ γρήγορα τα τελευταία αποθέματα υπομονής του Τζο Μπάιντεν. Σε πρόσφατη συνέντευξη του στο ισπανόφωνο αμερικανικό κανάλι Univision, ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε ανοιχτά ότι διαφωνεί με την προσέγγιση του Ισραηλινού πρωθυπουργού στον πόλεμο της Γάζας και τον κάλεσε να

δεχθεί άμεσα εκκευρία έξι ή και οκτώ εβδομάδων. Ο καλά πληροφορημένος για τα του Λευκού Οίκου αρθρογράφος των New York Times Τόμας Φρίντμαν έγραψε ότι ο Μπάιντεν εννοεί να μετατρέψει την προσωρινή εκκευρία σε μόνιμη ανακωχή, ανακοινώνοντας μεγάλη πρωτοβουλία που θα περιλαμβάνει την εξομάλυνση των σχέσεων Σαουδικής Αραβίας - Ιράν, με αντάλλαγμα την εκκίνηση της διαδικασίας για τη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους.

Δίκως διέξοδο

Τίποτα δεν δείχνει, όμως, ότι ο Νετανιάχου, ή οποιαδήποτε άλλη ισραηλινή ηγεσία, θα ήταν έτοιμος να προχωρήσει σε ιστορικό συμβιβασμό αυτού του είδους. Το αντίθετο, οι ηγέτες του Ισραήλ φαίνεται να διαπράττουν ακριβώς το ιστορικό σφάλμα για το οποίο τους είχε προειδοποιήσει ο Μπάιντεν από την επομένη κιάλα των φονικών επιδρομών της Χαμάς, στις 7 Οκτωβρίου: να παρασυρθούν σε μια τυφλή εκστρατεία εκδίκησης χωρίς πολιτικό σχέδιο για την επόμενη ημέρα της Παλαιστίνης, όπως έκαναν οι Αμερικανοί μετά την 11η Δεκεμβρίου σε Αφγανιστάν και Ιράκ, για να εγκλωβιστούν σε έναν διαρκή, ασύμμετρο πόλεμο χωρίς ημερομηνία λήξης.

Χαρακτηριστικά είναι η πρόσφατη δήλωση του ανωτάτου Γκαντς, εκ των ηγετών της αντιπολίτευσης, συνομιλητή της Ουάσιγκτον και μέλους του ανωτάτου πολεμικού συμβουλίου του Ισραήλ: «Ο πόλεμος με τη Χαμάς θα πάρει χρόνια. Οι σημερινοί μαθητές γυμνασίου θα πολεμήσουν στη Γάζα, όπως στην Ιουδαία και Σαμάρεια (δηλαδή την κατεχόμενη Δυτική Οχθη) και στον Λίβανο». Ισραηλινοί αναλυτές και μέσα ενημέρωσης αρχίζουν να προετοιμάζουν την κοινή γνώμη για μια πολυετή σύγκρουση, ανάλογη με εκείνη κατά τη δεύτερη Ιντιφάντα (εξέγερση) των Παλαιστίνιων, από το 2000 έως το 2005.

Περιμένοντας το Ιράν

Παράλληλα, κορυφώνεται η ανησυχία για τα επικείμενα ιρανικά αντίποινα στην πρόσφατη δολοφονία ανωτάτων στελεχών των Φρουρών της Επανάστασης, με τον βομβαρδισμό του ιρανικού προξενείου στη Δαμασκό. Μάλιστα, στο Ισραήλ κυκλοφορούν και ακραία σενάρια για μεγάλο κύμα ιρανικών βομβαρδισμών με βαλλιστικούς πυραύλους Κρουζ και drones, ενώ η Ουάσιγκτον έστειλε εσπευσμένα στην περιοχή στον διοικητή της κεντρικής διοίκησης, στρατηγό Ερικ Κουρίλα. Σε πρώτη ματιά, τα ισραηλινά σενάρια φαίνονται παρατραβηγμένα, καθώς η ιρανική ηγεσία, που στραλάως γνωρίζει τα όρια των στρατιωτικών ισχυών της έναντι του Ισραήλ και των ΗΠΑ, δεν μας έχει συνηθίσει σε ακραίες, παρορμητικές αντιδράσεις. Αλλά με ολόκληρη την περιοχή, από τη Γάζα και τη Δυτική Οχθη μέχρι τη Συρία, τον Λίβανο, το Ιράκ και την Υεμένη, να έχει μετατραπεί σε μια απέραντη πυριτιδαποθήκη, κάθε σπινθήρας μπορεί να οδηγήσει στο μοιραίο.

ΑΠΟΨΗ

Γιατί «πόνταρε» λάθος ο Ερντογάν με τις κυρώσεις κατά του Ισραήλ

Του ΓΑΒΡΗΛΑ ΧΑΡΙΤΟΥ

Παρά τις επανειλημμένες εμπρηστικές δηλώσεις που ακούγονται από επίσημα χείλη σε Τουρκία και Ισραήλ, αρχής γενομένης από την κρίση που ξέσπασε τον Μάιο του 2010 με τον στολισκό του «Μανί Μαρμαρα» και μέχρι τον πόλεμο που διεξάγεται τώρα στη Γάζα, το διμερές εμπόριο όχι μόνο δεν επλήγη, αλλά διανύει μακρά περίοδο άνθησης. Οι τουρκικές εξαγωγές προς την ισραηλινή αγορά εισάγουν πολύτιμο οξυγόνο στην ταλαιπωρημένη τουρκική οικονομία. Παράλληλα, το μέσο ισραηλινό νοικοκυριό καλύπτει σχεδόν όλες τις ανάγκες του με φθηνά τουρκικά προϊόντα ανεκτής ποιότητας.

Πέρα από τους ετήσιους δείκτες εμπορικών συναλλαγών, ο πόλεμος δημιούργησε μια νέα πραγ-

ματικότητα. Από τις 7 Οκτωβρίου 2023 και μέχρι σήμερα, σταμάτησαν για λόγους ασφαλείας να απασχολούνται στις οικοδομές Παλαιστίνιοι εργάτες που προέρχονταν από τη Δυτική Οχθη. Από τις πρώτες αποφάσεις που έλαβε η κυβέρνηση εθνικής ενότητας ήταν να καλυφθεί το σημαντικό αυτό κενό με Ινδούς και Κινέζους εργάτες. Ωστόσο, η καθυστέρηση θέσπισης κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου ανάγκασε τους ντόπιους εργολάβους να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες τους με φθηνά εργατικά χέρια από την κοντινή Τουρκία. Έτσι, στο σημερινό εμπόλεμο Ισραήλ, περνώντας πλάι από ανεγείρομενες οικοδομές, ξαφνικά τα τουρκικά ακούγονται όλο και πιο συχνά.

Τη στιγμή που το ισοζύγιο εμπορικών συναλλαγών Ισραήλ - Τουρκίας ευνοεί σαφέστατα την τουρ-

κική πλευρά επί σειράν ετών, ο πρόεδρος Ερντογάν αποφάσισε την περασμένη εβδομάδα να διακόψει άμεσα τις εξαγωγές μεγάλων γκάμας τουρκικών προϊόντων «μέχρι να ισχύσει κατάπαυση του πυρός στη Γάζα». Η συγκεκριμένη προϋπόθεση δημιουργεί πολύ περισσότερο ενδιαφέρον, εάν λάβουμε υπ' όψιν ότι την ημέρα της τουρκικής ανακοίνωσης (9/4) υπήρχαν βάσιμες ενδείξεις πως η υπογραφή συμφωνίας εκκευρίας ήταν ζήτημα ωρών.

Σύμφωνα με την Αγκυρα, αφορμή για τις εμπορικές κυρώσεις είχε σταθεί πρόσφατη ισραηλινή άρνηση να δοθεί άδεια σε τουρκικά στρατιωτικά αεροπλάνα να πραγματοποιήσουν ρίψεις ανθρωπιστικού υλικού στη Γάζα. Ωστόσο, η ισραηλινή άρνηση που εκφράστηκε στις αρχές της εβδομάδας, δεν ήταν η πρώτη που εισέπραξε

η τουρκική πλευρά. Μία εβδομάδα πριν από τις τουρκικές δημοτικές εκλογές, με τις δημοσκοπήσεις να προλέγουν την ήττα των υποψηφίων του ΑΚΡ, η Τουρκία ζήτησε να συμμετάσχει στις ρίψεις ανθρωπιστικού υλικού— με τους Ισραηλινούς να απορρίπτουν το αίτημά της για πρώτη φορά στις 26/3/2024. Εν μέσω προεκλογικού κλίματος—και ακριβώς δύο ημέρες αργότερα (28/3)—προβλήθηκε έντονα από τα τουρκικά μέσα η αναχώρηση από το λιμάνι της Μερσίνας ενός πλοίου που θα μετέφερε ανθρωπιστικό υλικό «στο λιμάνι της Γάζας». Αγνωστο, πάντως, παραμένει σε ποιο λιμάνι έφθασε. Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στον θαλάσσιο διάδρομο της «Αμάλθειας», επειδή ακριβώς αποτέλεσε πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Τουρκία αποφάσισε να δηλώσει άπουσά από το εγχείρημα.

Προτάσσοντας το θέμα της Γάζας, το καθεστώς Ερντογάν προσπάθησε προεκλογικά να εκτρέψει το ενδιαφέρον του μέσου Τούρκου ψηφοφόρου από την οικονομική κρίση, που μαστίζει την καθημερινότητά του. Φαίνεται πως αυτή η προσπάθεια απέτυχε. Έτσι, μετά την ήττα στις δημοτικές κάλπες στις 31/3, το περιβάλλον Ερντογάν θεωρήσε ότι οι οικονομικές κυρώσεις κατά του Ισραήλ ίσως μπορούσαν να υπερκαλύψουν τον δυσάρεστο μετεκλογικό απόηχο στο εσωτερικό της χώρας.

Το πρόβλημα, ωστόσο, που αντιμετωπίζει τώρα η διακυβέρνηση Ερντογάν συνίσταται στην εξής εξέλιξη: Οι οικονομικές κυρώσεις κατά του Ισραήλ ανακοινώθηκαν στις 9/4, με χρονικό ορίζοντα την εκκευρία, που αναμενόταν σύντομα. Όμως, ακριβώς την επόμενη ημέρα (10/4) η εκτέ-

λεση των τριών γιων του ηγέτη της Χαμάς, Ισμαήλ Χανίγια, και η διεύρυνση των ισραηλινών επιχειρήσεων στην κεντρική Γάζα απομάκρυναν χρονικά την πιθανότητα εκκευρίας. Παράλληλα, όμως, παρατηρούνται και τη διάρκεια εφαρμογής των τουρκικών εμπορικών κυρώσεων—ζημιώνοντας τους Τούρκους εξαγωγείς.

Η διακυβέρνηση Ερντογάν αυτοεγκλωβίστηκε, μετρώντας λάθος τις ημέρες που απομένουν έως την εκκευρία. Από την άλλη, αχυράνθρωποι πάντα θα υπάρχουν (π.χ. Αζερμπαϊτζάν), πρόθυμοι να συνεχίσουν τις πολυτιμες τουρκικές εξαγωγές.

Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι ερευνητής του ΕΛΙΑΜΕΠ.

VOGUE

GREECE

21/04

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

5 YEARS VOGUE GREECE

NAOMI

BY NICK KNIGHT

Πόλεμος σαν βίντεο γκέιμ

Drones, αισθητήρες, τεχνητή νοημοσύνη και κάκερ επιστρατεύονται για πρώτη φορά στο ουκρανικό μέτωπο

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

«Η απόσταση από την πρώτη γραμμή είναι τώρα μικρότερη», αναφωνεί Ουκρανός στρατιώτης κοιτάζοντας ένα drone να πετάει ψηλά πάνω από το κεφάλι του. Η επλογή του Πούτιν να εισβάλει στην Ουκρανία είναι παλαιάς κοπής, εμπνευσμένη από τον προηγούμενο αιώνα. Όμως οι μάχες στο πεδίο φέρουν νέες μεθόδους, κι αυτές υπηρετούν παλαιούς σκοπούς. Η σύγκρουση στην Ουκρανία δεν είναι ένας παλιομοδίτικος πόλεμος χαρακωμάτων. Τουλάχιστον δεν είναι μόνο αυτό.

Λογισμικά, τεχνητή νοημοσύνη, drones, διαστημικές εφαρμογές, κυβερνοπόλεμος. Πολλά από τα τεχνολογικά επιτεύγματα εφαρμόζονται στη σύγκρουση της Ουκρανίας, η οποία θεωρείται ορόσημο ως ο πρώτος υβριδικός πόλεμος. Ορισμένα νοήματα μιλούν από μόνα τους. Περισσότερα από τα 2/3 των ρωσικών αρμάτων μάχης που κατέστρεψε ο ουκρανικός στρατός τους τελευταίους μήνες χτυπήθηκαν από drones –FPV– προβολής σε πρώτο πρόσωπο, σύμφωνα με πηγές του ΝΑΤΟ. Το γεγονός σχετίζεται και με τις ελλείψεις της Ουκρανίας σε πυρομαχικά πυροβολικού, εν αναμονή περαιτέρω προμηθειών από τις ΗΠΑ και την Ευρώπη. Όμως δεν παύει να καταδεικνύει τη συμβολή των μη επανδρωμένων ιπτάμενων μέσων στη σύγχρονη παλέτα του πολέμου.

Η ονομασία FPV αναφέρεται στα γυαλιά που χρησιμοποιούνται για την πλοήγηση μιας ιπτήσης εξ αποστάσεως και τα οποία επιτρέπουν την προβολή μέσω κάμερας σε πραγματικό χρόνο. Η βασική καινοτομία του εξοπλισμού δεν είναι άλλη από τον υποτυπώδη σχεδιασμό των μονάδων του, καθώς είναι μικρότερα και ελαφρύτερα από τα εμπορικά drones. Είναι όμως και ταχύτερα, όπως και πιο ευέλικτα. Αποτελούνται, δε, από φθηνότερα εξαρτήματα, ορισμένα από τα οποία μπορούν να παραχθούν απλά με εκτυπωτή 3D. Πολλά από τα drones που χρησιμοποιούνται στο μέτωπο της Ουκρανίας λειτουργούν με θερμικές κάμερες, οι οποίες μπορούν να ανιχνεύουν ανθρώπινα σώματα στο σκοτάδι.

Ενας ειδικά εκπαιδευμένος Ουκρανός στρατιώτης είναι σε θέση να χρησιμοποιεί drones -καμικάζι μέσω χειριστηρίου, με το οποίο μπορεί και παρακολουθεί σε μορφή βίντεο τις «επιθέσεις αυτοκτονίας» τους εις βάρος

οχημάτων του ρωσικού στρατού. Κάποια από αυτά φέρουν περισσότερα από 10 κιλά εκρηκτικών και διανύουν αποστάσεις έως και 10 χιλιομέτρων. Συνήθως δεν αρκεί βέβαια ένα drone για να ακρηστέψει ένα ρωσικό ταγκ. Μπορεί να χρειαστούν 10 από αυτά –ή και περισσότερα– για να το βγάλουν εκτός μάχης.

Μικρόφωνα

Ταυτόχρονα, η Ουκρανία χρησιμοποιεί ένα δίκτυο μικροφώνων –παρόμοια με το μικρόφωνο ενός iPhone– για να ανιχνεύει

τους εισερχόμενους στόχους. Παρότι εξοπλισμός απλός και για την εποχή συννηθισμένος, είναι αρκετός για να ταξινομήσει τους τύπους των διερχόμενων ρωσικών εξοπλισμών εντοπίζοντας την κατεύθυνσή τους.

«Πληροφορικό βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της ουκρανικής άμυνας στο πλευρό των συμβατικών στρατιωτών, σε ένα είδος σύγκρουσης που συνδυάζει τα προσόντα των ειδικών δυνάμεων με τις δεξιότητες των κάκερ. Αποστολή τους είναι να εισέρχονται στα ρωσικά συστήματα, δουλεύοντας μαζί με ομάδες όπως οι ελεύθεροι σκοπευτές. Χρησιμοποιούν εφαρμογές οπτικής αναγνώρισης με τεχνητή νοημοσύνη, για την ανάλυση πληροφοριών που συλλέγονται από drones και συνδυάζονται με δεδομένα από δορυφόρους και άλλες πηγές. Υποδεικνύουν έτσι ρωσικούς στόχους για τον ουκρανικό στρατό.

Μια άλλη μορφή πολέμου είναι η μάχη της κάμερας. Ουκρα-

νοί στρατιώτες με εξειδίκευση παραβιάζουν κάμερες παρακολούθησης σε κατεχόμενα εδάφη για να παρακολουθήσουν τις κινήσεις των ρωσικών στρατευμάτων. Ή κατευθύνουν drones -καμικάζι για την αφαίρεση ρωσικών καμερών που κατασκοπεύουν τις κινήσεις των ουκρανικών στρατευμάτων.

Αντίστοιχα συστήματα διαθέτει βεβαίως και η αντίπαλη πλευρά. Εξ ου και μια άλλη μέθοδος της ουκρανικής άμυνας είναι η ανάπτυξη αισθητήρων για την ανίχνευση ρωσικών drones. Από τη στιγμή του εντοπισμού ξεκινάει μια προσπάθεια ανάληψης του ελέγχου, με τους Ουκρανούς χειριστές να στέλνουν εντολές για την προσγείωση των ρωσικών μηχανημάτων. Από την πλευρά τους, ρωσικές κυβερνομάδες βρίσκονται επίσης κοντά στην πρώτη γραμμή για ταχύτερη επικοινωνία με τον στρατό και άμεση πρόσβαση σε κατεληγμένες συσκευές, ώστε να χρησιμοποιηθούν για άντληση

τακτικών πληροφοριών προτού οι Ουκρανοί διαπιστώσουν ότι βρίσκονται στα χέρια της ρωσικής πλευράς.

Όπλο το ChatGPT

Η Ρωσία είχε δώσει τα πρώτα δείγματα γραφής, σε όρους υβριδικού πολέμου, ήδη πριν από την εισβολή στην Ουκρανία. Χαρακτηριστική ήταν η ψηφιακή επίθεση που εξαπέλυσε εις βάρος ουκρανικών κρατικών ιστοσελίδων σχεδόν ένα μήνα πριν από την έναρξη της στρατιωτικής επιχείρησης. Με τη σειρά

Περισσότερα από τα 2/3 των ρωσικών αρμάτων μάχης που κατέστρεψε ο ουκρανικός στρατός τους τελευταίους μήνες χτυπήθηκαν από drones.

της, η ουκρανική κυβέρνηση –υπό την καθοδήγηση δυτικών εταιρειών τεχνολογίας, όπως η Microsoft– μετέφερε σε δίκτυα cloud δεδομένα που είναι ζωτικά για τη λειτουργία των υποδομών της. Η άμυνα των ψηφιακών συστημάτων της Ουκρανίας αποτελεί μια συνεχή διαδικασία που εκτυλίσσεται μέχρι και σήμερα παράλληλα με τη στρατιωτική άμυνα της χώρας.

Ουκρανικές πηγές δεν έχουν κρύψει ότι τομείς της ουκρανικής άμυνας συχνά χρησιμοποιούν το ChatGPT ως σημείο εκκίνησης για τις ιδέες τους, στοχεύοντας σε τεχνικές οι οποίες –για παράδειγμα– καθιστούν τα ουκρανικά drones λιγότερο ευάλωτα στις ρωσικές παρεμβολές. Ετερωτήρησης της τεχνητής νοημοσύνης αφορά την επεξεργασία εικόνας και κειμένου. Μοντέλα AI εντοπίζουν στοιχεία - ενδείξεις, τα οποία συρράπτουν για να καταλήξουν σε πιθανές θέσεις οπλικών συστημάτων ή σχηματισμών στρατευμάτων. Αφού συμπληρώνεται το παζλ, η πληροφορία μεταβιβάζεται άμεσα στον ουκρανικό στρατό, ο οποίος μέσω αυτής της οδού έχει καταφέρει μετρήσιμα πλήγματα εις βάρος των ρωσικών δυνάμεων.

Εξυπη αποτροπή

«Ο πόλεμος στην Ουκρανία έδειξε ότι μια νέα –ψηφιακή– αποτροπή είναι στην πραγματικότητα πιο προσιτή σε χώρες πέρα από αυτές που παραδοσιακά θεωρούνται οι κύριοι στρατιωτικοί παίκτες», εξηγεί σε συνέντευξη με την «Κ» ο Λούις Μόσλεϊ, εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Palantir για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ευρώπη.

Η αμερικανική εταιρεία, με έδρα το Ντένβερ του Κολοράντο, υποστηρίζει την ουκρανική άμυνα από το καλοκαίρι του 2022. Ειδικεύεται σε πλατφόρμες λογισμικού για ανάλυση μεγάλων δεδομένων και τα στελέχη της ήταν από τα πρώτα που επισκέφθηκαν την Ουκρανία μετά την εισβολή της Ρωσίας. Η δραστηριότητα της Palantir στην Ουκρανία δεν περιορίζεται στο στρατιωτικό σκέλος. Με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης επεκτείνεται σε τομείς όπως η έρευνα για εγκλήματα πολέμου, η προστασία των σχολείων και η αποναρκοθέτηση. «Ωστόσο, ο πυρήνας της δουλειάς μας παραμένει στο στρατιωτικό μέτωπο, καθώς η νίκη είναι προϋπόθεση για τη δικαιοσύνη, την ανοικοδόμηση και οτιδήποτε άλλο», καταλήγει ο αντιπρόεδρος της Palantir.

Μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων στη σύγκρουση Ρωσίας - Ουκρανίας διεξάγεται ή τουλάχιστον κατευθύνεται από τον κυβερνοχώρο.

Ουκρανός στρατιώτης της 63ης ταξιαρχίας με γυαλιά τύπου FPV, που του παρέχουν εικόνα από την κάμερα του drone, πραγματοποιεί δοκιμαστική πτήση τροποποιημένου μοντέλου, εξοπλισμένου με μεγάλη μπαταρία και βόμβα. Ο πρώτος υβριδικός πόλεμος στην Ιστορία.

ΑΠΟΨΗ

Το ψηφιακό θέατρο μάχης και η Ελλάδα

Του **ΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Η **ανθρωπότητα** βρίσκεται μπροστά σε μια νέα τεχνολογική επανάσταση που θα προκαλέσει κατακλυσιμαίες αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής στρατιωτικών επιχειρήσεων. Το σύγχρονο επιχειρησιακό περιβάλλον είναι επί της ουσίας μη προβλέψιμο και μη ελεγχόμενο. Ο συντονισμός ανάμεσα σε πολλαπλές πλατφόρμες μάχης (π.χ. πυροβολικό, τεθωρακισμένα, ελικόπτερα) γίνεται συνεχώς δυσκολότερος. Η αυξανόμενη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης επιτρέπει στους στρατούς μεγάλων δυτικών χωρών να «απο-ανθρωποποιήσουν», λιγότερο ή περισσότερο, τη διαχείριση πληροφοριών και στη συνέχεια τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Στην Ουκρανία, αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες προσφέρουν εξελιγμένα λογισμικά για την ανάλυση φωτογραφιών από δορυφόρους, οπτικοακουστικών υλικών από μη επανδρωμένα αεροσκάφη και πληροφοριών από ανοι-

κτές πηγές. Με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης, ο ουκρανικός στρατός δύναται να πλήξει με μεγαλύτερη ακρίβεια τις εχθρικές δυνάμεις ακόμα και στη διάρκεια της νύχτας. Επίσης, με τη χρήση λογισμικών αναγνώρισης προσώπων συλλέγονται πολύτιμες πληροφορίες για τα εγκλήματα πολέμου που έχουν διαπράξει οι εισβολείς. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι ουκρανικές αρχές γνωρίζουν τα ονόματα πολλών Ρώσων στρατιωτών και των Ουκρανών συνεργατών τους. Σε κάθε ουκρανική μονάδα πλέον υπάρχει ένας μηχανικός Η/Υ και πληροφορικής για να υποστηρίξει στρατιωτικές ενέργειες σε τακτικό και επιχειρησιακό επίπεδο.

Στη Λωρίδα της Γάζας, ο ισραηλινός στρατός χρησιμοποιεί λογισμικά με αλγορίθμους για να επιλέξει στόχους της Χαμάς. Με τη συνδρομή της τεχνητής νοημοσύνης, οι ισραηλινές δυνάμεις έχουν κατορθώσει να σκοτώσουν τα περισσότερα μέλη της ισλαμιστικής οργάνωσης. Ωστόσο, σύμφωνα με

αρκετά δημοσιεύματα, υπάρχει πλημμελής ανθρώπινος έλεγχος στη διαδικασία αναγνώρισης στόχων που ίσως εξηγήει πρόσφατες εσφαλμένες ενέργειες. Η τεχνητή νοημοσύνη δεν μπορεί ακόμα να λάβει υπόψη της το διεθνές δίκαιο του πολέμου και σίγουρα δεν μπορεί να διακρίνει πότε η παρουσία αιμάκων κοντά σε ένα στόχο είναι ηθελπημένη ή τυχαία ενέργεια. Παρά τη συνεχιζόμενη ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση των ισραηλινών επιχειρήσεων, οι απώλειες ανάμεσα στον άμαχο πληθυσμό της Γάζας είναι πρωτοφανείς.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι αναδύεται μια νέα πραγματικότητα που θα αλλάξει συθέμελα τη μορφή του πολέμου. Ολοένα και περισσότερα, οι αποφάσεις στο πεδίο της μάχης θα λαμβάνονται από ανεπτυγμένα συστήματα που θα συλλέγουν πρώτα μεγάλο αριθμό μη επεξεργασμένων δεδομένων (raw data) και στη συνέχεια θα προβαίνουν σε συγκεκριμένες ενέργειες. Προφανώς, εδώ προκύπτουν διάφορα ηθικά

ζητήματα που δεν μπορεί να επιλύσει καμία χώρα μεμονωμένα. Τι θα συμβεί αν πλήρως αυτόνομα οπτικά συστήματα αποκτήσουν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε επιθέσεις εναντίον στόχων χωρίς κανένα ανθρώπινο έλεγχο; Το υφιστάμενο νομικό καθεστώς δεν καλύπτει ακόμα τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον πόλεμο. Η Σύμβαση για Ορισμένα Συμβατικά Όπλα του ΟΗΕ μπορεί να αναθεωρηθεί προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά ισχυρές χώρες ήδη βάζουν εμπόδια. Δυστυχώς, όλα δείχνουν ότι το τζίνι έχει βγει από το μπουκάλι και δεν πρόκειται να επιστρέψει.

Οι μάχες του κοντινού μέλλοντος θα κρίνονται από την ταχύτητα στην επεξεργασία πληροφοριών, η οποία θα οδηγήσει σε ισχυρότερα και ακριβέστερα χτυπήματα. Η καταστροφή ενός σημαντικού μέρους του ρωσικού στόλου της Μαύρης Θάλασσας από τις ουκρανικές ένοπλες δυνάμεις, οι οποίες δεν διαθέτουν πλέον δικό τους ναυτικό, καταδεικνύει το μέ-

γεθος των αλλαγών που συμβαίνουν γύρω μας. Ήδη η τουρκική αμυντική βιομηχανία έχει αναπτύξει λογισμικά ανάλυσης εικόνας ή αναγνώρισης προσώπου, αλλά και ενσωματωμένη τεχνητή νοημοσύνη σε μη επανδρωμένα συστήματα και στρατιωτικά ρομπότ. Η στρατιωτική καινοτομία της γειτονικής χώρας βελτιώνεται διαρκώς επειδή οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις επιχειρούν σε διαφορετικές πολεμικές ζώνες.

Αντιθέτως, οι Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας μας εκπαιδεύονται με βάση τα τεχνολογικά δεδομένα προηγούμενων δεκαετιών. Πέρα από όλα τα άλλα, ο σημερινός στρατός πρέπει να έχει επαρκείς επιστημονικές γνώσεις για να αξιοποιεί επιχειρησιακά πολύτιμες στρατιωτικές πληροφορίες. Η χώρα μας έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα που οφείλει να αξιοποιήσει άμεσα και αποφασιστικά. Εκτός των Ένοπλων Δυνάμεων υπάρχει ένα επιστημονικό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης που διαθέτει πατριωτισμό και φιλότιμο.

Είναι καθαρά θέμα χρόνου τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης να βελτιώσουν περισσότερο την απόδοσή τους στο πεδίο της μάχης. Αν κάτι μπορούμε να διασφαλίσουμε από την Ουκρανία και τη Γάζα, είναι ότι ο πόλεμος γίνεται φονικότερος και καταστροφικότερος. Μέσα σε ένα τόσο έκρυθμο γεωπολιτικό περιβάλλον, η Ελλάδα καλείται να κάνει μεγάλα βήματα για τον εκσυγχρονισμό των Ένοπλων Δυνάμεων. Η ενίσχυση της αποτροπής πρέπει να αποτελεί την κορυφαία προτεραιότητα της εκάστοτε κυβέρνησης, ώστε να διασφαλιστεί η συλλογική μας επιβίωση. Συνιστά επικίνδυνη αφέλεια η άποψη ότι η ειρήνη στο γηγύδι περιβάλλον μπορεί να διατηρηθεί εις το διηνεκές. Κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί ποτέ στην ελληνική Ιστορία.

Ο κ. Μάνος Καραγιάννης είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και Reader in International Security στο King's College London. Το βιβλίο του «Αποτροπή και Άμυνα» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος.

«Είναι μηχανές εθισμού των παιδιών»

Μια ψυχολόγος που εργαζόταν για τη Meta (του Facebook και του Instagram) είχε εντοπίσει την επίδραση του αλγορίθμου, αλλά δεν εισακούστηκε. Σήμερα περιγράφει στην «Κ» με ποια δολώματα τα κοινωνικά δίκτυα καθηλώνουν τους εφήβους

Της ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ

Το δεκατριχρονο κορίτσι πήρε κινητό στην Α' Γυμνασίου. Ήταν από τις τελευταίες στην παρέα της. Είχε κατεβάσει μια εφαρμογή μέσω της οποίας επικοινωνούν πλέον όλοι οι συμμαθητές της. Μια ημέρα χάζευε σε αυτή την εφαρμογή βιντεάκια, όταν εμφανίστηκε στην οθόνη της, από το πουθενά, ένα που τη σόκαρε. Ήταν σεξουαλικού περιεχομένου, τελείως ακατάλληλο για την ηλικία της. Αμέσως έκανε αναφορά στην εφαρμογή, αλλά με έκπληξη είδε δύο ημέρες αργότερα ακριβώς το ίδιο να εμφανίζεται ξανά. Μίλησε στους γονείς της, εκείνοι τη βοήθησαν να μπλοκάρει τον συγκεκριμένο ανώνυμο χρήστη, αλλά το κορίτσι τούς είπε πως έκτοτε συχνά εμφανίζονται ανάλογα βίντεο. Ένα αγόρι, επίσης στην εφηβεία, είχε επισκεφθεί την αγαπημένη ιστοσελίδα του για να ενημερωθεί, όταν «εμφανίστηκε» ένα βίντεο με παιδοφιλικό περιεχόμενο. «Τον σόκαρε τόσο πολύ αυτό που είδε, ώστε δεν μπορούσε να λειτουργήσει. Είχε εφιάλτες με πρωταγωνιστές μέλη της οικογένειάς του, δυσκολευόταν να πάει στο σχολείο», εξηγεί η Αρτεμής Τσίτσικα, αναπλ. καθηγήτρια Παιδιατρικής και Εφηβικής Ιατρικής του ΕΚΠΑ.

Στη Μονάδα Εφηβικής Υγείας του Νοσοκομείου Παιδών, στην οποία είναι επιστημονικά υπεύθυνα, έχει διαπιστώσει πως πολλές φορές έρχονται παιδιά ή έφηβοι με κάποιο σύμπτωμα και από τη συζήτηση προκύπτει πως είχε εμφανιστεί στις οθόνες των κινητών τους κάποιο ερέθισμα που τους είχε δυσκολέψει. Πρόκειται για περιεχόμενο εντελώς ακατάλληλο, χωρίς απαραίτητα εκείνα να το έχουν επιλέξει ή να το έχουν αναζητήσει. «Αλλά παιδιά είναι πιο ώριμα, αλλά πιο ευάλωτα, είναι όμως σε μια ηλικία που δεν μπορούν να το διαχειριστούν. Σπάνια το συζητούν με έναν ενήλικο. Την πρώτη φορά που βλέπουν κάτι τέτοιο σοκάρονται. Τη δεύτερη λιγότερο, την τρίτη - τέταρτη καθόλου. Καταλήγουν να το απεννοποιούν, σημειώνει η Αρτεμής Τσίτσικα, αναπλ. καθηγήτρια Παιδιατρικής και Εφηβικής Ιατρικής του ΕΚΠΑ.

«Μόνο το κέρδος»

Αυτό, εξηγεί η Δανάη ψυχολόγος Λότε Ρούμπεκ, γίνεται πολλές φορές εν γνώσει των εταιρειών κοινωνικής δικτύωσης. Το γνωρίζει από πρώτο χέρι, καθώς για τρία χρόνια ήταν σύμβουλος της Meta (μπτρικής εταιρείας του Facebook και του Instagram) σε θέματα ασφάλειας και προστασίας των χρηστών. «Είμαι πλέον πεπεισμένη απόψεις και εμπειρίες τίποτα παρά μόνον το κέρδος», λέει στην «Κ» και διηγείται όλα βίωσε μέχρι να παραιτηθεί πριν από ένα μήνα. Ολα ξεκίνησαν όταν μια δι-

μοσιογραφική ομάδα ανακάλυψε πως στη Δανάη υπήρχε μια κλειστή κοινότητα στο Instagram, όπου εκατοντάδες ευάλωτα κορίτσια μοιράζονταν ανώνυμα εικόνες αυτοτραυματισμού. Η Ρούμπεκ τότε ήταν επιστημονική σύμβουλος της ομάδας και εξαιρετικά επικριτική ως προς τον τρόπο που διαχειριζόταν η Meta το πρόβλημα και το περιεχόμενο που μοιράζονταν αυτά τα κορίτσια. «Σε αυτές τις περιπτώσεις ο κίνδυνος αυτοκτονίας αυξάνεται σημαντικά. Το "παράθυρο" για να επέμβουμε είναι εξαιρετικά μικρό. Υπήρξαν επτά αυτοκτονίες μελών αυτής της κοινότητας», εξηγεί. Εξεπλάγη όμως θετικά όταν λίγες εβδομάδες αργότερα την προσέγγισαν από τη Meta και της είπαν πως ήθελαν τη βοήθειά της. «Σκέφθηκα πως δεν έχει νόημα να κουνάω μόνο το δάχτυλο, αλλά να προσπαθήσω να βελτιώσω την κατάσταση», εξηγεί.

Η συμφωνία ήταν πως κάθε δύο μήνες θα βρίσκονταν διαδικτυακά με άλλους ειδικούς αλλά και ανθρώπους της Meta, θα αντάλλασσαν απόψεις και εμπειρίες ώστε να χαραχθούν πολιτικές. Διευκρινίζει πως η θέση -τουλάχιστον η δική της- ήταν χωρίς αμοιβή, αν και της είχαν πει πως υπάρχουν υποτροφί-

Συχνά στις οθόνες κινητών που χρησιμοποιούν έφηβοι εμφανίζεται ακατάλληλο περιεχόμενο. Επιπλέον, ο αλγόριθμος του Διαδικτύου παρακολουθεί αναζητώντας ευάλωτους νέους, ενώ και οι αλγόριθμοι που ορίζουν τη λειτουργία σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης αποτυγχάνουν να προστατεύσουν τους χρήστες.

Η Λότε Ρούμπεκ διετέλεσε για τρία χρόνια άμισθη σύμβουλος της Meta (μπτρικής εταιρείας του Facebook και του Instagram) σε θέματα ασφάλειας και προστασίας των χρηστών. Πρόσφατα παραιτήθηκε, αφού ήταν βέβαιη πως η συμμετοχή της στις διαδικτυακές συναντήσεις με ειδικούς και στελέχη της εταιρείας ήταν προσχηματική.

ες για έρευνα, για τις οποίες όμως η ίδια ουδέποτε έκανε αίτηση. Στην πρώτη συνάντηση της έκανε εντύπωση πως δεν της ζήτησαν καν να συστηθεί - ούτε κανείς άλλος συστηθεί. Σκέφτηκε πως ίσως οι υπόλοιποι το είχαν κάνει σε προηγούμενη συνάντηση. Πέρασαν δύο ώρες παρακολουθώντας παρουσιάσεις από τους εκπροσώπους της εταιρείας. Υπήρχε ελάχιστος χρόνος -μερικά λεπτά, στο τέλος- εάν κάποιος από τους «ειδικούς» ήθελε να τοποθετηθεί. Στις επόμενες συναντήσεις εκείνη πήρε τον λόγο, αλλά ένιωθε πως δεν είχε νόημα. «Πολύ ευγενικά μου έλεγαν πως το σημειώνουν και εκλείνουν γρήγορα τη συζήτηση. Ουδέποτε ζητούσαν διευκρινίσεις ή επανέλεξαν για κάποιο θέμα που έθετα ή γινόταν κάποια συζήτηση ουσίας», σημειώνει.

Για παράδειγμα, όταν αντιλήφθηκε πως ένας από τους ασθενείς της είχε κάνει αναφορά για μια φωτογραφία αυτοτραυματισμού. Μπορεί εκείνος να σταματούσε να βλέπει τη φωτογραφία, αλλά στην πραγματικότητα το περιεχόμενο δεν αποσυρόταν. Σε άλλους χρήστες εμφανιζόταν κανονικά. Σε μια άλλη περίπτωση, οι άνθρωποι της Meta τους ανακοίνωσαν πως

πλέον δεν θα εμφανίζαν σαν επετιμακές «αναμνήσεις» των χρηστών παλαιότερο περιεχόμενο που είχαν αξιολογήσει ως τραυματικό ή επικίνδυνο. «Μα αφού έχετε εντοπίσει αυτό το περιεχόμενο, θα έπρεπε να το έχετε ήδη κατεβάσει. Αλλιώς είναι διαθέσιμο σε άλλους χρήστες», τους έλεγε η Ρούμπεκ, χωρίς όμως να παίρνει κάποια απάντηση. «Είναι σαφές πως διστάζουν να αφαιρέσουν περιεχόμενο από τις πλατφόρμες. Τους απασχολεί πολύ περισσότερο το να μη χάσουν κάποιον χρήστη παρά ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει ή η προστασία "των πολλών", και αυτό ενώ γνωρίζουν τους κινδύνους», σημειώνει.

Η αυτοκτονία

Κάποια στιγμή το 2022 κατά τη διάρκεια μιας συσκεψης τους ανακοίνωσαν πως ήταν θέμα χρόνου να «σκάσει» μια ιδιαίτερα αρνητική είδηση για τη Meta. Ένα δικαστήριο στην Αγγλία είχε αποφανθεί πως η αυτοκτονία ενός έφηβου κοριτσιού ήταν αποτέλεσμα της κατάθλιψης και των αρνητικών επιπτώσεων της χρήσης κοινωνικών δικτύων. Η Ρούμπεκ περιέμενε πως τουλάχιστον αυτό θα ήταν αφορμή ώστε να ξεκινήσει μια συζήτηση για το τι πάγαινε τόσο δραματικά λάθος. «Το μόνο που ρώτησαν κάποιος από τους "ειδικούς" ήταν το πως θα έπρεπε να απαντήσουν στα media εάν τους ρωτούσαν για το συγκεκριμένο θέμα». Είχε σκεφθεί πολλές φορές να παραιτηθεί, αλλά θεωρούσε πως θα ήταν χρήσιμο να έχει μια επαφή και να ακούει τα όσα λέγονται. «Κάποια στιγμή όμως ένιωσα πως το να παρουσιάζομαι ως ειδικός της Meta τούς έδινε κύρος, ενώ στην πραγματικότητα δεν τους ενδιέφερε να αλλάξει κάτι», εξηγεί. «Πλέον δεν πιστεύω πως μπορούμε να έχουμε κάποιο πραγματικό, θετικό αντίκτυπο στην ασφάλεια των παιδιών στην πλατφόρμα σας», έγραψε στο κείμενο της παραίτησής της.

Η ίδια έχει πλέον καταλάβει πως λειτουργεί ο αλγόριθμος αλλά και ότι οι πλατφόρμες αυτές δεν είναι ασφαλείς για παιδιά και νέους. Παρ' όλα αυτά γνωρίζει πόσο δύσκολο είναι να απαγορευτούν κανείς τη χρήση του κινητού, τη στιγμή που όλοι οι συμμαθητές τους έχουν και επικοινωνούν πλέον αποκλειστικά μέσα από αυτό. Αλλάστε και η ίδια έχει υποκύψει - είναι μπέρε δύο εφήβων 12 και 14 ετών που έχουν ήδη κινητό με εφαρμογές. «Η μικρή μου κόρη λατρεύει τα αλόγα. Ήδη η πλατφόρμα της έχει εμφανίσει σκληρές εικόνες κακοποίησης αλόγων. Ποντάρουν στην περιέργεια που έχουν τα παιδιά σε αυτή την ηλικία, στην παρορμητικότητα. Οι εφαρμογές αυτές το μόνο που θέλουν είναι η αλληλεπίδραση. Δεν τους ενδιαφέρει ποιο περιεχόμενο χρησιμοποιείται για να τη διατηρήσουν», τονίζει.

Τους απασχολεί πολύ περισσότερο το να μη χάσουν κάποιον χρήστη παρά ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει ή η προστασία «των πολλών», και αυτό ενώ γνωρίζουν τους κινδύνους. Ποντάρουν στην περιέργεια που έχουν τα παιδιά σε αυτή την ηλικία, στην παρορμητικότητα. Οι εφαρμογές αυτές το μόνο που θέλουν είναι η αλληλεπίδραση, λέει η ψυχολόγος Λότε Ρούμπεκ.

Το μήνυμα που έγινε κίνημα γονέων κατά των κινητών

Ένα πρωινό στις αρχές Φεβρουαρίου, δύο φίλες, η Ντέζι Γκρίνγουελ και η Κλερ Φερνιχάου, άφησαν τα παιδιά τους στο σχολείο και κάθισαν να πουν έναν γρήγορο καφέ πριν ξεκινήσουν την ημέρα τους. Το θέμα συζήτησης ήταν κάτι που τις προβληματίζε καιρό. Η εξαιρετικά δύσκολη απόφαση που θα έπρεπε σύντομα να πάρουν: «Πολλοί από τους φίλους των παιδιών μας στο δημοτικό έχουν ήδη δικό τους κινητό και αυτό ενώ γνωρίζουμε πλέον ξεκάθαρα τις επιπτώσεις που έχει η χρήση σε αυτές τις ηλικίες», λέει στην «Κ» η Ντέζι Γκρίνγουελ. Χωρίς ιδιαίτερη σκέψη αποφάσισαν εκείνοι το πρωί να δημιουργήσουν ένα γκρουπ στο WhatsApp και να καλέσουν σε αυτό όσους φίλους γονείς έχουν παρόμοιους προβληματισμούς. Η ιδέα ήταν απλή: ίσως ενωμένοι θα μπορούσαν να καθυστερήσουν να πάρουν κινητό στα

παιδιά τους. Οσο περισσότεροι γονείς συμφωνούσαν, τόσο πιο εύκολο θα ήταν να το δεχθούν τα παιδιά. Αργά το ίδιο απόγευμα, όταν ακόμη στο γκρουπ ήταν μόνον οι δύο τους, η Ντέζι Γκρίνγουελ έγραψε την ιδέα τους στους λογαριασμούς της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναρτώντας και τον σύνδεσμο για να μπει όποιος ήθελε στην ομάδα τους. «Ακούμπισα το κινητό στον πάγκο της κουζίνας και πήγα να βάλω τα παιδιά για ύπνο. Όταν το ξανάπασα δύο ώρες αργότερα έπαθα σοκ. Ήταν μαγικό αλλά και λίγο τρομακτικό. Η εφαρμογή του WhatsApp είχε μπλοκάρει, αφού η ομάδα είχε ξεπεράσει τα 1.000 μέλη, ενώ εκατοντάδες είχαν κοινοποιήσει την ανάρτηση εξομολογούμενοι τις δικές τους ιστορίες. Οι περισσότεροι περιέγραψαν παιδιά κολλημένα στο κινητό, χωρίς ενδιαφέροντα, που κοινωνι-

Η Ντέζι Γκρίνγουελ, εκ των ιδρυτριών του γκρουπ που έγινε αφορμή για την κινητοποίηση χιλιάδων γονιών στην Αγγλία ώστε τα παιδιά τους να μην αποκτήσουν κινητό με εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης πριν κλείσουν τα 16.

κοποιούνται αποκλειστικά μόνο μέσω εφαρμογών. Κάποιοι γονείς μοιράστηκαν ακόμη πιο δύσκολες ιστορίες: παιδιά με σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα, εθισμένα ή παγιδευμένα σε καταστάσεις που δεν μπορούσαν να διαχειριστούν.

Στην ιστοσελίδα που πλέον έχουν δημιουργήσει οι δύο γυναίκες έχουν ενημέρωση και χρήσιμες συμβουλές από ειδικούς. Ήδη επεξεργάζονται νέο περιεχόμενο για γονείς εφήβων. «Η αλήθεια είναι πως ξεκίνησαμε απευθυνόμενοι στους γονείς παιδιών στο δημοτικό που ακόμη δεν έχουν κινητό, αλλά είναι θέμα χρόνου να το διεκδικήσουν. Φαντάζει αδύνατο να πάρεις το κινητό από έναν έφηβο που το χρησιμοποιεί ήδη. Είναι σαν να παρέρεις από έναν εξαρτημένο το ναρκωτικό του. Το θετικό είναι πως σύμφωνα με κάποιους γονείς υπάρχει φως στο τούνελ.

Επεττα από δύο - τρεις εβδομάδες, το παιδί επανέρχεται».

Σήμερα, δύο μήνες ύστερα από εκείνο τον πρωινό καφέ, πάνω από 30.000 γονείς έχουν δημιουργήσει εκατοντάδες ομάδες σε όλη την Αγγλία. Οργανώνονται και συμφωνούν από κοινού να καθυστερήσουν την αγορά κινητού. Ίδανικά, λένε, τα παιδιά τους θα προμηθευτούν ένα απλό κινητό χωρίς εφαρμογές στα 14 και θα χρησιμοποιήσουν μέσα κοινωνικής δικτύωσης μετά τα 16. «Ξεκίνησε χωρίς να το καταλάβουμε ένα κίνημα. Αισθάνομαι σαν να ξυπνήσαμε ξαφνικά και συνειδητοποίησα πως υπνοβατούσαμε σε μια επικίνδυνη κατάσταση. Είναι σαφές πως η αλλαγή δεν θα έρθει από τις εταιρείες-κολοσσούς που βγάζουν τόσα χρήματα από τα παιδιά μας. Θα έρθει αποκλειστικά από εμάς», καταλήγει η Ντέζι Γκρίνγουελ.

Οι στόχοι της νεαρής αθλήτριας για το 2024 δεν μπορεί να είναι άλλοι από αυτούς που ονειρεύεται κάθε αθλήτης, από παιδί. Τη συμμετοχή σε Ολυμπιακούς Αγώνες.

Ψηλότερα και στο... Παρίσι

Η Έλενα Κουλιτσένκο έχει πετύχει σπουδαία πράγματα το 2023 στο άλμα εις ύψος

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΙΚΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Το 2023 ήταν μια εξαιρετική χρονιά για την Έλενα Κουλιτσένκο, με την ανάδειξή της ως πρωταθλήτρια Ευρώπης κάτω των 23ων χρόνων. Η σπουδαία αυτή αθλήτρια φόρεσε τα χρώματα της Κύπρου λόγω των κυρώσεων της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Στίβου προς τη Ρωσική Ομοσπονδία για τα θέματα ντόπινγκ – κάτι που δεν της επέτρεπε να αγωνιστεί σε διεθνείς διοργανώσεις. Γι' αυτό και αιτήθηκε την Κυπριακή υπηκοότητα μιας και οι γονείς είναι μόνιμοι κάτοικοι Κύπρου.

Η Κουλιτσένκο την προηγούμενη χρονιά, που ομολογουμένως μπορεί να χαρακτηριστεί πέρα για πέρα επιτυχημένη, ήταν δεύτερη στην Παγκόσμια Πανεπιστημιάδα ενώ αναδείχθηκε κορυφαία αθλήτρια για το

Η Έλενα Κουλιτσένκο αναδείχθηκε το 2023 πρωταθλήτρια Ευρώπης κάτω των 23 χρόνων, ήταν δεύτερη στην Παγκόσμια Πανεπιστημιάδα ενώ αναδείχθηκε κορυφαία αθλήτρια της χρονιάς από την ΚΟΕ.

2023 από την ΚΟΕ και τρίτη αθλήτρια της Κύπρου από την Ένωση Αθλητικογράφων Κύπρου.

Οι στόχοι για την συμπατριώτισσά μας μέσα στο 2024 δεν μπορεί να είναι άλλοι από αυτούς που ονειρεύεται κάθε αθλήτης, από παιδί. Τη συμμετοχή του σε Ολυμπιακούς Αγώνες.

Ότι συνεχίζει να προοδεύει και βρίσκεται σε εξαιρετική κατάσταση, φαίνεται από την πρόσφατη επίδοσή της που ισοφάρισε στις 30 Μαρτίου 2024 το παγκύπριο ρεκόρ της Λεοντίας Καλλένου με άλμα στα 1,93 μ., σε πανεπιστημιακούς αγώνες στη Λουζιάννα στις ΗΠΑ.

Με την Έλενα Κουλιτσένκο είχαμε την ευκαιρία να τα πούμε λίγο έστω και αν βρίσκεται αρκετά μακριά από την πατρίδα μας.

– Έλενα, πού σε βρίσκουμε σήμερα; – Αυτή την περίοδο βρίσκεται στις ΗΠΑ, στην πολιτεία της Τζόρτζια, στην Αθήνα.

– Συνεχίζεις τις σπουδές σου στις ΗΠΑ;

– Ναι! Έχω τη φετινή και την επόμενη χρονιά μέχρι να πάρω το πτυχίο μου.

– Τι σπουδάζεις;

– Ανθρώπινη ανάπτυξη και επιστήμη των οικογενειακών σχέσεων.

– Τι ακριβώς περιλαμβάνει ο τομέας της ανθρώπινης ανάπτυξης;

– Πρόκειται για υπό ενόπλη του κλάδου της ψυχολογίας.

– Μέσω των αγώνων έχεις ταξιδέψει ήδη σε αρκετές χώρες, αυτό σε έχει βοηθήσει και στις σπουδές σου;

– Νομίζω ότι τα ταξίδια γενικά βοηθούν να διαφοροποιήσεις την κοσμοθεωρία σου και να διευρύνεις τους ορίζοντές σου. Υπό αυτή την έννοια πιστεύω να, μπορεί να με βοηθήσει με κάποιον τρόπο.

– Γιατί έφυγες από τη Ρωσία;

Η Κουλιτσένκο φόρεσε τα χρώματα της Κύπρου λόγω των κυρώσεων της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Στίβου προς τη Ρωσική Ομοσπονδία. Αιτήθηκε την Κυπριακή υπηκοότητα μιας και οι γονείς είναι μόνιμοι κάτοικοι Κύπρου.

Εξαιρετική χρονιά το 2023

Η Έλενα Κουλιτσένκο γεννήθηκε στις 28 Ιουλίου 2002 στη ρωσική πόλη Οντίντσοβο. Αυτή την περίοδο διαμένει στην πόλη Τζόρτζια των Ηνωμένων Πολιτειών όπου και σπουδάζει. Είναι αθλήτρια του ΓΣΟ και από τις 30 Μαρτίου 2024 κάτοχος του παγκύπριου ρεκόρ στο άλμα εις ύψος με 1,93 μ. (ισοφάρισε το ρεκόρ της Λεοντίας Καλλένου). Σπουδαιότερη στιγμή στην καριέρα της είναι η κατάκτηση του χρυσού μεταλλίου στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κ 23 (2023). Κατέκτησε τη 2η θέση στην Παγκόσμια Πανεπιστημιάδα (2023), ενώ συμμετείχε στους τελικούς κλειστούς και ανοικτούς των Αμερικανικών Εθνικών Πανεπιστημιακών Αγώνων το 2023. Την ίδια σεζόν εξήλθε 13η στους παγκόσμιους αγώνες, ενώ το 2024 ήταν και πάλι στον τελικό των Αμερικανικών Εθνικών Πανεπιστημιακών Αγώνων, κλειστού στίβου.

– Για σπουδές και ακαδημαϊκή κατάρτιση σε πανεπιστήμιο στις ΗΠΑ. – Θα ήθελες κάποια στιγμή να επιστρέψεις;

– Δεν ξέρω πώς θα εξελιχθεί το μέλλον μου, αλλά σκοπεύω να την επισκεφτώ ξανά. Άλλωστε έχω πολλούς φίλους εκεί και θα ήθελα κάποια στιγμή να τους ξαναδώ.

– Σε ποιο μέρος της Κύπρου βρίσκονται οι γονείς σου και με τι ασχολούνται;

– Βρίσκονται στην Πάφο. Ο μπαμ-

πας εργάζεται στον κλάδο των οικονομικών. Η μαμά δεν εργάζεται.

– Πώς και αποφάσισες να αγωνίζεσαι με τη σημαία της Κύπρου;

– Ηθελα να συνεχίσω τον αθλητισμό. Και αισθάνομαι πως ήταν η καλύτερη απόφαση για την αθλητική μου καριέρα.

– Πώς σε υποδέχθηκαν οι Κύπριοι συναθλητές σου και οι άνθρωποι της Ομοσπονδίας;

– Πολύ καλά! Πολύ φιλόξενοι και φιλικόι άνθρωποι.

– Τι σε έσπρωξε στο άλμα εις ύψος;

– Η αλήθεια δοκίμασα πολλά διαφορετικά αθλήματα, αλλά μου άρεσε περισσότερο το ύψος και... πέτυχε.

– Ποια άλλα αθλήματα δοκίμασες πριν καταλήξεις στο άλμα εις ύψος;

– Στο παρελθόν ασχολήθηκα με το καλλιτεχνικό πατινάζ και το μπάντιντον, αλλά μάλλον μου ταίριαζε παραπάνω το άλμα εις ύψος.

– Ποιος είναι ο προπονητής σου σήμερα και πόσο καλή συνεργασία έχετε;

– Ο Ράιν Μπέλι. Αρχίσαμε να συνεργαζόμαστε πρόσφατα (στα τέλη του 2023). Μου άρεσε πολύ, καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλον και η προέγγισή του στην προπόνηση μου ταίριαζει.

– Το 2023 είναι η καλύτερη σου χρονιά, μέχρι σήμερα;

– Ναι! Ελπίζω όμως το 2024 να είναι ακόμα καλύτερο.

– Τι μπορεί να σημαίνει η πρόσφατη ισοφάριση του παγκύπριου ρεκόρ (1,93 μ.) που κατείχε η Λεοντία Καλλένου;

– Αυτό σημαίνει ότι εργαζόμαστε προς τη σωστή κατεύθυνση, και αυτή είναι μόνο η αρχή.

– Μετά το χρυσό μετάλλιο στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα κάτω των 23 χρόνων, ποιος είναι ο επόμενος σου στόχος;

– Δεν θέλω να μαντέψω. Προπονούμαι πολύ σκληρά και πιστεύω ότι αυτή η προσπάθειά μου θα αποδώσει στο μέλλον.

– Πόσο πολύ προπονείσει ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων στο Παρίσι;

– Πάρα πολύ, κυρίως στη βελτίωση της τεχνικής μου. Είναι ο στόχος μου η πρόκριση στους Ολυμπιακούς Αγώνες στο Παρίσι το 2024.

– Έχεις κάποιο γούρι πριν τους αγώνες;

– Για να είμαι ειλικρινής, δεν ξέρω, δεν το σκέφτηκα.

– Πέραν από τις προπονήσεις, βρίσκεις χρόνο για κάποιο χόμπι;

– Ναι, προσπαθώ να κάνω ένα διάλειμμα από την προπόνηση. Προσπαθώ να εξοικονομήσω λίγο χρόνο για να βρεθώ με φίλους για μια βόλτα, σινεμά κ.λπ.

– Διακοπές στις ΗΠΑ ή στην Ευρώπη;

– Ασφαλώς στην Ευρώπη.

– Θάλασσα ή βουνό;

– Θάλασσα!

– Μετάλλιο σε Ολυμπιακούς Αγώνες ή η μοναδική νικήτρια στο τζόκερ;

– Ολυμπιακό μετάλλιο!

– Ποιο τραγούδι θα ήθελες να ακούς όταν κάνεις προπόνηση;

– Μου άρεσει να ακούω ποπ μουσική. Από τραγούδι κάτι χαρούμενο για να μου φτιάξει τη διάθεση!

– Διαβάζεις βιβλία; Ποιο σου άρεσε περισσότερο;

– Λατρεύω τα βιβλία φαντασίας. Η αγαπημένη μου σειρά βιβλίων είναι το «Game of Thrones».

– Ποια αθλήτρια ή αθλητή θαυμάζεις;

– Την Σινδνεί ΜακΛάφλιν, εντελώς τρελή, τόσο σπουδαία και ταλαντούχα. (Η Σιντνεί ΜακΛάφλιν είναι Αμερικανίδα δρομέας εμπόδιων και σπρίντερ. Αναδείχθηκε νικήτρια στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο 2020 σπάζοντας το ολυμπιακό ρεκόρ, ενώ στο παγκόσμιο πρωτάθλημα το 2022 αναδείχθηκε νικήτρια με νέο παγκόσμιο ρεκόρ στα 400 μ. με εμπόδια).

ΑΠΟΦΕΙΣ

Δημόσιες σχέσεις vs δημοσιογραφία

Του
ΧΡΗΣΤΟΥ
ΖΑΒΟΥ

Δεν είναι ο πρώτος προπονητής που βρέθηκε με το ένα πόδι εκτός ομάδας, ούτε και ο μοναδικός που του ασκήθηκε σκληρή κριτική λόγω μιας ήττας σ' ένα κρίσιμο ματς. Ο καθένας δικαιούται ν' ασκήσει κριτική για την τακτική στο Χ ή Ψ παιχνίδι, μπορεί να τον κατηγορήσει ακόμη και για την απόφασή του να μιλήσει δημόσια για το συμβόλαιό του μετά από μια σημαντική ήττα, ο κάθε δημοσιογράφος οφείλει να έχει άποψη και να την καταθέτει... μα πρέπει να είσαι μεγάλος υποκριτής ή εντελώς ανεπαρκής, να παρουσιάζεις έναν προπονητή που 24 ώρες πριν γέμισε το ΓΣΠ, κυνηγώντας το πρωτάθλημα υπό αντίξοες συνθήκες, ως ένα τυκάρπαστο κύριο που δεν αντιλαμβάνεται την εικόνα που παρουσιάζει.

Στον καθένα άρεσει ή δεν άρεσει ο Σα Πίντο και ο κάθε Σα Πίντο. Κάποιοι γουστάρουν το κουτσάρισμά του, κάποιοι όχι. Κάποιοι ηδονίζονται με το εκρηκτικό ταπεραμένο του, κάποιοι το απεχθάνονται. Ένα πράγμα είναι η κριτική και δη η επώνυμη, που αυτομάτως αποκτάει μεγαλύτερη βαρύτητα, και άλλο η εκστρατεία αποκαθλώσης που κάποιοι οργανωμένα ξεκίνησαν, μετατρέποντας τον Πορτογάλο από τον ίσως καλύτερο προπονητή της φετινής σεζόν, στο απόλυτο μηδενικό.

Η περίπτωση του Σα Πίντο δεν είναι η πρώτη, μήτε η τελευταία. Η ανηθικότητα, η θρασύδειλία, ο δημοσιογράφος που τάχατε παριστάνει τον γενναίο, γνωρίζοντας ότι δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο και απειλή, αφού ο υπό κριτική επαγγελματίας είναι σε ευάλωτη θέση, δεν πρόκειται να λείψουν από το έργο και αλλιώς ελαττωματικό συνάφι μας. Το υβριδικό αποτέλεσμα των πράξεων, ατόμων, που μπερδεύουν την δημοσιογραφία με τις δημόσιες σχέσεις, επικρατεί κατά πολύ «διαπαιδαγωγώντας» αναγνώστες εδώ και χρόνια. Υπάρχει δε, μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ των τάχατε καυστικών άρθρων με το συναισθημα των αναγνώστων, που καμιά φορά μπερδεύονται για τον ποιος και πώς κατευθύνεται. Ο δημοσιογράφος από το κοινό ή το κοινό από τον δημοσιογράφο; Αν όντως ο δημοσιογράφος που υπογράφει ανώνυμα ή με παρατσούκλια, έχει μια τέτοια απαξιωτική άποψη για τον προπονητή, γιατί δεν μερίμνησε να το ξεκαθαρίσει πριν από καιρό; Μήπως γιατί το κοινό θα τον έκραζε;

Άμα στην τελική ο Σα Πίντο – και ο κάθε Σα Πίντο – καταφέρει και υλοποιήσει τον στόχο του και αποθεωθεί από το κοινό, πόσο θα εμμένει ο δημοσιογράφος στις απαξιωτικές για εκείνον τοποθετήσεις; Στις δημόσιες σχέσεις, πρώτιστος στόχος είναι να δημιουργηθεί θετική εικόνα γύρω από το πρόσωπό σου ή τον οργανισμό που ανήκει. Στη δημοσιογραφία, απλά δεν υψίσταται μια τέτοια προσέγγιση. Τόσο απλό... μα και τόσο δύσκολο για το επάγγελμα.

Στη σύγχρονη εποχή της εισφοράς!

Του
ΓΙΩΡΓΟΥ
ΛΟΓΙΑΤΗ

Εκστρατείες οικονομικής ενίσχυσης διαφόρων ειδών. Λακνοί εισφορές, λαχεία με δώρα, εικονικά εισιτήρια, καταθέσεις για μεταγραφές, προαγορά εισιτηρίων διαρκείας και πολλά άλλα. Δείγμα του ολοένα και αυξανόμενου φαινομένου, ομάδες και διοικήσεις να σπκνώνουν ουσιαστικά τα χέρια ψηλά.

Δεν έχει και τόση σημασία ποιες ομάδες βρίσκονται αυτή την περίοδο σε πιο δύσκολη κατάσταση. Γιατί αποτελούν, αυτή την πε-

ρίοδο, συντριπτική πλειοψηφία οι ομάδες που παρουσιάζουν ελλειμματικούς προϋπολογισμούς, ακόμη και αν βρίσκουν τρόπο να ανταποκρίνονται στις οικονομικές τους υποχρεώσεις, έστω με καθυστέρηση και την υστέρηση πριν να ξεπεραστεί το όριο για προσφυγές... Γιατί το πρόβλημα γενικότερα είναι πολύ μεγαλύτερο απ' όσο έχει δημοσιοποιηθεί και απ' όσο παρουσιάζεται αυτή την περίοδο σε συγκεκριμένες ομάδες.

Μεγαλύτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός πως φως στην άκρη του τούνελ και ελπίδα σημαντικές βελτιώσεις δεν προκύπτει να υπάρξει – και μάλλον χειροτερεύει παρά να βελτιώνεται η κατάσταση. Οι καιροί κατά τους οποίους από εισιτήρια και μόνο έβγαλαν σχεδόν ολόκληρους ο προϋπολογισμός, τα χρόνια που οι χορηγοί και αφηρούσαν και «χρυσά» συμβόλαια πρόσφεραν, έχουν περάσει ανεπιστρεπτή. Τα δεδομένα, γενικότερα στον χώρο του ποδοσφαίρου, έχουν αλλάξει και οι πιθανότητες συμμετοχής σε... χρυσόφορους ομίλους ευρωπαϊκής διοργάνωσης έχουν μειωθεί κατά πολύ για τις κυπριακές ομάδες. Έχουν αλλάξει τα ποδοσφαιρικά δεδομένα και εντός συνόρων. Νέοι, δυνατοί... παίκτης, και διεκδικούν και πετυχαίνουν σημαντικές διακρίσεις, και η προσπάθεια να ανταποκριθούν οι παραδοσιακές δυνάμεις του χώρου, δημιουργεί δεδομένα από τα οποία ανέμφικτο αποδεικνύεται να αποφευχθούν ελλείμματα και αύξηση χρεών...

Με ένα τηλεοπτικό συμβόλαιο, έστω από τα πιο ψηλά και ένα καλό αριθμό εισιτηρίων διαρκείας, η ομάδα δεν βγάζει πρόσμο θετικό. Λύση δεν υπάρχει, και αν ζούσαμε σε μια χώρα πολύ πιο αυστηρή σε οικονομικούς ελέγχους και γενικότερα επιτήρηση, ίσως για κάποιους (σωματεία ή εταιρείες) να ήταν ήδη πολύ αργά.

Προλαβαίνουμε την καταστροφή; Ίσως, αν αποδεχθούμε ότι λύσεις τύπου Πουλιαιδη ανήκουν πλέον σε μια άλλη εποχή. Αν σταματήσουμε να χαιδεύουμε τα αυτιά (τα δικά μας και των άλλων) πως επενδυτές σωρό ενδιαφέρονται να εμπλακούν στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Γενικότερα, αν αποφασίσουμε πως μόνο με ρεαλιστικό πλάνο, αναλόγως των δυνατοτήτων της κάθε ομάδας, μπορούμε και πρέπει να πορευθούμε. Αν περισσότερο στην οργάνωση, την προεργασία και την προετοιμασία, στήριξη οι ελπίδες της διακρίσης και όχι απαραίτητα στα ακριβά συμβόλαια ποδοσφαιριστών.

Για την ώρα, δυστυχώς, οτιδήποτε άλλο δοκιμάζεται ως λύση προσωρινή και μετά βλέπουμε...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-0,41%

Χ.Α.
0,30%

Dow Jones

-0,36%

Nasdaq

2,45%

Nikkei

1,36%

Dax

-2,44%

FTSE 100

-0,65%

ΕΛΒΕΤΙΑ
Παίρνει μέτρα για θωράκιση του τραπεζικού συστήματος
Σελ. 11

Πετρέλαιο

-1,21%

€/€

-1,23%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΜΕ ΕΠΤΑΗΜΕΡΗ ΒΙΖΑ

Τουριστική απόβαση Τούρκων στο Αιγαίο

Σε **τριπλασιασμό** των αφίξεων Τούρκων τουριστών σε πέντε νησιά του Αιγαίου, οδήγησε η εφαρμογή της επταήμερης βίζας εξημέρας. Το μέτρο εφαρμόζεται σε Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω και Ρόδο. Τουλάχιστον 20.690 επισκέπτες από την Τουρκία έχουν φθάσει στους συγκεκριμένους προορισμούς. **Σελ. 7**

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πώληση ακινήτων 6 δισ. μέσω της χρυσής βίζας

Συνεχίζονται με αμείωτο ρυθμό οι νέες αιτήσεις χορήγησης αδειών παραμονής μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα» στην Ελλάδα. Το πρώτο δίμηνο υποβλήθηκαν 1.299 νέες αιτήσεις. Υπολογίζεται ότι από την αρχή του προγράμματος έχουν αποκτηθεί 24.000 ακίνητα αξίας 6 δισ. ευρώ. **Σελ. 12**

NUROFEN
ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακολόγο σας. Διαβάστε προσεκτικά το φύλλο οδηγιών χρήσης.

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,27%	0,11%
Γερμανία	2,44%	0,10%
Γαλλία	2,94%	0,04%
Ιταλία	3,84%	0,09%
Ισπανία	3,26%	0,08%
Ιρλανδία	2,87%	0,09%
Ελλάδα	3,48%	0,11%
Ην. Βασίλειο	4,20%	0,19%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB (High)	Σταθερή
Fitch	BBB	Θετική
Moody's	Baa2	Σταθερή
S&P	BBB	Θετική
Score Ratings	BBB+	Σταθερή

Πιέζει ο χρόνος για ιδιωτικοποίηση ΧΑΚ

Λόγω των υποχρεώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας προς το Ταμείο Ανάκαμψης τέλος του 2024

Πιέζει ο χρόνος για ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ. Κι αυτό γιατί η Ε.Ε. και συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προοδούν την εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή για το ΧΑΚ. Είναι ένα από τα ορόσημα

του Σχεδίου με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της αποκρατικοποίησης μέχρι το τέλος του 2024. Εντός των επόμενων ημερών αναμένεται να κατατεθεί στον γενικό εισαγγελέα το νομοσχέδιο που έχει ετοιμαστεί και που αφορά

την αποκρατικοποίηση του ΧΑΚ, του Κεντρικού Αποθετηρίου και του Κεντρικού Μητρώου Αξιών, μέσω συγκεκριμένης διαδικασίας διαγωνιστικής επιλογής στρατηγικού επενδυτή. «Το γχείριμα για την ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ

δεν είναι εύκολο», αναφέρουν στην «Κ» πηγές που είναι γνώστες των όλων δεδομένων που υπάρχουν ενόπιόν τους. «Παρόλα αυτά», εξηγούν πως, «είναι η πρώτη φορά που γίνεται συντεταγμένα μια ιδιωτικοποίηση ενός οργανισμού στην Κύπρο και δεν υπάρχει αντίστοιχη εμπειρία». Το Χρηματοπιστώριο πρέπει να αναβαθμιστεί, να εμπλουτιστεί και να καταστεί το βασικό εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης στην Κύπρο, αναφέρει ο πρόεδρος του ΧΑΚ. **Σελ. 3**

Δεύτερο και τρίτο διαβατήριο αναζητούν οι Αμερικανοί κροίσοι

Σχέδια εξόδου από τις ΗΠΑ λόγω εκτάκτου ανάγκης ή κοινωνικοπολιτικής αστάθειας επεξεργάζονται μαζί οι πλούσιοι Αμερικανοί, εκμεταλλευόμενοι δεόντως τα προγράμματα «χρυσής βίζας» (golden visa) που προσφέρουν δεκάδες χώρες ανά τον πλανήτη. Στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, οι «κροίσοι» αποκτούν δεύτερα -ακόμη και τρίτα ή τέταρτα- διαβατήρια, σημειώνει η συμβουλευτική εταιρεία επενδύσεων μετανάστευσης Henley & Partners, που διαπίστωσε ότι οι Αμερικανοί υπερτερούν πλέον αριθμητικά κάθε άλλης εθνικότητας όσον αφορά την εξασφάλιση εναλλακτικών κατοικιών ή πρόσθετων υπηκοοτήτων. **Σελ. 9**

Η Δήμητρα παζαρεύει την έξοδο από την Ελληνική

Στην αναμονή η Eurobank

Ενώ η Eurobank αναμένει τις εγκρίσεις των Ευρωπαίων εποπτών για την εξαγωγή του 55,3% της Ελληνικής Τράπεζας, και ακολούθως να υποβάλει δημόσια προσφορά για απόκτηση του συνόλου των μετοχών, η Δήμητρα αντιδρά και φαίνεται να παζαρεύει την πώληση του ποσοστού που διαθέτει. Σε κάθε περίπτωση πάντως η Ελληνική βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Eurobank. **Σελ. 5**

Το Πάσχα «ανασταίνει» τον τουρισμό

Οι επιλογές των Κυπρίων

Ανάσταση εκτός Κύπρου αναμένεται να κάνουν φέτος αρκετοί Κύπριοι. Πρώτη επιλογή τους η Ελλάδα και πρώτος προορισμός η Κέρκυρα και η Πάτρα. Ωστόσο οι περισσότεροι θα προτιμήσουν τα τουριστικά θέρετρα της Κύπρου, στα οποία προσφέρονται ήδη ειδικά πακέτα για το Πάσχα. Αισιοδοξία για την καλοκαιρινή περίοδο. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ και ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ

Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην Ε.Ε. - Πρώτα συμπεράσματα

Η Ε.Ε. χαρακτηρίζεται από αργή και σταδιακή μετεξέλιξη, από εμπορική συμφωνία μεταξύ μικρού αριθμού κρατών τη δεκαετία του 1950, σε ενιαία αγορά τη δεκαετία του 1980, και σε οικονομική και νομισματική ένωση τη δεκαετία του 1990. Πολλοί αναλυτές πιστεύουν ότι η βιωσιμότητα του μεγαλεπήβολου γχειρήματος θα εξαρτηθεί από περαιτέρω τολμηρά βήματα, που θα στοχεύουν στην ανάληψη πιο ενεργού ρόλου από την Ε.Ε. σε θέματα κλειδιά σημασίας όπως η τεχνολογία, η ενέργεια, η κοινωνική συνοχή και τα θέματα ασφάλειας.

Η προώθηση των Σχεδίων Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) για αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας του 2020, και η χρηματοδότησή τους μέσω δημιουργίας σχετικού ταμείου, θεωρήθηκε ως ένα άλμα προς την κατεύθυνση της οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης.

Στην παρούσα φάση, βρίσκεται σε εξέλιξη σειρά αξιολογήσεων της υλοποίησης των ΣΑΑ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από ερευνητικά κέντρα. Ανεξάρτητες επιστημονικές αξιολογήσεις αποτελούν συνήθη και άριστη πρακτική, που συστήνεται να υιοθετηθεί και στην Κύπρο.

Οι βασικοί στόχοι των ΣΑΑ για την περίοδο 2022-2026 είναι η διευκόλυνση προώθησης στρατηγικών επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων, με έμφαση στην ψηφιακή και πράσινη μετάβαση και στην κοινωνική συνοχή.

Λόγω της έκτακτης κατάστα-

σης που δημιούργησε η πανδημία, είχε ανασταλεί προσωρινά η εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που επιβάλλει αυστηρές δημοσιονομικές δεσμεύσεις για τα κράτη-μέλη. Η εκταμίευση των κοινοτικών πόρων συνδέθηκε αποκλειστικά με την υλοποίηση των ΣΑΑ και όχι με την επίτευξη δημοσιονομικών στόχων.

Η αξιολόγηση των ΣΑΑ καταδεικνύει ότι, υπάρχει ικανοποιητική πρόοδος στην απορρόφηση των κονδυλίων (ήδη δαπανήθηκαν €200 δισ.) και την προώθηση των μεταρρυθμίσεων, με κάποιες καθυστερήσεις, σε σύγκριση με τα συμφωνηθέντα προγράμματα. Σε γενικότερο επίπεδο, η επιτυχής εφαρμογή των ΣΑΑ αντικατοπτρίζεται στις μακροοικονο-

μικές επιδόσεις: η Ε.Ε. ξεπέρασε σχετικά σύντομα την ύφεση που δημιούργησε η πανδημία, ενώ είναι αξιοσημείωτο ότι, οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του Νότου επωφελήθηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό.

Αδυναμίες εντοπίστηκαν, κυρίως, σε διοικητικά θέματα των κρατών-μελών, στην υπέρμετρη γραφειοκρατία και στις περίπλοκες διαδικασίες έγκρισης των σχεδίων από την Ε.Ε.

Αν και είναι νωρίς για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για τα μακροπρόθεσμα οφέλη, ο βραχυπρόθεσμος βαθμός επιτυχίας στην υλοποίηση των ΣΑΑ εγείρει το θέμα διαμόρφωσης πολιτικής, μετά το τέλος των σχεδίων το 2026. Παρά τη γρήγορη έξοδο από την κρίση, η Ε.Ε. βρίσκεται αντι-

μέτωπη με υποτονική ανάπτυξη, σοβαρή υστέρηση στους τομείς της τεχνολογίας και της πράσινης μετάβασης, και με σοβαρά κοινωνικά θέματα, περιλαμβανομένου και αυτού της μετανάστευσης, που δύναται να λάβει εκρηκτικές πολιτικο-οικονομικές διαστάσεις.

Οι υψηλές επενδυτικές ανάγκες και οι νέες προτεραιότητες, π.χ. σε θέματα ασφάλειας και μακροπρόθεσμων ενσωματώσεων νέων χωρών στην Ε.Ε., επιβάλλουν ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις, που περιλαμβάνουν τη δημιουργία ενός νέου ευρωπαϊκού εργαλείου στήριξης των οικονομιών της Ε.Ε. και διευθετήσεις για θεσμοθέτηση κοινού ευρωπαϊκού δανεισμού.

Ο Ανδρέας Χαράλαμπος και ο Όμηρος Πισσαρίδης είναι οικονομολόγοι.

pwc

Corporate Statutory Compliance

Managed Corporate Secretarial Services

Find out more

ΑΝΑΛΥΣΗ

Της ΠΕΒΕΚΚΑΣ ΚΡΙΣΤΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η Κομισιόν «ξεκλειδώνει» το App Store

Το ποσοστό επιτυχίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι της Apple βελτιώνεται. Επειτα από χρόνια πιέσεων ώστε ο τεχνολογικός γίγαντας των 2,6 τρισ. δολαρίων να πληρώσει περισσότερους φόρους και να ανοίξει το ψηφιακό του κατάστημα, App Store, οι Βρυξέλλες έχουν πλέον το οπλοστάσιο σε επίπεδο ρυθμιστικής ισχύος για να επιβάλουν αλλαγές. Η Apple ανακοίνωσε την Παρασκευή ότι θα επιτρέψει στις υπηρεσίες ροής μουσικής να συνδέουν τους χρήστες της εφαρμογής με άλλους τρόπους αγοράς περιεχομένου, όπως η διάθεση του e-mail, ώστε να δοθεί ένας σύνδεσμος για λήψεις ιστοτόπων. Η αλλαγή είναι η απάντηση σε πρόστιμο που επιβλήθηκε από την Ε.Ε. τον Μάρτιο για υπόθεση μονοπωλίου το 2019 και κατόπιν καταγγελιών της πλατφόρμας Spotify ότι το App Store χρεώνει προμήθεια 30% σε όσους παρέχουν ροή μουσικής και τους αποτρέπει από το να ενημερώνουν την πελατεία τους και για άλλες μεθόδους πληρωμής. Η συγκεκριμένη κίνηση του κλάδου είναι ένα βήμα προς τον στόχο της Ε.Ε. να πείσει τον κολοσσό, που διοικεί ο Τιμ Κουκ, να ανοίξει ευρύτερα το λογισμικό του iPhone. Η Apple πρότεινε διαφορετικές τροποποιήσεις, αν και οι επιμέρους καταγγέλλοντες, όπως η Spotify, διατείνονται ότι στην ουσία λίγα έχουν αλλάξει.

Δύο νέες εξελίξεις υποδηλώνουν ότι οι διορθωτικές κινήσεις σε βάθος ενδέχεται να μην ανατρέπουν πλέον όλο το οικοδόμημα. Πρώτα είναι ο νόμος για τις ψηφιακές αγορές της Ευρώπης, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάρτιο, υποχρεώνοντας τον όμιλο της Apple και τους ομολόγους της να παρέχουν στο καταναλωτικό κοινό κοινά περισσότερες εναλλακτικές εξωτερικές υπηρεσίες. Ως εκ τούτου οι Βρυξέλλες διαθέτουν πια ένα υγιέστερο νομοθετικό εργαλείο για τη καλιναγωγή του Τιμ Κουκ σε συνδυασμό με την απειλή βαρών προτίμων για μη συμμόρφωση. Είναι μια περισσότερο πολυεπίπεδη προσέγγιση από τις προηγούμενες προσπάθειες των εταρών στο πεδίο του ανταγωνισμού, επιτρόπου Μαργκρέτε Βεσττάγκερ,

Ο νόμος για τις ψηφιακές αγορές της Ευρώπης υποχρέωσε τον Τιμ Κουκ και τους ομολόγους της να παρέχουν στο καταναλωτικό κοινό περισσότερες εναλλακτικές εξωτερικές υπηρεσίες.

Πλέον διαθέσιμα κατάλληλα όπλα σε επίπεδο ρυθμιστικής ισχύος για να ανοίξει το ψηφιακό κατάστημα της Apple.

η οποία στηριζόταν στο δικαίωμα του ανταγωνισμού και στη φορολογική πολιτική. Ακόμη μία αλλαγή αφορά την πρόσφατη αντιμονοπωλιακή αγωγή των ΗΠΑ κατά της Apple, η οποία στοχεύει επίσης στις λειτουργίες του App Store. Οι Αρχές της Ε.Ε. και των ΗΠΑ, τουλάχιστον προς το παρόν, έχουν έναν κοινό στόχο, ενώ οι προηγούμενες κυβερνήσεις στην Ουάσινγκτον είχαν εκλάβει τις εκστρατείες της Βεσττάγκερ ως επιθέσεις εναντίον τους. Ως αποτέλεσμα, οι Βρυξέλλες μπορεί να εξασφαλίσουν πιο πολλά από όσα έχει βάλει μέχρι στιγμής η Apple στο τραπέζι. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η δυνατότητα διανομής λογισμικού από τους δημιουργούς του σε χρήστες εκτός App Store και η αλλαγή στον τρόπο είσπραξης τελών. Αυτό πιθανόν θα επηρέαζε τις πωλήσεις του iPhone, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 58% των εσόδων της Apple.

ΔΗΚΤΗΣ

Όρα για πραγματικό εκσυγχρονισμό

Ο νέος διοικητής της κεντρικής τράπεζας γνωρίζει πολύ καλά την εσωτερική τραπεζική αγορά και τις προκλήσεις της. Την ίδια στιγμή, οι τράπεζες βρίσκονται στην καλύτερη τους κατάσταση εδώ και πάνω από μια δεκαετία. Ο συνδυασμός των δύο αποτελεί ιδανική συνθήκη για την άσκηση ουσιαστικής εποπτείας, «σπρώχνοντας» τις τράπεζες σε θετικές αλλαγές και προσέγγιση των ολοένα αυξανόμενων εποπτικών απαιτήσεων. Ο νέος διοικητής αναλαμβάνει τα νήια σε μια περίοδο που αν αξιοποιηθεί σωστά, το τέλος της θητείας του θα μπορεί να βρει τις τράπεζες έτοιμες να πρωταγωνιστήσουν στη νέα εποχή. Την προηγούμενη δεκαετία ολοκληρώθηκε μια πολύ σημαντική περίοδος διόρθωσης των ισολογισμών, δημιουργώντας σήμερα τις προϋποθέσεις για τον πραγματικό εκσυγχρονισμό.

Τρεις πυλώνες οικονομικής πολιτικής

Το επόμενο διάστημα οι χώρες της Ευρώπης θα κληθούν να επικεντρωθούν σε τρεις πολιτικές που θα τους επιτρέψουν να ενισχύσουν την παραγωγικότητα και να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις που προκαλούν οι γεωπολιτικές εξελίξεις. Πρώτον, μεγαλύτερες επενδύσεις στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Αυτός ο πυλώνας θα απαιτήσει αποφασιστικά βήματα προς την κατεύθυνση ολοκλήρωσης της τραπεζικής ένωσης και ενοποίησης των κεφαλαιαγορών. Δεύτερον, δημιουργία δημοσιονομικών περιθωρίων για στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των συνεπακόλουθων επενδύσεων. Τρίτον, λήψη αποφάσεων που θα εκτείνονται πέραν της περιόδου ολοκλήρωσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μιας και σημαντικές υποδομές όπως για παράδειγμα τα ηλεκτρικά δίκτυα, απαιτούν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και δέσμευση πόρων.

Μονόδρομος η περαιτέρω εμβάθυνση

Η Ευρωζώνη ταλανίζεται από τη γήρανση του πληθυσμού, την απουσία αυτονομίας, την κλιματική κρίση και την αργή τεχνολογική πρόοδο. Αυτοί οι παράγοντες θεωρούνται υπαίτιοι για την καθίζηση στην οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων χρόνων. Η διάρρηξη του αδιεξόδου θα απαιτήσει νέες πολιτικές που θα επιτρέψουν την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας. Το ζητούμενο παραμένει μια πλήρως λειτουργική Ένωση που θα προσφέρει εύκολη πρόσβαση σε μια προνομιακή αγορά των 440 εκατ. κατοίκων και σε οικονομικούς φορείς που αντιστοιχούν στο 15% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις ειδικών, η επίτευξη του στόχου θα μπορούσε να βελτιώσει μακροχρόνια το βιοτικό επίπεδο των Ευρωπαίων πολιτών κατά 7%-9% του ΑΕΠ της Ε.Ε.

Η καταρράκωση της αγοραστικής δύναμης των μισθών παραμένει το μεγάλο αγκάθι που αφήνει πίσω της η αλλαγή στα γεωπολιτικά δεδομένα και μια πρωτοφανής υγειονομική κρίση.

Η κλιματική κρίση πάει να μας ξεφύγει

Το 2023 υπήρξε χρονιά ρεκόρ, καθώς η θερμοκρασία κυμάνθηκε 1,4 βαθμούς Κελσίου πάνω από τα προβιομηχανικά χρόνια. Ως αποτέλεσμα, βιώσαμε ακραία καιρικά φαινόμενα όπως καύσινες, πλημμύρες, ξηρασίες, πυρκαγιές και άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Έχει υπολογιστεί ότι το κόστος των κλιματικών καταστροφών προσεγγίζει πλέον τα 2 τρισ. δολάρια. Πιο

εύληπτες περιοχές είναι οι αναπτυσσόμενες χώρες όπου παρατηρείται απουσία ποιοτικών υποδομών και άρα απώλεια οικονομικής ανάπτυξης. Μελέτες δείχνουν πως για να επιτευχθούν οι στόχοι της κλιματικής κρίσης, θα απαιτηθούν σε παγκόσμια κλίμακα επενδύσεις ύψους 7 τρισ. δολαρίων με ορίζοντα το 2030. Για να πειστούν οι φορείς χάραξης πολιτικής να προχωρήσουν με τα αναγκαία μέτρα, χρειάζεται να γίνει ξεκάθαρο πως το κόστος της αδράνειας θα μεταφραστεί σε ανθρώπινες ζωές και απώλεια οικονομικής ανάπτυξης.

Η εξέλιξη των επιτοκίων δεν είναι μονής κατεύθυνσης

Για φέτος, οι αγορές προεξοφλούν δύο μειώσεις των επιτοκίων ύψους 0,25% κάθε φορά. Η εκτίμηση στηρίζεται στη συνέχεια της πτωτικής πορείας του πληθωρισμού. Ο επικεφαλής της JP Morgan όμως, δεν ασπάζεται τη μονοδιάστατη αυτή προσέγγιση και στέλνει το μήνυμά πως τα επιτόκια μπορεί να κινηθούν είτε προς τη μία, είτε προς την άλλη κατεύθυνση. Ως εκ τούτου, καλεί τους επενδυτές της τράπεζας να είναι έτοιμοι για επιτόκια από 2% έως 8%. Η δικαιολογία για τα ψηλότερα επιτόκια εδράζεται στην εκτίμηση πως οι δημοσιονομικές σπατάλες, οι αλλαγές στο παγκόσμιο εμπόριο και οι επενδύσεις στην πράσινη μετάβαση θα πιέσουν τον πληθωρισμό ψηλότερα, και άρα οι κεντρικές τράπεζες θα αναγκαστούν σε περισσότερες αυξήσεις των επιτοκίων.

Οι επιστήμονες ερευνήσαν και βρήκαν γιατί τελικά γερνάμε

Της ΝΤΑΝΑ ΣΜΙΘ

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι καταναλωτές δαπανούν 62 δισ. δολάρια ετησίως σε αντιγηραντικές θεραπείες, όμως, καμία από αυτές δεν μπορεί να γυρίσει τον χρόνο πίσω. Οι επιστήμονες εργάζονται για την κατανόηση των βιολογικών αιτιών της γήρανσης, με την ελπίδα να προσφέρουν εργαλεία για την επιβράδυνση ή τη διακοπή των ορατών σημάδιών της και, κυρίως, των ασθενειών που σχετίζονται με αυτή. Οι μηχανισμοί που κρύβονται πίσω από τη γήρανση αποκαλούνται συνήθως σημάδια γήρανσης. Πολλά από αυτά εμπίπτουν σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στη γενική φθορά σε κυτταρικό επίπεδο και στη μειωμένη ικανότητα του οργανισμού να απομακρύνει τα γερασμένα ή δυσλειτουργικά κύτταρα και πρωτεΐνες.

Μέχρι στιγμής, έρευνες έχουν διεξαχθεί κυρίως σε ζώα. Στο με ταξί, η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της γήρανσης μπορεί να δώσει πληροφορίες σχετικά με κάθε τελευταία ανακάλυψη, σημειώνει

Αρνητικοί παράγοντες, η φθορά σε κυτταρικό επίπεδο και η μειωμένη ικανότητα του οργανισμού να απομακρύνει γερασμένα ή δυσλειτουργικά κύτταρα και πρωτεΐνες.

ο Βένκι Ραμακρίσαν, βραβευμένος με Νουμπέλ βιοχημικός. Οι New York Times ρώτησαν ειδικούς και παραθέτουν τη φθορά και τα προβλήματα απόρριψης.

Προβλήματα με το DNA

Παρότι θεωρούμε ότι τα γονίδια μας είναι γενετικά καθορισμένα, το DNA συσσωρεύει αλλαγές με τον πάροδο των ετών. Ενίοτε παρουσιάζονται βλάβες όταν ένα κύτταρο διαιρείται, προκύπτει κάποιο τυχαίο σφάλμα όταν το DNA αντιγράφεται και επικολλάται από το ένα κύτταρο στο άλλο ή προκύπτουν μεταλλάξεις ως αποτέλεσμα περιβαλλοντικών εκθέσεων. Τα κύτταρά μας έχουν τρόπους να επιδιορθώνουν αυτές τις γενετικές μεταλλάξεις, όμως γίνονται λιγότερο αποτελεσματικά με την πάροδο του χρόνου. Οι επιστήμονες δεν γνωρίζουν γιατί οι μηχανισμοί επι-

Πολλές αλλαγές που σχετίζονται με την ηλικία ξεκινούν όταν τα κύτταρά μας, ή και τα γονίδια μας, αποκτούν βλάβες και δυσλειτουργούν.

διόρθωσης του DNA μας ελαττώνονται. Κάθε φορά που ένα κύτταρο αναπαράγεται και το DNA του αντιγράφεται, τα άκρα των χρωμοσμάτων του γίνονται μικρότερα. Αυτά τα ειδικά τμήματα του γονιδιώματος ονομάζονται τελομερή και όταν τα τελομερή ενός κυττάρου κονταίνουν πολύ, σταματά η διαίρεση αυτού. Αυτή η διαδικασία είναι υγιής όταν είμαστε νέοι, επειδή βοηθάει στην αποτροπή της αέναης αναπαραγωγής κυττάρων και της μετατροπής τους σε καρκινικά κύτ-

ταρα. Καθώς μεγαλώνουμε, ωστόσο, η μείωση των τελομερών αποτελεί πρόβλημα, ιδιαίτερα στα βλαστοκύτταρα, τα οποία χρησιμοποιεί ο οργανισμός για την ανανέωση του δέρματος, του αίματος και άλλων ιστών. Η μείωση των βλαστοκυττάρων συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό σε ορισμένα από τα φυσικά σημάδια της γήρανσης, συμπεριλαμβανομένων των γκριζών μαλλιών και του λεπτότερου και λιγότερο ελαστικού δέρματος.

Οι επιστήμονες έχουν ανακα-

λύψει ότι πολλοί από τους επιγενετικούς μηχανισμούς που βοηθούν στον έλεγχο της δραστηριότητας, ακόμη και της ταυτότητας των κυττάρων μας, αρχίζουν να φθείρονται με την ηλικία. Εάν αυτό συμβεί σε πάρα πολλά κύτταρα, μπορεί να επηρεάσει την υγεία και τη λειτουργία των οργάνων. Για παράδειγμα, οι επιγενετικές αλλαγές στα καρδιακά κύτταρα μπορεί να συμβάλουν στην αρτηριακή στένωση. Σήμερα, έρευνες μελετούν τις επιγενετικές αλλαγές, καθώς είναι πιο εύκολα αναστρέψιμες από ό,τι οι μεταλλάξεις του DNA, τονίζει ο δρ Ερικ Βέρντιν, πρόεδρος του Ινστιτούτου Buck για την Έρευνα των Γήρανσης.

Τα μιτοχόνδρια

Ένα εξαιρετικό στοιχείο της υγείας των κυττάρων είναι η παραγωγή ενέργειας, η οποία προέρχεται από τα μιτοχόνδρια, το εργοστάσιο παραγωγής ενέργειας του κυττάρου. Καθώς γερνάμε, τα μιτοχόνδρια παράγουν λιγότερη ενέργεια. Αν δεν παράγουμε αρκετή ενέργεια, ξαφνικά όλες οι άλλες κυτταρικές διεργασίες δεν λειτουργούν το ίδιο αποτελεσματικά, εξηγεί ο Βέρντιν. Οι αλλαγές στην κυτταρική ενέργεια μπορούν να επηρεάσουν άλλες πτυχές της υγείας των κυττάρων, συμπεριλαμβανομένων της επιγενετικής, λέει ο Ντίλβιν.

Ένας από τους σημαντικότερους τρόπους με τους οποίους αντιμε-

τωπίζονται τα δυσλειτουργικά κύτταρα είναι η μεταβίβασή τους σε μια κατάσταση γνωστή ως γήρανση. Τα κύτταρα αυτά σταματούν να διαιρούνται και αρχίζουν να εκκρίνουν φλεγμονώδεις χημικές ουσίες που δίνουν σήμα στο ανοσοποιητικό σύστημα να τα ξεφορτωθεί. Κανονικά, αυτό είναι απαραίτητο μέρος της φυσιολογικής κυτταρικής εναλλαγής, ωστόσο, καθώς γερνάμε, συμβαίνουν δύο πράγματα. Πρώτον, υπάρχουν περισσότερα κύτταρα που πρέπει να απορριφθούν. Δεύτερον, το σύστημα απόρριψης αρχίζει να φθείρεται. Το αποτέλεσμα είναι τα γερασμένα κύτταρα να συσσωρεύονται, προκαλώντας όλα και περισσότερες φλεγμονές.

Οι κακές πρωτεΐνες

Τα περισσότερα κύτταρα εκτελούν τις λειτουργίες τους μέσω των πρωτεϊνών που δημιουργούν. Αν το DNA είναι το σχέδιο ενός σπιτιού και τα κύτταρα είναι οι εργάτες της οικοδομής, τότε οι πρωτεΐνες είναι το ξύλο, τα καρφιά και η γυψοσανίδα. Είναι φυσιολογικό οι πρωτεΐνες να παρουσιάζουν αλλοιώσεις, αυτό ονομάζεται ανώμαλο δίπλωμα πρωτεϊνών και υπάρχουν πολλοί τρόποι για να διορθωθεί. Όμως, και πάλι, αυτές οι διαδικασίες αρχίζουν να μειώνονται καθώς γερνάμε και το ανώμαλο δίπλωμα των πρωτεϊνών συσσωρεύεται και προκαλεί προβλήματα.

Μπαίνει «ζεστά» η ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ

Πιέζουν τα χρονοδιαγράμματα, λόγω και των υποχρεώσεων της Κ.Δ. προς το Ταμείο Ανάκαμψης τέλος του 2024

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Εντός των επομένων ημερών αναμένεται να κατατεθεί στον γενικό εισαγγελέα το νομοσχέδιο που έχει ετοιμαστεί και που αφορά την αποκρατικοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, του Κεντρικού Αποθετηρίου και του Κεντρικού Μητρώου Αξιών, μέσω συγκεκριμένης διαδικασίας διαγωνιστικής επιλογής στρατηγικού επενδυτή. Είναι η προσπάθεια για αποκρατικοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου που ενόσω γίνεται λόγος εδώ και χρόνια, πλέον τα χρονοδιαγράμματα φαίνεται να πιέζουν. Η Ευρώπη και συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προνοούν την εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή για το ΧΑΚ και είναι ένα από τα ορόσημα του Σχεδίου με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της αποκρατικοποίησης μέχρι το τέλος του έτους 2024. Εάν ανατρέξουμε στο πλαίσιο της ενότητας της «Ενίσχυσης της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων» που θα «εξεκλειδώσουν» 78,4 εκατομμύρια ευρώ στην Κυπριακή Δημοκρατία από το Ταμείο, θα βρούμε ότι μία από τις έξι μεταρρυθμίσεις αφορούν την «εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή για το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου». Σύμφωνα με την περιγραφή του οροσήμου, πρέπει να γίνει επιλογή στρατηγικού επενδυτή ο οποίος θα αγοράσει ελέγχουσα συμμετοχή στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, υπογράφοντας τις σχετικές συμφωνίες και εξασφαλίζοντας το χρηματοοικονομικό κλείσιμο της συναλλαγής.

«Το εγχείρημα για την ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ δεν είναι εύκολο», αναφέρουν χαρακτηριστικά

Το Χρηματιστήριο πρέπει να αναβαθμιστεί και εμπλουτιστεί και να καταστεί το βασικό εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης στην Κύπρο, αναφέρει ο πρόεδρος του ΧΑΚ.

Εντός των επομένων ημερών αναμένεται να κατατεθεί στον γενικό εισαγγελέα το νομοσχέδιο που έχει ετοιμαστεί και που αφορά την αποκρατικοποίηση.

στην «Κ» πηγές που είναι γνώστες όλων των δεδομένων που υπάρχουν ενώπιόν τους. «Επιπρόσθετα», εξηγούν πως, «είναι η πρώτη φορά που γίνεται συντεταγμένα μια ιδιωτικοποίηση ενός οργανισμού στην

Κύπρο και δεν υπάρχει αντίστοιχη εμπειρία». Η αλήθεια είναι ότι συζητείται εδώ και αρκετά χρόνια η ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ, ουσιαστικά αυτή άρχισε συντεταγμένα από τα μέσα του 2020 όταν λήφθηκε σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Είναι μία πρωτοφανής διαδικασία, που χρειάζεται πλούσια διαβούλευση για να ληφθούν οι σωστές αποφάσεις. Το νομοσχέδιο πάντως, όπως είχε ετοιμασθεί από τις αρχές του 2024, δεν έχει λάβει μεγάλες αλλαγές.

Η επιλογή του επενδυτή

Όπως αναφέρεται και επισήμως στο νομοσχέδιο που θα κατατεθεί τις επόμενες ημέρες στον γενικό

εισαγγελέα, η διαδικασία αποκρατικοποίησης σε σχέση με την αξιολόγηση και επιλογή του επιτυχόντος στρατηγικού επενδυτή από τη Δημοκρατία διενεργείται με τη διεξαγωγή διαγωνισμού υποβολής ενδιαφερόμενου υποψηφίου στρατηγικού επενδυτή. Οποιοδήποτε μετοχικό κεφάλαιο ή τάξη μετοχών κατέχεται από τη Δημοκρατία, μετά το πέρας της αποκρατικοποίησης, σε Εταιρεία, αναλόγως της περίπτωσης, θα θεωρείται ως πλήρως καταβληθέν και πληρωμένο, ωσάν αυτό να εξοφλήθηκε σε είδος, από τη Δημοκρατία ενώ θα λογίζεται ως εκδομένο και παραχωρημένο στη Δημοκρατία έναντι

αντιπαροχής ίσως με την ονομαστική αξία αυτού.

Τα στάδια

Ποια είναι όμως τα στάδια της αποκρατικοποίησης; Όπως εμπεριέχεται στο νομοσχέδιο, η αποκρατικοποίηση δεν ολοκληρώνεται αν δεν γίνει διαβούλευση και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του υπουργείου, του Συμβουλίου και εκπροσώπων του προσωπικού του Χρηματιστηρίου και διασφάλιση του καθεστώτος εργοδότησης και των δικαιωμάτων του προσωπικού του Χρηματιστηρίου. Μέσα σε αυτά περιλαμβάνονται και τα εργασιακά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα και ωφελήματα και τα δικαιώματα εκπροσώπων, όπως αυτά απορρέουν από το Σύνταγμα, τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, τους συναφείς κανονισμούς και τις γενικές αρχές του Ευρωπαϊκού Δικαίου.

Κατόπιν, θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα διατάγματα, ή αποφάσεις από το Υπουργικό Συμβούλιο αναφορικά με τον καθορισμό της Ημερομηνίας Αναφοράς και τη μεταφορά των εργασιών, αρμοδιοτήτων, δραστηριοτήτων και λειτουργιών του Χρηματιστηρίου, τη μεταφορά του ενεργητικού και παθητικού του Χρηματιστηρίου, τη μεταφορά του ενεργητικού και παθητικού του Ταμείου και αναφορικά με τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας αποκρατικοποίησης.

Άλλο ένα στάδιο το οποίο θα πρέπει να γίνει, είναι να γίνει διασφάλιση κάθε θέματος που άπτεται του δημοσίου συμφέροντος, της εθνικής ασφάλειας, μη αποκλεισμένων της εξαιρέσεως τομέων δραστηριότητας από το πεδίο της αποκρατικοποίησης.

Επιπλέον, όπως αναφέρεται στο νομοσχέδιο, να γίνει εξασφάλιση

από την εταιρεία κάθε άδειας, έγκρισης, συμφωνίας ή/και συγκατάθεσης που ήθελε/χρειάζεται, δύναμις οποιασδήποτε κείμενης νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού ή οποιαδήποτε αντίστοιχη αρμόδια εθνική ή ευρωπαϊκή εποπτική αρχή, τμήμα, φορέα ή Σώμα. Τέλος, να γίνει πλήρης καταβολή και είσπραξη από τη Δημοκρατία του ποσού που συμφωνήθηκε από τον επιτυχόντα στρατηγικό επενδυτή και η επέλευση της Ημερομηνίας Αναφοράς, σύμφωνα με τον Νόμο.

Θα δώσει αξία

Σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου του ΧΑΚ κ. Μαρίνου Χριστοδουλίδη, η αποκρατικοποίηση του ΧΑΚ που δρομολογείται προς υλοποίηση, είναι ένα ύψιστης σημασίας έργο, που στοχεύει στην εξεύρεση ενός στρατηγικού επενδυτή, εγνωσμένης πείρας και τεχνονομίας, που θα προσδώσει περαιτέρω αξία και προοπτική στο Χρηματιστήριο. Στο πλαίσιο αυτό ετοιμάστηκε νομοσχέδιο το οποίο τέθηκε για διαβούλευση (Δεκέμβριος 2023 – Ιανουάριος 2024) και αυτό θα οδηγήσει προς τη Βουλή προς έγκριση, ώστε με την ψήφισή του να προχωρήσει άμεσα η υλοποίηση και των περαιτέρω εργασιών για ολοκλήρωση της αποκρατικοποίησης του ΧΑΚ.

Ο κ. Μ. Χριστοδουλίδης τονίζει πως, το Χρηματιστήριο πρέπει συνεχώς να αναβαθμιστεί και εμπλουτιστεί, και να καταστεί το βασικό εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης στην Κύπρο, παρέχοντας τη δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων και διοχέτευσής τους στις πιο παραγωγικές επενδύσεις του τόπου μας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΝ

Εκταρικές Παρεμβάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023 – 2027

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Διαχειριστική Αρχή του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023 – 2027) και ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ), ανακοινώνουν την Προκήρυξη των Εκταρικών Παρεμβάσεων του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027 ως ακολούθως:

Παρεμβάσεις Άμεσων Πληρωμών

- Α.Π. 1 «Βασική Ενίσχυση»
- Α.Π. 2.2 « Συνδεδεμένη Ενίσχυση για τα εσπεριδοειδή που βρίσκονται στη νεκρή ζώνη»
- Α.Π.3 «Οικολογικά Προγράμματα»
- Α.Π.4 «Συμπληρωματική ενίσχυση για τους νέους»
- Α.Π. 5 «Συμπληρωματική αναδιανεμητική στήριξη εισοδήματος»

Παρεμβάσεις Αγροτικής Ανάπτυξης

- Α.Π. 1 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης»
- Α.Π.2 «Φυσικοί ή άλλοι περιορισμοί ανά περιοχή»
- Α.Π.3 «Περιοχές με υποχρεωτικούς περιορισμούς»

Τα Εγχειρίδια Εφαρμογής – Ενημέρωση Αιτητών, καθώς και άλλα σχετικά έντυπα για τις Παρεμβάσεις, βρίσκονται στις ιστοσελίδες www.cap.gov.cy και www.capo.gov.cy

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινούνται στην Παγκύπρια Γραμμή Εξυπηρέτησης ΚΟΑΠ στο 77771999.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Γεωργίας Αγροτικής
Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Διαχειριστική Αρχή 2023-27

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει
στις αγροτικές περιοχές

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΝ

Παρεμβάσεων για ζώα του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023 – 2027

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Διαχειριστική Αρχή του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023 – 2027) και ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ), ανακοινώνουν την Προκήρυξη Παρεμβάσεων για Ζώα του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027 ως ακολούθως:

Παρέμβαση	Περίοδος υποβολής αίτησης	Υποβολή αίτησης με ποιμή
A.A. 2.1 «Συνδεδεμένη ενίσχυση για τα αιγοπρόβατα»	10 Απριλίου – 25 Απριλίου 2024	μέχρι 20 Μαΐου 2024
A.A. 1.4 «Βιολογική κτηνοτροφία»	10 Απριλίου – 25 Απριλίου 2024	μέχρι 20 Μαΐου 2024
A.A. 1.5 «Ανάληψη υποχρεώσεων για μείωση της χρήσης αντιβιοτικών»	10 Απριλίου – 10 Μαΐου 2024	μέχρι 4 Ιουνίου 2024
A.A. 1.6 «Διατήρηση παραδοσιακών φυλών ζώων»	10 Απριλίου – 10 Μαΐου 2024	μέχρι 4 Ιουνίου 2024
A.A. 1.7B «Ευμερία των ζώων - Χοίροι»	10 Απριλίου – 10 Μαΐου 2024	μέχρι 4 Ιουνίου 2024

Τα Εγχειρίδια Εφαρμογής – Ενημέρωση Αιτητών, καθώς και άλλα σχετικά έντυπα για τις Παρεμβάσεις, βρίσκονται στις ιστοσελίδες www.cap.gov.cy και www.capo.gov.cy

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινούνται στην Παγκύπρια Γραμμή Εξυπηρέτησης ΚΟΑΠ στο 77771999.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Γεωργίας Αγροτικής
Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Διαχειριστική Αρχή 2023-27

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει
στις αγροτικές περιοχές

Εδώ και πολλά χρόνια πρώτος προορισμός για το Πάσχα είναι η Κέρκυρα. Ακολουθούν η Πάτρα - Αχαΐα και η Καλαμάτα. Η Πάρος επίσης είναι ένας δημοφιλής προορισμός για τους Κύπριους, ενώ και η Κρήτη είναι διαχρονική επιλογή.

Το Πάσχα «ανασταίνει» τον τουρισμό

Εγκαινιάζει την καλοκαιρινή περίοδο – Οι προτιμήσεις όσων θα ταξιδέψουν εκτός και οι επιλογές για διακοπές εντός

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΜΗΤΑ**

Πλησιάζουν οι διακοπές του Πάσχα και σε συνάρτηση με τον πολύ καλό καιρό που έχουμε, οι Κύπριοι οργανώνονται για αποδράσεις εκτός και εντός. Την ερχόμενη βδομάδα τα ξενοδοχεία της χώρας ανοίγουν στο πλήρες δυναμικό τους, ενώ παρατηρείται πως μερικά προσφέρουν και ελκυστικά πακέτα για την περίοδο των αργιών. Κατά τα τριήμερα των προηγούμενων αργιών η πληρότητα των κρατήσεων σε κυπριακά ξενοδοχεία άγγιξε το 60% με την ιδιαιτερότητα όμως πως την συγκεκριμένη περίοδο ήταν ανοικτό μόνο το 20 με 30% αυτών, ενώ στις

κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με πέρσι ανέφεραν στην «Κ» από τον Σύνδεσμο Ταξιδιωτικών Πρακτόρων, αλλά ενδέχεται να αυξηθούν στο πλαίσιο των αυξήσεων από τον πληθωρισμό και την παγκόσμια οικονομία.

Πρώτη η Ελλάδα

Η ταξιδιωτική πράκτορας κα Άνδρεα Οδυσσεύς δήλωσε στην «Κ» ότι «η επιβατική κίνηση σαφώς θα είναι και το Πάσχα αυξημένη, έστω αν οι τιμές των εισιτηρίων είναι ελαφρώς πιο ακριβές. Ιδιαίτερα μετά και τον εγκλεισμό της πανδημίας οι Κύπριοι δεν χάνουν την ευκαιρία να ταξιδέψουν εκτός. Πλέον όπως διαμορφώθηκε η κατάσταση οι αποδράσεις στο εξωτερικό έγιναν είδος ανάγκης και όχι πολυτελείας όπως θεωρούσαν παλιά». Στην ερώτηση σε σχέση με τους προορισμούς, η κα Οδυσσεύς απάντησε: «Εδώ και πολλά χρόνια πρώτος προορισμός για το Πάσχα είναι η Κέρκυρα. Ωστόσο φέτος, ακολουθεί η Πάτρα - Αχαΐα και η Καλαμάτα. Η Πάρος επίσης είναι ένας δημοφιλής προορισμός για τους Κύπριους, ενώ και η Κρήτη είναι διαχρονική επιλογή των Κυπρίων. Φυσικά, η Αθήνα επίσης έχει μια ροή Κυπρίων ταξιδιωτών όχι μόνο το Πάσχα αλλά ολόκληρη τη χρονιά» συνέχισε η κα Οδυσσεύς. Δέον να σημειωθεί πως και στην Ελλάδα ταξιδιωτικοί πράκτορες έχουν ανακινήσει οικονομικά πακέτα για Ελλαδίτες, που κοστίζουν στο σύνολο 400 ευρώ με 650 ευρώ έκαστο και προσφέρουν διαμονή στην Κύπρο, φαγητό και δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μεγάλη γιορτή της ορθοδοξίας.

Αισιοδοξία στην Πάφο

Φέτος όλες οι παραλιακές πόλεις θα έχουν την τιμητική τους για τις διακοπές του Πάσχα και αυτό φαίνεται και από τις διαθέσιμες κλίνες που υπάρχουν. Η εφημερίδα μας επικοινωνήσε με διάφορους τουριστικούς παράγοντες και επιχειρήματα στη βιομηχανία του τουρισμού στην Πάφο. Συγκεκριμένα,

Ειδικά για τη νύχτα της Ανάστασης και την επόμενη μέρα πολλά εστιατόρια σε ξενοδοχεία, αλλά και μερικά που λειτουργούν ανεξάρτητα, προσφέρουν ειδικά πακέτα για διαμονή και διατροφή.

Από 100 με 350 ευρώ τα πασχαλινά πακέτα

Γενικά το Πάσχα ανοίγει την καλοκαιρινή περίοδο τουρισμού στη χώρα μας και όπως φαίνεται από το πιο πάνω, υπάρχει στην αγορά συκρατημένη αισιοδοξία για την επιτυχή έκβαση της φετινής τουριστικής περιόδου. Σε συνάρτηση και με τις καλοκαιρινές μέρες, οι Κύπριοι έχουν πολλές και οικονομικές επιλογές για όλα

τα είδη των εκδρομών. Κάνοντας κάποιος μία μικρή έρευνα αγοράς θα δει πως υπάρχουν πολλά προσφερόμενα πακέτα τόσο για οικογένειες όσο και για άτομα. Αν πάρουμε ως παράδειγμα τη Λεμεσό, υπάρχουν τριήμερα πακέτα από 100 μέχρι 350 ευρώ τα οποία περιλαμβάνουν διαμονή, πρόσβαση σε πισίνες οι άλλες δραστηριότητες και φυσικά φαγητό. Ειδικά για τη νύχτα της Ανάστασης και την επόμενη μέρα, πολλά εστιατόρια σε ξενοδοχεία αλλά και μερικά που λειτουργούν ανεξάρτητα, προσφέρουν στους πελάτες τους παραδοσιακά πασχαλινά εδέσματα, ενώ υπάρχει πάντα και η συνήθης επιλογή.

Σε επικοινωνία μας με εστιατόρες της περιοχής, μας ανέφεραν πως θα είναι πλήρη για τις διακοπές του Πάσχα, αφού αναμένεται και κόσμος που επιλέγει την επαρχία Πάφου για μονοήμερες αποδράσεις. Ο ερχομός τουριστών για το Πάσχα μπορεί να φανεί και από τις επιχειρήσεις θαλάσσιας

ψυχαγωγίας που επιχειρούν στο Λατσί. «Για φέτος έχουμε αρχίσει να λαμβάνουμε αιτήματα για θαλάσσιες περιπλανήσεις στην περιοχή από Κύπριους και ξένους τουρίστες για την πασχαλινή περίοδο η οποία είναι και η αρχή της θερινής περιόδου. Δεν γνωρίζουμε ακόμη τον ακριβή αριθμό επισκεπτών που θα χρησιμοποιήσουν την υπηρεσία μας. Πάντως σίγουρα δεν αναμένονται τα νούμερα τα ίδια σε σχέση με πέρσι αφού οι πόλεμοι σε διάφορες χώρες έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των ροών τουριστών από τις εμπόλεμες περιοχές» δήλωσε στην «Κ» ο καπετάνιος Κύπρος Δημητρίου στο Λατσί.

Αγροτουρισμός

Σύμφωνα με το υφυπουργείο Τουρισμού η ύπαιθρος το Πάσχα προσελκύει μεγάλο αριθμό επισκεπτών τόσο από την Κύπρο αλλά και από το εξωτερικό. Περίπου 10% των Κυπρίων τουριστών που θα πάνε διακοπές για το 2024 επιλέγει την Κύπρο και την ύπαιθρο. Επίσης η πλειοψηφία των επισκεπτών που επισκέπτονται την Κύπρο περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες επισκέψεις στην ύπαιθρο. Τα χωριά μας δίνουν την ευκαιρία στους ντόπιους και ξένους επισκέπτες να βιώσουν τα ήθη και τα έθιμά μας και να έχουν μοναδικές αυθεντικές εμπειρίες. Το προϊόν που προσφέρουν τα χωριά μας έχει εμπλουτιστεί σημαντικά, με αποτέλεσμα να προσφέρει μία ολιστική εμπειρία. Οι επισκέπτες μπορούν να συμμετάσχουν σε εργαστήρια παραδοσιακών τεχνών που χρηματοδοτεί το υφυπουργείο Τουρισμού, να δοκιμάσουν παραδοσιακά εδέσματα, να περπατήσουν σε μονοπάτια εξαιρετικής ομορφιάς και να επισκεφθούν εργαστήρια και μουσεία. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν με την Κυπριακή Εταιρεία Αγροτουρισμού που εκπροσωπεί πέραν των 120 επιχειρήσεων για οποιαδήποτε βοήθεια χρειάζονται για τις διακοπές τους στην ύπαιθρο.

επερχόμενες πασχαλινές αργίες το κοινό θα διαμοιραστεί στο σύνολο των ξενοδοχειακών μονάδων του νησιού. Παράλληλα, οι τουριστικοί παράγοντες αναφέρουν πως το άνοιγμα της καλοκαιρινής περιόδου που συμπίπτει με το Πάσχα σήμανε και την κάθοδο Ρώσων, Ουκρανών και Ισραηλινών τουριστών στα ξενοδοχεία, πράγμα όμως που δεν θα ισχύσει φέτος λόγω των πολεμικών συγκρούσεων που συμβαίνουν στις χώρες τους. Σύμφωνα με πηγές της «Κ» ο προορισμός που έρχεται πρώτος στις προτιμήσεις των Κυπρίων είναι η Ελλάδα, ενώ ένα 8% του ταξιδιωτικού κοινού θα προτιμήσει ενχώριες διακοπές. Οι τιμές για τις πασχαλινές διακοπές

σε ερώτηση της «Κ» στον δήμαρχο Πόλης Χρυσόχους κ. Γιώτη Παπαχριστοφή εάν η περιοχή είναι έτοιμη να υποδεχθεί αυτούς που θα επιλέξουν την επαρχία για τη Μεγάλη Εβδομάδα και την Κυριακή του Πάσχα, η απάντησή ήταν «Σίγουρα», ενώ όσον αφορά τα ξενοδοχεία ανέφερε πως, φαίνεται να

έχουν πληρότητα αλλά η ροή δεν θα είναι ίδια με πέρσι σε αριθμούς, καθώς έχουν απομείνει ανοικτά μόνο τρία ξενοδοχεία. Επιπρόσθετα, ο δήμαρχος είπε πως περιμένουν και την ολοκλήρωση τριών νέων ξενοδοχειακών μονάδων οι οποίες θα αυξήσουν σημαντικά τις προσφερόμενες κλίνες.

Σε επικοινωνία μας με εστιατόρες της περιοχής, μας ανέφεραν πως θα είναι πλήρη για τις διακοπές του Πάσχα, αφού αναμένεται και κόσμος που επιλέγει την επαρχία Πάφου για μονοήμερες αποδράσεις. Ο ερχομός τουριστών για το Πάσχα μπορεί να φανεί και από τις επιχειρήσεις θαλάσσιας

Αύξηση κρατήσεων βραχυχρόνιας μίσθωσης κατά 35% στην Αθήνα

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

«Βίους αντίθετους» διανύουν τα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης στην Ελλάδα αυτή την περίοδο, ανάλογα με το που βρίσκονται. Με βάση τα τελευταία στοιχεία είναι εμφανής η υπεροχή της Αθήνας σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα, καθώς στη μια περίπτωση καταγράφεται σαφώς ανοδική πορεία, ενώ στην περιφέρεια είναι εμφανές ότι η εικόνα είναι αντίθετη. Πρόκειται για χαρακτηριστικό δείγμα της υψηλής εποχικότητας που εξακολουθεί να εμφανίζει το ελληνικό τουριστικό προϊόν παρότι, όπως

φαίνεται, η απήχηση των βραχυχρόνιων μισθώσεων αυξάνει την επισκεψιμότητα και κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου, που θεωρείται χαμηλής έντασης σε σχέση με το καλοκαίρι. Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας μνημιαίας πανευρωπαϊκής έρευνας της AirDNA, η Αθήνα κατατάσσεται στις υψηλότερες θέσεις μεταξύ 50 πόλεων με βάση τη ζήτηση (αριθμός κρατήσεων) για την περίοδο από τα τέλη Μαρτίου έως τα μέσα Απριλίου. Συγκεκριμένα καταγράφει ετήσια αύξηση της ζήτησης καταλυμάτων κατά 35%, που αποτελεί την έβδομη καλύτερη επίδοση

Η ελληνική πρωτεύουσα εμφανίζει την 7η καλύτερη επίδοση μεταξύ 50 πόλεων σε ό,τι αφορά την πορεία κρατήσεων έως τα μέσα Απριλίου.

μεταξύ των πόλεων που διαθέτουν και τη μεγαλύτερη συγκέντρωση καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης. Πρόκειται για μια σαφή

ένδειξη ότι η αγορά της Αθήνας συνεχίζει να προσελκύει επισκέπτες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Για την ίδια περίοδο, μεγαλύτερη αύξηση της ζήτησης παρουσίασαν πόλεις όπως η Μπλόγια (Ιταλία) και η Σεβίλλη (Ισπανία), που βρίσκονται στις δύο πρώτες θέσεις της σχετικής λίστας, όπως επίσης και μια σειρά προσηλο προορισμοί, όπως η Μπούντζα στο Μαυροβούνιο, το Βουκουρέστι και το Βελιγράδι.

Ακόμη μεγαλύτερη ήταν η αύξηση της επισκεψιμότητας και της ζήτησης για καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης στην Αθήνα

κατά την πρόσφατη εορταστική περίοδο. Με βάση τα σχετικά στοιχεία της AirDNA, η Αθήνα κατέγραψε αύξηση των κρατήσεων κατά 50% σε ετήσια βάση, παρότι δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των παραδοσιακών χριστουγεννιάτικων προορισμών. Παρ' όλα αυτά κατόρθωσε να βρεθεί στην έβδομη θέση πανευρωπαϊκά, ξεπερνώντας πόλεις όπως η Ρέικιαβικ της Ισλανδίας, η Μαδρίτη, το Οσλο, η Φλωρεντία και η Βουδαπέστη. Στον αντίποδα, συνολικά η ελληνική αγορά συνεχίζει να υστερεί σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη, κάτι που σημαίνει ότι παρά τη σημαντική αύ-

ξηση της επισκεψιμότητας στην Αθήνα, αλλά και τη Θεσσαλονίκη, οι απώλειες από τους παραδοσιακούς καλοκαιρινούς προορισμούς είναι μεγαλύτερες. Έτσι, με βάση την έρευνα της AirDNA, τον φετινό Φεβρουάριο καταγράφηκε μείωση της πληρότητας κατά 10% (πανελλαδικά), ενώ και η ζήτηση υποχώρησε κατά περίπου 8%. Αντιθέτως, στην υπόλοιπη Ευρώπη η μέση πληρότητα κατέγραψε αύξηση στις 12 από τις 20 χώρες που παρακολουθεί η AirDNA, δείγμα ότι και μεν αυξάνεται η ζήτηση για βραχυχρόνιες μισθώσεις, όμως αυτή κατευθύνεται σε άλλες χώρες.

Παζάρι εξόδου της Δήμητρας από Ελληνική

Σε κάθε περίπτωση η τράπεζα βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Eurobank, η οποία διαθέτει το 55,3% των μετοχών

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ενώ αναμένονται οι εγκρίσεις των Ευρωπαίων εποπτών στο επόμενο διάστημα για τον «γάμο» της Ελληνικής Τράπεζας και της Eurobank και ενόσω η δεύτερη δηλώνει πως έρχεται ειρηνικά στο νησί, ο δεύτερος μεγαλύτερος μέτοχος της Ελληνικής θέλει την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού που έδωσε «πράσινο φως» για την πράξη. Σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση, η προσφυγή είναι κατά της νομιμότητας της απόφασης της Επι-

Είναι μία «πίεση» προς την τράπεζα, ώστε η προσφορά της να είναι μεγαλύτερη και έτσι ενδεχομένως να κάτσουν στο τραπέζι των συνομιλιών ξανά.

τροπής της 2ας Φεβρουαρίου 2024, με την οποία η ΕΠΑ αποφάσισε κατά πλειοψηφία να κηρύξει τη συγκέντρωση αναφορικά με την απόκτηση του μετοχικού κεφαλαίου της Hellenic Bank από την Eurobank A.E., ως συμβατή με τη λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά. Η Eurobank φαινόταν πως θα προχωρούσε ομαλά στην πλήρη εξαγορά της τράπεζας, ενώ με τις δηλώσεις των επικεφαλής της τον περασμένο μήνα στη δημοσιογραφική αποστολή που συμμετείχε και η «Κ», τονίζονταν από τον CEO της τράπεζας κ. Φωκίωνα Καραβία πως, ο ίδιος έχει άριστες σχέσεις σε προσωπικό και σε τραπεζικό επίπεδο

με τους υπόλοιπους μεγάλους μετόχους της Ελληνικής. Εκ του αποτελέσματος μετά την προσφυγή οι σχέσεις μεταξύ Eurobank και Δήμητρας δεν φαίνεται να είναι και οι καλύτερες. Σε δεύτερη ανάγνωση δε, η τιμή για την οποία η Eurobank θα προχωρήσει σε δημόσια πρόταση, δηλαδή στο 2,35 ευρώ ανά μετοχή, δεν βρίσκεται σύμφωνη τη Δήμητρα Επενδυτική και τις εταιρείες που έχουν άμεση σχέση με αυτή, όπως η Logicom.

Υπενθυμίζεται πως η Eurobank έχει εξαγοράσει το 55,3% των μετοχών της Ελληνικής Τράπεζας και αναμένει τις εγκρίσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και του Εφόρου Ασφαλιστικών Εταιρειών. Μετά τις εγκρίσεις η Eurobank θα υποβάλει δημόσια προσφορά για απόκτηση του συνόλου των υπόλοιπων μετοχών. Αν υποθέσουμε λοιπόν πως η ΕΠΑ εξετάσει την προσφυγή της Δήμητρα Επενδυτική και τελικά αποδειχθεί πως δεν υπάρχει πρόβλημα στην απόκτηση του 55,3% της Ελληνικής, τότε δεν φαίνεται μετά από τις εξελίξεις πως θα υπάρξει «άσπρος καπνός» για την απόκτηση μετοχών είτε από τη Δήμητρα Επενδυτική, είτε από τη Logicom. Η προσφυγή της Δήμητρα επιβεβαιώνει τις «υποψίες» πως η Δήμητρα Επενδυτική και η Logicom δεν ήταν θετικές στις συνεχείς εξαγορές των μετοχών που αποχώρησαν από την Ελληνική.

Τραπεζικές πηγές που είναι σε θέση να γνωρίζουν, αναφέρουν στην «Κ» ότι πιθανώς η στρατηγική αυτή είναι για να λάβει μεγαλύτερη προσφορά από το 2,35 ευρώ ανά μετοχή που θα προσφέρει η Eurobank προς όλους τους μετόχους αφού λάβει και επισήμως το 55,3% της τράπεζας. Είναι μία «πίεση»

Μετά τις εγκρίσεις η Eurobank θα υποβάλει δημόσια προσφορά για απόκτηση του συνόλου των υπόλοιπων μετοχών.

προς την τράπεζα, ώστε η προσφορά της να είναι μεγαλύτερη και έτσι ενδεχομένως να κάτσουν στο τραπέζι των συνομιλιών ξανά.

Ερωτηματικά για ETYK

Ερωτηματικά δημιουργήθηκαν από νωρίς και για τη στάση της

ETYK στον «γάμο» μεταξύ Eurobank και Ελληνικής. Μετά την απόκτηση μεγάλου ποσοστού μετοχών το φθινόπωρο του 2023 από τη Eurobank στην Ελληνική, η ETYK μετά από μερικές ημέρες είχε ανακοινώσει τριώρη στάση εργασίας στην Ελληνική, τονίζοντας τότε ότι «πρέπει

να πείσουν τη διοίκηση της Τράπεζας ότι οφείλει να σέβεται τις συλλογικές συμβάσεις αλλά και τους εργασιακούς θεσμούς». Η ETYK τόνιζε τότε πως «γνωρίζει ότι κάποιοι θέλουν να παραδώσουν το προσωπικό της Ελληνικής Τράπεζας απροστάτευτο στην Euro-

bank, αλλά αυτό δεν πρόκειται να το επιτρέψει, απεναντίας αν έρθει εκείνη η στιγμή οι συνάδελφοι θα είναι ακόμα πιο ισχυροί και προστατευμένοι». Πιθανό να έχει αντίστοιχη στάση με αυτή της Δήμητρα η ETYK, αλλά αυτό θα το δούμε όταν και εφόσον η Eurobank λάβει τις εγκρίσεις για το 55,3%, βρεθεί λύση με την προσφυγή στην απόφαση της ΕΠΑ και προχωρήσει στη δημόσια πρόταση εξαγοράς όλης της τράπεζας.

Η Eurobank πάντως, όπως έχει «δελιώσει ανοικτά», ακόμα και με το 55,3% μπορεί να προχωρήσει στο στρατηγικό πλάνο που έχει στο μυαλό της για την Ελληνική Τράπεζα. Εξάλλου, ακόμα και να αποκτούσε πάνω από το 75% της Ελληνικής, άρα και τον πλήρη έλεγχό της, σε πρώτο στάδιο θα λειτουργούσε και τις δύο τράπεζες στο νησί και δεν θα προχωρούσε κατευθείαν σε συγχώνευση.

Φέρνει κέρδη η επένδυση

Συνολικά καθαρά κέρδη 1,14 δισ. ευρώ για το 2023 ανακοίνωσε η Eurobank, έναντι 1,34 δισ. ευρώ το 2022. Παρόλο που η επένδυση της Eurobank στην Ελληνική μπορεί να φτάσει μέχρι και 800 εκατομμύρια ευρώ μετρητών (εάν λάβει όλη την τράπεζα), οι δραστηριότητες στο εξωτερικό ήταν κερδοφόρες με τα προσαρμοσμένα καθαρά κέρδη να φτάνουν τα 468 εκατ. το 2023, από 211 εκατ. ευρώ το 2022 και να συνεισφύρουν κατά 37,3% στη συνολική κερδοφορία του ομίλου. Οι λειτουργικές επιδόσεις τόσο στην Κύπρο όσο και στη Βουλγαρία ενισχύθηκαν σημαντικά το 2023, με τα προσαρμοσμένα καθαρά κέρδη να διαμορφώνονται σε 258 εκατ. ευρώ και 189 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.

Deloitte: Μελέτη για τον κλάδο ακινήτων στην Κύπρο

Ένας ανθεκτικός κλάδος που επιδεικνύει σταθερή και συνεχή βελτίωση επίδοσης τόσο σε αριθμό συναλλαγών όσο και στην αξία τους

Η Deloitte δημοσίευσε έκθεση για τον κλάδο των ακινήτων στην Κύπρο, η οποία παρουσιάζει μια εμπειριστατωμένη ανάλυση της αγοράς ακινήτων για το 2023. Η μελέτη καλύπτει μια κρίσιμη οικονομική περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη τα σημαντικά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και επηρεάζουν την κυπριακή αλλά και την παγκόσμια οικονομία. Παράλληλα, εξετάζει θέματα όπως η συνεχόμενη αύξηση των τιμών και των επιτοκίων, και τις επιπτώσεις τους.

Το 2023 ήταν μια νέα χρονιά ρεκόρ για τον τομέα των ακινήτων στην Κύπρο. Η αγορά έκλεισε με σύνολο 25.400 αγοραπωλησίες με συνολική αξία €5,6 δισ. Η ανοδική πορεία οφείλεται κυρίως στις συναλλαγές σε οικιστικά ακίνητα, οι οποίες αποτέλεσαν το 61% της συνολικής αξίας των συναλλαγών στον τομέα, φτάνοντας τα €3,4 δισ από 13.200 αγοραπωλησίες. Ακολουθούν οι αγοραπωλησίες σε γη (οικόπεδα και τεμάχια), με αξία €1,9 δισ μέσω 11.200 συναλλαγών, που αντιστοιχεί στο 34% της συνολικής αξίας των πωλήσεων. Παραμένουν δηλαδή σε γενικές γραμμές σταθερή σε σχέση με το 2022, όσον αφορά την αξία των αγοραπωλησιών αν και με μεγαλύτερο αριθμό συναλλαγών.

Μελέτη για τον κλάδο ακινήτων στην Κύπρο

Τέλος, οι αγοραπωλησίες εμπορικών ακινήτων αν και χαμηλότερες σε αριθμό σε σχέση με το 2022, ήταν ψηλότερες σε αξία φτάνοντας τα €121 εκατ., ίσο με το 2% της συνολικής αξίας του τομέα.

Σε επίπεδο επαρχίας, οι συναλλαγές στη Λεμεσό συνέχισαν να κυριαρχούν, αντιπροσωπεύοντας το 41% της συνολικής αξίας των πωλήσεων, ενώ όλες οι άλλες πόλεις, με εξαίρεση τη Λάρνακα, κατέγραψαν οριακά χαμηλότερες αξίες πώλησης σε σύγκριση με το 2022. Η Λάρνακα παρουσίασε εν-

τυπωσιακή αύξηση στην αξία των αγοραπωλησιών σε σχέση με το 2022 (28%), η οποία αποδίδεται τόσο στην αύξηση του όγκου των συναλλαγών όσο και στη ψηλότερη μέση αξία των ακινήτων. Σημαντικό είναι ότι η Λάρνακα έχει καταγράψει ανάπτυξη για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, σχεδόν διπλασιάζοντας τόσο σε αξία συναλλαγών όσο και σε όγκο από το 2020.

Η έκθεση παρουσιάζει επίσης τα αποτελέσματα έρευνας που διεξήγαγε η Deloitte Κύπρου για τον τομέα των ακινήτων, η οποία πραγ-

ματοποιήθηκε ανάμεσα σε επαγγελματίες του κλάδου. Μέσα από την έρευνα διαφαίνεται ότι δεν αναμένονται ουσιαστικές αλλαγές στο τοπίο των ακινήτων το 2024. Επίσης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, τα διαμερίσματα της έρευνας, τα διαμερίσματα αναμένεται να διατηρήσουν τη θέση τους ως η πιο ελκυστική επενδυτική ευκαιρία κατά τους επόμενους 12 έως 18 μήνες, παρά την εκτίμηση των συμμετεχόντων ότι τα πολυτελή διαμερίσματα σε αναπτύξεις ψηλών κτηρίων πιθανότατα θα μειωθεί.

Ο Επικεφαλής του Κλάδου Ακι-

νήτων και Επικεφαλής στο τμήμα Χρηματοοικονομικών Συμβουλευτικών Υπηρεσιών της Deloitte Κύπρου, Γιώργος Μαρτίδης, σημείωσε: «Η σταθερή και συνεχής βελτίωση της επίδοσης της αγοράς των ακινήτων τόσο σε αριθμό συναλλαγών όσο και στην αξία τους, όπως προκύπτει από την μελέτη μας, δεικνύει την ανθεκτικότητα του κλάδου στις διάφορες πιέσεις που ασκούνται στην οικονομία μας (πληθωρισμός, επιτόκια, εξωγενείς παράγοντες).

Οι επιδόσεις αυτές, μας γεμίζουν με αισιοδοξία αλλά ταυτόχρονα και με αίσθημα ευθύνης ως προς την σωστή αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων που βρίσκονται μπροστά μας - όπως η βιώσιμη και αειφόρος ανάπτυξη, η ταχύτητα ανάπτυξης της τεχνολογίας και της Τεχνητής Νοημοσύνης, η κρατική μεταρρύθμιση, η μείωση της γραφειοκρατίας, η οικονομικά προσιτή στέγαση - και την εντατικοποίηση των προσπάθειών μας για προσέλκυση νέων μορφών επενδύσεων. Όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν με σωστό σχεδιασμό, συνεργασία και συντονισμό μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα».

Η έκθεση είναι διαθέσιμη στα Αγγλικά στην ιστοσελίδα <https://deloitte/4arqngq>

Παράγει το 34% του ΑΕΠ και τις περισσότερες θέσεις εργασίας

Ένα στα τρία ευρώ προέρχεται άμεσα ή έμμεσα από τον τουριστικό κλάδο

Του ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Ένα στα τρία ευρώ που κερδίζει κάθε χρόνο η Ελλάδα προέρχεται από τον τουρισμό, γεγονός που καταδεικνύει την έκταση που έχει λάβει η συγκεκριμένη δραστηριότητα αλλά και η εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από αυτήν. Η συνολική συνεισφορά του κλάδου στην οικονομία της χώρας το 2023, τόσο δηλαδή οι άμεσες όσο και οι δευτερογενείς ωφέλειες, εκτιμάται μεταξύ 62,8 δισ. και 75,6 δισ. ευρώ, μεγέθη που αντιστοιχούν μεταξύ 28,5% και 34,3% του ΑΕΠ, σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) που περιλαμβάνονται στη μελέτη «Συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία το 2023». Σε μια πιο στενή θεώρηση, δηλαδή μόνο της άμεσης συνεισφοράς του τουρισμού, εκτιμάται πως αυτή διαμορφώθηκε στα 28,5 δισ. ευρώ το 2023. Ποσό που αντιστοιχεί στο 13% του ΑΕΠ της χώρας και είναι το υψηλότερο, ιστορικά, για τον τομέα μέχρι σήμερα. Το 2022 τα αντίστοιχα μεγέθη της άμεσης συνεισφοράς ήταν 23,9 δισ. ευρώ και 11,6% του ΑΕΠ και το 2019 ήταν 23,1 δισ. ευρώ και 12,6% του ΑΕΠ, σύμφωνα πάντοτε με στοιχεία του ΙΝΣΕΤΕ.

Σύμφωνα με τη μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, στην καρδιά της τουριστικής σεζόν πέρυσι σχεδόν ένας στους δύο Έλληνες απασχολούνταν άμεσα ή έμμεσα στον τουρισμό.

Ο μεγαλύτερος εργοδότης

Η τουριστική δραστηριότητα παραμένει κατά κύριο λόγο εξαγωγική, αφού το 82,7% των εισπράξεων προέρχεται από τον εισερχόμενο τουρισμό. Περαιτέρω, ο τομέας συνέβαλε άμεσα στην περίοδο αιχμής του, δηλαδή στο τρίτο τρίμηνο του 2023, στο 16,4% της απασχόλησης και συνολικά άμεσα και έμμεσα σε ποσοστό περίπου 40%, γεγονός που σημαίνει ότι είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης της χώρας και μάλιστα με διαφορά.

Η άμεση συμβολή των 28,5 δισ. επιμερίζεται στα μεγέθη από τη δαπάνη του εισερχόμενου τουρισμού (20,7 δισ. ευρώ περιλαμβανομένης και της δαπάνης των επιβατών κρουαζιέρας), τις αερομεταφορές (2,5 δισ. ευρώ), τις θαλάσσιες μεταφορές (144 εκατ. ευρώ), τη δαπάνη των εταιρειών κρουαζιέρας (235 εκατ.), τον εκχώριο τουρισμό (2,5 δισ. ευρώ) και την εκχώρια προστιθέμενη αξία από επενδύσεις (2,5 δισ. ευρώ).

Η συνολική συνεισφορά του κλάδου στην οικονομία το 2023 ήταν μεταξύ 62,8 δισ. και 75,6 δισ. ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ, το ΑΕΠ της χώρας, σε τρέχουσες τιμές, το 2023 διαμορφώθηκε στα 220,3 δισ. ευρώ. Η άμεση επίδραση του τουρισμού σημείωσε αύξηση κατά 23,5% σε σχέση με τα 23,1 δισ. ευρώ του 2019, με σημαντικές αυξήσεις σε όλες τις επιμέρους δαπάνες.

Η έμμεση συμβολή προκύπτει με βάση τον πολλαπλασιαστικό για τον τομέα που χρησιμοποιεί το ΙΟΒΕ σε συνδυασμό με τους πολλαπλασιαστές των επιμέρους κλάδων της ελληνικής οικονομίας του ΚΕΠΕ (καταλύματα, εστίαση, θαλάσσιες - οδικές - εναερίες

μεταφορές, εμπόριο, ψυχαγωγία, ταξιδιωτικά γραφεία, ενοικίαση αυτοκινήτων, συνεδρία). Έτσι, ο πολλαπλασιαστής του τουρισμού διαμορφώνεται σε 2,65, που σημαίνει πως για κάθε 1 ευρώ από την τουριστική δραστηριότητα δημιουργείται έμμεση και προκαλούμενη πρόσθετη οικονομική δραστηριότητα 1,65 ευρώ και άρα, συνολικά, το ΑΕΠ αυξάνεται κατά 2,65 ευρώ. Συνεπώς ο πολλαπλασιαστής της τουριστικής δραστηριότητας κυμαίνεται μεταξύ 2,2 και 2,65. Συνυπολογίζοντας τα πολλαπλασιαστικά οφέλη, η συνολική συνεισφορά του τουρισμού στην οικονομία πέρυσι υπολογίστηκε μεταξύ 62,8 και 75,6 δισ. ευρώ (μεταξύ 28,5% και 34,3% του ΑΕΠ), με τα αντίστοιχα μεγέθη για το 2019 στα 50,8 έως 61,2 δισ. ευρώ (27,7% έως 33,4% του ΑΕΠ).

Η μέση δαπάνη

Επιμέρους ενδιαφέροντα συμπεράσματα προκύπτουν από τον υπολογισμό της μέσης κα-

τά κεφαλήν δαπάνης (ΜΚΔ), η οποία συναρτάται άμεσα με τη μέση διάρκεια παραμονής (ΜΔΠ) στον προορισμό, σημειώνει το ΙΝΣΕΤΕ.

Ειδικότερα η ΜΚΔ, στα 605,8 ευρώ το 2023, κατέγραψε μικρή πτώση (-2,3%) έναντι του 2022, ενώ μείωση από τις 7,8 στις 7 διανυκτερεύσεις σημείωσε πέρυσι και η ΜΔΠ.

«Παρατηρείται δηλαδή ότι η αύξηση της ημερήσιας δαπάνης των τουριστών συνοδεύεται από αναλογικά μεγαλύτερη μείωση της διάρκειας των ταξιδιών τους, κάτι που αποτελεί ένδειξη είτε ότι η αύξηση του κόστους των διακοπών ανά ημέρα οδηγεί σε περιορισμό της διάρκειας των διακοπών με αποτέλεσμα να περιοριστεί αντίστοιχα και το συνολικό κόστος είτε ότι οι διακοπές σύντομης διάρκειας (city break) κερδίζουν μερίδιο αγοράς έναντι των διακοπών παραθερισμού που έχουν μεγαλύτερη δαπάνη λόγω μεγαλύτερης διάρκειας», επισημαίνει η μελέτη.

Τι πρέπει να γνωρίζουν όσοι μισθώνουν ακίνητα μέσω Airbnb

Οδηγίες στους ιδιοκτήτες που διαθέτουν τα ακίνητά τους ή κάποια από αυτά για βραχυχρόνια μίσθωση, προκειμένου να γνωρίζουν το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, εξέδωσε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

Από 1ης Ιανουαρίου 2024 έχει αλλάξει το πλαίσιο και συγκεκριμένα όσοι μισθώνουν περισσότερα από δύο ακίνητα θα πρέπει να προχωρήσουν σε έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ ταυτόχρονα όλοι όσοι δραστηριοποιούνται στις βραχυχρόνιες μισθώσεις είναι υπόχρεοι σε τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση (πρώην τέλος διαμονής). Το τέλος ανθεκτικότητας κλιμακώνεται από 0,5 έως 10 ευρώ την ημέρα.

Όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα που αποκτούν εισόδημα από τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων, θα πρέπει να γνωρίζουν τα εξής:

- Το εισόδημα που προκύπτει από τη βραχυχρόνια μίσθωση απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ εφόσον ο ιδιοκτήτης διαθέτει μέχρι δύο ακίνητα.
- Εφόσον διαθέτει από τρία ακίνητα και πάνω, θεωρείται επιχειρηματική δραστηριότητα και υπάγεται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13%.

Προκειμένου το εισόδημα των φυσικών προσώπων να παχθεί στην αντίστοιχη κατηγορία λαμβάνονται υπόψη:

- Το πλήθος των αριθμών μητρώου ακινήτου (ΑΜΑ) που έχουν καταχωρηστεί, το οποίο δεν ταυτίζεται απαραίτητα με το πλήθος των ακινήτων. Για παράδειγμα, εάν στο ίδιο διαμέρισμα διατίθενται ξεχωριστά τρία δωμάτια, με διαφορετικούς ΑΜΑ, τα αντίστοιχα εισοδήματα θα αντιμετωπισθούν ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και θα επιβαρυνθούν με ΦΠΑ 13%.
- Η πρόθεση εκμετάλλευσής των ακινήτων αυτών, η οποία αποδεικνύεται από την καταχώρισή τους στο Μητρώο Ακινήτων Βραχυχρόνιας Διαμονής, χωρίς να εξετάζεται και η απόκτηση ή μη εισόδων από την εκμετάλλευσή τους.

Για τα νομικά πρόσωπα, το εισόδημα που αποκτούν από τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων φορολογείται ως εισόδημα από επιχειρηματική δρα-

στηριότητα ανεξάρτητα από τον αριθμό των ακινήτων που διαθέτουν και υπάγεται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13%. Διευκρινίζεται ότι τα πρόσωπα που εμφανίζονται ως δικαιούχοι εισοδήματος στο Μητρώο Ακινήτων Βραχυχρόνιας Διαμονής, δηλαδή τα φυσικά πρόσωπα που εκμεταλλεύονται πάνω από δύο ακίνητα και τα νομικά πρόσωπα ανεξαρτήτως αριθμού ακινήτων, υποχρεούνται:

- Να προβούν σε δήλωση έναρξης ή μεταβολής ΚΑΔ, εντός τριάντα ημερών από την έκδοση της εγκυκλίου.
- Να καταβάλουν τέλος παρεπιδημούντων.
- Να περιλαμβάνουν τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση (ΤΑΚΚ) κατά την έκδοση των αποδείξεων εισπραχθέντων.

Σημειώνεται ότι και τα φυσικά πρόσωπα που εκμεταλ-

Όσοι διαθέτουν πάνω από δύο ακίνητα για βραχυχρόνια μίσθωση θεωρούνται επιχειρηματίες και υπάγονται σε ΦΠΑ.

λεύονται μέχρι δύο ακίνητα υποχρεούνται να περιλαμβάνουν τέλος ανθεκτικότητας κατά την έκδοση των αποδείξεων εισπραχθέντων.

Στο μεταξύ, το οικονομικό επιτελείο αναμένεται να επανεξετάσει τον Σεπτέμβριο το νέο καθεστώς και εφόσον χρειαστεί θα προχωρήσει σε νέες τροποποιήσεις. Στόχος, όπως αναφέρουν πηγές του υπουργείου, είναι να αντιμετωπισθεί το μείζον πρόβλημα της στεγαστικής κρίσης αλλά και να δοθούν κίνητρα στους ιδιοκτήτες να στραφούν σε μακροχρόνιες μισθώσεις. Πριν από μερικές μέρες ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κ. Χατζηδάκης δήλωσε: «Καταλάξαμε σε κάποιες πρώτες ρυθμίσεις και τώρα θα αφήσουμε να στεγανώσει το μελάνι της ρύθμισης, θα δούμε πως θα λειτουργήσει το καλοκαίρι και από τον Σεπτέμβριο θα προχωρήσουμε και θα συζητήσουμε ξανά τις όποιες παρεμβάσεις».

Κύμα αντιδράσεων κατά των αδειών-εξπρές σε ξένα γιοτ

Καθώς η θερινή περίοδος για το yachting ξεκίνησε νωρίς, μαζί με τη βελτίωση του καιρού, τα στοιχεία δείχνουν και φέτος ότι η Ελλάδα θα είναι ο Νο 1 προορισμός για ναυλώσεις μεγάλων θαλαμηγών. Μάλιστα υπολογίζεται ότι ένα στα τρία μεγάλα γιοτ που υπάρχουν διαθέσιμα προς ναύλωση παγκοσμίως θα βρεθεί το καλοκαίρι στα ελληνικά νερά. Κάτι που δεν προκαλεί έκπληξη σε όσους παρακολουθούν τη βιομηχανία αυτή, μιας και οι επιβαρύνσεις κάθε είδους, όπως φόροι, τέλη και άδειες για την εκτέλεση πλόων στην Ελλάδα, είναι πρακτικά οι φθηνότερες μεταξύ των διεθνών προορισμών πρώτης επιλογής, όπως η Μεσόγειος και η Καραϊβική.

Το προβληματικό πλαίσιο

Ωστόσο, δυναμώνουν και οι φωνές που καλούν για άμεση αναθεώρηση των άρθρων 8 και 9 του νόμου-πλαίσου για τις ναυλώσεις επαγγελματικών σκαφών, ελληνικών και ξένων, που εισήχθη από τον προηγούμενο υπουργό Ναυτιλίας, με αποτέλεσμα να διευκολύνεται η αθρόα προσέλευση πολύ μεγάλων θαλαμηγών, άνω των 35 μέτρων, με διαδικασίες-εξπρές και μηδαμινά έως καθόλου οικονομι-

Μηδαμινά τα οφέλη για το Δημόσιο, μεγάλες επιπτώσεις στο περιβάλλον, ενώ προκαλούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

κά οφέλη για τα δημόσια ταμεία. Πρόκειται για σκάφη που έχουν ιδιαίτερα μεγάλο περιβαλλοντικό αποτύπωμα και τα οποία δυνητικά θα μπορούσαν να αφήνουν σημαντικά έσοδα, όπως δείχνει η εμπειρία από άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης αλλά και της Τουρκίας, η οποία μάλιστα ζητάει για τα σκάφη αυτά εφάπαξ ποσά άνω των 40.000 ευρώ για να τους επιτρέψει να κινηθούν στα χωρικά της ύδατα.

Επιπλέον, η δυνατότητα χορήγησης άδειας-εξπρές σε θαλαμηγούς που φέρουν σημαίες από τρίτες χώρες, και όχι της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να απαιτείται να έχουν κάνει έναρξη δραστηριότητας στην Ελλάδα και χωρίς βεβαίως να διαθέτουν ΑΦΜ, προκαλεί σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού σε σχέση με άλλες θαλαμηγούς των οποίων η ιδιοκτησία έχει προβεί

Οι επιβαρύνσεις κάθε είδους στα μεγάλα γιοτ, όπως φόροι, τέλη και άδειες για την εκτέλεση πλόων στην Ελλάδα, είναι πρακτικά οι φθηνότερες μεταξύ των διεθνών προορισμών πρώτης επιλογής, όπως η Μεσόγειος και η Καραϊβική.

στις παραπάνω ενέργειες ώστε να καταβάλει αυτά που οφείλει και στο ναυτικό ασφαλιστικό ταμείο και στα δημόσια ταμεία.

Αντ' αυτού, το καθεστώς αδειών-εξπρές επιτρέπει τη δραστηριοποίηση αλλοδαπών μεγάλων θαλαμηγών με μια απλή εγγραφή σε ηλεκτρονική εφαρμογή. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να πραγ-

ματοποιηθεί ελεύθερα ναύλος για 21 ημέρες, που δύναται να παραταθεί έως και τις 28 ημέρες, με μόνη υποχρέωση την προκαταβολή του 70% του ΦΠΑ επί του ναύλου ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή μόλις 5,2%. Χωρίς μάλιστα αξιόπιστο σύστημα επαλήθευσής του, κατά πόσο δηλαδή το ναυλοσύμφωνο αποτυ-

πώνει την πραγματική αξία ναύλων της θαλαμηγού.

«Πρόκειται για πολιτικό λάθος που πρέπει να διορθωθεί πάραυτα», αναφέρει στην «Καθημερινή» σχολιάζοντας την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί με το νέο πλαίσιο ο Γιώργος Βερνίκος, μέλος της Ένωσης Πλοιοκτιπών Ελληνικών Σκαφών Του-

ρισμού και γενικός γραμματέας του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ). «Στην πραγματικότητα η συγκεκριμένη πρόβλεψη έρχεται να νομιμοποιήσει χωρίς οφέλη για το Δημόσιο και με σαφή επιβάρυνση του περιβάλλοντος –μιας και μιλάμε για πολύ μεγάλα σκάφη– μια παράτυπη δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα εδώ και μερικά χρόνια», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Η είδηση της ύπαρξης άδειας-εξπρές έχει προσελκύσει ακόμη περισσότερες ξένες θαλαμηγούς, που σπεύδουν να επωφεληθούν. Σύμφωνα με στοιχεία της IYC, η Ελλάδα παραμένει Νο 1 προορισμός παγκοσμίως για την καλοκαιρινή σεζόν αλλά και συνολικά, με μερίδιο αγοράς για τους καλοκαιρινούς μήνες (Μάιος - Οκτώβριος) 31%.

Άμεση διαβούλευση για αναθεώρηση των άρθρων 8 και 9 του πλαισίου που προσδιορίζει το καθεστώς των ναυλώσεων θαλαμηγών ζητούν και οι πρόεδροι της Ένωσης Πλοιοκτιπών Ελληνικών Σκαφών Τουρισμού Αντώνης Στελλιάτος αλλά και ο Μιχάλης Ροδίτης της Ένωσης Τουριστικών Γραφείων Δωδεκανήσου.

Τουριστική απόβαση Τούρκων στο Αιγαίο

Τριπλασιάστηκαν οι αφίξεις το πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου σε σχέση με πέρυσι με τη χορήγηση της βίζας εξπρές

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τα θετικά αποτελέσματα της πολυήμερης διαπραγματεύσεως για τη χορήγηση της βίζας εξπρές, διάρκειας επτά ημερών, σε Τούρκους πολίτες δρέπουν τα ελληνικά νησιά, που βλέπουν το πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου τις αφίξεις από την απέναντι πλευρά του Αιγαίου να τριπλασιάζονται σε σχέση με πέρυσι. Και μπορεί σε αυτό να συντελεί και το Σκεκέρ Μπαϊράμ, η γιορτή που σηματοδοτεί τη λήξη του Ραμαζανίου, αλλά και πάλι η σύγκριση, όπως μπορείτε να δείτε και στον πίνακα, αφορά την αντίστοιχη περίοδο του Απριλίου του 2023, κάτι που δείχνει πως η πολιτική του υπουργείου Μετανάστευσης να διεκδικήσει τη βίζα εξπρές ήταν σωστή.

Τα στοιχεία που παρουσιάζει αποκλειστικά η «Κ» αποτυπώ-

Το μέτρο εφαρμόζεται από τις 31 Μαρτίου σε Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω και Ρόδο και από τις 30 Απριλίου θα επεκταθεί σε Λήμνο, Λέρο, Σύμη, Κάλυμνο και Καστελλόριζο.

νουν μια τουρκική τουριστική απόβαση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Συγκεκριμένα, από 1 έως 10 Απριλίου 2023 είχαμε 390 αφίξεις στη Λέσβο που πλέον έχουν φτάσει τις 3.880 το αντίστοιχο δεκαήμερο του 2024. Στη Χίο από 2.716 έφτασαν τις 4.993, στη Σάμο από 299 τις 2.851, στην Κω από 2.400 τις 3.300 και στη Ρόδο από 2.320 τις 5.726. Συνολικά σε αυτά τα πέντε νησιά οι αφίξεις από 5.969 το 2023 έφτασαν τις 20.690, με ανάλυση συνέχεια να αναμένεται και για τα υπόλοιπα νησιά, καθώς η εφαρμογή χορήγησης της βίζας εξπρές ξεκίνησε πιλοτικά στα παραπάνω πέντε νησιά από την 31η Μαρτίου και από τις 30 Απριλίου θα επεκταθεί στα υπόλοιπα πέντε νησιά και εννέα λιμάνια της Λήμνου, της Λέρου, της Σύμης, της Καλύμνου και του Καστελλό-

ριζου, όπου αναμένεται επίσης αύξηση των αφίξεων.

Διπλωματικός αντίκτυπος

Η αύξηση της επισκεψιμότητας από το πρώτο Σαββατοκύριακο αποτυπώθηκε στην αγοραστική κίνηση των νησιών, ενισχύοντας την τοπική οικονομία και λειτουργώντας ευεργετικά στο επίπεδο της λεγόμενης χαμηλής διπλωματίας για τις σχέσεις των δύο λαών. Χαρακτη-

ριστικό είναι πως την Πέμπτη ο πρωθυπουργός κατά τη συνέντευξη του στον ANTI έκανε λόγο για «ενθουσιασμό στα νησιά όπου οι Τούρκοι επισκέπτες μπορούν να πάνε χωρίς βίζα». Είναι βέβαιο ότι η διαφανόμενη επιτυχία της χορήγησης βίζας εξπρές θα τεθεί και κατά την επίσκεψη του πρωθυπουργού στην Αγκυρα τον επόμενο μήνα.

Την ίδια ώρα, η κυβέρνηση βλέπει και εσωτερικά πολιτικά

οφέλη από την κίνηση στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Χαρακτηριστικό είναι πως ο ανεξάρτητος περιφερειάρχης Κώστας Μουτζούρης, που στις πρόσφατες εκλογές κέρδισε για δεύτερη φορά τον επίσημο υποψήφιο της Ν.Δ., έχει δημιουργήσει μια καλή σχέση με τον αρμόδιο υπουργό Δημήτρη Καιρίδη, με τον οποίο είχε τηλεφωνική επικοινωνία τις προηγούμενες ημέρες. Σύμφωνα

προς συνεχάρη τον υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου λέγοντας του «κατακλυστήκαμε από τουρίστες στα νησιά», εξαιρώντας το μέτρο, καθώς «κάθε επισκέπτης από την Τουρκία αφήνει στην τοπική οικονομία περίπου δύο φορές περισσότερα από όσα αφήνουν οι επισκέπτες που έρχονται μέσω τσάρτερ». Σύμφωνα με πληροφορίες, ο υπουργός κ. Καιρίδης δέχεται ήδη πιέσεις το μέτρο να επεκτα-

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

θεί και σε άλλα νησιά, με την Πάτμο, τη Θάσο και τη Σαμοθράκη να συζητούνται.

Το χρονικό της συμφωνίας

Η συμφωνία επιτεύχθηκε ύστερα από τετράμηνη διαβούλευση που ξεκίνησε τον περασμένο Αύγουστο μεταξύ του υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου Δημήτρη Καιρίδη και της αρμόδιας Ευρωπαϊκής επιτρόπου Εσωτερικών Υποθέσεων Ιλβα Γιόχανσον, στην οποία ενεπλάκη στην πορεία και η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και το υπουργείο Εξωτερικών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις αρχές Δεκεμβρίου του 2023, ενέκρινε τη χορήγηση βίζας εξπρές σε Τούρκους πολίτες για επισκέψεις σε δέκα ελληνικά νησιά και 14 λιμάνια. Η βίζα εξπρές είναι διάρκειας επτά ημερών, κοστίζει 60 ευρώ και

Στη Λέσβο εκτιμάται πως κάθε επισκέπτης από την Τουρκία αφήνει στην τοπική οικονομία δύο φορές περισσότερα από εκείνους που έρχονται μέσω τσάρτερ.

μπορεί κανείς να την εκδώσει και εκτός τουριστικής περιόδου, οποτεδήποτε μέσα στον χρόνο. Χορηγείται με ειδική σφραγίδα που τοποθετείται πάνω στο διαβατήριο, ενώ ο επισκέπτης δεν μπορεί να φύγει από την Ελλάδα και να ταξιδέψει σε άλλο προορισμό. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η ουσιαστική επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας των παραπάνω νησιών, κάποια εκ των οποίων επωμιστήκαμε δυσανάλογο φόρτο λόγω του μεταναστευτικού τα προηγούμενα έτη. Η πρόσβαση αυτή γίνεται πλέον με λιγότερη γραφειοκρατική ταλαιπωρία και αποτελεί τη μοναδική εξαίρεση στη Ζώνη Σένγκεν, κάτι που αποτυπώνεται, σύμφωνα με την ελληνική πλευρά, την πολιτική επιτυχία του εγχειρήματος.

Ίκανοποίηση των τοπικών φορέων για τους «γαλαντόμους γείτονες»

Της ΑΝΘΗΣ ΠΑΖΙΑΝΟΥ

Ο ανταποκριτής Λέσβου στο ΑΠΕ-ΜΠΕ Στρατής Μπαλάσκας θυμάται ότι πριν από 30 χρόνια περίπου τον είχε επισκεφθεί στη Μυτιλήνη ο τότε δήμαρχος Περγάμου, Σεφά Τασκίν, με τη σύζυγό του Ματζιντέ και τους δυο μικρούς γιους τους: «Και σαν ήρθαν ετούτοι οι Τούρκοι, επισκέπτες στο σπίτι μου να φάμε και να πιούμε παρέα γέμισε η γειτονιά από αστυνομικούς, ένα σταθμευμένο έξω από την πόρτα περιπολικό κι εγώ δεν ξέρω τι άλλο. "Έγκλημα καθοσιώσεως", είπαν και ενέργεια ύποπτη προς τα εθνικά και άλλα χρυσά ήθη της τοπικής μας κοινωνίας. Ως και τηλεφώνω από τον τότε διοικητή της Ασφάλειας για το αν ξέρω τι κάνω, δέχτηκα». Μέλος και της «Συνύπαρξης και Επικοινωνίας στο Αιγαίο», του φορέα που ιδρύθηκε μεταξύ άλλων για τη δημιουργία καλύτερων σχέσεων με τους γείτονες, τόσο ο Στρατής Μπαλάσκας όσο και τα υπόλοιπα ιδρυτικά μέλη λοιδορήθηκαν αρκετές φορές τη δεκαετία του 1990 ως... «πράκτορες». Σήμερα με τη βίζα εξπρές στα νησιά και την αναμονή αφίξης άνω των 6.000 Τούρκων από το Αϊβαλί και τη Σμύρνη έως το τέλος της εβδομάδας στη Μυτιλήνη, τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά.

Ο Δήμος Μυτιλήνης και το Λιμενικό Ταμείο έφτιαξαν τον αύλειο χώρο του τελωνείου, ώστε οι

τουρίστες που καταφτάνουν με τα καταμαράν και τα караβάκια να περιμένουν σε σκέπαστρο.

Η πολιτεία έχει μεριμνήσει ώστε οι διαδικασίες να ολοκληρώνονται άμεσα, αφού όπως λένε Τούρκοι επισκέπτες στην «Κ»: «Νιώθουμε ευγνωμοσύνη που τα ελληνικά νησιά άνοιξαν τις πύλες τους». Μέχρι πρότινος όσοι δεν είχαν πράσινα διαβατήρια, αξιωματικοί του δημοσίου ή ευκατάστατοι πολίτες, έπρεπε να μεταβούν σε πρεσβεία ή προξενείο, με έναν φάκελο γεμάτο δικαιολογητικά και να αναμένουν σχετική έγκριση. «Τώρα δίνουμε κάποια στοιχεία στα τουριστικά γραφεία, φτάνουμε στην Μυ-

Στη Λέσβο εξετάζεται να διαμορφωθεί διαφορετικά το ωράριο της αγοράς, ώστε να εξυπηρετηθούν οι τουρίστες.

τιλήνη, περιμένουμε ελάχιστα στο τελωνείο και ξεκινάμε τις εκδρομές».

Ευγνωμοσύνη για τους Τούρκους επισκέπτες νιώθει και η τοπική αγορά και εστίαση, οι εκπρόσωποι των οποίων χαρακτηρίζουν «γαλαντόμους» τους γείτονες, πρόθυμους να καταναλώσουν, αφού αγαπούν τη γαστρονομία της Λέσβου και ανα-

Χαμογελαστοί, περιμένουν τη σειρά τους στο λιμάνι της Μυτιλήνης για να εκδώσουν τη βίζα εξπρές, η οποία έχει διάρκεια επτά ημερών, ενώ ο επισκέπτης δεν μπορεί να φύγει από την Ελλάδα και να ταξιδέψει σε άλλο προορισμό.

γνωρίζουν κοινές γεύσεις, μαζί με μεγάλες μερίδες και οικονομικές τιμές, όπως λέει ο πρόεδρος των καταστημάτων εστίασης, Νίκος Γιαννάκας.

Αγοράζουν όμως και πολλά σουβενίρ, αφήνοντας αρκετά χρήματα στην τοπική οικονομία έστω και με δύο ή τρεις διανυκτερεύσεις. Μάλιστα αρκετοί τουριστικοί πράκτορες, όπως

ο Αρνης Λαζαράς που ασχολείται χρόνια με τη διασύνδεση με την Τουρκία, «αγκώνονται» αν θα βρεθούν αρκετά καταλύματα για τους γείτονες.

Πέραν όμως της βίζας εξπρές που αξιοποίησαν οι Τούρκοι για να έρθουν, είναι και οι ανοιξιάτικες διακοπές τους ή το λεγόμενο Σκεκέρ Μπαϊράμ, που σημαίνει για εκείνους το τέλος της

ετοιμότητας, ενώ αρκετά ξενοδοχεία και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, στη Βόρεια ή πιο... τουριστική Λέσβο, ανοίγουν δύο μήνες νωρίτερα από το καθιερωμένο άνοιγμα της σεζόν.

«Οι προσπάθειές μας απέδωσαν», λέει ο πρόεδρος των Τουριστικών Πρακτόρων, Παναγιώτης Χατζηκυριάκος, ενώ ο πρόεδρος του Εμπορικού Συλ-

«Νιώθουμε ευγνωμοσύνη που τα ελληνικά νησιά άνοιξαν τις πύλες τους», λένε στην «Κ» Τούρκοι επισκέπτες.

λογο Μυτιλήνης, Γιάννης Μουτζούρης, αναφέρει ότι εξετάζεται να διαμορφωθεί διαφορετικά το ωράριο της αγοράς, ώστε να τη βρίσκουν ανοιχτή οι Τούρκοι επισκέπτες. Η διαφορά στις αφίξεις είναι αισθητή πάντως, ειδικά για τον Απρίλιο που θεωρούνταν μέχρι πρότινος νεκρή περίοδος. Την Πέμπτη έφτασαν στη Λέσβο 1.700 άτομα από το Αϊβαλί, ενώ το πρώτο 10ήμερο είχαν έρθει 1.500, και όλο τον Μάρτιο 1077. Στις 4.066 ανήλθαν οι Τούρκοι τουρίστες που επισκέφθηκαν τη Λέσβο το τρίμηνο Δεκεμβρίου 2023 - Φεβρουαρίου 2024.

Η αύξηση της επιβατικής κίνησης στις ακτοπλοϊκές συνδέσεις της Λέσβου με την Τουρκία κάνει επιτακτική ανάγκη να λειτουργήσουν τη φετινή χρονιά οι πύλες εισόδου Σένγκεν σε άλλα δύο λιμάνια του νησιού: της Πέτρας και του Πλωμαρίου. Αυτό ειπώθηκε σε ευρεία σύσκεψη τον περασμένο Μάρτιο στο Λιμενικό Ταμείο παρουσία του γενικού γραμματέα Προστασίας του Πολίτη Μάνου Λογοθέτη και του γενικού γραμματέα Λιμένων Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων και υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής Βαγγέλη Κυριαζόπουλου.

Οι εκτιμήσεις για διπλασιασμό των αφίξεων Τούρκων τουριστών στη Λέσβο το 2024 σημαίνει πως θα καταγραφούν στο νησί 150.000 αφίξεις.

Ερευνα για «καρτέλ» σε ψηφιακά έργα

Στο στόχαστρο δέκα εταιρείες για παράνομες πρακτικές σε διαγωνισμούς που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Το ενδεχόμενο εκτεταμένων νόθευσης διαγωνισμών σε έργα ψηφιακής αναβάθμισης, κυρίως του Δημοσίου, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ερευνούν ελληνικές και ευρωπαϊκές αρχές. Στο ραντάρ των αρμόδιων αρχών βρίσκονται δέκα εταιρείες, εκ των οποίων πέντε που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της πληροφορικής, οι τρεις τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι και δύο εταιρείες συμβούλων, με τους ελέγχους να αφορούν πιθανόν παράνομη οριζόντια σύμπραξη – κοινώς «καρτέλ» – για το μοίρασμα των διαγωνισμών με προσυμφωνημένες σχετικές με το ύψος των προσφορών.

Αξίζει, μάλιστα, να σημειωθεί ότι η «οσμύ σκανδάλου» σχετικά με τις συμβάσεις στα ψηφιακά έργα δεν είναι η μοναδική σε ό,τι αφορά τις χρηματοδοτήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Πριν από λίγες εβδομάδες ο εντεταλμένος σύμβουλος του ΤΑΙΠΕΔ Πάνος Σταμπουλίδης είχε καταγγείλει δημοσίως ύποπτες πρακτικές σε διαγωνισμούς που αφορούν την αναβάθμιση νοσοκομείων της χώρας, ύψους 9 εκατ. ευρώ, αλλά και το Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης, ύψους 55 εκατ. ευρώ. Μάλιστα, ο ίδιος τότε είχε προειδοποιήσει με προσφυγή στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Μιλώντας στην «Κ» ο κ. Σταμπουλίδης, αν και επισήμανε ότι τα έργα στα οποία αναφέρεται είναι τεχνικά και πρόκειται για μικρότερης αξίας από αυτά για τα οποία ελέγχονται οι δέκα εταιρείες, υπογράμμισε ότι μετά

Οι έλεγχοι των ελληνικών και των ευρωπαϊκών αρχών αφορούν πιθανές προσυμφωνημένες για το μοίρασμα των διαγωνισμών.

τις δηλώσεις που ο ίδιος έκανε δημοσίως σταμάτησαν αυτά τα φαινόμενα.

Υπενθυμίζεται ότι στις 27 Μαρτίου 2024 η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε εκδώσει ανακοίνωση με την οποία ενημέρωνε ότι την ίδια ημέρα είχε πραγματοποιήσει αιφνιδιαστικούς ελέγχους σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων δραστηριοποιημένων στον κλάδο πληροφορικής και τεχνολογίας και

συναφών υπηρεσιών στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας για πιθανή οριζόντια σύμπραξη νόθευσης δημοσίων διαγωνισμών (bid rigging). Η «Κ» στο φύλλο της 28ης Μαρτίου 2024 αποκάλυψε τον αριθμό και τις εταιρείες στις οποίες έγινε ο έλεγχος, καθώς και ότι ερευνώνται για μοίρασμα των συμβάσεων σχετικά με διαγωνισμούς με φορείς υπουργεία (π.χ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης, Περιβάλλοντος κ.ά.) για έργα ψηφιακής αναβάθμισης που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Οι εταιρείες οι οποίες έλεγχθησαν είναι οι εξής: Byte, Uni Systems, Netcompany-Intrasoft, Space Hellas, Cosmos Business Systems, Cosmote, Vodafone, Nova και οι εταιρείες συμβούλων Toolbox και Active.

Σύμφωνα με προχθεσινό δημοσίευμα του περιοδικού Politico, το οποίο επιβεβαίωσε στην «Κ» πηγές με γνώση του θέματος, την υπόθεση ερευνά όχι μόνο η Επιτροπή Ανταγωνισμού της Ελλάδας, αλλά και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, ύστερα από σχετικό αίτημα που της εστάλη από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Πίσω από τις καταγγελίες φέρεται να είναι η ελληνική εταιρεία πληροφορικής European Dynamics. Αυτά, πάντως, δεν είναι η πρώτη φορά που η εν λόγω εταιρεία καταφεύγει στα κοινοτικά όργανα για θέματα δημοσίων συμβάσεων. Το είχε πράξει και το 2010, όταν είχε γίνει ο διαγωνισμός για το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), διαγωνισμό στον οποίο συμμετεί-

χε, αλλά δεν της κατακυρώθηκε. Τα ευρωπαϊκά όργανα, πάντως, απέρριψαν τις τότε καταγγελίες της. Αφορμή για την εκ νέου προσφυγή της στις Βρυξέλλες στάθηκε διαγωνισμός για την αναβάθμιση του ΕΣΗΔΗΣ. Πάντως, για την πλειονότητα των έργων τα οποία τώρα γίνεται έλεγχος, η European Dynamics δεν φέρεται να είχε καταθέσει προσφορά. Τα περισσότερα από τα έργα έχουν συμβασιοποιηθεί, ενώ κάποια έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Αρμόδιες πηγές εκτιμούν ότι ο έλεγχος τόσο από την Επιτροπή Ανταγωνισμού όσο και από τις κοινοτικές υπηρεσίες δεν θέτει σε κίνδυνο την υλοποίηση των έργων, επισημαίνοντας ότι οι οποίες αποφάσεις προκύψουν από τις έρευνες θα εκδοθούν τουλάχιστον μετά από δύο χρόνια.

Τρεις είναι οι συνήθεις πρακτικές για τη «νόθευση» των διαγωνισμών: α) οι εταιρείες προσυμφωνούνται ώστε ένας κάθε φορά να δώσει την πιο συμφέρουσα προσφορά, β) κατάθεση προσφοράς με υπηλές εκπτώσεις, αλλά χωρίς τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, έτσι ώστε να ανακληθεί, προφανώς ενώ έχει προηγηθεί συνεννόηση, ο διαγωνιζόμενος με τη δεύτερη υψηλότερη έκπτωση (σ.σ. τέτοιες πρακτικές κατήγγειλε ο κ. Σταμπουλίδης), γ) προσυμφωνή για υποβολή μόνο μιας προσφοράς σε κάθε διαγωνισμό. Σε αυτή την περίπτωση, μάλιστα, συχνά μπορεί να κηρύττεται άγονος ο διαγωνισμός και να επαναλαμβάνεται με προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (διαδικασία άρθρου 32), όπου στην ουσία πρόκειται για ένα είδος απευθείας ανάθεσης, αλλά για συμβάσεις άνω του ορίου των 60.000 ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε έλεγχος στην Ελλάδα το 2021, στο 42,4% των διαγωνισμών συνολικά υποβλήθηκε μόνο μία προσφορά. Από τα στοιχεία, εξάλλου, του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), που παρουσιάζει σήμερα η «Κ», σε σύνολο 172 διαγωνισμών που διενεργήθηκαν το 2023 και αφορούσαν υπηρεσίες τεχνολογίας των πληροφοριών (παροχή συμβουλών, ανάπτυξη λογισμικού, διαδίκτυο και υποστήριξη), οι υποβληθείσες προσφορές ήταν μόλις 226, δηλαδή μόλις 1,3 προσφορές ανά διαγωνισμό, ενώ η αντίστοιχη αναλογία το 2022 ήταν επίσης πολύ χαμηλή (1,6).

Αδεια παραμονής αποκτούν 14.000 μετανάστες για να εργασθούν

Αξιοποίηση ξένων από τρίτες χώρες ώστε να καλυφθούν μεγάλες ανάγκες για εργατικά χέρια κυρίως στον πρωτογενή τομέα

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Τουλάχιστον 4.500 ξένοι από τρίτες χώρες εργάζονται πλέον νόμιμα στην Ελλάδα, κάνοντας χρήση της τροπολογίας που ψηφίστηκε πριν από λίγους μήνες και προβλέπει τη χορήγηση άδειας διαμονής για εξαρτημένη εργασία σε μετανάστες, οι οποίοι βρίσκονται στην Ελλάδα τουλάχιστον τα τελευταία τρία χρόνια.

Συνολικά, σύμφωνα με το υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, οι αιτήσεις που έχουν ήδη υποβληθεί από ενδιαφερόμενους αγγίζουν τις 14.000, ενώ εκτιμάται ότι χρήση της δυνατότητας χορήγησης άδειας παραμονής στη χώρα θα κάνουν τελικά περισσότερα από 30.000 άτομα. Παράλληλα, με νομοσχέδιο του υπουργείου Μετανάστευσης προωθούνται αλλαγές που θα καταστήσουν ευκολότερη, γρηγορότερη και με λιγότερη γραφειοκρατία τη διαδικασία μετακλήσεων ξένων εργατών από τρίτες χώρες στην Ελλάδα, ενώ σχεδιάζεται και η επέκταση της άδειας παραμονής στη χώρα μας, από 3 σε 5 χρόνια.

Να σημειωθεί ότι με δύο αποφάσεις τα συναρμόδια υπουργεία έχουν εγκρίνει τη μετακλήση τουλάχιστον 200.000 εργατών από τρίτες χώρες, ενώ τον Δεκέμβριο του 2023 ψηφίστηκε διάταξη για τους μετανάστες εργάτες γης που ήδη απασχολούνται παράνομα στην Ελλάδα. Η διάταξη αφορά όσους μετανάστες ήταν στη χώρα μέχρι τις 30 Νοεμβρίου του 2023 καθώς, σύμφωνα με τα κυβερνητικά στελέχη, δεν ήταν στόχος να λειτουργήσει ως μαγνήτης και να έρθουν και άλλοι παράτυποι μετανάστες, αλλά να χρησιμοποιηθούν νόμιμα όσοι ήδη εργάζονται στη σφαίρα της μαύρης οικονομίας, για να καλύψουν και τις μεγάλες ανάγκες για εργατικά χέρια κυρίως στον πρωτογενή τομέα.

Έτσι, σύμφωνα με τον υπου-

Τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας κατά τα πρότυπα αυτής που «τρέχει» ήδη η Εθνική Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών σχεδιάζουν εργοδοτικοί φορείς όπως ο ΣΕΒ, ο ΣΕΤΕ και ο ΣΒΕ, με στόχο την κάλυψη των αναγκών της βιομηχανίας, του τουρισμού και των κατασκευών από μετανάστες τρίτων χωρών.

Εξετάζεται η επέκταση από τα τρία στα πέντε χρόνια της άδειας παραμονής στη χώρα.

γό Μετανάστευσης Δημήτρης Καϊρίδη, έχουν ήδη δοθεί 4.500 προσωρινές άδειες και εκτιμάται ότι έως το τέλος της διαδικασίας θα νομιμοποιηθούν 30.000 με 40.000 αιτούντες. Σύμφωνα με τον υπουργό, ήδη εξετάζεται και η επέκταση από 3 στα 5 χρόνια της άδειας παραμονής στη χώρα μας, καθώς και η ενίσχυση

των προξενείων με προσωπικό, ώστε να μειωθεί ο χρόνος και η γραφειοκρατία στη διαδικασία μετακλήσεων. Αντίστοιχη στήριξη σχεδιάζεται και στις υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, οι οποίες θα συνεργάζονται με τις αντίστοιχες υπηρεσίες Ασύλου. Με στόχο τη δημιουργία ενός πιο ευέλικτου πλαισίου, χωρίς γραφειοκρατία αλλά τηρώντας τη νομιμότητα που πολλές φορές είναι ζητούμενο στη διαδικασία μετακλήσεων, έχει ήδη δημιουργηθεί μια «task force» με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων υπουργείων, προκειμένου να «τρέξουν» γρήγορα οι διαδικασίες και να μη χαθεί επιπλέον χρόνος στην κάλυψη των

αναγκών που φαίνεται να έχουν μεγάλο κλάδο της οικονομίας. Μάλιστα, πολλές από τις προτάσεις που συζητούνται στην ομάδα αυτή θα υπάρχουν στο νομοσχέδιο που καταρτίζει το υπουργείο Μετανάστευσης. Παράλληλα, πρωτοβουλίες αναλαμβάνουν και οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων. Έτσι, τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας κατά τα πρότυπα αυτής που «τρέχει» ήδη η Εθνική Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών, σχεδιάζουν εργοδοτικοί φορείς όπως ο ΣΕΒ, ο ΣΕΤΕ και ο ΣΒΕ με στόχο την κάλυψη των αναγκών της βιομηχανίας, του τουρισμού και των κατασκευών από εργαζομένους μετανάστες

τρίτων χωρών. «Μας λείπουν χιλιάδες εργαζόμενοι, σχεδόν σε κάθε ειδικότητα, όχι μόνο σε τεχνικές ειδικότητες αλλά και στις σύγχρονες τεχνολογίες», δήλωσε πρόσφατα, σε εκδήλωση για τις ανάγκες της βιομηχανίας για πιο ευέλικτα και εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΕ) Λουκία Σαράντη, αποκαλύπτοντας ότι σε συνεργασία με άλλους εργοδοτικούς φορείς αναζητούν λύσεις αντίστοιχες με αυτές στις οποίες προχώρησαν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί. Στην πράξη, πρόκειται για μια εύχρηστη πλεκτρονική βάση δεδομένων με

διαθέσιμους εργάτες από τρίτες χώρες προς μετάκληση, που ήδη λειτουργεί για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς-μέλη της Ένωσης Συνεταιρισμών Ελλάδος.

Πλέον, και με δεδομένη την ανάγκη των ελληνικών επιχειρήσεων από διαφορετικούς κλάδους της οικονομίας για εκατοντάδες χιλιάδες εργατικά χέρια, αναζητούνται τρόποι ώστε οι μετακλήσεις να γίνονται πιο γρήγορα και με το καταλληλότερο προσωπικό. Οι συνεταιρισμοί έρχονται μέσω της πλατφόρμας σε συνεργασία με εταιρείες εργατικού δυναμικού από τις χώρες προέλευσης των εργατών, κι εξασφαλίζουν μάλιστα την απλοποίηση της διαδικασίας της μετακλήσεως εργατών γης, δημιουργώντας έτσι τις συνθήκες για εύκολη και νόμιμη εύρεση εργατικού δυναμικού. Στην εν λόγω βάση δεδομένων έχουν καταχωριστεί υποψήφιοι εργαζόμενοι από το Βιετνάμ, την Ταϊλάνδη και την Ινδία, από αδειοδοτημένες γι' αυτό εταιρείες εργατικού δυναμικού, οι οποίες διαθέτουν όλα τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα για τη μετακλήσή τους σύμφωνα με την ελληνική εργατική νομοθεσία και το κοινοτικό δίκαιο.

Νέες μετακλήσεις εργαζομένων από τρίτες χώρες εγκρίθηκαν πρόσφατα, με απόφαση που συμπληρώνει αυτή που εκδόθηκε πριν από ένα χρόνο, τον Απρίλιο του 2023, και προβλέπει τη μετακλήση επιπλέον 32.517 εργαζομένων από τρίτες χώρες, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των εργοδοτών κυρίως στον αγροτικό τομέα, στις κατασκευές, καθώς και στον τουρισμό - επισιτισμό. Έτσι, συνολικά, έχουν εγκριθεί περισσότερες από 200.000 μετακλήσεις, στις οποίες βέβαια επιπίπτουν και οι διακρατικές συμφωνίες που έχουν ήδη υπογράψει με Αίγυπτο και Μπανγκλαντές ή που επιδιώκει η χώρα μας (με Ινδία, Βιετνάμ, Φιλιππίνες και Μολδαβία).

Οι πλούσιοι Αμερικανοί αναζητούν μαζικά δεύτερο διαβατήριο

Πορτογαλία, Μάλτα, Ελλάδα
και Ιταλία οι κορυφαιοί προορισμοί

Σχέδια εξόδου από τις ΗΠΑ λόγω εκτάκτου ανάγκης ή κοινωνικοπολιτικής αστάθειας επεξεργάζονται μαζικά οι πλούσιοι Αμερικανοί, εκμεταλλεζόμενοι δεόντως τα προγράμματα «χρυσής βίζας» (golden visa) που προσφέρουν δεκάδες χώρες ανά τον πλανήτη. Στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, οι «κροίσοι» αποκτούν δεύτερα –ακόμη και τρίτα ή τέταρτα– διαβατήρια, σημειώνει η συμβουλευτική εταιρεία επενδύσεων μετανάστευσης Henley & Partners, που διαπίστωσε ότι οι Αμερικανοί υπερτερούν πλέον αριθμητικά κάθε άλλης εθνότητας όσον αφορά την εξασφάλιση εναλλακτικών κατοικιών ή πρόσθετων υπηκοοτήτων.

Σύμφωνα με την έκθεση πλούτου των ΗΠΑ για το 2024 (2024 USA Wealth Report) ο αριθμός των Αμερικανών που ζητούσαν συμβουλές για διαμονή στο εξωτερικό και ιθαγένεια μέσω επενδυτικών προγραμμάτων αυξήθηκε κατά 500% την τελευταία πενταετία. Ο δισεκατομμυριούχος επενδυτής τεχνολογίας Πίτερ Τιελ, ο οποίος έχει πλέον υπηκοότητα Νέας Ζηλανδίας, αλλά και ο πρώην διευθύνων σύμβουλος της Google, Έρικ Σμιτ, ο οποίος υπέβαλε αίτηση για υπηκοότητα στην Κύπρο, συγκαταλέγονται στους Αμερι-

κανούς με υψηλό προφίλ και μεγάλη περιουσία, που απέκτησαν εσχάτως νέο διαβατήριο.

Το παράδειγμά τους ακολουθούν όλο και πιο συχνά εύπορες οικογένειες Αμερικανών, για να αντισταθμίσουν πιθανούς κινδύνους εντός συνόρων. Ο Ντόμινικ Βόλεκ, επικεφαλής ιδιωτών πελατών της Henley & Partners, σημειώνει ότι η εναλλακτική ιθαγένεια είναι το «απόλυτο ασφαλίστήριο» ενάντια στις οικονομικές και πολιτικές αβεβαιότητες, ενόψει και των προεδρικών εκλογών στις ΗΠΑ. Οι βασικοί λόγοι για τους οποίους οι Αμερικανοί θέλουν να μεταναστεύσουν περιλαμβάνουν τον μετρισμό του πολιτικού κινδύνου, την απόκτηση μιας δικλίδας ασφαλείας εν μέσω διεθνών συγκρούσεων, τη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών στο εξωτερικό, αλλά και τη μείωση των φόρων. Ενώ ένας σχετικά μικρός αριθμός Αμερικανών, ωστόσο, δηλώνει κάθε χρόνο νέα χώρα καταγωγής κυρίως λόγω φοροελαφρύνσεων, ο λεγόμενος «φόρος κατά την έξοδο» (exit tax) που απαιτείται για την παραίτηση από την ιθαγένεια καθιστά οικονομικά απαγορευτική τη... μετανάστευση για τους περισσότερους, εκτός από τους πολύ πλούσιους.

Οι ΗΠΑ παραμένουν κορυφαιοί προορισμοί για εκατομμυριούχους που φεύγουν από άλλες χώρες, με καθαρή εισροή 2.200 εκατομμυριούχων το 2023 και προβλεπόμενη εισροή 3.500 το 2024.

Ο αριθμός των Αμερικανών που ζητούσαν συμβουλές για διαμονή στο εξωτερικό και ιθαγένεια μέσω επενδυτικών προγραμμάτων αυξήθηκε κατά 500% την τελευταία πενταετία.

Οι πιο ελκυστικές golden visa είναι εκείνες που προσφέρουν οι Πορτογαλία, Μάλτα, Ελλάδα και Ιταλία. Το πρόγραμμα «χρυσής βίζας» της Πορτογαλίας, το οποίο η κυβέρνηση «ψαλίδισε» πρόσφατα εν μέσω της στεγαστικής κρίσης που ταλανίζει τη χώρα, είναι ιδιαίτερα δημοφιλές, καθώς ανοίγει τον δρόμο για δια-

μονή και ιθαγένεια, με αντάλλαγμα μια επένδυση ύψους 500.000 ευρώ, σε ένα ταμείο ή ιδιωτικό μετοχικό κεφάλαιο. Κορυφαιοί προορισμοί για τους πλούσιους Αμερικανούς είναι και η Ελλάδα, η οποία μετά την πρόσφατη αναθεώρηση του συστήματος προβλέπει ουσιαστικά golden visa «τριών ταχυτήτων». Κάθε χώρα καθορίζει τους δικούς της κανόνες για τους αιτούντες, όπως το χρονικό πλαίσιο, οι επενδυτικές επιλογές και οι ρυθμίσεις δέουσας επιμέλειας, τρεις όμως φαίνεται πως είναι οι βασικοί λόγοι για την αλλαγή κατοικίας.

Ένα εναλλακτικό διαβατήριο διευκολύνει τα ταξίδια σε χώρες που είναι λιγότερο φιλικά διακεκλιμένες προς τις ΗΠΑ. «Για Αμερικανούς, Βρετανούς και Ισραηλινούς που ξαφνικά δεν είναι σίγουροι για την υποδοχή τους στο εξωτερικό, τα νέα διαβατήρια παρέχουν ευελιξία. Με την

αυξανόμενη παγκόσμια αστάθεια, η νέα υπηκοότητα, ιδιαίτερα σε μια χώρα που θεωρείται ουδέτερη, παρέχει μια πολύτιμη εναλλακτική», επισημαίνει η Henley. Ένας άλλος λόγος είναι τα επαγγελματικά ταξίδια και αυτό γιατί τα στελέχη αμερικανικών επιχειρήσεων θα μπορούσαν να γίνουν στόχος «αγανάκτησης, ομηρίας ή τυχαίας τρομοκρατίας στο χάος κατεστραμμένων κρατών ή χωρών υψηλού κινδύνου στις οποίες πρέπει να ταξιδέψουν για επαγγελματικούς λόγους».

Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούσαν να είναι από διαχειριστές κεφαλαίων μέχρι στελέχη εταιρειών εξόρυξης που επισκέπτονται έδρες επιχειρήσεων. Τέλος, ορισμένοι πλούσιοι Αμερικανοί αναζητούν απλώς μια εφεδρική κατοικία για πιθανή συνταξιοδότηση, ώστε είναι πιο κοντά στις οικογένειές τους που ζουν στο εξωτερικό ή για λόγους αλλαγής

«λάιφ-στάιλ» στη νέα εποχή της τπλεργασίας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η μετανάστευση εκατομμυριούχων αναμένεται να φτάσει σε νέο ιστορικό υψηλό το 2024, καθώς οι πόλεμοι, οι κυβερνητικές καταστολές του πλούτου και η πολιτική αβεβαιότητα «εξοστρακίζουν» περισσότερους πλούσιους κατοίκους σε άλλες χώρες. Εκτιμάται πως 128.000 εκατομμυριούχοι θα μετακομίσουν σε νέα χώρα φέτος, από 120.000 το 2023 και 51.000 το 2013, σύμφωνα με τη Henley. Οι ΗΠΑ παραμένουν κορυφαιοί προορισμοί για εκατομμυριούχους που φεύγουν από άλλες χώρες, με καθαρή εισροή 2.200 εκατομμυριούχων το 2023 και προβλεπόμενη εισροή 3.500 το 2024, την ώρα που η Κίνα παραμένει η μεγαλύτερη πηγή μετανάστευσης εκατομμυριούχων, χάνοντας πέρυσι 13.500 εκατομμυριούχους.

DENIS MENOCHET

ISABELLE ADJANI

KHALIL GHARBIA

HANNA SCHYGULLA

AMINTHE AUDIARD

PETER VON KANT

ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ
Francis Ozon
ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ΤΑ ΓΥΡΦΑ ΔΑΜΥΡΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΒΟΝ ΚΑΝΤ ΤΟΥ
RAINER WERNER FASSBINDER

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 21:00

PETER VON KANT
ΔΡΑΜΑ

Ο Πίτερ Φον Καντ, ένας διάσημος σκηνοθέτης, γνωρίζει και ερωτεύεται τον Αμίρ, έναν όμορφο νεαρό ταπεινής καταγωγής τον οποίο θέλει να βοηθήσει να κάνει καριέρα στο σινεμά.

Το Κανάλι Διατίθεται:

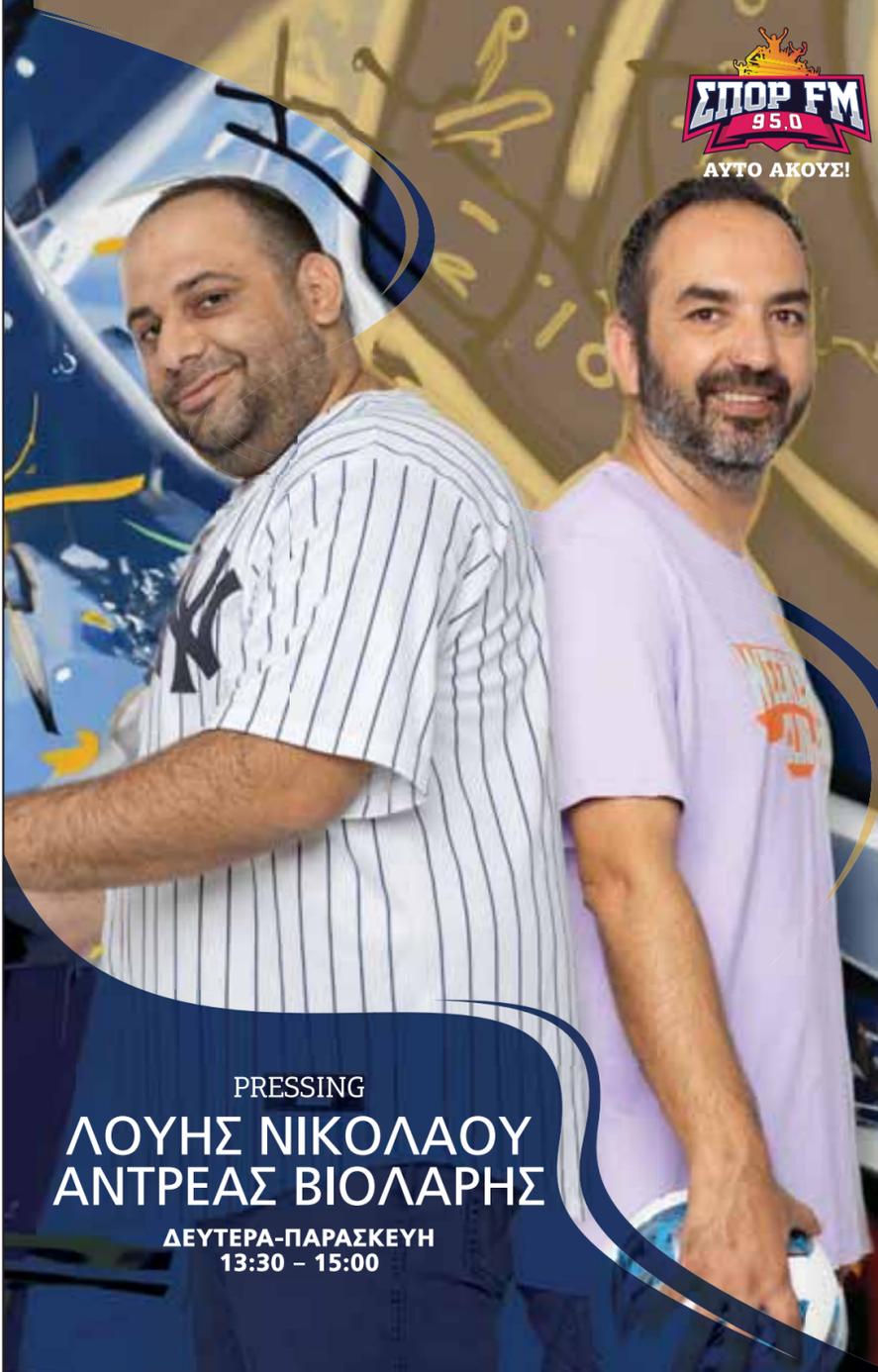
cablenet cyta vision MOVIES HD MESIMVRIA

Θέση: 101 Θέση: 49

www.mesimvria.com

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

PRESSING
**ΛΟΥΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΒΙΟΛΑΡΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
13:30 - 15:00

Ένας «σούμαν» στο τιμόνι του κρατικού fund της Νορβηγίας

Ο Νικολάι Τάνγκεν έχει δημιουργήσει podcast που φιλοξενεί κορυφαίους CEO

Οικοδεσπότης Podcast, διαχειριστής επενδυτικού κεφαλαίου, πρώην στρατιωτικός ανακριτής, ο Νορβηγός Νικολάι Τάνγκεν έχει πολλές και διαφορετικές ταυτότητες, εκείνο όμως που τον έκανε διάσημο εκτός συνόρων είναι ο ρόλος του «ψυχαναλυτή» των κορυφαίων CEO του πλανήτη. Ο Ντάρνεν Γουιντς, διευθύνων σύμβουλος της Exxon Mobil του εξομολογήθηκε ότι θεωρεί τον εαυτό του «γκουρού» στο μάρκετινγκ. Σπεσιαλιτέ του; Το τρυφερό fib-eye. Ο Τζέιμς Γκόρμαν, πρόεδρος και πρώην διευθύνων σύμβουλος της Morgan Stanley, συνήθιζε να εκδηλώνει ψυχοσωματικά συμπτώματα από το άγχος της δουλειάς. Και ο Ντάνιελ Εκ, ο οποίος ίδρυσε το Spotify, βρίσκεται σε βαθιά εσωτερική σύγκρουση για τον πλούτο που απέκτησε. Αυτές είναι μερικές από τις πληροφορίες που πήραν οι πιστοί ακροατές από ένα μικρό νορβηγικό podcast που ξεκίνησε προ διετίας και έχει γίνει ένας... απίθανος προορισμός για τα μεγαλύτερα ονόματα των επιχειρήσεων. Καλεσμένος αυτής της εβδομάδας ο διευθύνων σύμβουλος και συνιδρυτής της Tesla Ελον Μασκ, ο οποίος μίλησε για τον αποικισμό του Αρν, τις προκλήσεις της Tesla στην Κίνα και το γεγονός ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσε να γίνει πιο έξυπνη από οποιονδήποτε άνθρωπο μέχρι το τέλος του επόμενου έτους.

Η εκπομπή που ονομάζεται «In Good Company», είναι πνευματικό τέκνο του 57χρονου Τάνγκεν, πρώην διαχειριστή hedge funds του Λονδίνου, ο οποίος το 2020 διορίστηκε διευθύνων σύμβουλος στη Norges Bank Investment Management, η οποία διαχειρίζεται τα τεράστια έσοδα της χώρας από το πετρέλαιο και φέτος κατέγραψε έσοδα ύψους 1,6 τρισ. δολαρίων. Ο πολυμήχανος Νορβηγός θεωρεί ότι το κρατικό επενδυτικό ταμείο και οι άνθρωποι που το διοικούν θα μπορούσαν να γίνουν καλύτερα κατανοητοί από το κοινό. «Σκοπεύουμε να γίνουμε το πιο διαφανές ταμείο στον κόσμο.

Ο 57χρονος Τάνγκεν το 2020 διορίστηκε διευθύνων σύμβουλος στη Norges Bank Investment Management, η οποία διαχειρίζεται τα τεράστια έσοδα της Νορβηγίας από το πετρέλαιο και φέτος κατέγραψε έσοδα ύψους 1,6 τρισ. δολ.

Καλεσμένος αυτής της εβδομάδας ο Ελον Μασκ, ο οποίος μίλησε για τον αποικισμό του Αρν και την τεχνητή νοημοσύνη.

(...) Η πραγματική διαφάνεια θα ήταν να δείξουμε στον νορβηγικό λαό τι κατέχει, δηλαδή είμαστε κύριοι όλων αυτών των εταιρειών, έχουμε μεγάλα μερίδια, έχουμε πρόσβαση σε αυτούς τους διευθύνοντες συμβούλους», είπε σε πρόσφατη συνέντευξή του. Κάθε εκπομπή του άλλωστε ξεκινάει με μία αναφορά του στον αριθμό των μετοχών που κατέχει το νορβηγικό ταμείο στην εταιρεία του εκάστοτε καλεσμένου...

Πριν ασχοληθεί με τα οικο-

νομικά, ο Τάνγκεν είχε εκπαιδευθεί ως στρατιωτικός ανακριτής τη δεκαετία του 1980 μέσω του νορβηγικού στρατού, έμαθε ρωσικά και εργάστηκε στη νορβηγική πρεσβεία στη Μόσχα για λιγότερο από ένα χρόνο. Στην εμπειρία του αυτή οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα το ταλέντο του στο να «ξετρυπώνει» ειδήσεις και να φιλοξενεί στελέχη, λίγο πριν κάνουν σημαντικές ανακοινώσεις, όπως ο Σαμ Αλτριαν της OpenAI και ο Τζένσεν Χουάνγκ της Nvidia πριν ξεκινήσει η έκρηξη της AI. Ο Τάνγκεν περιμένει ένα χρόνο αφότου ανέλαβε τα νηπία του πετρελαϊκού ταμείου για να ξεκινήσει το podcast εν μέρει επειδή δεν ήθελε να θεωρηθεί εγωιστική κίνηση, είπε. Δέχθηκε άλλωστε έντονο έλεγχο στην εγκάρσια αγορά για την προσωπική του περιουσία, η οποία περιλαμβάνει

μία τεράστια συλλογή έργων τέχνης. «Οι Νορβηγοί ως γνωστόν είμαστε προσεκτικοί. Οι νορβηγικές ελίτ δείχνουν εμφανή σεμνότητα, προτιμώντας τις μικρές ορεινές καμπίνες από τα φανταχτερά σαλέ», λέει ο Τρίγκβε Γκίλμπραντσεν, ερευνητής στο ανεξάρτητο Ινστιτούτο Κοινωνικών Ερευνών στο Οσλο και πρώην κυβερνητικός σύμβουλος, ο οποίος παρακολούθησε την είσοδο του Τάνγκεν στη δημόσια διοίκηση. Το podcast τον βοήθησε να κερδίσει μεγάλο μέρος του κοινού, ενώ παράλληλα σπάει «τρύπη πόρτα» από τους CEO. Ακόμη και ο Ελον Μασκ, ο οποίος αντιστεκόταν στην πρόσκλησή του για μήνες, τελικά ενέδωσε. Ο Τάνγκεν άνοιξε λογαριασμό στην πλατφόρμα X για την περίπτωση καθώς, όπως χαρακτηριστικά λέει, «δεν το βάζει κάτω ποτέ».

Η ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητα τα επιτόκια στο 4%

Αμετάβλητα στο 4% διατήρησε την Πέμπτη τα επιτόκια η ΕΚΤ, καθιστώντας όμως για πρώτη φορά σαφές ότι δεδομένως της υποχώρησης του πληθωρισμού οδεύει προς μείωση του κόστους δανεισμού σύντομα και η αγορά προεξοφλεί πλέον την κίνηση για την επόμενη συνεδρίασή της, τον Ιούνιο. Στη σχετική ανακοίνωσή της τονίζει πως «αν τα νέα στοιχεία και η δυναμική του πληθωρισμού, όπως και τα αποτελέσματα της νομισματικής πολιτικής ενισχύσουν περαιτέρω την αισιοδοξία μας ότι ο πληθωρισμός οδεύει βιώσιμα προς τον στόχο», θα είναι σκόπιμη η μείωση του κόστους δανεισμού.

Τις προσδοκίες της αγοράς για μείωση των επιτοκίων τον Ιούνιο ενίσχυσε, άλλωστε, η πρόεδρος της Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, όταν στην καθιερωμένη συνέντευξη Τύπου υπογράμμισε πόσο σημαντική είναι αυτή η αναφορά σε επικείμενη μείωση και ότι αντανάκλα τις εκτιμήσεις της ΕΚΤ. Η Τράπεζα ανέφερε επίσης πως τα τελευταία στοιχεία επιβεβαιώνουν έως τώρα την εικόνα ότι ο πληθωρισμός υποχωρεί προς τον στόχο, καθώς από τον Μάρτιο έχει περιοριστεί στο 2,4%. Τον Ιούνιο η Τράπεζα θα έχει στη διάθεσή της πλήρη στοιχεία σχετικά όχι μόνο με τα μακροοικονομικά μεγέθη της Ευρώζωνης, αλλά και για τις διαπραγματεύσεις και τα αιτήματα για τα επίπεδα των μισθών, που αντιμετωπίζει ως καίριο παράγοντα στη διαμόρφωση του πληθωρισμού.

Οι εκτιμήσεις συγκλίνουν σε μια μείωση του κόστους δανεισμού κατά 25 μονάδες βάσης τον Ιούνιο. Όπως σχολίασε σχετικά ο Χουσαϊν Μεχντί, υπεύθυνος επενδυτικών επιλογών στην HSBC Asset Management, «η ΕΚΤ έχει ουσιαστικά δεσμευτεί πως θα προχωρήσει σε μείωση τον Ιούνιο και πρέπει να συμβούν πολλά για να μην το κάνει». Ο ίδιος προσέθεσε, πάντως, πως οι εξελίξεις μπορεί να είναι πολλές μέσα στους επόμενους μήνες και όλα θα εξαρτηθούν από το εάν αποκλιμακώνονται περαιτέρω οι πληθωριστικές πιέσεις.

Δεδομένου πάντως ότι, σε αντίθεση με την Ευρώζωνη, στις ΗΠΑ ο πληθωρισμός παραμένει σε υψηλά επίπεδα και σύμφω-

Ο πληθωρισμός υποχωρεί προς τον στόχο του 2%, ενώ τον Ιούνιο θα κριθεί η μείωση του κόστους δανεισμού, σημείωσε η Λαγκάρντ.

να με τα τελευταία στοιχεία στο 3,4%, έχουν μειωθεί σημαντικά οι προσδοκίες της αγοράς για μείωση επιτοκίων από τη Federal Reserve.

Παραδοσιακά όμως η ΕΚΤ ακολουθεί κατά πόδας την ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ στις επιλογές της προκειμένου να μην υπάρξουν αναταράξεις στην οικονομία της Ευρώζωνης. Ερωτώμενη, έτσι, κατά πόσον ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ πρόκειται να επηρεάσει τις αποφάσεις της ΕΚΤ, η κ. Λαγκάρντ απάντησε πως «προφανώς στιδδήποτε συμβαίνει μάς αφορά και θα ενσωματωθεί στις εκτιμήσεις που θα ετοιμάσουμε και θα ανακοινώσουμε τον Ιούνιο». Προσέθεσε, επίσης, πως η υπερδύναμη είναι «μια μεγάλη αγορά, μια τεράστια οικονομία με έναν τεράστιο χρηματοπιστωτικό τομέα». Απέφυγε, ωστόσο, να αναφέρει κατά πόσον μπορεί να επηρεάσει την πολιτική της ΕΚΤ η ιστιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου.

Πολύ πιο κατηγορηματικός, όμως, ο υποδιοικητής της Τράπεζας της Σουηδίας, Περ Γιάνσον, τόνισε πως αν η Fed αποκλείσει οποιαδήποτε μείωση επιτοκίων εντός του 2024, αυτό θα αποτελέσει πρόβλημα τόσο για την ΕΚΤ όσο και για τη Riksbank.

BLOOMBERG, REUTERS

Οι κινεζικές βιομηχανίες απειλούν με «ζώνη σκουριάς» τη Γερμανία

Την ώρα που τα κινεζικά ηλεκτρικά οχήματα (EV) πλημμυρίζουν τις αγορές της Ευρώπης, τα ιστορικά παραδείγματα αποβιομηχανίας από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού αποτελούν νηρη προειδοποίηση για τις αυτοκινητοβιομηχανίες της Γηραιάς Ηπείρου. Η Γερμανία ειδικότερα βγήκε από τη χειμερινή ύφεση το δεύτερο τρίμηνο, η παραγωγή της όμως παρέμεινε στάσιμη, γεγονός που δημιουργεί ερωτήματα σχετικά για το μέλλον της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας.

Δημοσίευμα του Fortune συγκρίνει την περίπτωση της χώρας με τη λεγόμενη «ζώνη σκουριάς» (Rust Belt) των ΗΠΑ, πάλι ποτέ ακμάζουσα βιομηχανική περιοχή που έπεσε θύμα πολιτικών λαθών και παγκόσμιων ανταγωνιστικών πιέσεων και δεν ανέκαμψε ποτέ. Ο όρος σηματοδοτεί την αποβιομηχανία των μεγάλων κόμβων χάλυβα στις βορειοανατολικές και μεσοδυτικές πολιτείες των ΗΠΑ, όπου η μεταποίηση μεταφέρθηκε στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα να γνωρίσουν οικονομικά παρακμή και τεράστια ποσοστά μεταναστεύσης. Στη Γερμανία, το αντίστοιχο του χάλυβα είναι οι αυτοκινητοβιομηχανίες, στις οποίες το 2021 εργαζόταν το 11% των εργαζομένων της χώρας, το έκτο υψηλότερο μερίδιο στην Ε.Ε.

Τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κατασκευαστών Αυτοκινήτων (ACEA) δείχνουν ότι το μερίδιο αγοράς των ευρωπαϊκών αυτοκινητοβιομηχανιών στην Ε.Ε. μειώθηκε από 74,2% σε 70,6% μεταξύ 2019 και 2022. Το μερίδιο της Κίνας, εν τω μεταξύ, αυξήθηκε από 0% σε 1,3%, γεγονός που δείχνει τη δραματική αλλαγή που συντελείται πλέον στην Ευρώπη. Κινεζοί

Κινεζοί κατασκευαστές, όπως η BYD, έχουν «γονατίσει» τις άλλοτε κραταιές αυτοκινητοβιομηχανίες τους τελευταίους 12 μήνες με τις εξαιρετικά φθηνές προσφορές τους.

κατασκευαστές, όπως ο κολοσός BYD, έχουν «γονατίσει» τις άλλοτε κραταιές αυτοκινητοβιομηχανίες τους τελευταίους 12 μήνες με τις εξαιρετικά φθηνές προσφορές τους και τα επιθετικά σχέδια επέκτασης στην Ευρώπη. Ο Νάιτζελ Γκριφίθς, διευθυντής προβλέψεων αυτοκινήτων στην S&P Global Mobility, δεν πι-

Στο πλαίσιο της ώθησης του Πεκίνου να κυριαρχήσει στα ηλεκτρικά οχήματα και σε άλλες καθαρές τεχνολογίες, η κινεζική BYD έλαβε τουλάχιστον 3,4 δισ. ευρώ σε άμεσες κρατικές επιδοτήσεις.

στεύει ότι η ευρωπαϊκή αγορά EV θα επιδεινωθεί στον βαθμό που θα δημιουργούσε μια νέα «ζώνη σκουριάς» στην κλιμακα των ΗΠΑ, είναι πεπεισμένος ωστόσο ότι τα πράγματα θα αλλάξουν προς το χειρότερο. «Θα υπάρξει αυτή η αλλαγή τάσης. Η Ευρώπη από δεκαετίες και δεκαετίες που υπήρξε εξαγωγέας

οχημάτων, θα γίνει καθαρός εισαγωγέας», δήλωσε στο Fortune. Στο πλαίσιο της ώθησης του Πεκίνου να κυριαρχήσει στα ηλεκτρικά οχήματα και σε άλλες καθαρές τεχνολογίες, η κινεζική BYD έλαβε τουλάχιστον 3,4 δισ. ευρώ σε άμεσες κρατικές επιδοτήσεις, σύμφωνα με νέα μελέτη. Η βοήθεια για τον κο-

ρυφαίο κατασκευαστή ηλεκτρικών οχημάτων της Κίνας εκτινάχθηκε από 220 εκατ. ευρώ το 2020 σε 2,1 δισ. ευρώ μόλις δύο χρόνια αργότερα, ανακοίνωσε χθες το Ινστιτούτο του Κιέλου για την Παγκόσμια Οικονομία. Η BYD επωφελείται επίσης από την υποστήριξη για τους τοπικούς κατασκευαστές μπαταριών

και τις εκπτώσεις για τους αγοραστές των αυτοκινήτων της, σύμφωνα με την έκθεση, η οποία βλέπει το φως καθώς η Ε.Ε. ερευνά επίσημα τις επιδοτήσεις στα κινεζικά EV.

Η Ε.Ε. καλείται να εξισορροπήσει το εμπόριο με την Κίνα, καθώς χώρες, όπως η Γαλλία, αντιμετωπίζουν οικονομική απειλή από πληθώρα προϊόντων κινεζικής παραγωγής που κατακλύζουν την αγορά του μπλοκ. Μετά την Κίνα, οι BYD, Nio και Geely επεκτείνονται στην Ευρώπη όπου οι δυτικοί κατασκευαστές, όπως η Tesla και η Volkswagen, κάνουν μερίδιο αγοράς σε έναν τρομακτικό πόλεμο τιμών για τα ηλεκτροκίνητα οχήματα. Η βοήθεια στη βιομηχανία στην Κίνα είναι «τουλάχιστον τρεις έως τέσσερις» φορές υψηλότερη από ό,τι στις μεγάλες χώρες της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ, ανέφερε το Ινστιτούτο του Κιέλου. Η Ε.Ε. έχει δημιουργήσει ένα ταμείο καινοτομίας 40 δισ. ευρώ για να ανταγωνιστεί την Κίνα και τις επιδοτήσεις που προβλέπονται στον νόμο των ΗΠΑ για τη μείωση του πληθωρισμού. Το Πεκίνο από την πλευρά του χαρακτηρίζει την ευρωπαϊκή έρευνα «δείγμα προστατευτισμού» και επισμαίνει ότι οι αυτοκινητοβιομηχανίες του κερδίζουν τη μάχη επειδή τα προϊόντα τους είναι ανώτερα.

Μέτρα θωράκισης του τραπεζικού συστήματος λαμβάνει η Ελβετία

Αιτία η γιγάντωση της UBS, που ο ισολογισμός της ανέρχεται σε 1,7 τρισ. δολ.

Ενα χρόνο περίπου από όταν ανάγκασε τη μεγαλύτερη τράπεζα της, τη UBS, να απορροφήσει την τότε ανταγωνιστριά της και αμαρτωλή Credit Suisse, δημιουργώντας ένα «τέρας» στον τραπεζικό της κλάδο, η Ελβετία επιχειρεί να διασφαλίσει το τραπεζικό της σύστημα. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε το σχέδιό της να ενισχύσει τις εξουσίες της εποπτικής αρχής τραπεζών, της FINMA, και να αυξήσει μερικώς τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας για τις συστημικές τράπεζες. Ζητούμενο είναι να αποφευχθεί μια νέα κατάρρευση μεγάλης τράπεζας, αλλά προπαντός να αποκλειστεί μια πτώση της ίδιας της UBS, που αν κατέρρεε θα παρέσυρε την οικονομία της.

Μετά την απορρόφηση της Credit Suisse, ο ισολογισμός της UBS ανέρχεται σε 1,7 τρισ. δολ., ποσό διπλάσιο από το ετήσιο ΑΕΠ της Ελβετίας, που δίνει στη μεγαλύτερη τράπεζα της επικίνδυνο μεγάλο βάρος στην οικονομία της. Και το χειρότερο είναι πως σε περίπτωση προβλήματος στη UBS δεν θα υπάρχουν άλλες μεγάλες ελβετικές τράπεζες για να την απορροφήσουν, ενώ το κόστος της εθνικοποίησής της θα ήταν απαγορευτικό για τα δημόσια οικονομικά της χώρας.

Όπως τονίζουν αναλυτές του κλάδου, πρόκειται για πολιτικά ακανθώδες θέμα και η κυβέρνηση της Ελβετίας αναγκάζεται να περιορίσει προς το παρόν την αυστηρότητα των απαιτήσεων σε σύγκριση με τα αρχικά της σχέδια, ενώ θα δυσκολευτεί να επιτύχει την ψήφιση των σχεδίων

Ο ισολογισμός της UBS, μετά την απορρόφηση της Credit Suisse, είναι διπλάσιος από το ετήσιο ΑΕΠ της Ελβετίας.

Η κυβέρνηση ενισχύει τις εξουσίες της εποπτικής αρχής και σχεδιάζει να αυξήσει τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας των συστημικών τραπεζών.

της σε νόμο του κράτους. Ως εκ τούτου απέφυγε να δώσει ακριβή ποσοστά και αρκέστηκε να ορίσει πως οι απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας θα προσαρμόζονται

εφεξής ώστε να ανταποκρίνονται στην έκθεση της εκάστοτε τράπεζας σε διεθνείς θυγατρικές της, όπως και σε ζητήματα σχετικά με τη διοίκηση της και την κερδοφορία της.

Από πέρυσι, πάντως, η Κάτω Βουλή του ελβετικού Κοινοβουλίου έχει ζητήσει να επιβληθεί στις συστημικές τράπεζες δείκτης μόχλευσης 15% του ενεργητικού της, ποσοστό σαφώς υψηλότερο από το αντίστοιχο σε Ε.Ε., ΗΠΑ και Βρετανία. Βάσει των ιδίων κεφαλαίων της, στα τέλη του περασμένου έτους η UBS είχε δείκτη μόχλευσης 4,7%. Αυτό σημαίνει πως σε περίπτωση που

αυστηροποιηθούν σε τέτοιο βαθμό οι απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας, η UBS θα κληθεί να αναζητήσει πρόσθετα κεφάλαια ύψους 100 δισ. δολ. Η ανησυχία για τον τραπεζικό γίγαντα δεν είναι ούτε αδικαιολόγητη ούτε πρωτοφανής.

Η πρώτη σε μέγεθος τράπεζα της Ελβετίας βρέθηκε στη δίνη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, καθώς είχε επιδιώσει την επέκτασή της στην αμερικανική αγορά με ριψοκίνδυνες και τοξικές επενδύσεις. Τη διέσωσε τότε η κεντρική τράπεζα της Ελβετίας προσφέροντας εγγυήσεις ύψους 54 δισ. δολ. για την κάλυψη μη εξυπηρετούμενων χρεών. Και βέβαια η UBS επέλεξε στη συνέχεια να συμμορφωθεί και να επικεντρωθεί κυρίως στον τομέα της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων των πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου. Ουσιαστικά στράφηκε σε μια δραστηριότητα εξαιρετικά προσοδοφόρα και όχι ριψοκίνδυνη.

Σε αντίθεση βέβαια με την Credit Suisse, που είχε προλάβει να πληγεί οικονομικά όχι μόνον από τα σκάνδαλα και τις ατασθαλίες της, αλλά και από τις τοξικές και άστοχες τοποθετήσεις της που οδήγησαν τελικά στην κατάρρευσή της και στην εξαναγκαστική απορρόφησή της από τη UBS. Ανάμεσά τους ήταν οι επενδύσεις της στη βρετανική χρηματοπιστωτική Greensill και προπαντός στο σκοτεινό fund Archegos, που κατέρρευσε, με αποτέλεσμα να προκαλέσουν στην ελβετική τράπεζα ζημίες ύψους 5,5 δισ. δολ. στις αρχές του 2021.

Καταγγελίες για προβλήματα στα 787 της Boeing

Βαθύνει η κρίση της Boeing, αφότου ένας μηχανικός της αποκάλυψε ότι η εταιρεία έκανε «εκπτώσεις» κατά την κατασκευή των αεροπλάνων 787 Dreamliner, δείχνοντας ότι τα προβλήματα δεν περιορίζονται στα 737. Ο Σαμ Σαλέκπουρ, μηχανικός της Boeing που δούλεψε πάνω στα 787 από το 2020 έως τις αρχές του 2022, ισχυρίστηκε ότι οι εργάτες στο εργοστάσιο της εταιρείας μετρούσαν και γέμιζαν με λανθασμένο τρόπο τα κενά που μπορεί να εμφανιστούν κατά την ένωση των κομματιών του σκελετού του αεροπλάνου.

Αυτή η διαδικασία συναρμολόγησης μπορεί να προκαλέσει «σημαντική κόπωση» στα υλικά και να υπονομεύσει τη δομική ακεραιότητα τουλάχιστον 1.000 αεροπλάνων που πετούν αυτή τη στιγμή, όπως είπε ο πληροφοριοδότης.

Ο Σαλέκπουρ μιλάει για ζητήματα τα οποία «μπορεί να μειώσουν δραματικά τη ζωή του αεροπλάνου». Η Boeing, πάντως, αμφισβητεί τους ισχυρισμούς του. «Με μεγάλη βιασύνη να προχωρήσουν οι παραγγελίες που είχαν μείνει πίσω και να βγουν τα αεροπλάνα στην αγορά, η Boeing δεν ακολούθησε τις δικές της κατασκευαστικές απαιτήσεις», είπε ο μηχανικός. Ο Σαλέκπουρ δήλωσε ότι είχε εκφράσει τις ανησυχίες του στη διοίκηση της Boeing, αλλά αγνοήθηκε και τελικά μεταφέρθηκε στα αεροπλάνα 777. Και εκεί, ισχυρίζεται,

είδε ακατάλληλες κατασκευαστικές πρακτικές. Υπενθυμίζεται ότι η Boeing έχει ήδη μπει στο μικροσκόπιο εξαιτίας των πρακτικών και της ποιότητας κατασκευής της, αφότου κομμάτι ενός σχεδόν νέου 737 Max 9 αποκολλήθηκε στις 5 Ιανουαρίου, λίγο μετά την απογειώση. Τώρα, οι καταγγελίες του Σαλέκπουρ βάζουν στο κάδρο και το Dreamliner, που έφερνε ρευστό στα ταμεία της Boeing, σε μια περίοδο όπου η παραγωγή του 737 παραμένει χαμηλή λόγω των ελέγχων της αμερικανικής Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.

Η Boeing απέρριψε τους ισχυρισμούς του, λέγοντας μάλιστα ότι είχε σταματήσει τις παραδόσεις των 787 για δύο χρόνια νωρίτερα αυτή τη δεκαετία, αφότου έλεγχο βρήκε μικροσκοπικές δομικές ατέλειες στις ενώσεις υλικών. «Αυτοί οι ισχυρισμοί για τη δομική ακεραιότητα του 787 είναι ανακριβείς και δεν αντανακλούν τη λεπτομερή δουλειά που έχει κάνει η Boeing για να διασφαλίσει την ποιότητα και τη μακροπρόθεσμη ασφάλεια του αεροσκάφους», δήλωσε η εταιρεία. Ως αποτέλεσμα των νέων αποκαλύψεων, η μετοχή της Boeing υποχώρησε κατά 1,9% την Τρίτη, διευρύνοντας τις απώλειές της από τις αρχές του έτους σχεδόν στο 32%. Πρόκειται για τη χειρότερη επίδοση ανάμεσα σε όλες τις εταιρείες του Dow Jones Industrial Average.

2ο Πανηγύρι Ανάγνωσης
Μια φορά και έναν καιρό...
Οι ιστορίες είναι φτερά που σε βοηθούν να πετάς ψηλά κάθε μέρα

Σάββατο Απριλίου 2024
12:00 - 17:00

RICHARD VAN CAMP
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΕΡΡΑ ΣΑΝΤΑ

Η εκδήλωση τελείται υπό την αιγίδα της Υπουργού Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας Κας Αθηνάς Μιχαηλίδου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

12:00-12:30 Εγγραφές για το παιχνίδι «ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ»
12:30-13:00 Παρουσίαση READ LIBRARY
13:00-14:30 Παιχνίδι «ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ»
14:30-15:00 - Χαιρετισμός από την Κα Σοφία Ιωάννου (Α' Λειτ. Εκπαιδευσης Υπουργείου Παιδείας)
- Με ένα βιβλίο... Κα Μαρία Ιωάννου, ομοτίς
15:15-16:15 ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ
16:15-16:45 Χορωδία

ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

Δέσποινα Ηρακλίδου, «Μεθυσμένα»
Αιμίλιος Σοβιού, «Το Ποτάμι»
Δήμητρα Χαραλάμπους, «Μυστήριο στο Αιγαίο»
Δέσποινα Λιαράκου, «Το Σπιντόκοκτο»
Αντωνία Μάμα, «Σ' αγαπάω! Ακούς;»
Σάντρα Εβλεθερίου, «Είσαι Αστέρι»

Χειροτεχνίες
Φαγητό/Ποτό
Φουσκωτά
FACE PAINTING

Παζαράκι βιβλίου/play and learn/εργαστήρι GATAPOU

Χορηγός Επικοινωνίας:
Read LIBRARY

Συνεργάτης Εκδήλωσης:
PARGA BOOK CENTER

Το ντοκιμαντέρ «Βαρώσια, η Ευρωπαϊκή Περικλειστή Πόλη» ταξιδεύει στον κόσμο

VAROSHA
INTERNATIONAL INITIATIVE

Το «Varosha European Fenced-off City» ένα ντοκιμαντέρ που θυμίζει και αφυπνίζει. Στόχος της παραγωγής και της επικοινωνίας του ντοκιμαντέρ είναι να γνωστοποιήσει σε διεθνές πεδίο το status quo που επικρατεί για 50 χρόνια στην περικλειστή πόλη των Βαρωσίων. Παράλληλα, να υπενθυμίσει σε όλους, πως τα Βαρώσια, από ένα σημαντικό μεσογειακό θέρετρο με έντονο πολιτιστικό χαρακτήρα το 1974, έχει μετατραπεί σε μια απαγορευμένη για τους ευρωπαίους πολίτες της στρατιωτική ζώνη, μέσα σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Με συνεντεύξεις σημαντικών προσωπικοτήτων, το ντοκιμαντέρ (ιστορικό ντοκουμέντο), αναδεικνύει την άγνωστη περιπέτεια της περικλεισμένης πόλης των Βαρωσίων. Αποσκοπώντας στην ακριβή και επιστημονική καταγραφή των αδιαμφισβήτητων γεγονότων, το ντοκιμαντέρ επιδιώκει να ενημερώσει εμπειριστωμένα τη διεθνή κοινότητα. Στόχος είναι να εγείρει την προσοχή των διεθνών οργανισμών, συμβάλλοντας στην ανάδειξη της αλήθειας και στην ορθή καθοδήγηση της διαδικασίας αποψάσων.

Η σύλληψη της ιδέας και η παραγωγή του είναι πρωτοβουλία του κ. Τώνη Τουμαζή σε συνεργασία με την ομάδα «Varosha Initiative» και την Green Olive Productions.

Η πρώτη προβολή του «Varosha European Fenced-off City» έγινε τον Αύγουστο του 2023 από το PIK και για τη χρονιά που διανύουμε μελετιούνται περαιτέρω στρατηγικές συνεργασίες με τηλεοπτικά κανάλια του εξωτερικού.

Καθώς το ντοκιμαντέρ ετοιμάζεται να ταξιδέψει και στον υπόλοιπο κόσμο, στις 8 Απριλίου 2024 θα προβληθεί σε εκδήλωση που οργανώνεται με πρωτοβουλία του ευρωβουλευτή κ. Λουκά Φουρλά στις Βρυξέλλες.

Δείτε και διαδώστε το ντοκιμαντέρ στο www.VaroshaEU.com

Υψηλή η ζήτηση για άδεια παραμονής μέσω «χρυσής βίζας»

Η συνολική αξία των ακινήτων ξεπέρασε τα 6 δισεκατομμύρια ευρώ

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Συνεχίζονται με αμείωτο ρυθμό οι νέες αιτήσεις χορήγησης αδειών παραμονής μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα», καθώς κατά το φετινό πρώτο δίμηνο υποβλήθηκαν 1.299 νέες αιτήσεις έναντι 1.248 αιτήσεων που είχαν υποβληθεί το αντίστοιχο περυσινό δίμηνο. Συνολικά υπολογίζεται ότι από την αρχή του προγράμματος μέχρι σήμερα έχουν αποκτηθεί 24.000 ακίνητα ελάχιστης αξίας επένδυσης 6 δισ. ευρώ.

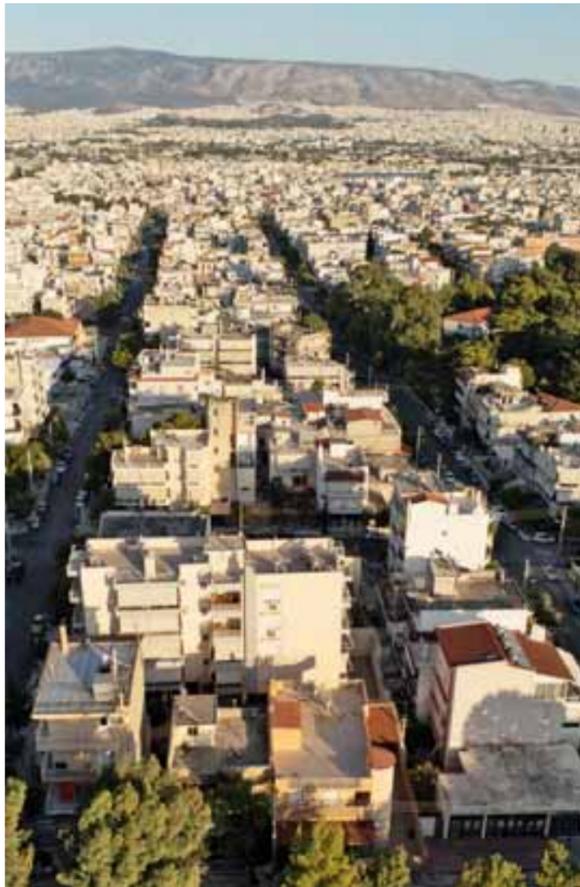
Ο αριθμός αυτός προκύπτει με βάση τις ενεργές άδειες μόνιμου επενδυτή, οι οποίες ανέρχονται σε 15.865 (12.529 αρχικές άδειες και 3.336 ανανεώσεις), αλλά και τις 8.137 αιτήσεις χορήγησης αρ-

Το πρώτο δίμηνο του έτους υποβλήθηκαν 1.299 νέες αιτήσεις έναντι 1.248 αιτήσεων στο αντίστοιχο περυσινό διάστημα.

κικής άδειας που εκκρεμούν αυτή τη στιγμή. Με βάση τα στοιχεία του υπ. Μετανάστευσης και Ασύλου, κατά τη διάρκεια του 2023 εγκρίθηκαν 4.444 άδειες, που αντιστοιχούν σε πωλήσεις ακινήτων ελάχιστης αξίας 1,1 δισ. ευρώ. Κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου διμήνου χορηγήθηκαν άλλες 664 άδειες.

Το επόμενο διάστημα και συγκεκριμένα για περίοδο σχεδόν έξι μηνών αναμένεται να παρατηρηθεί μεγάλος όγκος επενδύσεων για την απόκτηση κατοικιών που να πληρούν τα κριτήρια χορήγησης άδειας παραμονής μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα». Η πρόσφατη ψήφιση της τροπολογίας, που άλλαξε τους όρους του προγράμματος, δίνει περίοδο χάριτος έως τις 31 Αυγούστου, αντί για τις 30 Σεπτεμβρίου που ήταν το αρχικό πλάνο. Μέχρι τότε οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να κατοχυρώσουν το δικαίωμα λήψης της άδειας παραμονής με βάση το πρότερο καθεστώς, αρκεί να έχουν συνάψει ιδιωτικό συμφωνητικό ή προσύμφωνο αγοράς ακινήτου (με προκαταβολή 10% και στις δύο περιπτώσεις) έως το τέλος Αυγούστου. Στη συνέχεια δίνεται περιθώριο έως το τέλος του 2024 για να υπογραφεί και το οριστικό συμβόλαιο αγοραπωλησίας.

Σύμφωνα με τον κ. Ηλία Παπαγεωργιάδη, επικεφαλής της

ΧΡΥΣΗ ΒΙΖΑ

€6 δισ.

τα συνολικά κεφάλαια που εισέρρευσαν στην αγορά ακινήτων την περίοδο 2014-2023 μέσω του προγράμματος

€800.000

το νέο όριο που θα ισχύσει σε Αττική, Θεσσαλονίκη και μεγάλα νησιά από την 1/9/2024

24.000

άδειες μόνιμου επενδυτή (αρχικές χορηγήσεις, ανανεώσεις κι εκκρεμείς αιτήσεις)

8.137

αιτήσεις εκκρεμούν προς έγκριση

1.299

νέες αιτήσεις κατατέθηκαν το φετινό πρώτο δίμηνο

4.444

νέες άδειες εγκρίθηκαν το 2023

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

MORE Group, «δεν έγινε αιφνιδιασμός της αγοράς με αλλαγές σε ένα βράδυ. Αυτό είναι μεν κακό, μιας και για άλλον ένα χρόνο θα ζήσουμε με τις παρενέργειες του λάθος τρόπου που λειτουργεί ο θεσμός της golden visa, είναι όμως και καλό, μιας και ένα σοβαρό κράτος δεν αλλάζει τα δεδομένα σε ένα βράδυ».

Αυτό σημαίνει ότι έως εκείνο το διάστημα θα παρατηρηθεί ό,τι έγινε και πέρυσι, που οι επενδυτές έτρεξαν να προλάβουν τις αλλαγές δημιουργώντας συνθήκες τεχνητής αύξησης των τιμών «εν μια νυκτί». Σήμερα το ελάχιστο ύψος επένδυσης αγγίζει τις 500.000 ευρώ στο κέντρο της Αθήνας, στα βόρεια και στα νότια προάστια,

ενώ υπάρχουν και αρκετές περιοχές ενδιαφέροντος για τους ξένους επενδυτές όπου το όριο έχει διατηρηθεί στις 250.000 ευρώ, προεξάρχοντας του Πειραιά, αλλά και ορισμένων τουριστικών περιοχών, όπου αγοράζονται εξοχικές κατοικίες. Ωστόσο, η βασική έμφαση δίνεται εντός της Αττικής.

Με βάση τις αλλαγές που ψηφίστηκαν, από το φθινόπωρο και μετά το ελάχιστο ύψος επένδυσης για κατοικίες σε Αττική, Θεσσαλονίκη και όλα τα μεγάλα νησιά (με ελάχιστο πληθυσμό 3.100 κατοίκων) θα αυξηθεί στις 800.000 ευρώ, ενώ τα ακίνητα που θα αγοράζονται θα πρέπει να είναι ελάχιστης επιφάνειας 120 τ.μ. και να εκμισθώνονται υποχρεωτικά με συμβάσεις μακροχρόνιας μίσθωσης.

Όπως τονίζει ο κ. Παπαγεωργιάδης, πλέον «ξεκινάει η προσγείωση στην πραγματικότητα για όλους όσοι ένιωσαν «βασιλιάδες» τα τελευταία χρόνια. Από του χρόνου το αγοραστικό κοινό των φθηνών σπιτιών θα είναι μόνο οι Έλληνες και οι ξένοι που δεν χρειάζονται golden visa, δηλαδή οι αληθινά επενδυτές. Έτσι, θα εκλείψει το φαινόμενο της καλλιέργειας υψηλών προσδοκιών, βάσει των οποίων κάθε ιδιοκτήτης που ήξερε ότι μπορεί να πουλήσει το ακίνητό του σε Κινέζο, Λιβανέζο κτλ. έσπευδε να αυξήσει και να διατηρήσει σε υψηλό επίπεδο τη ζητούμενη τιμή πώλησης. Αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με την τεράστια έλλειψη προσφοράς ακινήτων είχε μεγαλύτερο αντίκτυπο στην αγορά από τον πραγματικό αριθμό των ακινήτων που αγοράστηκαν από τους επενδυτές μέσω του προγράμματος golden visa. Η αγορά είναι πρώτα και πάνω από όλα ψυχολογία», σημειώνει ο κ. Παπαγεωργιάδης, η εταιρεία του οποίου αυτήν την περίοδο σχεδιάζει την ανάπτυξη νέων οικιστικών μονάδων στην Αττική.

Στο πλαίσιο αυτό, τα νέα μέτρα για τη «χρυσή βίζα» δεν θα έχουν άμεσο αντίκτυπο στην αγορά, παρά μόνο από το 2025 και μετά. Τότε ενδεχομένως να υπάρξει σταθεροποίηση του ρυθμού ανέγερσης των τιμών σε περιοχές μεγάλης ζήτησης και από Έλληνες και από ξένους, ενώ δεν αποκλείεται να προκύψουν και διορθώσεις των αξιών σε σημεία όπου το ενδιαφέρον θα μονοπωλείται πλέον από Έλληνες, των οποίων η αγοραστική δύναμη είναι περιορισμένη μετά και τις αυξήσεις των επιτοκίων αλλά και το ότι τα πιστοληπτικά κριτήρια παραμένουν ιδιαίτερα υψηλά.

Ξεκινάει η επιδότηση ανακαίνισης σπιτιών προς ενοικίαση

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ανοίγει τις επόμενες ημέρες η πλατφόρμα για την υποβολή αιτήσεων από τους ιδιοκτήτες ακινήτων προκειμένου να τα ανακαινίσουν με επιδότηση έως 10.000 ευρώ από τη ΔΥΠΙΑ και στη συνέχεια να τα ενοικιάσουν. Η σχετική υπουργική απόφαση υπεγράφη και δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ και προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη διενέργεια τακτικών και δειγματοληπτικών ελέγχων από τη ΔΥΠΙΑ καθώς και ρήτρες για ψευδείς δηλώσεις και μη εφαρμογή των όρων του προγράμματος «Ανακαινίζω - Νοικιάζω». Έτσι, για παράδειγμα, η ανακαίνιση του ακινήτου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός 6 μηνών, ενώ σε περίπτωση που το ακίνητο δεν νοικιαστεί προβλέπεται η επιστροφή του ποσού που έλαβε ο ιδιοκτήτης για την ανακαίνιση. Στόχος του προγράμματος είναι να ενταχθούν στην αγορά ενοικίασης ακινήτων περίπου 12.500 κενές κατοικίες, δίνοντας διέξοδο στους ιδιοκτήτες που δεν έχουν τα απαιτούμενα κεφάλαια για να ανακαινίσουν τα ακίνητά τους, αλλά και σε όσους αναζητούν ακίνητο προς ενοικίαση. Η επιδότηση από το κράτος ανέρχεται σε 40% επί των δαπανών που θα κάνει ο ιδιοκτήτης για εργασίες και για υλικά, με ανώτατο ποσό τις 10.000 ευρώ.

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση για ένα ακίνητο του με χρήση κατοικίας, συμπληρώνοντας τον Αριθμό Ταυτότητας Ακινήτου (ΑΤΑΚ). Στην απόφαση πληρωμής της επιδότησης, η οποία εκδίδεται αυτοματοποιημένα, θα αναγράφονται το ποσό των επιλέξιμων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και επαληθεύθηκαν και το ποσό της επιδότησης που αντιστοιχεί στον δικαιούχο, αφαιρούμενης της ήδη καταβληθείσας προκαταβολής. Το ποσό θα πιστώνεται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης πληρωμής της επιδότησης. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ηλεκτρονική εξόφληση των τιμολογίων και η εκμίσθωση του ακινήτου για τουλάχιστον τρία χρόνια.

Προσοχή: Στην απόφαση ορίζεται ότι η ΔΥΠΙΑ θα διενεργεί ελέγχους σε τακτά χρονικά διαστήματα. Σε περίπτωση που η εκμίσθωση είχε αρχικά γίνει για 3 χρόνια, αλλά στη συνέχεια διακόπηκε για οποιονδήποτε λόγο, ο ιδιοκτήτης έχει περιθώριο 3 μηνών από τη διακοπή να προβεί σε νέα εκμίσθωση και ανάρτηση των στοιχείων της. Εάν διαπι-

Στόχος του προγράμματος είναι να ενταχθούν στην αγορά ενοικίασης 12.500 κενές κατοικίες.

Ανοίγει σύντομα η πλατφόρμα της ΔΥΠΙΑ για τις αιτήσεις – Εως 10.000 ευρώ η επιδότηση.

στωθεί από τη ΔΥΠΙΑ ότι το 3μηνο έχει παρέλθει άπρακτο, τότε ο αιτών απεντάσσεται από το πρόγραμμα και αναζητείται ως αχρεωστήτως καταβληθέν μέρος του ποσού της επιδότησης.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να προβεί σε νέα εκμίσθωση έως δύο φορές.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν ιδιοκτήτες κατοικιών που διαθέτουν την κυριότητα ή την επικαρπία του ακινήτου σε ποσοστό 50% και άνω. Οι προϋποθέσεις συμμετοχής είναι:

- Το προς ανακαίνιση ακίνητο δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο των 100 τ.μ. και θα πρέπει να βρίσκεται σε οικιστική περιοχή.
- Στο πρόγραμμα συμμετέχουν ιδιοκτήτες κατοικιών με ετήσιο εισόδημα έως 40.000 και ακίνητη περιουσία έως 300.000 ευρώ.
- Αποκλείονται όσοι έχουν ενταχθεί σε προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας ή ανακαινίσεων για οποιονδήποτε ακίνητό τους τα τελευταία πέντε έτη.
- Η κατοικία δεν πρέπει να έχει δηλωθεί ως πρώτη κατοικία ή ως μισθωμένη, αλλά να αναφέρεται ως κενή στο Ε2 των τριών τελευταίων ετών.

Στεγαστικά δάνεια για νέους με προνομιακούς όρους από την Εθνική

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Στεγαστικό πρόγραμμα για νέους λανσάρει η Εθνική Τράπεζα, σε μια προσπάθεια να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες για στέγαση των νέων, αλλά και να κινητοποιήσει την αγορά των στεγαστικών δανείων η οποία κινείται υποτονικά λόγω της χαμηλής ζήτησης. Το νέο στεγαστικό δάνειο της Εθνικής, μέσω του προγράμματος «Το πρώτο μου σπίτι», απευθύνεται σε ενδιαφερομένους έως και 45 ετών και όπως ανακοίνωσε η τράπεζα βασικό χαρακτηριστικό του είναι ότι «απαιτεί χαμηλότερη ίδια συμμετοχή, εκκινώντας από το 10% της εμπορικής αξίας του ακινήτου».

Έτσι, το νέο προϊόν «δανείζεται» στοιχεία του προγράμματος «Σπίτι μου», που προώθησε η κυβέρνηση το περασμένο έτος, ενώ παράλληλα

υιοθετεί την ευελιξία των νέων ορίων που έθεσε η ΤτΕ, βάσει των οποίων το ανώτατο όριο χρηματοδότησης για όσους παίρνουν για πρώτη φορά στεγαστικό δάνειο μπορεί να φτάσει το 90% της αξίας του ακινήτου. Συγκεκριμένα, οι όροι χρηματοδότησης και τα οφέλη του νέου στεγαστικού δανείου της Εθνικής είναι:

- Η μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου, που φθάνει έως τα 40 έτη.
- Η δυνατότητα χαμηλής ίδιας συμμετοχής, που ξεκινάει από το 10% της εμπορικής αξίας, διαμορφώνοντας τη χρηματοδότηση από την τράπεζα έως το 90% της εμπορικής αξίας, για κατοικίες υψηλής ενεργειακής απόδοσης (κατηγορίας τουλάχιστον Γ).
- Η δυνατότητα επιλογής σταθερού επιτοκίου, που ξεκινάει από 3%.

Οι τράπεζες προσπαθούν να τονώσουν την αγορά των στεγαστικών, η οποία κινείται υποτονικά λόγω της χαμηλής ζήτησης.

- Η απαλλαγή από τη δαπάνη εξέτασης του αιτήματος δανείου.
 - Η δυνατότητα χορήγησης προσωπικού δανείου «Εξίπρες» για κάλυψη πρόσθετων εξόδων που συνδέονται με την κατοικία, με προνομιακό επιτόκιο και μηδενικά έξοδα.
- Όπως σημειώνεται σε ανακοίνωσή της, η Εθνική με το πρόγραμμα «Το πρώτο μου σπίτι» «κάνει ακόμη πιο προσιτό το όνειρο

της απόκτησης πρώτης κατοικίας και για τους νέους ανθρώπους, αναγνωρίζοντας την αξία της απόκτησης στέγης σε μια εποχή που η αγορά ιδιοκτησίας στέγης δεν αποτελεί μια τόσο εύκολη υπόθεση». Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη του δανειολήπτη για τη συνεχή ενημέρωση, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών έως την απόκτηση της κατοικίας, η τράπεζα παρέχει στους υποψήφιους δανειολήπτες τη δυνατότητα να παρακολουθούν, ανά πάσα στιγμή, την πορεία της αίτησής τους online, μέσω του NBG Internet Banking. Η υποτονική εικόνα στην αγορά των στεγαστικών δανείων προβληματίζει τις τράπεζες, που επιδιώκουν να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον των υποψηφίων αγοραστών με χαμηλά σταθερά επιτόκια, τα οποία ξεκινούν από το 3% για διάρκεια 3 ετών. Πρόσφατα

η Eurobank μείωσε το επιτόκιο των σταθερών επιτοκίων μεγάλης διάρκειας έως και 30 ετών στο 4,30%, στοχεύοντας να αμβλύνει την αβεβαιότητα σε σχέση με την εξέλιξη του κόστους εξυπηρέτησης ενός στεγαστικού δανείου, που σύμφωνα με όλα τα στοιχεία αποτελεί τον βασικό ανασταχτικό παράγοντα για την απόκτηση κατοικίας μέσω τραπεζικής χρηματοδότησης.

Να σημειωθεί ότι τα υπόλοιπα στεγαστικά πίστη στα τέλη Φεβρουαρίου έχουν υποχωρήσει στα 27,7 δισ. ευρώ (από 28,4 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2023 και 80 δισ. ευρώ το 2010, όταν η αγορά είχε φτάσει στο ζενίθ της ζήτησης) και οι νέες εκταμιεύσεις το 2023 ήταν 1,3 δισ. ευρώ έναντι 12 δισ. ευρώ που ήταν οι ετήσιες εκταμιεύσεις στεγαστικών δανείων πριν

από την κρίση. Η τάση αυτή εκδηλώνεται, παρά τη ζήτηση που προκάλεσε το κρατικό πρόγραμμα «Σπίτι μου», το οποίο με προϋπολογισμό 1 δισ. ευρώ – με τα 750 εκατ. ευρώ να είναι η κρατική επιδότηση – κάλυψε 9.800 αιτήσεις νέων έως 39 ετών σε σύνολο 40.000 αιτημάτων που υποβλήθηκαν συνολικά.

Με βάση τα στοιχεία του α' τριμήνου του 2024, οι νέες εκταμιεύσεις ξεπερνούν τα 700 εκατ. ευρώ, αλλά το μεγαλύτερο μέρος αφορά τις εκταμιεύσεις του προγράμματος «Σπίτι μου», που συνεχίζονται έως ότου εξαντληθεί το ποσό που έχει προϋπολογιστεί, ενώ η καθαρή ζήτηση εκτός του προγράμματος δεν ξεπερνάει τα 240 εκατ. ευρώ και υπολείπεται των περυσινών εκταμιεύσεων, που είχαν διαμορφωθεί σε 295 εκατ. ευρώ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τέχνες

ε & γράμματα

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024

Σε μία από τις ενότητες της έκθεσης παρουσιάζονται τα μεταφορικά μέσα, με φωτογραφίες από τα πρώτα αυτοκίνητα, ή τα κάρα με τα βόδια...

Απαθανατίζοντας τη Λευκωσία του χθες

Η «Κ» στην έκθεση «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές: Άνθρωποι και Τόποι. Μέρος 1: 1878-1950» στο Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το 1885 λίγα μόνο χρόνια μετά την άφιξη των Βρετανών στην Κύπρο, στο Νομοθετικό Συμβούλιο συζητείται νόμος σχετικά με τη συντήρηση των δημοσίων δρόμων... και το μέλος του μητροπολίτη Κιτίου Κυπριανός λέει ότι στον υπό επεξεργασία νόμο και όσον αφορά τα πεζοδρόμια θα πρέπει να προστεθεί και η φράση «άνευ ανάγκης» μετά το εκουσίως, στο άρθρο 7 του νόμου: «Εκουσίως διαβή έφιππος ή εφ' αμάξης πεζοδρόμιον τι κτλ.», διότι... «άλλως εγώ αυτός θα υφίσταμαι καθ' εκάστην πρόστιμα εν Λευκωσία, διότι αι οδοί αυτῆς εις πολλά μέρη

Η νέα προσωρινή έκθεση του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας έχει τίτλο «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές – Λευκωσία: Άνθρωποι και Τόποι. Μέρος 1: 1878-1950».

είνε εις τοιαύτην θέσιν ώστε ούτε έφιππος τις δύναται να διέλθῃ εν τῷ μέσω αυτῶν και αναγκάζεται να διέλθῃ διά των λειψάνων των πεζοδρομίων»...

Η πόλη της Λευκωσίας ακόμα βρίσκεται εντός των τειχών, έχει να αντιμετωπίσει πολλές προκλήσεις, στενούς δρόμους, που εκτός του μεγέθους τους είναι και χωμάτινοι... «ΤΟ ΚΑΤΑΒΡΕΓΜΑ. Ετέθη και εφέτος εις ενέργειαν η δημοτική άμαξα προς κατάβρεξιν των κεντρικωτέρων οδών της πόλεως. Καλόν θα ήτο αν το δημαρχεῖον κατεσκεύαζεν ακόμη μίαν τοιαύτην, όπως καταβρέχωνται περισσότεραι οδοί και απαλλάττηται ο κόσμος της ενοχλητικής σκόνης», μονόστιχο στην «Φωνή της Κύπρου» τον Ιούλιο του 1893. Αυτά τα μικρά, καθημερινά, και σήμερα μάλλον αδιανόητα... εκτός ίσως της κατάληψης των πεζοδρόμων, σκέφτηκα, όταν ξεκίνησε η ξενάγησή μου λίγο πριν εγκατασταθεί η νέα προσωρινή έκθεση του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας με τίτλο «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές – Λευκωσία: Άνθρωποι και Τό-

Το Φωτογραφικό Αρχείο του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας είναι ένα πολύ πλούσιο αρχείο, που η συγκρότησή του ξεκίνησε πριν ακόμα το μουσείο ανοίξει τις πόρτες του για το κοινό. «Το αρχείο αυτό είναι ένα μεγάλο κομμάτι της ιστορικής τεκμηρίωσης της πόλης».

Μέρος 1: 1878-1950». Συνάντησα τη διευθύντρια του Μουσείου κα Τζένη Λυμπεροπούλου στον δεύτερο όροφο, δίπλα από την Αίθουσα της Αγγλοκρατίας, για να μιλήσουμε για την έκθεση, και αμέσως μου λέει: «Με τον τρόπο που στήσαμε την έκθεση προσπαθήσαμε να αναπαραστήσουμε τα στενά σοκάκια και τους δρόμους της Λευκωσίας, δημιουργώντας ξεχωριστές ενότητες, που παρουσιάζουν τη διαδρομή της πόλης από το 1878, όταν έρχονται στην Κύπρο οι Βρετανοί, έως το 1950.

Έχουν τοποθετηθεί με συγκεκριμένο τρόπο μουσειολογικά και μουσειογραφικά, έτσι ώστε να δημιουργείται ένα μονοπάτι...». Η έκθεση μου εξηγεί η κα Λυμπεροπούλου χωρίζεται σε τρία μέρη, το πρώτο καλύπτει την περίοδο 1878-1950, το δεύτερο τη δεκαετία του 1950-1960 και το τρίτο τα χρόνια μετά την Ανεξαρτησία το 1960 έως το 2004.

Ρώτησα την κα Λυμπεροπούλου ποιοι είναι οι στόχοι αυτής της έκθεσης, μου λέει πως ένας από τους βασικούς στόχους του

Μουσείου είναι η ανάδειξη του Φωτογραφικού Αρχείου του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας, «ένα πολύ πλούσιο αρχείο, που η συγκρότησή του ξεκίνησε πριν ακόμα το μουσείο ανοίξει τις πόρτες του για το κοινό. Το αρχείο αυτό είναι ένα μεγάλο κομμάτι της ιστορικής τεκμηρίωσης της πόλης». Όλες λοιπόν οι φωτογραφίες του πρώτου μέρους της έκθεσής μας προέρχονται από το φωτογραφικό μας αρχείο. Επίσης, ακριβώς δίπλα υπάρχει η Έκθεση της Αγγλοκρατίας και οι φωτογραφίες και οι καρτ ποστάλ των δύο πρώτων μερών της έκθεσης είναι σαν να ερμηνεύουν τα αντικείμενα που εκτίθενται στην Αίθουσα της Αγγλοκρατίας». Η έκθεση ξεκινάει από τις γενικές όψεις της πόλης, όπως αυτές αποτυπώθηκαν από φωτογράφους της εποχής, συνεχίζει στους ανθρώπους της πόλης και τα παζάρια, με χαρακτηριστικές φωτογραφίες από το περίφημο γυναικοπάζαρο. Οι επόμενες ενότητες παρουσιάζουν τα μεταφορικά μέσα, με φωτογραφίες από τα πρώτα αυτοκίνητα, ή τα

κάρα με τα βόδια... την κοινωνική ζωή με τις αθλητικές δραστηριότητες και τα θέατρα, και καταλήγει με φωτογραφίες από δημόσια κτήρια, δείχνοντας κάποια δείγματα αρχιτεκτονικής πώς αλλάζει όψη. Οι φωτογραφίες κάθε ενότητας παρουσιάζονται χρονολογικά για να μπορεί και ο επισκέπτης να δει εξελικτικά πώς κινείται η πόλη, μου λέει η κα Λυμπεροπούλου.

Μικρές και μεγάλες εικόνες

Συνεχίζοντας την περιήγησή μας στην έκθεση, καταλαβαίνω πως οι φωτογραφίες δείχνουν έναν μακρινό μεγάλο και μικρό κόσμο, που ακόμα και σήμερα ζει σε κάποιες προσόψεις ή και παλιές ταμπέλες. Συνεχίζοντας, η κα Λυμπεροπούλου σημειώνει πως σε κάθε ενότητα μπορεί ο θεατής να δει μικρές ή μεγάλες αλλαγές στην πόλη και στους ανθρώπους.

Στεκόμαστε μπροστά από μία φωτογραφία ενός σκαρπάρικου των αρχών του αιώνα και παρατηρώ πώς σε αυτή υπάρχουν και Ε/κ και Τ/κ... το αναφέρω στην κα Λυμπεροπούλου: «Μέσα από

την έκθεση μπορεί κανείς να δει και την πληθυσμιακή σύνθεση της πόλης» μου λέει, «Βλέπουμε σε πολλές φωτογραφίες να συνυπάρχουν Ε/κ και Τ/κ. Σε αυτή την περίοδο δεν φαίνεται κάποιος διαχωρισμός της πόλης». Ένα ακόμη πολύ ενδιαφέρον στοιχείο που το κοινό μπορεί να δει είναι και ο σταδιακός εξευρωπαϊσμός της πόλης και βρισκόμαστε μπροστά από μία φωτογραφία των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα, στην οποία απαθανατίζονται γυναίκες με τσάρλεστον φουστάνια. «Βέβαια» μου λέει η κα Λυμπεροπούλου η υιοθέτηση ευρωπαϊκών τρόπων ένδυσης κτλ. δεν θα γίνει στον ίδιο χρόνο για όλους τους

ΤΡΕΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ Διαδρομές

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΙ ΜΕΡΟΣ 1: 1878-1950

Οι φωτογράφοι

Στην Κύπρο σταδιακά αρχίζουν να έρχονται και να εγκαθίσταται φωτογράφοι, στους οποίους οφείλουμε την τεκμηρίωση της πόλης. Η κα Λυμπεροπούλου μου λέει σχετικά με τους φωτογράφους πως μέσα από αυτές τις φωτογραφίες ανακαλύπτουμε εκτός από αυτό που φαίνεται στο φωτογραφικό χαρτί ή στις καρτ ποστάλ και τους ανθρώπους που αποτύπωσαν τη Λευκωσία. Μεταξύ των πολλών φωτογράφων που δραστηριοποιήθηκαν στην Κύπρο και στη Λευκωσία είναι ο Ιωάννης Π. Φώσκολος, οι αδελφοί Μανγκογιάν, ο Φέλιξ Γιαζής, ο Θεόδουλος Ν. Τουφεξής, ο Κυρακός Ζαρταριάν, ο Charles Glaszner και άλλοι. «Αρχίζουν να δουλεύουν πιο συστηματικά όψεις της πόλης, αλλά και πρόσωπα». Σε αυτό το σημείο η κα Λυμπεροπούλου μου επισημαίνει τη σημαντική προσφορά των Αρμενίων στη φωτογραφία, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τους αδελφούς Μανγκογιάν, οι οποίοι ακόμα διατηρούν φωτογραφείο στην πόλη.

Πληροφορίες: «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές – Λευκωσία: Άνθρωποι και Τόποι. Μέρος 1: 1878-1950», Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, Αίθουσα Προσωρινών Εκθέσεων, Ιπποκράτους 15-17, Λευκωσία. Διάρκεια έκθεσης έως 19 Μαΐου 2024.

Κλείνοντας την ξενάγησή μας η κα Λυμπεροπούλου μου λέει πως ίσως αυτό που εξάγεται από την έκθεση των φωτογραφιών της περιόδου 1878-1950, η είναι η εξέλιξη... «Παρατηρήστε για παράδειγμα πώς παρουσιάζεται η πόλη το 1878, με τα τείχη να είναι ακόμα ορατά από μακριά, την απουσία ψηλών κτηρίων... και πώς εξελίσσεται στην πορεία και πώς πυκνώνει ο ιστός της πόλης, πώς αλλάζει ο χαρακτήρας της και πώς συνομιλεί η προσωρινή αυτή έκθεση με τη μόνιμη της διπλανής Αίθουσας. Εκεί που μπορεί να μην αναγνωρίζεις κάτι, παρατηρείς ένα σημείο και les αυτή είναι η Λευκωσία. Οι αναμνήσεις των παλαιότερων έρχονται να δέσουν με τις φωτογραφίες μας, χτίζουν τη φωτογραφική ιστορία της Λευκωσίας».

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

14.4 - 20.4.24

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Τα δόντια της βροχής»

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής, οι εκδόσεις Μανδραγόρας και το Βιβλιοπωλείο - Καφεαναγνωστήριο «Το Έρμα» παρουσιάζουν τη νέα ποιητική συλλογή της Κλεοπάτρας Μακρίδου-Robinet «Τα δόντια της βροχής» (Αθήνα, 2023). Χαιρετισμό θα απευθύνουν οι δρ Λεωνίδα Γαλάζης, πρόεδρος του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής, Κώστας Κρεμμύδας, ποιητής, εκδότης περ. Μανδραγόρας. Για τη συλλογή θα μιλήσουν ο Κώστας Γουλιάμος, πρώην πρύτανης του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, ο Μανώλης Στεργιούλης διδάκτωρ Φιλολογίας. Ποιήματα θα αναγγείλουν η Αθηνά Τέμβριου και η Κλεοπάτρα Μακρίδου-Robinet. **Πέμπτη, 18 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ., «Έρμα», Έκτορος 43, Παλιά Λευκωσία.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Μια ιστορία αγάπης» του Αλέξη Μισαλίκ

Ανεβαίνει στη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ η παράσταση «Μια ιστορία αγάπης» του Αλέξη Μισαλίκ, σε σκηνοθεσία Ελένης Αναστασίου. Η σκηνοθέτρια Ελένη Αναστασίου και οι συνεργάτες της καλούνται να αναδείξουν μέσα από την απλότητα και τη φρεσκάδα της σύγχρονης γλώσσας του έργου τις ποικίλες εκφάνσεις της ζωής και του κairiou συστατικού της: της αγάπης. Το έργο του Γάλλου συγγραφέα και ηθοποιού Αλέξη Μισαλίκ, βραβευμένο με τέσσερα βραβεία Molière το 2020, πραγματεύεται ένα θέμα από και αρκετά γνώριμο: τον τρόπο με τον οποίο η αγάπη καταφέρνει να

αλλάξει τη ζωή μας και να της δώσει αξία. Η Κάτια και η Ζυστίν βιώνουν τον απόλυτο έρωτα. Το ξεκίνημά τους είναι ειδικό. Η Ζυστίν επιθυμεί ένα παιδί και η Κάτια μένει έγκυος με εξωσωματική γονιμοποίηση. Παίζουν: Γρηγόρης Γεωργίου, Σαββίνα Γεωργίου, Ηλιάννα Κάκκουρα, Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Ελένη Σιδερά. Συμμετέχει: Διαμάντω-Ηλέκτρα Κωνσταντίνου. Παραστάσεις Παρασκευή, Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. ΘΟΚ, Νέα Σκηνή. **Πληροφορίες** www.thoc.org.cy, **Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ: 7772717**. **Υπάρχει για θεατές άνω των 15 ετών.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Determined To Fly»

Στην γκαλερί Αποκάλυψη παρουσιάζεται η ατομική έκθεση ζωγραφικής «Determined To Fly» της Έλενας Σιακαλλή. Η ζωγράφος, μέσα από τις προσωπογραφίες της στα έργα της και με την παρουσία φτερωτών όντων (πουλιά, πεταλούδες), δίνει στον θεατή του έργου της τα σύμβολα της ελευθερίας, της αποφασιστικότητας και της επίτευξης στόχων και ευτυχίας. Όλα αυτά με μία μοναδικότητα που επιτυγχάνεται μέσα από τις χρωματικές και γραμμικές επιλογές της. Γεννημένη στην Αμμόχωστο, κατοική, μετά την προσφυγιά, στη Λεμεσό. Από μικρή τη συνέπαιρνε η εικαστική δημιουργία και μετά τις σπουδές στο θέμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων και του Μάρκετινγκ στη Μ. Βρετανία, δεν έπαψε ποτέ να μαθητεύει στην τέχνη, το ψηφιδωτό, την αιογραφία αλλά και τη ζωγραφική, την οποία διδάχτηκε και από τον Κύπριο ζωγράφο Αντρέα Μακαρίου. **Γκαλερί Αποκάλυψη, Ψήτρων 30, Μέγαρο Τοφάρκο, Λευκωσία. Πληροφορίες** téléφωνο 22300150, info@apocalypse-gallery.com.cy

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

Ο Μάριος Πράσινος και οι εικόνες του βυθού

Στο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή στη Λευκωσία παρουσιάζεται η έκθεση χαρακτικής «Ο Μάριος Πράσινος και οι εικόνες του βυθού» με έργα του Έλληνα ζωγράφου και χαράκτη Μάριου Πράσινου. Αυτή είναι η πρώτη φορά που εκτίθεται στην Κύπρο συνολικά το χαρακτικό έργο του σημαντικού αυτού Έλληνα καλλιτέχνη. Οι επισκέπτες της έκθεσης θα έχουν την ευκαιρία να δουν ζωγραφικά έργα, μεταξοτυπίες, λιθογραφίες, χαλκογραφίες, ταπισερί, αφίσες και μια επιλογή από σπάνια και πολύτιμα βιβλία - objets d'art. Την έκθεση συνοδεύει πλούσιος κατάλογος με το συνολικό έργο της συλλογής του Γιώργου Κωστόπουλου που σχεδιάστηκε και εκτυπώθηκε ειδικά

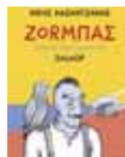
για την έκθεση στο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή. Ο Μάριος Πράσινος υπήρξε ένας μύστικος της μαγικής διάστασης των εικόνων, του δραματικού διαλόγου φωτός-σκιάς και αντιμετώπιζε τη ζωγραφική ως την πλέον αρχαιολογική μορφή της γραφής. Γι' αυτόν η τέχνη ήταν πάντα το αμύθητο γινώσκον και ενόραση. **Εγκαίνια** Δευτέρα 15 Απριλίου, ώρα 6:30 μ.μ. Τα εγκαίνια θα πλαισιωθούν με ξενάγηση στην έκθεση από τον εμπειρητή Μάνο Στεφανιδίδη. **Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή, Αμμοχώστου 55-59, Λευκωσία. Διάρκεια** Έκθεσης έως 28 Δεκεμβρίου. **Πληροφορίες** téléφωνο 22496930, info@printmaking.cy / www.printmaking.cy. **Είσοδος** ελεύθερη

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Παρουσίαση graphic novel

Οι εκδόσεις Διόπτρα και το Σολώνειο Κέντρον βιβλίου παρουσιάζουν το graphic novel «Ζορμπάς - Πράσινη, πέτρα ωραιότερη», από τον Σολούρ (Αντώνη Νικολόπουλο). Τον συγγραφέα θα προλογήσει ο δημοσιογράφος Χρήστος Μιχάλαρος. Ο Σολούρ στο graphic novel δεν κάνει μια απλή μεταφορά αλλά επιχειρεί να επαναφηγηθεί τα επεισόδια του συγκεκριμένου μυθιστορηματος. Επεμβαίνει στη ροή, αναδιατάσσει τις εμβόλιμες ιστορίες ενώ ταυτόχρονα προσπαθεί ν' αποφυγεί τα ισχυρά στερεότυπα του κινηματογραφικού Ζορμπά. Ακολουθώντας έτσι το πνεύμα του καζαντζακικού κειμένου, προτείνει μια νέα αφήγηση λόγου και εικόνας, ένα νέο ταξίδι, φιλοσοφικό, γκροτέσκο, τραγικό, στον σύγχρονο αναγνώστη. **Πέμπτη 18 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ. Σολώνειο Κέντρον Βιβλίου, Βυζαντίου 24, Στρόβολος, Κύπρος.**

ΕΚΘΕΣΗ

Έκθεση «Purity» στα Λεύκαρα

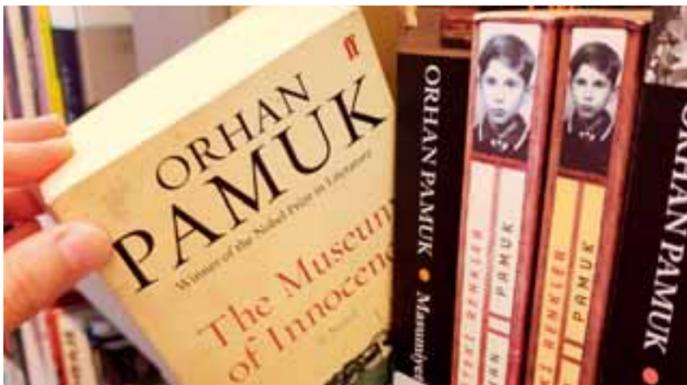
το Σάββατο 13 Απριλίου στη γκαλερί t.a.s.© στα Λεύκαρα, συγκεντρώνεται 16 Κύπριους καλλιτέχνες απ' όλες τις γωνίες του νησιού που ανταποκρίνονται στη θεματική της έκθεσης, παρουσιάζοντας μια ποικίλη γκάμα καλλιτεχνικών πρακτικών. Συγκεντρώνοντας πολλαπλές καλλιτεχνικές πρακτικές, οι επιλεγμένοι καλλιτέχνες εξερευνούν το πολύπλευρο θέμα της Αγνότητας μέσα από εγκαταστάσεις βίντεο, πίνακες, πέτρινα γλυπτά, νήματα σε καμβά και κεραμική τέχνη μεταξύ άλλων. Ένας σημαντικός στόχος της έκθεσης είναι

να φέρει το κοινό πιο κοντά στη σύγχρονη καλλιτεχνική σκηνή και την τέχνη να είναι προσβάσιμη σε όλους. Ως εκ τούτου, η καλλιτεχνική ομάδα έχει ετοιμάσει έναν οδηγό για να βοηθήσει εκείνους που αισθάνονται αποστασιοποιημένοι από τη σύγχρονη τέχνη και να τους φέρει πιο κοντά στα έργα της έκθεσης και στους καλλιτέχνες της. Ο οδηγός θα είναι διαθέσιμος στην έκθεση δωρεάν για τους επισκέπτες. **Γκαλερί Σύγχρονης Τέχνης t.a.s.©, Τίμιου Σταυρού 4, Πάνω Λεύκαρα. Διάρκεια έως 13 Ιουλίου.**

ΜΟΝΟΚΑ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Ανεμοδαρμένα (σχολικά) λογοτεχνικά ύψη

Δεν ξέρω εάν το εκδοτικό σημείωμα του βιβλίου της Λογοτεχνίας για την Γ' Λυκείου έχει γραφτεί για τους καθηγητές, τους γονείς ή τους «περιέργους» αναγνώστες του. Πάντως σίγουρα δεν είναι για τους μαθητές. Διαβάστε ένα απόσπασμά του: «Η λογοτεχνία είναι ένας συμβολικός τρόπος παραγωγής σημασιών. Δεν αναφέρεται απευθείας στην πραγματικότητα. Η δουλειά της δεν είναι να κομίζει έγκυρη γνώση σχετικά μ' αυτήν, αλλά ούτε να της αποδίδει τη μοναδική έγκυρη σημασία είναι να πλάθει ιστορίες και ποιήματα που κάνουν τα πράγματα να φαίνονται όπως θα μπορούσαν να είναι, και εμάς να αισθανόμαστε όπως θα μπορούσαμε να αισθανόμαστε». Και αποφαίνεται ότι «Οι "πιθανές" αυτές σημασίες δεν μας επιβάλλονται· δεν απευθύνονται στη λογική μας μόνο· δεν αποσκοπούν στο να μας πείσουν. Διαρρέουν στον εσωτερικό μας κόσμο σαν υπόγεια ρεύματα. Αυτό το πετυχαίνει η λογοτεχνία με τη γλώσσα, γλώσσα συμβολική και υπαινικτική, που δίνει στην εμπειρία για τον κόσμο πρωτόγνωρες και ασυνήθιστες μορφές: άλλοτε πλημμυρίζοντάς μας με εικόνες και άλλοτε με μουσικές, μας κάνει να νιώσουμε μια συγκίνηση και να δούμε όψεις του εαυτού μας και του κόσμου διαφορετικές». Καίριο; Βαρύγδουπο; Δυσπρόσιτο; Ένα εισαγωγικό

Υπάρχει χώρος στα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια για λογοτέχνες σαν τον σπουδαίο Τούρκο νομπελίστα Ορχάν Παμούκ;

κείμενο βαρύ, που αποτυπώνει τη ματιά ενός επιστήμονα πάνω στο μάθημα της λογοτεχνίας, που ορθώνει τεχνή στους εφήβους του λυκείου με την «ξένη» γλώσσα του. Στέκομαι στο εκδοτικό σημείωμα όχι γιατί θα το διαβάσουν οι μαθητές, αλλά διότι νομίζω πως η γλώσσα του υποδηλώνει τη σοβαρότητα πολλών συγγραφέων. Και όμως η αξία του μαθήματος είναι να προκαλέσει τις αισθήσεις των μαθητών. Το να χαιρέται ένα παιδί το διάβασμα της λογοτεχνίας, για να ψυχαγωγείται από αυτό, δεν

είναι καθόλου εύκολη διαδικασία, αλλά η εκμάθησή της δεν μπορεί να γίνεται με manual κανόνων και αυστηρών διδακτικών προσεγγίσεων. Το διάβασμα θέλει ελαφράδα, χαλάρωση, δόσιμο. Σαφώς οι συγγραφείς, από έργα των οποίων υπάρχουν αποσπάσματα στα βιβλία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έχουν κατοχυρώσει τη θέση τους διαχρονικά στο κάρδο της ελληνικής και της διεθνούς λογοτεχνίας. Ωστόσο το μάθημα λειτουργεί σαν μία πνυκαοθηκή λογοτεχνιών και όχι ως ένα δυναμικό μά-

θημα με δυνατότητα να μεταβάλλεται με βάση τις σύγχρονες εξελίξεις. Αναλογιστείτε το. Εκτός από μία πιθανή αλλαγή στις μεθόδους διδασκαλίας, μαθήματα όπως τα αρχαία ελληνικά, η ιστορία, τα θρησκευτικά, τα μαθηματικά και η φυσική έχουν μία ύλη που δεν μπορεί να ανανεωθεί. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τη λογοτεχνία. Ας πούμε, στο ελληνικό σχολείο υπάρχουν πλέον παιδιά με ξένη καταγωγή. Ποια είναι τα λογοτεχνικά κείμενα μέσα στα οποία, κατά πρώτον, παιδιά μεταναστών θα μπορέσουν να βρουν τον κόσμο των προγόνων τους και κατά δεύτερον τα Ελληνόπουλα να μάθουν για έναν κόσμο έξω από τον δικό τους; «Η ανάγνωση τέτοιων κειμένων είναι εκτός των άλλων μία άσκηση στην ενσυναίσθηση και στον σεβασμό της διαφορετικής γνώμης», λέει ο δημοσιογράφος, συγγραφέας Καρολίν Εμκε («Εναντίον του μίσους», εκδόσεις Πόλις). Στα βιβλία λογοτεχνίας υπάρχουν συγγραφείς και ποιητές από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, την Αλβανία; Είναι ο σπουδαίος Τούρκος νομπελίστα Ορχάν Παμούκ ένας συγγραφέας τον οποίο οι μαθητές γνωρίζουν στο σχολείο; Ρητορικά ερωτήματα. Ξεφυλλίζοντας διαδικτυακά αρκετά εγχειρίδια λογοτεχνίας χάρηκα με κείμενά τους. Αναπόλησα τα διαβάσματά μου εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Η «υπέροχη μέρα» του κυρίου Χιραγιάμα

Ζήλεμα τον κύριο Χιραγιάμα. Τον τρόπο που υποδεχόταν την κάθε μέρα, ανοίγοντας την εξώπορτα του σπιτιού του. Εστρέφει το πρόσωπό του προς τον ουρανό, μισοκλείνοντας τα μάτια στο πρωινό φως, μειδίουσε μάλλον παρά χαμογελούσε πλατιά (η «συνομιλία» ήταν εσωτερική), στεκόταν λίγα δευτερόλεπτα και προχωρούσε προς το βαν του, αφού έπαιρνε καφέ από το αυτόματο μηχανάκι που βρισκόταν δίπλα του. Επάγγελμα: καθαριστής δημόσιων τουαλετών σε μια, μάλλον καλή, συνοικία του Τόκιο. Τουαλέτες, ούτως ή άλλως, υποδειγματικές. Ηλικία άνω των 60, σε εξαιρετική φόρμα, αφού μοιάζει να έχει μια πολύ λιτοδίαιτη ζωή, πολιτισμικά πλήρως εναρμονισμένη στο ιαπωνικό μοντέλο. Η ημέρα του ακολουθεί αυστηρά την ίδια ρουτίνα με πειθαρχία, χωρίς δυσφορία. Μαζεύει με υπολογισμένες κινήσεις το στρώμα στο οποίο κοιμάται, το βιβλίο που διαβάζει, πλένει τα δόντια του, περιποιείται το μουστάκι του, φοράει την καθαρή, κρεμασμένη, στολή του καθαριστή και ξεκινάει. Στη διαδρομή προς τη δουλειά, ο κ. Χιραγιάμα ακούει αμερικανικές ροκ παλάντες των δεκαετιών '70-'80, στο κασετόφωνο (!) του αυτοκινήτου. Δεν είναι ρετρό, είναι αυτάρκης.

Δύο, ακόμη, λεπτομέρειες: εκτελεί τη δουλειά του με μεγάλη ευσυνειδησία και επιμέλεια. Στα διαλείμματα, πηγαίνει σε ένα πάρκο για να φάει σάντουιτς και να τραβήξει ασπρόμαυρες φωτογραφίες τα φυλάγματα των δέντρων. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε κι άλλες «ασημαντες» στιγμές ενός «αδιάφορου» βίου, περιγράφοντας τον ήρωα στις «Υπέροχες μέρες» του Βιμ Βέντερς. Μια χαμηλόφωνη ταινία που ακολουθεί μια εξίσου χαμηλότονη διαδρομή, εδώ και περίπου δυο μήνες στις αίθουσες. Δεν μπορεί κάποια επικοινωνία εδραιώνεται σε αυτή τη διάρκεια. Σε αυτήν τη ρουτίνα, που κινηματογραφεί δεξιοτεχνικά ο σκηνοθέτης και η οποία εμπλουτίζεται με ελάχιστες δραματουργικές πινελιές (μικρά περιστατικά, τυχαίες συναντήσεις, μια απρόσμενη επίσκεψη), προβάλλεται η ζωή του καθενός μας, με έναν τρόπο οικείο. Ταπεινές συνθήκες. «Έχω δει ανθρώπους,

Ο Βιμ Βέντερς, με μια ωδή στην επανάληψη, μας καλεί να στρέψουμε το πρόσωπό μας στον ήλιο.

ιδιαίτερα στην Ιαπωνία, που διάγουν μια ζωή ρουτίνας κι όχι μόνο σκηνοθέτες, αλλά τεχνίτες, άνθρωπος που φτιάχνουν κεραμικά, ή ξύλινα μπολ, το ίδιο αντικείμενο κάθε μέρα. (...) Η θήκη τους προσβύει να ζουν γι' αυτό το αντικείμενο που φτιάχνουν, και αυτό πρέπει να είναι όσο γίνεται καλύτερο και ν' ανταποκρίνεται στην προσδοκία τους», έχει πει ο Βιμ Βέντερς σε συνέντευξη του (στο flix.gr). «Η ρουτίνα είναι μια λέξη καίριας σημασίας, όχι μόνο στη δημιουργία, αλλά και στην καθημερινότητα. Όσο περισσότερο τη γεμίζεις με νόημα, με μια αίσθηση του παρόντος, του καινούργιου, τόσο καλύτερα συμβιώνεις μαζί της».

Χρειάζεται, λοιπόν, και η ρουτίνα τη φροντίδα της. Δεν επαρκούν το μοτίβο, η σωστή εκτέλεση, η μηχανική κίνηση. Πρέπει να «τη γεμίζεις με νόημα». Δηλαδή; Ίσως το λεπτό που στρέφει το πρόσωπο προς τον ουρανό, προς τον ήλιο, ακόμη και μέρες με συννεφιά, μια τόσο στιγμιαία αντίδραση, να «γεμίζει» από κατάραση στη ζωή. Από ευγνωμοσύνη για τη θαλαπρωτή του φωτός ή το ξεκίνημα μιας καινούργιας μέρας. Την ελευθερία του καλωσορίζει ο (κάθε) κ. Χιραγιάμα. Την κατέκτησε με αξιοπρέπεια, περιρριζώντας τις ανάγκες του στο ελάχιστο, χωρίς να ανανεώνει το –ανεξάντητο– ρεπερτόριο των απαιτήσεων. Μοναχικός, αλλά όχι εκτός κοινωνίας. Εργάζεται με συνέπεια, φροντίζει τον εαυτό του, κυκλοφορεί στην πόλη, συντρέχει, συμμετέχει. Βρίσκεται σε κίνηση, συνδεδεμένος με τους άλλους, παρότι μιλάει ελάχιστα.

«Ο κόσμος αποτελείται από πολλούς κόσμους. Κάποιοι συνδέονται και άλλοι όχι», ακούγεται στην ταινία, ενώ το τραγούδι του Lou Reed «Perfect day» επαναλαμβάνεται σαν νανούρισμα. Μάλλον πρέπει να ψυχαχόμαστε, ίσως και να καθυστερούμε, την αγωνία του, επικοινωνιακά, διακριτού. Το «εγώ» που διεκδικεί την προσοχή της διαδικτυακής κοινότητας. Να εκτιμήσουμε όσα φιλοδώρει η επανάληψη, τα πολύτιμα λεπτά που το πρόσωπό μας στρέφεται στον ήλιο και το βλέμμα μας συναντάει την καινούργια μέρα.

Η ατομικότητα μέσω της απλοποίησης της εικόνας

Η Κατερίνα Σταύρου στη νέα της δουλειά καταπιάνεται με το σώμα και το εκθέτει... στον χώρο τέχνης Διάτοπο στη Λευκωσία

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η έκθεση «ένα σακί σώμα» της Κατερίνας Σταύρου, όπως μου λέει η ίδια στη συνέντευξή μας αμφισβητεί τους κανόνες και γιορτάζει την ατομικότητα μέσα από την απλοποίηση της εικόνας και της έννοιας του σώματος. Λέει επίσης πως δεν επιχειρεί να απομυθοποιήσει το σώμα, αλλά να το δει μέσα από ένα πιο ειλικρινή φακό, χωρίς ρετουσάρισμα και φίλτρα. Η Κατερίνα Σταύρου αναφέρει επίσης πως σημαντικό στοιχείο στην πορεία της διερεύνησης που ακολούθησε για τη δημιουργία της έκθεσης υπήρξαν τα αρχέτυπα αγάλματα θεοτήτων, τα οποία παρόλο που ήταν μικρά σε μέγεθος απεικονίζουν έντονες φιγούρες γεμάτες νόημα, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Με εμπνέουν απίστευτα τα έργα των πρωτόγονων ανθρώπων, έχουν μια διαφορετική ευαισθησία και προσέγγιση στα κοσμικά».

—«Ένα σακί σώμα»... απομυθοποίηση του σώματος ή προσπάθεια να το δούμε στα εξω συντέθη;

—Για να καταφέρουμε να απο-

σαφηνίσουμε την έννοια του σώματος θα πρέπει πρώτα να αναλύσουμε από το μεδούλι μέχρι το νύχι. Η έκθεση «ένα σακί σώμα» είναι αυτή ακριβώς η πορεία διερεύνησης μέσα από τη δική μου οπτική και αισθητική. Γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης του ανθρώπινου σώματος ως πάλλουσα ύλη στον χώρο, τον χρόνο και τις

«Οι κοινωνικοί κανόνες υπάρχουν για να αμφισβητούνται και για να προκαλούνται διαρκώς, ιδιαίτερα από τη σκοπιά των εικαστικών τεχνών».

εμπειρίες που υπάρχει. Δεν επιχειρώ καθαυτό να απομυθοποιήσω το σώμα, αλλά να το δω μέσα από ένα πιο ειλικρινή φακό, χωρίς ρετουσάρισμα και φίλτρα.

—Οι όγκοι που δίνεις στα έργα σου θυμίζουν κάτι το πρωτόγονο στην αποτύπωση του ανθρώπινου σώματος... πορεύεσαι σε μία αρχέτυπη διαδικασία γέννησης ενός έργου που

εξελίσσεται;

—Δεν θα μπορούσα να το θέσω πιο όμορφα. Ναι, ακριβώς αυτό επιθυμώ, να πορευτώ σε μια αρχέτυπη διαδικασία γέννησης ενός έργου που εξελίσσεται. Ο εκθειασμός του γυναικείου σώματος ιστορικά υπήρξε μέσα από τη δυνατότητα του να δημιουργεί ζωή. Σημαντικό στοιχείο στην πορεία της διερεύνησης που ακολούθησα για τη δημιουργία της έκθεσης υπήρξαν τα αρχέτυπα αγάλματα θεοτήτων, τα οποία παρόλο που ήταν μικρά σε μέγεθος απεικονίζουν έντονες φιγούρες γεμάτες νόημα. Με εμπνέουν απίστευτα τα έργα των πρωτόγονων ανθρώπων, έχουν μια διαφορετική ευαισθησία και προσέγγιση στα κοσμικά.

—Ανθρώπινο σώμα και σύγχρονη εποχή... εμπνευματοποίηση, αλλά και αποδοχή κάθε σώματος... εικαστικά σε απασχολεί αυτό το δίπολο;

—Με απασχολεί γενικά η πορεία της ανθρωπότητας με την ψηφιοποίηση και την τεχνητή νοημοσύνη, χωρίς όμως να με τρομοκρατεί. Η εικαστική τέχνη θεωρώ βρίσκεται σε μια μοναδική θέση, από την οποία ο κα-

Σε κάθε μου προσωπική έκθεση καλώ το κοινό να διαβάσει τα έργα μέσα από την δική του οπτική γωνία και να ζήσει αυτή τη συνομιλία με την τέχνη, που έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει τόσο έντονα μηνύματα και συναισθήματα, λέει η καλλιτέχνις Κατερίνα Σταύρου.

λιτέχνης καλείται να εξερευνά την πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει την ανθρώπινη φύση. Η έννοια του σώματος στη σύγχρονη εποχή είναι επηρεασμένη έντονα από το δίπολο που αναφέρετε. Η εμπνευματοποίηση του ανθρώπινου σώματος και η ώθησή συγκεκριμένων προτύπων επηρεάζουν σίγουρα την εικόνα

που διαμορφώνουμε ως πρότυπο ομορφιάς. Παράλληλα όμως ζούμε μια περίοδο αυξανόμενης κίνησης προς την αποδοχή της διαφορετικότητας και της κατάρριψης κάθε νόρμας. Η έκθεση «ένα σακί σώμα» αμφισβητεί τους κανόνες και γιορτάζει την ατομικότητα μέσα από την απλοποίηση της εικόνας και της έννοιας του σώ-

ματος. Αν αποδεχτούμε το σώμα στην απλή του μορφή θεωρώ ότι γίνεται πιο απλό να απελευθερωθούμε από τα κοινωνικά όρια που μας έχουν επιβληθεί. Επιχειρώ μέσα από την τέχνη μου να προκαλέσω τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε και απεικονίζουμε το ανθρώπινο σώμα στη σύγχρονη κοινωνία.

Αμφισβήτηση και αντίδραση

—Η μπρόνττα επηρεάζει σίγουρα το γυναικείο σώμα, καλλιτεχνικά εσύ πώς προσλαμβάνεις αυτές τις αλλαγές;

—Η μπρόνττα επηρεάζει τη γυναικεία ύπαρξη στον πυρήνα της πιστεύω. Οι αλλαγές που συμβαίνουν στο σώμα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης με ενέπνευσαν να το δω με μια άλλη σκοπιά, με μεγαλύτερο σεβασμό και θαυμασμό. Αυτό μεταφράζεται στο νόημα όλων της ζωής μου πλέον. Μέσα από αυτή την εμπειρία νιώθω ότι συνδέθηκα με συναισθήματα και δυνατότητες που δεν ήξερα ότι υπήρχαν μέσα μου. Όπως γράφει και η Δάφνη Νικήτα σε ένα αγαπημένο μου ποίημά της: «Έγινες μπρέστα/ μετά με δύναμη/ καρφώθηκες στη γη». Προσωπικά, απόλαυσα όλη τη διαδικασία τόσο της εγκυμοσύνης όσο και της μπρόνττας, του θηλασμού και της σύνδεσης που υπάρχει μεταξύ μας. Υπήρξε για μένα μια πολύ δημιουργική περίοδος.

—Με ποιον τρόπο καλείς το κοινό να σταθεί απέναντι στα έργα σου;

—Μία έκθεση για μένα είναι μια εμπειρία, ακριβώς όπως και η ίδια η εικαστική τέχνη. Μοιράζεται ιστορίες, ανησυχίες και αισθήματα. Σε κάθε μου προσωπική έκθεση καλώ το κοινό να διαβάσει τα έργα μέσα από τη δική του οπτική γωνία και να ζήσει αυτή τη συνομιλία με την τέχνη, που έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει τόσο έντονα μηνύματα και συναισθήματα. Δεν θα ήθελα σε καμία περίπτωση να επιβάλω τη δική μου άποψη, αλλά να διεγείρω ερωτήματα και να προσφέρω μια αρένα προσωπικής διερεύνησης. Προσπαθώ να συνδέω τις εκθέσεις μου μεταξύ τους, ούτως ώστε όσοι ακολουθούν την τέχνη μου να μπορούν να εισχωρήσουν στον τρόπο σκέψης μου και να αντιληφθούν την πορεία πλεύσης μου. Στην πρώτη μου προσωπική έκθεση «Δευτέρα Βράδυ» στον Διάτοπο

Προσπαθώ να συνδέω τις εκθέσεις μου μεταξύ τους, ούτως ώστε όσοι ακολουθούν την τέχνη μου να μπορούν να εισχωρήσουν στον τρόπο σκέψης μου λέει η Κατερίνα Σταύρου.

το 2018 ανέλυσα τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία μέσα από μια σειρά σύγχρονων πορτραίτων. Στο «BEYOND stereotypical identities» το 2021 διερεύνησα τον αντικτυπο που έχει ο περιγυρός μας στην προσωπικότητα που αναπτύσσουμε. Με το «ένα σακί σώμα» αμφισβητώ την έννοια που επικρατεί γύρω από την εικόνα του σώματος, ενώ ήδη βρίσκομαι στα αρχικά στάδια διερεύνησης της επόμενης μου έκθεσης. Στόχος μου είναι η κάθε μου προσωπική έκθεση να αποτελεί την πιο δυνατή μου δουλειά και οι επισκέπτες να μην ξέρουν ποτέ τι να περιμένουν. Λατρεύω να ξαφνιάζω τον κόσμο, τόσο με τις τεχνικές που συνδυάζω όσο και με τη θεματική ενότητα που καταπιάνομαι.

—Τι σημαίνει για εσένα ως καλλιτέχνη, αλλά και ως άνθρωπο να αμφισβητείς τους κοινωνι-

κούς κανόνες;

—Οι κοινωνικοί κανόνες υπάρχουν για να αμφισβητούνται και για να προκαλούνται διαρκώς, ιδιαίτερα από τη σκοπιά των εικαστικών τεχνών. Η κοινωνία είναι ζωντανός οργανισμός εξελισσόμενος στην πορεία του χρόνου, αντανακλώντας τα χαρακτηριστικά της ανθρωπότητας. Όλα όσα θεωρούνται δεδομένα σήμερα διαμορφώθηκαν μέσα από την αμφισβήτηση του παρελθόντος και την αντίδραση. Άλλωστε η εικαστική τέχνη είναι ο πιο ειρηνικός τρόπος επανάστασης, αυτό έχει γίνει πλέον ρητό στον τρόπο που εκφράζομαι διά μέσου της τέχνης μου.

Πληροφορίες: «Ένα σακί σώμα», της Κατερίνας Σταύρου. Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος, οδό Κρήτης 11, Λευκωσία. Διάρκεια έως 19 Απριλίου. Τηλέφωνο 22766117, www.diatopos.com

leventismuseum.org.cy

ΕΚΘΕΣΗ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
10.04-19.05
2024

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ
Ώρες λειτουργίας: Τρίτη-Κυριακή, 10:00-16:30

ΤΡΕΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ
διαδρομές

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΙ
ΜΕΡΟΣ 1: 1878-1950

Λεβέντιο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ: Λεβέντιο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΔΙΑΤΟΠΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ: ΠΙΚ, Δήμος Λευκωσίας, Νικόλας Μουκουλιάδης, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

«Ανέκαθεν είχα μια πολύ προσωπική σχέση με το φεστιβάλ· είναι ένας δεσμός διάρκειας τον οποίο έχω δει από διάφορες οπτικές γωνίες: υπήρξα θεατής, ύστερα ηθοποιός επί σκηνής, μετά σκηνοθέτης πίσω από τη σκηνή. Αυτό αυξάνει και την ευθύνη που αισθάνομαι απέναντί του», λέει η διευθύντρια του Φεστιβάλ Αθηνών - Επιδαύρου Κατερίνα Ευαγγελάτου.

Το μνημείο είναι αρχαίο, όχι η τέχνη

Η καλλιτεχνική διευθύντρια Κατερίνα Ευαγγελάτου μιλάει στην «Κ» για το φετινό Φεστιβάλ Αθηνών - Επιδαύρου

Συνέντευξη στη ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Η σκηνοθέτις Κατερίνα Ευαγγελάτου, καλλιτεχνική διευθύντρια του Φεστιβάλ Αθηνών - Επιδαύρου, βρίσκεται φέτος στο μέσον της δεύτερης θητείας της. Πήρε το βραβείο ως επικεφαλής του φεστιβάλ σε καιρούς πολύ δύσκολους, αφού χρειάστηκε να αναμετρηθεί με την πανδημία. Πλέον ταξιδεύει σε πιο ήσυχια νερά με αυτοπεποίθηση και εμπειρία. Το 2025, στα σαράντα συν η ίδια, θα αναμετρηθεί με την ιστορία ενός θεσμού που συμπληρώνει 70 χρόνια ζωής. «Ανέκαθεν είχα μια πολύ προσωπική σχέση με το φεστιβάλ· είναι ένας δεσμός διάρκειας τον οποίο έχω δει από διάφορες οπτικές γωνίες: υπήρξα κατ' αρχάς θεατής, ύστερα ηθοποιός επί σκηνής, μετά σκηνοθέτης πίσω από τη σκηνή. Αυτό αυξάνει και την ευθύνη που αισθάνομαι απέναντί του», σχολιάζει. Η φωτογράφιση έγινε ανάμεσα στα κτίρια του συγκροτήματος της Πειραιώς 260. Μετά τη συνέντευξη στην «Κ», η κ. Ευαγγελάτου φεύγει για να πάει στους Δελφούς και να λάβει μέρος σε συζήτηση του Οικονομικού Φόρουμ σχετικά με το πώς το επιχειρείν βοηθά τον πολιτισμό, και αντιστρόφως. Μιλώντας για τον προϋπολογισμό του φορέα που διευθύνει, αναφέρει ότι φέτος περιμένουν αύξηση 50% στα έσοδα από χορηγίες, τα οποία θα αυξήσουν με τη σειρά τους το σύνολο των εσόδων. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται 93 παραγωγές στις οποίες συμμετέχουν περίπου 2.500 δημιουργοί, έχει επίσης διεθνείς συνεργασίες, παγκόσμιες πρεμιέρες, συζητήσεις και αφιέρωμα στα 50 χρόνια της Μεταπολίτευσης. Τη ρωτά ποιο είναι το στίγμα της δικής της καλλιτεχνικής διεύθυνσης. Απαντά ότι το ερώτημα είναι πρόωρο, το 2025 θα αποτελέσει χρονιά των απολογισμών. «Έχουμε στόχους, και του χρόνου θα δούμε τι από αυτά που σχεδιάσαμε θα βγει», συμπληρώνει.

– Ποιο είναι λοιπόν το πρώτο σας μέλημα;

– Να επεκτείνουμε τον διεθνή χαρακτήρα του φεστιβάλ, ο οποίος ήταν ισχυρότατος κατά το παρελθόν, αλλά πέρασε μια περίο-

δο ύφεσης. Κατά τη γνώμη μας, το φεστιβάλ έχει πρωτίστως την αποστολή της υποδοχής και της δημιουργίας διεθνών παραστατικών γεγονότων. Αυτό προσπαθούμε να το κάνουμε μέσω των συμπαραγωγών, οι οποίες κατά τη θητεία μου είναι περισσότερες από ποτέ. Δεν περιμένουμε να δούμε τι θα ανεβάσουν οι άλλοι, αλλά δημιουργούμε τις προϋποθέσεις για να γεννηθούν νέα έργα για εμάς. Συμπαραγωγή είναι το νέο έργο του Βαρλικόφσκι, των Forced Entertainment, της διεθνούς χορογράφου μας, νεότερης γενιάς, Κατερίνας Ανδρέου, του Ούγγρου Κορνέλ Μουντρούτσο.

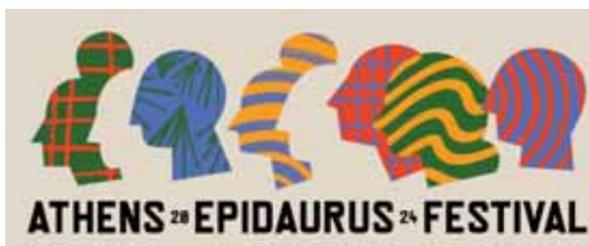
Ταυτόχρονα, έργο δικής μας πρωτοβουλίας είναι η πρώτη συστηματική πλατφόρμα για την εξαγωγή ελληνικών παραστάσεων στο εξωτερικό, το grape. Πέρσι το παρακολούθησαν περίπου 50 διεθνείς καλεσμένοι επικεφα-

Μην χάσετε τη «Μήδεια» του Σάιμον Στόουν, τον οποίο ως σκηνοθέτη υπερήφανα παρουσιάζουμε για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

λīs σημαντικών οργανισμών και οι παραστάσεις μας ήδη ταξιδεύουν. Είναι μια καινοτόμα πρωτοβουλία που θα συνεχίσουμε φέτος με εξαιρετικά έργα.

– Το προσωπικό σας ενδιαφέρον για το αρχαίο δράμα και τις σύγχρονες προσεγγίσεις του αντικατοπτρίζεται και στο φετινό πρόγραμμα.

– Αυτός είναι άλλος ένας άξονας που για εμάς αποτελεί πυλώνα εξέλιξης του φεστιβάλ. Με απασχολεί πολύ η σχέση με την κληρονομιά του αρχαίου δράματος, η απελευθέρωση από βάρη και αγκυλώσεις του παρελθόντος ως προς τη δραματουργία, τη σκηνοθεσία, την ερμηνεία τους. Επιδιώκουμε εδώ και πέντε χρόνια – ανεξαρτήτως του αποτελέσματος – η προσπάθειά μας να ξετυλιχτεί συστηματικά τόσο στη Μικρή Επίδαυρο όσο και στο αρ-

Το πρόγραμμά φέτος διαθέτει πολύ ισχυρές καλλιτεχνικές προσωπικότητες, που σίγουρα θα συζητηθούν.

καίο θέατρο, με τολμηρές αναθέσεις που βασίζονται στα αρχαία κείμενα. Το ίδιο ισχύει και για το διακαλλιτεχνικό πρόγραμμα «Πάροδος», που είναι εστιασμένο στη δραματουργία του αρχαίου δράματος. Η ανανέωση της οπτικής ως προς την αρχαία ελληνική δραματολογία μέσα από εντελώς σύγχρονες πρακτικές θα ήθελα να αποτελεί μια παρακαταθήκη για το μέλλον του φεστιβάλ. Δεν επιλέγουμε να βαδίζουμε σε ασφαλές έδαφος. Μας αρέσει να πηγαίνουμε απροστάτευτοι. Ξέρουμε ότι θα δημιουργήσουμε συζητήσεις, αλλά

αυτό θεωρώ ότι είναι χρέος μου.

– Δεν σας πτοούν δηλαδή τα αρνητικά σχόλια σχετικά με το τι ταιριάζει και τι όχι να παίζεται στην Αρχαία Επίδαυρο, «οι συντηρητικές φωνές από το παρελθόν», όπως έχετε πει;

– Υπάρχει σύγχυση – το μνημείο είναι αρχαίο, ωστόσο η τέχνη εντός του οφείλει να είναι σύγχρονη. Κατά τη γνώμη μου αυτές οι αντιδράσεις δείχνουν πόσο λίγη σχέση έχουμε με τα πράγματα που συμβαίνουν στις σύγχρονες παραστατικές τέχνες.

Το θέατρο ήταν ανέκαθεν μια πολεμική τέχνη, κάτι που ενοχλούσε και προκαλούσε συζητήσεις επειδή αφορά την κοινωνία. Δεν είναι δυνατόν ένα φεστιβάλ σαν κι αυτό να μην παίρνει ρίσκα, να μη δείχνει στο κοινό άλλους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να πορευτούμε διαβάζοντας αυτά τα κείμενα. Πόσο μάλλον με μια σκηνοθεσία στο τιμόνι.

Οφείλω επίσης να πω ότι αν κάποιες από αυτές τις «αναγνώσεις» θεωρούνται εδώ ακραίες, δεν είναι διόλου έτσι ιδωμένες στο σύγχρονο γίγνεσθαι των τεχνών. Ασχέτως εάν σε ορισμένους είναι ανοίξεις.

– Συνεπώς επιθυμείτε να παρουσιάσετε ένα θέατρο διαφορετικό;

– Έχουμε ενδιαφέρουσες παραστάσεις για όλους τους καλοπιστους θεατές επειδή, κατά τη

Η ανανέωση της οπτικής ως προς την αρχαία δραματολογία μέσα από σύγχρονες πρακτικές θα ήθελα να αποτελεί μια παρακαταθήκη για το μέλλον του φεστιβάλ.

γνώμη μου, αυτός ο θεσμός έχει προορισμό να διαθέτει κάτι ποιοτικό για τον καθένα. Στο κοινό μας υπάρχει όμως και μια μερίδα που πλήττει όταν ένα ανέβασμα είναι πιο συμβατικό από τα γούστα της. Διαμαρτύρονται λέγοντας ότι από εμάς περιμένουν περισσότερα από όσα θα έβλεπαν στη χειμερινή θεατρική σκηνή της πόλης. Δεν μπορώ να τους αγνοήσω, άλλωστε –ευτυχώς– είναι οι περισσότεροι.

Πάντως το μόνο που πρέπει να κάνει όποιος θέλει να παρακολουθήσει μια παράστασή μας είναι να ανοίξει το πρόγραμμα, να διαβάσει και να επιλέξει προσεκτικά αυτό που τον ενδιαφέρει μέσα από μια ποικιλία σκηνοθετικών ή χορογραφικών κατευθύνσεων, ερμηνευτών, συγγραφέων και μουσικών ειδών τα οποία παρουσιάζονται σε διαφορετικούς χώρους, από το Ηρώδειο έως τη Μικρή Επίδαυρο

και από την Παλαιά Βουλή έως το νοσοκομείο «Σωτηρία».

– Ποια από τις φετινές παραγωγές θα ξεχωρίζατε, αν ζητούσαμε μόνο μία;

– Δεν μπορώ να ξεχωρίσω. Όμως θα σας πω να μη χάσετε τη «Μήδεια» του Σάιμον Στόουν, τον οποίο ως σκηνοθέτη –είναι επίσης συγγραφέας– υπερήφανα παρουσιάζουμε για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Ο Στόουν είναι αυτή τη στιγμή ένας από τους κορυφαίους σκηνοθέτες θεάτρου και όπερας διεθνώς, που μεσουραίνει στις σκηνές του κόσμου. Εδώ θα προσφέρει μια καινούργια εκδοχή της «Μήδειας», βασισμένη στο έργο του Ευριπίδη και ενταγμένη σε ένα εντελώς σύγχρονο αμερικανικό περιβάλλον. Η παραγωγή έχει θριαμβεύσει παντού, είναι απίστευτης εικαστικής μορφορίας και διαθέτει συνταρακτικές ερμηνείες. Το πρόγραμμά μας φέτος διαθέτει πολύ ισχυρές καλλιτεχνικές προσωπικότητες, που σίγουρα θα συζητηθούν.

– Θεωρείτε ότι το καλλιτεχνικό έργο υπάρχει για να μας κινητοποιεί ή για να μας κινητοποιήσει;

– Νομίζω, για να δίνει στον καθένα ό,τι έχει ανάγκη. Αυτό είναι το θαυμάσιο στην τέχνη. Πηγαίνοντας, για παράδειγμα, στη συναυλία του Σαββόπουλου για τη Μεταπολίτευση, κάποιος μπορεί να παρηγορηθεί με την ποίηση των στίχων και τη μουσική σπουδαιών συνθετών της εποχής και κάποιος άλλος να θυμώσει επειδή δεν είναι πια τόσο ενεργός πολιτικά όσο ήταν στη νιότη του, γεγονός που θα τον ωθήσει να διαμαρτυρηθεί άμεσα για ό,τι τον ταράζει.

– Είναι η τέχνη μια τσέπη στα ρούχα μας, από την οποία ανασύρουμε πού και πού κάτι θαυμαστό;

– Δεν θα μπορούσε να είναι έτσι για μένα. Ανήκω σε μια καλλιτεχνική οικογένεια, είμαι σκηνοθέτης. Για μένα η τέχνη είναι ζωή, και η ζωή βγαίνει μέσα από την τέχνη.

Το Φεστιβάλ Αθηνών - Επιδαύρου αρχίζει στο Ηρώδειο με την όπερα «Τόσκα» (ΕΛΣ) το Σάββατο 1/6.

Η εικονογράφηση μιας δυστοπίας

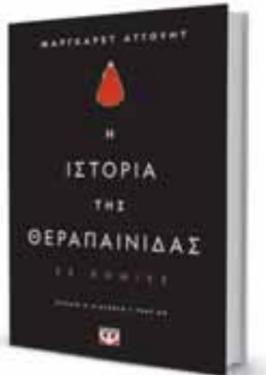
«Η ιστορία της θερααινίδας» της Μ. Ατγουντ έγινε κόμικς

ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΑΤΓΟΥΝΤ / PENE NO
«Η ιστορία της θερααινίδας»
μτφρ.: Λητώ Ανδρέου
εκδ. Ψυχογιός, 2024, σελ. 248

Τον **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΩΤΑΚΗ**

Πολλοί πιστεύουν ότι «Η ιστορία της θερααινίδας», το δυστοπικό μυθιστόρημα της Μάργκαρετ Ατγουντ, που κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 1985, συγκαταλέγεται ανάμεσα στα αριστουργήματα του είδους, όπως το «1984» του Τζορτζ Οργουέλ και ο «Θαυμαστός καινούργιος κόσμος» του Άλντους Χάξλεϊ. Και πράγματι, αρκεί κάποιος να ξεκινήσει την ανάγνωση μερικών σελίδων για να συνειδητοποιήσει ότι η Καναδή συγγραφέας έχει δημιουργήσει έναν εφιαλτικό κόσμο, απ' τον οποίο δύσκολα μπορείς να αποδράσεις.

Το μυθιστόρημα της Ατγουντ έτυχε θερμής υποδοχής απ' την πρώτη στιγμή και τιμήθηκε με πλήθος βραβείων. Στη συνέχεια, μεταφράστηκε σε δεκάδες γλώσσες, διασκευάστηκε για το θέατρο, το ραδιόφωνο, την όπερα, τον κινηματογράφο, το χοροθέατρο και γνώρισε έναν ακόμη κύκλο δημοφιλίας με την πρόσφατη μεταφορά του στη μικρή οθόνη απ' την πλατφόρμα Hulu, η οποία βρίσκεται στην έκρηξη και τελευταία της σεζόν. Ένα τόσο δυνατό βιβλίο, με μια τόσο δυνατή αφήγηση κι ένα τόσο δυνατό προφητικό μήνυμα, δεν μπορεί παρά να εξάπτει το ενδιαφέρον των δημιουργών από διαφορετικά καλλιτεχνικά πεδία

Το μυθιστόρημα της Μάργκαρετ Ατγουντ ξέφυγε από τον κόσμο των λέξεων και απέκτησε χρώμα.

και να τους προκαλεί να το μεταφέρουν στο κοινό με νέα μορφή. Κάτι τέτοιο συνέβη και στην Καναδή εικαστικό Ρενέ Νο.

Όταν ο Καναδός εκδότης της Ατγουντ πρότεινε στη Νο τη δημιουργία ενός γκράφικ νόβελ με θέμα την «Ιστορία της θερααινίδας», εκείνη έπασε αμέσως δουλειά. Εστειλε κάποια δείγματα, τα ενέκριναν, και ξεκίνησε. Επειδή τα σχέδιά της προηγήθηκαν της τηλεοπτικής σειράς, επέλεξε συνειδητά να μην παρακολουθήσει τα επεισόδια για να μην επηρεαστεί. Το ίδιο, δήλωσε σε συνέντευξή της στο The Hollywood Reporter, έκανε και με την ταινία του 1990, με πρωταγωνίστριες τη Νατάσα Ρίτσαρντσον και τη Φέι Ντάναγουεϊ. Βεβαίως, στις ασυνείδητες αναφορές της υπήρχε πάντα η δανική

όπερα, που είχε δει πριν από αρκετά χρόνια, και την είχε λατρέψει. «Η ιστορία της θερααινίδας σε κόμικς» της Μάργκαρετ Ατγουντ, σε σχέδιο και διασκευή της Ρενέ Νο, κυκλοφόρησε πρόσφατα και στην Ελλάδα, από τις εκδόσεις Ψυχογιός, σε μετάφραση Λητούς Ανδρέου. Το βιβλίο έρχεται να εμπλουτίσει την γκάμα ενός είδους, των γκράφικ νόβελ, το οποίο αναπτύσσεται διαρκώς, προσεγγίζοντας ένα αρκετά διαφορετικό κοινό από εκείνο των παραδοσιακών αναγνώστων της λογοτεχνίας. Η μεταφορά ενός κλασικού πλέον μυθιστορήματος στη μορφή του γκράφικ νόβελ δίνει την ευκαιρία σε νεότερα άτομα, αλλά και σε κάποιους πιο οκνηρούς ενδεχομένως αναγνώστες, να έρθουν σ' επαφή με ένα έργο που έχει χαρακτηριστεί ως και αριστούργημα της σύγχρονης φεμινιστικής λογοτεχνίας.

Η «Τουφρέντ»

Για καλή του τύχη, το μυθιστόρημα έπεσε σε καλά κι επιδέξια χέρια, γεγονός που επιβεβαιώθηκε απ' την ίδια την Ατγουντ. Στο εικονογραφημένο βιβλίο παρακολουθούμε την πρωτοπρόσωπη αφήγηση της θερααινίδας Τουφρέντ (αυτή που ανήκει στον Φρεντ), στην οποία η Δημοκρατία της Γαλαάδ έχει προσφέρει μόνο μια επιλογή: την αναπαραγωγή. Όπως αναφέρει ο εκδότης, «αν παρεκκλίνει απ' τον σκοπό της, θα καταλήξει, όπως όλοι οι αντιφρονούντες, κρεμασμένη στο Τείχος, ή θα σταλεί στις Αποικίες,

Στιγμιότυπο από το γκράφικ νόβελ που δημιούργησε το πενάκι της Ρενέ Νο. Το εικαστικό αποτέλεσμα της δουλειάς της είναι άρτιο, εμπνευσμένο και πολύ ελκυστικό.

όπου θα βρει αργό και μαρτυρικό θάνατο. Αλλά ακόμα κι ένα απολυταρχικό καθεστώς δεν μπορεί να αφανίσει τον πόθο – ούτε της Τουφρέντ ούτε και των δύο ανδρών απ' τους οποίους κρέμεται η μοίρα της. Εχοντας χάσει τον σύζυγο, το παιδί, την ελευθερία της, αλλά και το ίδιο της το όνομα, η Τουφρέντ γατζώνεται από τις αναμνήσεις της και τη θέλησή της να επιβιώσει». Αυτή είναι συνοπτικά η τρομερή ιστορία της θερααινίδας, μια ιστορία πολιτική, ανθρώπινη και απολύτως ανεπιθύμητη.

Για το βιβλίο της, η Ατγουντ έχει γράψει στους New York Times ότι υπάρχουν δύο είδη αναγνώστων της μαρτυρίας της Τουφρέντ: «Το ένα είδος είναι εκείνο στο τέλος του βιβλίου, στο ακαδημαϊκό συνέδριο του μέλλοντος, όπου ο αναγνώστης είναι ελεύθερος να το διαβάσει όπως θέλει αλλά δεν δείχνει πάντα την ίδια ενσυναίσθηση, όσο τουλάχιστον θα το επιθυμούσε κάποιος – και υπάρχει ο μεμονωμένος αναγνώστης του βιβλίου την κάθε

δεδομένη στιγμή. Αυτός είναι ο «πραγματικός» αναγνώστης, είναι ο Αγαπτός Αναγνώστης για τον οποίο γράφει κάθε συγγραφέας. Πολλοί απ' αυτούς τους Αναγνώστες θα γίνουν με τη σειρά τους συγγραφείς. Έτσι ξεκινήσαμε όλοι εμείς οι συγγραφείς: διαβάζοντας. Ακούσαμε τη φωνή ενός βιβλίου να μας μιλάει». Κάπως έτσι δούλεψε και η δημιουργός κόμικς.

Χρώμα και λυρισμός

Το εικαστικό αποτέλεσμα της δουλειάς της Νο είναι άρτιο, εμπνευσμένο και πολύ ελκυστικό. Όπως συμβαίνει με τα καλά γκράφικ νόβελ, είναι σαν να βλέπεις το στόριμπορντ μιας σπουδαίας κινηματογραφικής ταινίας. Τα σχέδιά της αποτυπώνουν την ατμόσφαιρα του ολοκληρωτικού καθεστώτος, τη φωνή και το αδιέξοδο των καταπιεσμένων γυναικών, την υποβόσκουσα και τη φανερή βία της Δημοκρατίας της Γαλαάδ, χωρίς όμως να σοκάρουν με την κυριολεξία τους. Στις εικόνες υπάρχουν ποίηση, χρώμα και λυρισμός. Ο

τόμος είναι ένα κομψοτέχνημα, που δίνει μεγάλη σημασία στη λεπτομέρεια. «Νομίζω ότι ένας από τους λόγους για τους οποίους επιλέχθηκε ως καλλιτέχνης ήταν το μη κυριολεκτικό στυλ της αφήγησης μου», είπε στη συνέντευξή της στον Γκράμι Μακμίλαν η Νο, «καθώς και το ενδιαφέρον μου για την απεικόνιση των σκέψεων και των συναισθημάτων των χαρακτήρων. Μου άρεσαν πολύ οι ήσυχες, στοχαστικές στιγμές μιας ιστορίας – υπάρχουν πολλές ευκαιρίες εκεί ώστε να μεταδοθεί η ψυχική κατάσταση των χαρακτήρων μέσω οπτικών ερεθισμάτων, τόσο φανερών όσο και ανεπαίσθητων».

Το ανοικτό τέλος του μυθιστορήματος έχει εικονογραφηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, και πιο συγκεκριμένα με τη φράση «υπάρχουν ερωτήσεις». Η αλήθεια είναι ότι οι δυστοπικές αφηγήσεις δημιουργούν πολλά ερωτήματα, κυρίως σχετικά με την αποφυγή τους. Σε αυτό ακριβώς οφείλεται διαχρονικά και η μεγάλη τους δύναμη.

Η HELLENIC BANK ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΠΑΟΛΟ ΤΖΕΝΟΒΕΖΕ

ΤΕΛΕΙΟΙ ΞΕΝΟΙ

Σκηνοθεσία:

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΓΟΥΤΗΣ & ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΥΡΠΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ:
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΣΤΙΣ 21.00
ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΣΤΙΣ 18.00 & 21.00

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΤΣΙΩΝ:
ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΣΤΙΣ 18.00 & 21.00

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:

ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ:

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Κάρι», 50 χρόνια

Το νέο τεύχος του New York Review of Books αφιερώνει το εξώφυλλο στα 50 χρόνια από την έκδοση της «Κάρι», του βιβλίου του Στίβεν Κινγκ, που όταν πρωτοκυκλοφόρησε λίγοι μπορούσαν να αξιολογήσουν, αν και όλοι είχαν αντιληφθεί ότι κάτι εξαιρετικό είχε αναδυθεί. Εκτοτε, η πορεία του Κινγκ και η επαναξιολόγηση του είδους που υπηρετεί στη λογοτεχνία, οδήγησαν σε μια αναθεώρηση και η επέτειος φηγοράρει στο εξώφυλλο της αμερικανικής επιθεώρησης βιβλίου.

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

Μουσείο Κοστούμιών

Η επαναλειτουργία του Μουσείου Μόδας και Κοστούμιών στο Παλάτσο Πίτι στη Φλωρεντία είναι ένα ιδιαίτερο γεγονός ειδικού συμβολισμού. Πολλοί θεωρούν πως η Φλωρεντία είναι η πρώτη πρωτεύουσα της μόδας στην Ιταλία του 1950 πριν παραδώσει τα σκήπτρα στη Ρώμη και στο Μιλάνο. Η εκ νέου λειτουργία του μουσείου μετά τον κορωνοϊό και τις επεμβάσεις ανακαίνισης αποκαλύπτει έναν χώρο ιδιαίτερα ελκυστικό, στον οποίο διατρέχει κανείς την ιστορία της μόδας από τον 16ο αιώνα έως σήμερα.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ακουαρέλες

Σε ένα από τα ωραιότερα μουσεία του Λονδίνου, τη Συλλογή Wallace, υπάρχει ακόμη η ατμοσφαιρική έκθεση (έως 20 Μαΐου) που παρουσιάζει τις ακουαρέλες του Τέρνερ (1775-1851) και του Ρίτσαρντ Παρκς Μπόνινγκτον (1802-1828). Από το Γιόρκσαϊρ μέχρι τη Βενετία και από το Σκάρμπορο μέχρι τον καθεδρικό της Ρουέν και το φως της Ιταλίας, οι ακουαρέλες αυτές μας φέρνουν κοντά στο πνεύμα της αναζήτησης αυτών των σπουδαίων ζωγράφων στις αρχές του 19ου αιώνα.

ΛΩΖΑΝΝΗ

Φωτογραφίες ταυτότητας

Στο Μουσείο Ελιζέ της Λωζάννης, αφιερωμένο στην τέχνη της φωτογραφίας, μία από τις εκθέσεις εστιάζει στο φαινόμενο των άμεσων λήψεων σε θάλαμο. Τέτοιοι θάλαμοι είχαν στήσει για πρώτη φορά το 1928 και οι σουρεαλιστές τους λάτρεψαν. Με ένα νόμισμα χαμηλής αξίας, μπορούσε να έχεις πολλαπλές λήψεις, συνήθως... αποτυχημένες, αλλά τόσο ενδεικτικές ενός κλίματος εποχής. Αναρίθμητοι καλλιτέχνες από τον Αντι Γουόρхол έως τη Σίντι Σέρμαν γοητεύθηκαν από αυτή τη διαδικασία.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τσεσίλια Μπάρτολι

Στις 17 Μαΐου 2024 κυκλοφορεί το νέο άλμπουμ της 57χρονης Ιταλίδας μεσοφώνου Τσεσίλια Μπάρτολι, με τίτλο «Κάστα Ντίβα» (Decca). Συγκεντρώθηκαν ορισμένες από τις καλύτερες ηχογραφήσεις της, μαζί με προηγουμένως ανέκδοτο υλικό, με έμφαση στο μπελ κάντο. Για πρώτη φορά εκδίδονται δύο άριες από την «Αλταίνα» του Χέντελ. Επίσης, υπάρχουν ντουέτα με τον Λουτσιάνο Παβαρότι, τον Μπριν Τέρφελ, τον Χουάν Ντιέγκο Φλόρες, τη σοπράνο Σούμι Τζο και τον Αλεσάντρο Κορμπέλι.

Κάσπαρ Νταβίντ Φρίντριχ, «Δύο άνδρες παρατηρούν τη Σελήνη», π. 1825-30.

Ο άνθρωπος
και η φύση

Η επέτειος των 250 χρόνων από τη γέννηση του κορυφαίου Γερμανού ρομαντικού ζωγράφου Κάσπαρ Νταβίντ Φρίντριχ (1774-1840) πυροδοτεί σειρά εκθέσεων και αφιερωμάτων διεθνώς, στη διάρκεια της διετίας 2024-25. Ηδη, το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης έκανε γνωστό πως στις 8 Φεβρουαρίου 2025 θα εγκαινιάσει τη μεγάλη έκθεση έργων του Κάσπαρ Νταβίντ Φρίντριχ, διαρκείας τριών μηνών, η οποία θα συγκεντρώσει για πρώτη φορά στις ΗΠΑ τόσο μεγάλο αριθμό έργων του

ζωγράφου. Η επέτειος προκαλεί κυρίως νέα σκέψη. Η μυστηριακή, σχεδόν μυστικιστική και πνευματική σύνδεση του ανθρώπου με τη φύση, όπως την αναδεικνύει ο Φρίντριχ και όπως σφραγίζει και χαρακτηρίζει το σύνολο του έργου του, συμπλέει με τις νεότερες ιδεολογικές και οντολογικές αναζητήσεις για το μέλλον του ανθρώπου. Ο ρομαντισμός ως κίνημα με βάση πνευματική και κοινωνική αναδύεται μέσα από το έργο του Κάσπαρ Νταβίντ Φρίντριχ σαν μια στάση ζωής, με αφετηρία την αυ-

τοσυνειδησία απέναντι στο χάος, αλλά και στο μεγαλείο.

Η έκθεση στη Νέα Υόρκη θα έχει υπότιτλο «Η ψυχή της φύσης», υποδηλώνοντας τον βαθύ, καταγωγικό αφετηριακό πυρήνα αυτής της ζωγραφικής χειρονομίας. Ο Φρίντριχ κατά μία έννοια διατύπωσε εκ νέου τις συντεταγμένες του αρχαιολογικού ευρωπαϊκού τοπίου, με όλες τις αναγνωρίσιμες πτυχές της κεντροευρωπαϊκής εκδοχής του, με πυκνά, μαύρα δάση, βαθιές χαράδρες, κλοερά οροπέδια, ανάγλυφες βουνοκορ-

φές πάνω από οικισμούς και ακανείς ορίζοντες με γαλανοπράσινες εκλάμψεις. Με το αισθητικό αυτό κίνημα του ρομαντισμού συμπλέει και ένα ριζοσπαστικό πνεύμα, που προωθούσε μια νέα ιδρυτική συνθήκη κατανόησης και συμβίωσης ανάμεσα στον άνθρωπο και στη φύση. Ιδέες για το συμπαντικό αχανές και το μεγαλείο της θνητότητας του ανθρώπου έδιναν νέα διάσταση σε πανάρχαια ερωτήματα. Η ανθρώπινη συνθήκη στη διαχρονία της πρωταγωνιστεί μαζί με όλα τα ερωτήματα

που παρασύρει στην επιφάνεια η υπόσταση της φθαρτής ύλης. Στη Νέα Υόρκη, η έκθεση θα φτάσει με τον βασικό πυρήνα της από τη Γερμανία, εμπλουτισμένο με επιπλέον δάνεια από συλλογές και μουσεία της Ευρώπης και της Αμερικής. Από τη Γερμανία, πρωταγωνιστές στην επέτειο των 250 χρόνων του Κάσπαρ Νταβίντ Φρίντριχ είναι η Παλαιά Εθνική Πινακοθήκη των Κρατικών Μουσείων του Βερολίνου, η Κρατική Συλλογή Τέχνης της Δρέσδης και η Πινακοθήκη του Αμβούργου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Μια φορά στη ζωή του βλέπει κανείς έκρηξη αστέρα νόβα

Ηξερα ότι ο κύριος Γκρι θα ξεροστάλιαζε επειδή δεν θα μπορούσε να βρίσκεται στο Μεξικό ή στις ΗΠΑ για να παρακολουθήσει την ολική έκλειψη Ηλίου. Η αλήθεια είναι ότι θυμάμαι κι εγώ με νοσταλγία τη φορά που ένα τέτοιο γεγονός ήταν ορατό από την Ελλάδα: τον Αύγουστο του 1999...

Όμως, ο κύριος Γκρι δεν ήταν προσκολλημένος όλες αυτές τις μέρες στα αστρονομικά του λόγια της έκλειψης. Όπως με πληροφόρησε, στον αστερισμό corona borealis (Στέφανος Βόρειος) βρίσκεται ο αστέρας t cmi borealis. Είναι ερυθρός γίγας και recurring nova. Σε αντίθεση με τα άστρα σούπερ νόβα (υπερκαινοφανείς), που σκάνε μια φορά και τέλος, τα άστρα νόβα ενδέχεται να σκάνε πολλές φορές στον βίο τους. Τέτοιοι είναι ο t cmi borealis.

Ο Στέφανος Βόρειος είναι ένας

Όταν εκραγεί, η λαμπρότητα του t cmi borealis στον νυχτερινό ουρανό ξεπερνά ακόμα και τον Πολικό Αστέρα.

πολύ μικρός αστερισμός, τα άστρα του οποίου σχηματίζουν κάτι σαν αγκίστρι. Είναι ορατός κυρίως από τα τέλη Ιουνίου έως και τον Σεπτέμβριο. Σύμφωνα με την αρχαία ελληνική μυθολογία, ο Στέφανος Βόρειος ήταν το στέμμα της πριγκίπισσας Αριάδνης της Κρήτης, όταν παντρεύτηκε τον Διόνυσο. Το στέμμα ήταν διακοσμημένο με απαστράπτοντες πολύτιμους λίθους και, σύμφωνα με ορισμένες αφηγήσεις, το είχε φτιάξει ο Ηφαιστος. Μετά τον γάμο, ένας εκστατικός, μεθυσμένος Διόνυ-

Καλλιτεχνική απεικόνιση «συμβιωτικών» αστέρων: ο ένας «ρουφάει» ύλη από τον άλλο και κάθε τόσο εκρήγνυται (νόβα).

σος πέταξε το στέμμα στον ουρανό. Οι λίθοι του μεταμορφώθηκαν σε άστρα. Παραδόξως, ο t cmi borealis δεν είναι το λαμπρότερο άστρο του αστερισμού. Αυτό είναι ο διπλός αστέρας Αλφέκκα (αραβική λέξη που σημαίνει «λαμπρό άστρο του σπασμένου δαχτυλιδιού των άστρων») ή, αλλιώς, a Coronae Borealis (a CrB). Ο t cmi borealis είναι και αυτός διπλός αστέρας (ή αλλιώς, συμβιωτικός) και φτάνει στο κρίσιμο σημείο του κάθε 89 χρόνια. Το κρίσιμο σημείο εξαρτάται από το πόση ύλη ρουφάει από τον σύνοδο αστέρα του. Τότε γίνεται νόβα. Κανονικά, η λαμπρότητα του είναι τρεις τάξεις του 10, δηλαδή αόρατος στο μάτι και οριακά ορατός σε μικρά τηλεσκόπια, ωστόσο, όταν εκραγεί και γίνει νόβα, η λαμπρότητα του στον νυχτερινό ουρανό ξεπερνά ακόμα και τον Πολικό Αστέρα(!).

«Μέσα σε διάστημα λίγων λεπτών γίνεται ορατός με γυμνό μάτι», λέει ενθουσιασμένος ο κύριος Γκρι. «Αυτό αναμένεται να συμβεί από τώρα μέχρι τον Σεπτέμβριο. Στην πραγματικότητα μάλλον έχει ήδη συμβεί, αλλά το φως του δεν έχει φτάσει ακόμα έως εδώ. Τον έχουν «καταγεγραμμένα» παρατηρήσει το 1217, το 1787 και μετά ξανά το 1866 και το 1946».

Η ασύλληπτη απεραντοσύνη και οι μοναδικές λάμψεις μιας ολόκληρης ζωής για τον άνθρωπο. Ο t cmi borealis απέχει 2.995 έτη φωτός από τη Γη. «Φαντάσου, δηλαδή, για πόσο βίαιη και λαμπρή έκρηξη μιλάμε, που από τόσο αδιανόητη απόσταση μπορεί και γίνεται ορατή με γυμνό μάτι και από τη Γη. Θα τον περιμένα να φανεί όλο το καλοκαίρι. Μια φορά στη ζωή του βλέπει κανείς έκρηξη νόβα»...

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΣΙΣΣΥΣ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ

Οι χώρες που τελειώνουν σε «-αν»

Όσοι έχουν δει τη σειρά «Home-land» πιθανόν να θυμούνται τη φράση ενός εκ των διευθυντών της CIA –του πλέον αποτυχημένου– ο οποίος σε μια έκρηξη οργής απευθύνεται στους πράκτορες πεδίου με τη φράση: «Ω, καλά τώρα! Ποιος ενδιαφέρεται για το Πακιστάν; Μας έχει πρήξει και δεν είναι καν χώρα, ένα αρκτικόλεξο είναι!». Πράγματι. Το όνομα Πακιστάν δεν αποτελεί ιστορικό όνομα γεωγραφικής περιοχής, αλλά μια σύγχρονη επινόηση της δεκαετίας του 1930, ένα αρκτικόλεξο από τα πέντε αρχικά γράμματα των γεωγραφικών περιοχών της τότε Ινδίας με μουσουλμανικό πληθυσμό, με ένα Ι στη μέση για λόγους ευφωνίας και με την πρόσθεση στην κατάληξη της αρχαίας περσικής λέξης -ταν που σημαίνει έδαφος, γη, τόπος.

Εάν στη θέση της οργής βάλοιμε την άγνοια, εκεί περίπου βρισκόμαστε σε κοινό τόπο με τον τηλεοπτικό αποτυχημένο διευθυντή της CIA. Για πολλούς λόγους, η συγκεκριμένη κατάληξη, στο φάσμα των συλλογικών ασυνείδητων συνασθηματικών φορτίσεων στο μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού πληθυσμού, έχει χαρακτηριστικά που κυμαίνονται από το εξωτικό μέχρι το πρωτόγονο –αν δεχθούμε ότι αυτά τα δύο δεν ταυτίζονται–, με ενδιάμεσους σταθμούς αναφοράς την προβληματική σχέση με τους νόμους, την ελευθερία, τους δημοκρατικούς θεσμούς, τις κοινωνικές συμπεριφορές και αρρυθμίες κ.λπ. Αρκεί να σκεφτούμε τον συνθησιμικό χαρακτήρισμό Ελλαδιστάν που δίνουμε στην πατρίδα μας όταν γκρινιάζουμε, για να καταλάβουμε την απαξίωση που επιφυλάσσουμε στις χώρες που τελειώνουν σε -σταν ή -αν. Απαξίωση ορφανή επιχειρημάτων, αφού εδράζεται κυρίως στην άγνοια. Άγνοια που οδηγείται από έναν ιδιότυπο ελληνικό απομονωτισμό, ο οποίος μπορεί να έχει διάφορες εξηγήσεις, αλλά στον 21ο αιώνα δεν μπορεί να έχει καμιά δικαιολογία πέραν ίσως κάποιων από αυτές που δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό... Ελλαδιστάν. Άγνοια που καθορίζει την αντίληψή μας για τη θέση μας στον κόσμο, τον ρόλο μας στο αναδυόμενο σύμπαν των γεωπολιτικών εξελίξεων, τη σύν-

Το Ρετζιστάν είναι το κέντρο της Σαμαρκάνδης, στο μακρινό Ουζμπεκιστάν. Την πόλη της Σογδιανής, που ιδρύθηκε τον 7ο αιώνα π.Χ., κατέκτησε ο Αλέξανδρος το 329 π.Χ. και σε αυτήν σκότωσε τον Κλείτο τον Μέλανα, τον σωματοφύλακά του. Αργότερα την έκανε πρωτεύουσά του ο Ταμερλάνος, ενώ υπήρξε σημαντικός κόμβος στον Δρόμο του Μεταξίου. Τα περισσότερα μέσα ενημέρωσης του «Ελλαδιστάν» θα ασχοληθούν μαζί της μονάχα εάν γίνει σεισμός, πλημμύρα ή πόλεμος...

Για πολλούς λόγους, η συγκεκριμένη κατάληξη, στο φάσμα των συλλογικών ασυνείδητων συνασθηματικών φορτίσεων στο μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού πληθυσμού, έχει χαρακτηριστικά που κυμαίνονται από το εξωτικό μέχρι το πρωτόγονο.

δεση με τις διεθνείς ειδήσεις και την κατανόησή τους, τα εθνικά μας συμφέροντα, ενώ παρακωρεί, έτσι, μεγάλο, καθοριστικό πεδίο για τη διαμόρφωση απόψεων στις «πεποιθήσεις» και τις εμμονές. Διπλάδι στους εχθρούς της ενημέρωσης και της γνώσης. Τα μεγάλα αμερικανικά και ευρωπαϊκά ΜΜΕ προσφέρουν στους αναγνώστες τους, καθημερινά, ειδήσεις και, κυρίως, αναλυτική ενημέρωση για την Αφρική, τη Μέση Ανατολή, τις χώρες του Καυκάσου, την Κεντρική Ασία κ.λπ., κρατώντας –έστω και ασυνειδήτως ή λόγω

ετερογονίας σκοπών– ένα ποσοστό του παιδευτικού ρόλου: Μιας ευθύνης που, στην πράξη, μετά βδελυγμίας απορρίπτουν τα περισσότερα σύγχρονα ελληνικά ΜΜΕ. Θα μπορούσε κάποιος και να εντυπωσιαστεί από τον χώρο που καταλαμβάνουν σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, με μεγάλη ποσοτική διείσδυση στο κοινό, τα μικροεγκλήματα, τα δυστυχήματα, οι πρωταγωνιστές του «Συνίνου», το εγκώριο πολιτικό κουτσομπολιό σε αντίθεση με την αναλυτική και εις βάθος ενημέρωση, για παράδειγμα, γύρω από τα ευρωπαϊκά θέματα. Πόσο μάλλον για τα... λοιπά της διεθνούς κοινότητας.

Για τον ελληνικό κόσμο, το ενδιαφέρον και η επαφή με αυτό που ονομάζουμε «Διεθνή», όταν δεν συμβαίνει ένα εξαιρετικό γεγονός που θα φέρει την είδηση μπροστά στα μάτια μας, συνιστά σχεδόν μια πολυτέλεια, ένα πρόνομο για την ελίτ, τους λίγους που είτε μπορούν και θέλουν να πληρώσουν μια συνδρομή σε... έξω κέντρα ενημέρωσης είτε ανατρέχουν σε ιστότοπους μεγάλων δεξαμενών σκέψης (think tanks), προκειμένου να βρουν κάτι πέραν της αποσπασματικής προβολής του «συμβαίνει τώρα αλ-

λά τρέχα βρες γιατί». Και αυτό το «γιατί» υπάρχει πάντοτε σε βάθος και έκταση, συνδέει γεγονότα άσχετα μεταξύ τους εκ πρώτης όψεως, σκιαγραφεί προοπτικές που πιθανόν να εμφανιστούν μπροστά μας ως συμβάντα με τα οποία «θα πέσουμε απ' τα σύννεφα», μας τοποθετεί ως άτομα και έθνος στον κόσμο, ανοίγοντας το περίφημο «παράθυρο» σ' αυτόν. Διότι, έτσι κι αλλιώς, τι νόημα έχει μια είδηση για το Κιργιστάν αν δεν έχει ιδέα που βρίσκεται και γιατί μπορεί να σ' επηρεάσει ή το γεγονός ότι οι δράστες της τρομοκρατικής επίθεσης στη Μόσχα ήταν από το Τατζικιστάν; Είναι σαν να βλέπεις την ταινία «Ζώνη ενδιαφέροντος» χωρίς να ξέρεις ότι συνέβη στο πλαίσιο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και του ναζισμού.

Και ποιος αν όχι τα ΜΜΕ, με ενδιαφέρον και συνέπεια απέναντι στις διεθνείς ειδήσεις και αναλύσεις με ιστορικές συνδέσεις, θα προσφέρουν σ' εμάς τους κοινούς θνητούς αναγνώστες μια διαφορετική και τελικώς πιο ρεαλιστική, αν όχι άποψη, τουλάχιστον «ματιά» απέναντι, π.χ., στους Τσετσένους, αυτόν τον γενναίο λαό που αντιπτείνεται στους Ρώσους εδώ και αιώνες; «Η τραγωδία των Τσετσένων είναι ότι ο κόσμος απλώς δεν μας γνωρίζει», γράφει ο Τσετσένος ποιητής και ακαδημαϊκός Αμπι Μπισουλτάνοβ, περιγράφοντας, σε ένα από τα κείμενά του, στοιχεία που ιστορικά χαρακτηρίζουν την κοινωνία της Τσετσενίας και που, εν συντομία... δημοσιογραφική, περιλαμβάνουν την απέχθεια προς την άσκηση βίας κατά των αδυνάτων, ανθρώπων και ζώων, και τον υπέρτατο σεβασμό στην ελευθερία.

Και ο δικός μας κόσμος, ο ελληνικός, μικραίνει και φτωχαίνει όταν μένουμε π.χ. με την εικόνα των άγριων, ανάλγητων πολεμιστών του δικτάτορα Καντίροφ που έχουν αναδείξει οι αποσπασματικές ειδήσεις, και οι χώρες των οποίων το όνομα τελειώνει σε -αν μένουν σε ένα παράλληλο και συνάμα θολό σύμπαν, πολύ μακριά από τις «μικροκοινωνίες» των στείρων πεποιθήσεων εντός των οποίων δεσμεύουμε τις δυνατότητες και την ελευθερία του πνεύματός μας.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΝΙΚΟ ΑΛ. ΜΗΛΙΩΝΗ

Ο Νίκος Αλ. Μηλιώνης γεννήθηκε στο Μενίδι Αιτωλοακαρνανίας, με νομικές σπουδές στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Σορβόννης, διετέλεσε δικαστής στο Ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο και πανεπιστημιακός δάσκαλος στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, είναι δε εκπρόσωπος της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Λουξεμβούργο). Έχει εκδώσει, μεταξύ άλλων, τα εξής βιβλία: «Επιστημάνσεις», «Χαράξεις και παλίμψηστα», «Λογοδοσία και Ευρωπαϊκή Ένωση», «Προσωπογραφίες, καθρέφτες και είδωλα δημιουργών» (Αριός, 2023).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Τον τελευταίο καιρό τα βιβλία που με συντροφεύουν είναι το «Art and Psychoanalysis» της Λόρι Σνάντερ Ανταμς και «Αλλόκοτος Ελληνισμός» του Νικίτα Σινιόσογλου.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Σκέψεις που κέντριζαν το ενδιαφέρον μου ήταν πως ό,τι κερδίζαμε σε πραγματικότητα το χάσαμε σε όνειρο, καθώς και πως η αοριστία έχει τη δύναμη να εξυψώνει και να μεγεθύνει.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Το μυθιστόρημα του Ρόμπερτ Μούζιλ «Ο άνθρωπος χωρίς ιδιότητες», αυτόν τον άθλο της γερμανόφωνης λογοτεχνίας.

Περιγράψτε την ιδανική αναγνωστική συνθήκη.

Τα καλοκαιρινά πρωινά στη βεράντα του πατρικού μου σπιτιού με καφέ.

Υπάρχουν βιβλία για τα οποία νιώθετε ενοχές που σας άρεσαν; Τα μυθιστορήματα πλοκής και μυστηρίου, που χωρίς να εμβαθύνουν σε χαρακτήρες, ανάλυση καταστάσεων, σαφηνεύουν με τη γοητευτική τους ευκολία.

Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε ένα βιβλίο; Η ψυχολογική προσέγγιση της πραγματικότητας και η οξεία της περιγραφής, συνδυασμένη με ονειρική ποιητικότητα, όπως το αντιλαμβάνεται ο Προυστ.

Ποιο είναι το επόμενο βιβλίο που θα διαβάσετε;

Επειδή δεν αρκώμαι σε ένα ανάγνωσμα, τα επόμενα βιβλία που θα διαβάσω είναι το «Picasso's War, How Modern Art Came to America» του Χιου Ικν και «Ο καρπός της ασθένειάς μου» του Σινιόσογλου.

Ποια είναι η σημασία της τέχνης στη ζωή σας;

Η τέχνη ανέκαθεν υπήρξε κομμάτι της ζωής μου. Κατά τη διάρκεια των νομικών μου σπουδών παρακολουθούσα συστηματικά μαθήματα ιστορίας της Τέχνης, ενώ αργότερα σπούδασα ζωγραφική κοντά στον σπουδαίο Γιώργο Ρόρρη. Η ομορφιά της τέχνης μας εισαγάγει σε έναν κόσμο επέκεινα των αισθήσεων, μας κάνει να βλέπουμε με την ψυχή και να επικοινωνούμε με τον άρρητο λόγο.

Τι αποκομίσατε από την καταγραφή καλλιτεχνικών έργων και των δημιουργών τους, σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο;

Σκοπός μου, εκτός από την κριτική θεώρηση του έργου των δημιουργών, ήταν να κατανοήσω και την προσωπικότητά τους. Να δείξω ότι οι ανθρώπινες αδυναμίες δεν αποκλείουν το μεγαλείο που δικαιολογεί την ανθρώπινη ύπαρξη και ότι η απολυτότητα στις κρίσεις για τους άλλους οδηγεί σε λανθασμένα συμπεράσματα.

Επιμέλεια: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Η ψήφος των χρήσιμων ηλιθίων

ΤΑΚΗΣ ΚΑΜΠΥΛΗΣ
Το κόμμα του καλού Θεού
εκδ. Καστανιώτη, σελ. 312

Ένας επίκουρος καθηγητής της Νομικής και γκουρού της επικοινωνίας αναλαμβάνει να βάλει στη Βουλή έναν μητροπολίτη. Για τις υπηρεσίες του θα αμειβόταν με ενάμισι εκατομμύριο ευρώ. Η συνειδησή του δεν ήταν ιδιαίτερα λειπτειλίπη. «Υποτίθεται ότι τα πράγματα δεν θα έπρεπε να είναι έτσι», σκεφτόταν συχνά, αλλά η σκέψη ποτέ δεν μεγεθυνόταν σε τύψη. Όταν παρεκτρεπόταν σε λογισμούς περί ηθικής, έσπευδε να βρει τη θέση του σε ένα από τα θεωρεία της Πατριάρχου Ιωακείμ. Τα πεντακοσάευρα τον ενδιέφεραν πολύ περισσότερο από την πολιτική. «Στη βίγκαν εποχή, η πολιτική έμοιαζε με κορεσμένα λιπώδη». Εκείνος αρκούσαν να μαζεύει τα ψίχουλα από το μεγάλο τραπέζι.

Στα δύο προηγούμενα βιβλία του, «Γίγαντες και φασόλια» (2019) και «Γενικά συμπτώματα» (2021), ο Τάκης Καμπύλης συνέπλεκε τη μυθολογία με μια παρωδιακή κοινωνιολογική εποπτεία των εγκώριων δεινών. Τώρα ενθέτει στην πλοκή τις πολυπλόκαμες βλάβες της «εσορθόδοξης Μεταπολιτευσης». Γύρω από τον πρωταγωνι-

στή περιφέρεται ένας εσμός επιτήδειων αεριτζήδων. Ακροαριστεροί και ακροδεξιοί, δημοσκόποι-αλχημιστές, αυτόκλητοι εισαγγελέεις, συνδικαλιστές, δικαιοματιστές, υπερασπιστές της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, ειδικοί σύμβουλοι, μετρ των σόσιαλ, κατά συρροήν κροσσοφάνοι, στρατιές από τρολ. Το προς άγρον κοινό του επικοινωνιολόγου ήταν οι αναποφάσιστοι εξαιτίας του ευμετάβλητου ποσοστού τους. Ηθελε οι αναποφάσιστοι και όσοι αισθάνονταν εκτός συστήματος να βρουν αρκετούς, μεθοδικά υπαγορευμένους, λόγους για να δώσουν την ψήφο τους στον παπά, έναν επαγγελματία της ελπίδας. Οι ανώνυμοι θα έβρισκαν στο «Κόμμα του καλού Θεού» αυτό που πάντα προσδοκούσαν, έναν κόσμο διχοτομημένο σε καλούς και κακούς. Δεν υπήρχε πιο προβοκατόρικο σύνθημα από την αντιπαράθεση του καλού με το κακό.

Πέρα από τους αντισυστημικούς ανωνύμους που πάλευε να σπρώξει στο ποίμνιο του σεβα-

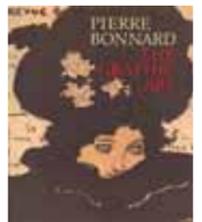
σμιωτάτου, ο επικοινωνιακός δικηγόρος είχε επίσης να αντιμετωπίσει τη διάλυση της οικογένειάς του, καθώς και ένα σκάνδαλο στο πανεπιστήμιο για σεξουαλική κακοποίηση. Εκείνο βέβαια που περισσότερο σκανδάλιζε τον ίδιο ήταν το φερόμενο θύμα, μια μικροσκοπική εικοσάχρονη κοκκινομάλλα, «μια παράξενη σβούρα», μια «οβίδα κρότου-λάμψης». Τα «κόκκινα νιάτα» της τον έκαναν να αναπολεί τον καιρό που δεν αποτιμούσε σε χρήμα τις επιλογές του. Οσο παλύ κι αν ήταν η αμοιβή, ο εαυτός του παρέμενε λίγος. Σε όποιο ζύγι κι αν τον έβαζαν, έβγαине μείον.

Εκοντας μόλις περάσει τα πενήντα και κυκλωμένος από αδιέξοδα που τον υπερέβαιναν, ο ήρωας διαφεύγει από το αποπνικτικό παρόν για να νοσταλγήσει την εποχή που είχε δικαίωμα σε μια νέα αρχή. «Αυτό το βαθύ κι ασήκωτο που έχω νοσταλγήσει μπορεί να μην είναι καν πραγματικό, να μην οφείλεται σε συ-

νειδητή αναζήτηση παρά σε μια συγχροδία τρελαμένων ορμονών κλιμακτηρίου».

Ο Καμπύλης αφήνει διάσπαρτες νύξεις για τις συνειδησιακές παλινωδίες του ήρωα. Ωστόσο, δεσπόζων στο σκιαγράφημά του παραμένει ένας αμυντικός κυνισμός, στα όρια της खुδαϊότητας, που έρχεται σε αντίστιξη με την ανάγκη της κάθαρσης. Την ηθική του σκλήρυνση αντιμετωπίζουν στοχασμοί περί ηθικότητας, που συχνά εκβάλουν στην ηδονή της αυτολύπησης. Σε αρκετά σημεία ο λόγος του Καμπύλη χάνει τη δριμύτητα του περιγελαστικού καυχασμού, γέρνοντας προς ηθικολαστικά διδάγματα, ενώ δεν λείπουν οι απαισιόδοχοι αφορισμοί, οι οποίοι συντηίνουν εντέλει στη μεταστρόφη του ήρωα και σε έναν κάπως γλυκερό επίλογο.

Παρ' όλα αυτά, το σημαντικότερο μέρος του μυθιστορήματος συνίσταται στη σπαρταριστή απεικόνιση διαπλεκόμενων και βαθιά διεφθαρμένων μηχανισμών, που κινούν τη ρυπαρά γρανάζια της μεταπολιτευτικής αστικής ζωής. Ο Καμπύλης γράφει ένα αμιγώς πολιτικό μυθιστόρημα, το οποίο στην τελευταία σελίδα ξαναβρίσκει το χιούμορ του με την επισήμανση πως «δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα».

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
από τη Read LIBRARY

IVES, COLTA, HELEN GIANBRUNI, SASHA M. NEWMAN (1989)
«Pierre Bonnard: The Graphic Art»
Met Publications

Το 1889 ανατέθηκε στον τότε εικοσάχρονο Pierre Bonnard να σχεδιάσει μια αφίσα για μια μάρκα σαμπάνιας. Η αφίσα που δημιουργήσε απεικόνιζε, με εξαιρετική ζωντάνια, μια όμορφη γυναίκα που με αφροπλιστικό τρόπο υποδήλωνε τις απολαύσεις που πρέπει να χαρεί κανείς από ένα ποτήρι με φουαλίδες. Όταν η αφίσα έκανε την εμφάνισή της στους δρόμους του Παρισιού, ήταν μια αναπάντεχη επιτυχία για τον Bonnard, η οποία τον βοήθησε να ξεκινήσει την καριέρα του ως επαγγελματία καλλιτέχνη. Η αφίσα France-Champagne τον έστρεψε επίσης στην έγχρωμη λιθογραφία την οποία εφάρμοξε τόσο για την αναβάθμιση του δημιουργικού του αποτελέσματος όσο και ως μέσο για άμεση πρόσβαση στην τέχνη του στο ευρύτερο κοινό. Για πολλά χρόνια οι γραφικές τέχνες συνέχισαν να διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στην εξέλιξη του Bonnard. Εκεί που οι συμπάθειές του ήταν περιορισμένες, αυτός αποδείχθηκε γεννημένος εικονογράφος, με την ικανότητα να επικοινωνεί το θέμα του ευδιάκριτα. Τα πνευματώδη σχέδιά του ήταν περιζήτητα για αφίσες και για εξώφυλλα βιβλίων και παρτιτούρες. Συμμετείχε με λιθογραφίες και εικονογραφίες, συχνά προκλητικές, στα πρωτοποριακά περιοδικά της εποχής του. Η κορυφαία κληρονομιά εκείνων των χρόνων στις αρχές του αιώνα βρισκόταν στα τρία σπουδαία έργα λιθογραφίας που δημοσίευσε ο Bonnard, ένα χαρτοφυλάκιο σκηνών της πόλης, Quelques Aspects de la vie de Paris, και δύο εικονογραφημένα πολυτελή βιβλία, πολύ διαφορετικά στο περιεχόμενό τους, το «Parallèlement» του Verlaine και το αρχαίο ποιητικό ειδύλλιο «Daphnis et Chloe». Ωστόσο, δεν είχαν μεγάλη επιτυχία εκείνη την εποχή.

Το βιβλίο διατίθεται δωρεάν και από την εφαρμογή Read Library. Επισκεφθείτε τον ιστότοπο Read-library.com για πληροφορίες και περισσότερα βιβλία.

Ανδρονίκη Λασιθιωτάκη
lasithiotakis@spmedia.com

Τα έργα της Ρένας Παπασπύρου και της Ασπας Στασινοπούλου στους χώρους του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης συνθέτουν έναν πολιτικό διάλογο για τη δημοκρατία, για τα δικαιώματα της γυναίκας, για το μέλλον...

Δύο γυναίκες δυνατές στον χρόνο

Εκθεση με έργα της Ρένας Παπασπύρου και της Ασπας Στασινοπούλου, σημαντικών εκπροσώπων του ελληνικού μοντερνισμού

της ΞΕΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Τι βόρος έχει η δημοκρατία; Η απάντηση (33,5 kg μεικτό και 24 kg καθαρό) αναγράφεται σε ένα ξύλινο κιβώτιο από αυτά που είχε χρησιμοποιήσει η Ασπα Στασινοπούλου για το έργο «Μεγεθυμένη πραγματικότητα» (1978). Δεν νομίζω πως η επιλογή του κουτιού είχε γίνει τυχαία από πλευράς της. Η αρχική χρήση του κιβωτίου ήταν να μεταφέρει ραπτομηχανές. Είναι εμφανείς οι «ραφές» της δημοκρατίας; Τι φαίνεται και τι κρύβεται; Κυκλοφορώ ανάμεσα στα ξύλινα κουτιά με φωτογραφικές εκτυπώσεις από συμπλοκές πολιτών με την αστυνομία, επεισόδια στα γήπεδα, παρελάσεις των αστυνομικών δυνάμεων στους δρόμους της Αθήνας. Σταματώ στο τελευταίο, που απεικονίζει δύο ζευγάρια παιδικά μάτια να κοιτάζουν προς ένα αβέβαιο μέλλον. Δεν γνώριζα τη δουλειά της Στασινοπούλου ή την ακτιβιστική δράση της και έχω εντυπωσιαστεί. Η Ασπα Στασινοπούλου (1935-2017) ήταν από τις πρώτες εικαστικούς που στράφηκαν στην περφόρμανς. Το εικαστικό έργο της απηχεί τις φεμινιστικές θέσεις της εποχής της, όπως και την πολιτική πραγματικότητα που βίωνε. Τα κιβώτια και άλλα καταγγελτικά έργα της παρουσιάζονται μαζί με άλλα σε μεικτές τεχνικές για το αρχαίο κάλλος σε διάλογο με τα «χειρωνακτικά» έργα της Ρένας Παπασπύρου στην έκθεση «Δυνατές στον χρόνο», στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης, σε επιμέλεια της καλλιτεχνικής του διευθύντριας, Μαρίας Μαραγκού.

«Πώς αποφασίσατε να ενώσετε τις δύο σημαντικές καλλιτεχνικές του ελληνικού μοντερνισμού σε μια κοινή αφήγηση», ρωτώ την επιμελήτρια και «ψυχική» του μουσείου. «Οι λόγοι ήταν πολλοί. Οι δύο τους ήταν από τις πρώτες που ανταποκρίθηκαν με δωρεές έργων όταν τις ενημέρωσα, πριν από 30 και πλέον χρόνια, για την παράτολμη – τότε και τώρα – ιδέα μου να στήσω ένα μουσείο σύγχρονης τέχνης στο Ρέθυμνο. Επειτα σκέφτηκα ότι θα ήθελα να αξιοποιήσω τη μόνιμη συλλογή – που πλέον αριθμεί 750 έργα – με έναν δημιουργικό τρόπο, φέρνοντας κοντά δύο εικαστικούς που άφησαν ένα ισχυρό στίγμα στον μεταπολεμικό μοντερνισμό. Αυτή τη λύση, άλλωστε, μου την υπέδειξε το κοινό τους έργο, η «Ελένη» (2013)». Εξηγεί ότι το να καθίσουν δύο καλλιτέχνες και να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν κάτι που θα φέρει την υπογραφή και των δύο είναι πολύ σπουδαίο. «Η συνεργασία μετράει πιο πολύ κι από το αποτέλεσμα, η πρόθεση, δηλαδή, του να συναντηθούν καλλιτεχνικά».

«Με αφορμή την Ελένη»

Τον χειμώνα του 2013, η Ασπα Στασινοπούλου βλέπει σε όνειρο πως φοράει ένα έργο της Ρένας

Το εικαστικό έργο της Ασπας Στασινοπούλου απηχεί τις φεμινιστικές θέσεις της εποχής της, όπως και την πολιτική πραγματικότητα που βίωνε.

Η έκθεση φιλοξενείται στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης, σε επιμέλεια της καλλιτεχνικής του διευθύντριας Μαρίας Μαραγκού.

Παπασπύρου σαν ρούχο και περιφέρεται στην Αθήνα. Το λέει στην Παπασπύρου κι εκείνη ανταποκρίνεται. «Είχα πάρει ένα μικρό κέντημα του 1882 από το Μοναστήρι. Το είχε κεντήσει ένα μικρό κορίτσι 8-9 χρόνων, η Ελένη Κασάσογλου από τα παράλια της Μικράς Ασίας. Το κρατούσα χρόνια στο συρτάρι. Με συγκινούσε που ένα μικρό κορίτσι είχε κεντήσει όλη του τη μελλοντική γνώση για το πώς θα κρατήσει ένα σπίτι σε ένα μικρό κομμάτι ύφασμα. Μάζεψα κεντήματα, τη μόνη επιτρεπόμενη μορφή δημιουργικής έκφρασης για τις γυναίκες για πολλά χρόνια, όπως και κεραμικά. Ήξερα πως ήθελα να κάνω κάτι με αυτό, αλλά ίσως να μην το αποφάσιζαν αν δεν ερχόταν η πρότα-

ση της Ασπας», θυμάται η κυρία Παπασπύρου. Πήγε και αγόρασε ένα body κορού κι ένα κολάν και τα φόρεσε σε μια κούκλα ραπτικής που της πήγαν οι φοιτητές της από την ΑΣΚΤ. Πέρασε τα ρούχα με κόλλα και άρχισε να επικολλά επάνω στην επιφάνειά τους στοιχεία από το κέντημα, άλλοτε μεγεθυμένα και άλλοτε πολλαπλασιασμένα. «Εδώ, πρέπει να μιλήσουμε για τη μεγαλοψυχία της Ρένας να εργαστεί τόσο εντατικά γι' αυτό το έργο έναν ολόκληρο χειμώνα», επισφαιρίζει η κυρία Μαραγκού. «Εγώ διαχειρίστηκα τις οπτικές πληροφορίες του κεντήματος όπως ήθελα, και η Ασπα όμως, όταν ήρθε η ώρα της, το υποστήριξε με τον καλύτερο τρόπο», διακόπτει η κυρία Παπασπύρου.

Περιπάτος - περφόρμανς

Η Στασινοπούλου φόρεσε το ένδυμα πρώτη φορά στις 18 Μαΐου του 2013 στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων και περιπάτησε στο προαύλιο του Ωδείου Αθηνών, πέρασε τη διαβάση στη Βασιλίσσης Σοφίας και έκανε έναν περιπάτο στην Αθήνα. Στη συνέχεια επανέλαβε την ίδια περφόρμανς στη Θεσσα-

λονίκη. Το έργο παρουσιάστηκε και στο Ρέθυμνο μαζί με τα φίλμ καταγραφής της δράσης, ωστόσο η επιβαρυνόμενη υγεία της δεν της επέτρεψε να «φορέσει» το έργο για τρίτη φορά και να περπατήσει. Το ένδυμα ήρθε μόνο του στο Ρέθυμνο και βρήκε μόνιμη στέγη στη συλλογή του ρεθιμνιώτικου μουσείου, όπου παρουσιάζεται τώρα στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης. «Αν δεν ήταν η Μαρία, δεν θα είχε διασωθεί το έργο της Ασπας», εξηγεί η κυρία Παπασπύρου. Πράγματι, πριν από τον θάνατό της, η κυρία Μαραγκού επισκέφθηκε το εργαστήριο της Στασινοπούλου στην Καισαριανή και πήρε έργα για το μουσείο επικοινωνώντας, ωστόσο, και με άλλους οργανισμούς, όπως το Μουσείο Μπενάκη ή το σημερινό MOMus. «Ηρθε η Συραγώ Τσιάρα και πήρε τρία επίτοιχα για τη Θεσσαλονίκη, άλλο ένα έργο είχε αγοράσει η Άννα Καφέτη για το ΕΜΣΤ, το οποίο παρουσιάζεται τώρα στην έκθεση του «Women, together» και όλα μπορούσα να αποθηκεύσω, συντηρήσω και εκθέσω εδώ στον περιορισμένο μας χώρο, τα πήρα εγώ. Τη θεωρώ σπουδαία. Καλλιτέχνες από την κορυφή έως τα νύχια», εξηγεί

«Ήμασταν στο ίδιο μήκος κύματος, γι' αυτό μπορέσαμε να δουλέψουμε μαζί», λέει η Ρένα Παπασπύρου για την παλιά φίλη της.

η διευθύντρια του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης.

«Δεν την ενδιέφερε»

Η ίδια είχε επιμεληθεί και την αναδρομική έκθεση που είχε κάνει προ τμήν της το Μουσείο Μπενάκη, το 2009. «Την κυνηγούσα να βάλει λεζάντες, να θυμηθεί χρονολογίες. Δεν την ενδιέφερε. Αντιμετώπιζε την τέχνη σαν παιχνίδι, ελεύθερα, απέφυγε τις νόρμες, σκαινόταν τα τελάρα, πολεμούσε το σύστημα των γκαλερί. Έκανε τέχνη, γιατί κάτι είχε να πει». Δεν τη σκόπευε η εποχή; «Σε καμία περίπτωση. Ούτε και την Παπασπύρου. Αυτές οι δύο μοιάζουν», υποστηρίζει η κυρία Μαραγκού. Τα έργα τους, πράγματι, επικοινωνούν,

μιλούν για την εμπειρία του αστικού βιώματος, περισσότερο από όσο φανερώνουν τα τυπολογικά τους στοιχεία. «Δεν περιμένεις με έναν καλλιτέχνη της ηλικίας σου και της δικής σου σκέψης να συναντηθείς φορμαλιστικά. Απλά συμφωνείς στη βάση του πράγματος. Ήμασταν στο ίδιο μήκος κύματος γι' αυτό και μπορέσαμε να δουλέψουμε μαζί», τονίζει η κυρία Παπασπύρου.

Ξαναγουρίζω στο ένδυμα, μοιάζει με πανοπλία, σχολιάζω. «Από τις κόλλες, είχε βαρύνει», μου δίνει την πρακτική απάντηση η καλλιτέχνις. Εγώ νομίζω πως είναι ασήκωτο γιατί τις μνήμες, τα βιώματα, την καταγωγή μας, τις γνώσεις, τις κατακτήσεις και τις ματαιώσεις τις φέρουμε μέσα μας, τις φοράμε σαν ρούχο, επιμένω. «Η Ασπα θα τη γούσταρε πολύ αυτήν την ανάνηψη», αναφωνεί με ενθουσιασμό η κυρία Παπασπύρου. «Τα έργα πρέπει να είναι ανοικτά, όπως τα δικά μου που είναι ανοικτά σε μέγεθος, έτσι πρέπει να επιδέχονται και πολλές ερμηνείες, πλέον της πρώτης που κάνει ο καλλιτέχνης».

Η πρώτη συνάντηση

Τη ρωτώ για τη φιλία της με τη Στασινοπούλου, που επισφραγίστηκε με αυτό το κοινό έργο. Γνωρίστηκαν το 1955 στο εργαστήριο του Πάνου Σαραφάνου, όπου προετοιμάζονταν για τις εισαγωγικές εξετάσεις στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας. Η Ασπα απέτυχε και λίγα χρόνια αργότερα έφυγε για το Παρίσι. Η Παπασπύρου την ακολούθησε το 1963 έχοντας πάρει υποτροφία για να συνεχίσει τις σπουδές της στη γαλλική πρωτεύουσα. Και εκεί ακόμη συναντιούνται ελάχιστα φορές. Μετά η Ασπα πήγε στο Λονδίνο και επέστρεψε στην Ελλάδα με τη Μεταπολίτευση. «Και στην Ελλάδα, δεν την έβλεπα για μεγάλο διάστημα – ήταν μέσα σε όλες αυτές τις πολιτικές, ακτιβιστικές και φεμινιστικές δράσεις. Εγώ δεν παρακολούθησα ποτέ αυτό το στόρι: δεν με ενδιέφερε να βγω στη διαδύωση για τίποτα. Θεωρούσα ότι η πολιτική θέση εκφράζεται με πολλούς τρόπους, εγώ το έκανα μέσω της δουλειάς μου. Μπορείς να συμμετέχεις στην ανανέωση του εικαστικού λεξιλογίου και να προτείνεις κάτι διαφορετικό. Να το εξελίξεις, ώστε να γίνει αποδεκτό από τους άλλους. Είναι κι αυτός ένας τρόπος να αντιδράσεις σε αυτό που παρήλαβες». Σας άσκησαν ποτέ κριτική ότι δεν συμβαδίζατε με ρεύματα και ιδεολογίες; «Μετά τη Μεταπολίτευση, όλοι έκαναν έργα για την πολιτική κατάσταση. Είχε γίνει κάτι σαν τη μόδα του αμπιστρέ. Το να αναγνωρίσεις τον αστικό χώρο σαν το αποκλειστικό τοπίο του σύγχρονου ανθρώπου και να δουλέψεις με αυτό δεν είναι πολιτικό σχόλιο».

• **Διάρκεια** έκθεσης έως τις 30/10, www.cca.gr.

Μπότες, σπιρούνια και Μπιγιονσέ

Ο δίσκος «Cowboy Carter» αποθεώθηκε από τις κριτικές, αλλά ξεσήκωσε συζητήσεις σχετικά με το πόσο κάντρι είναι τελικά

Της **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΣΑΒΒΙΔΗ**

Είναι το «Cowboy Carter» ένας αμιγώς κάντρι δίσκος; Το ερώτημα δίχασε τους μουσικόφιλους από τις 29 Μαρτίου, οπότε κυκλοφόρησε το 8ο άλμπουμ της 42χρονης σούπερ σταρ από το Τέξας, το δεύτερο μέρος μιας τριλογίας που ξεκίνησε με το «Renaissance» του 2022. Η ίδια η δημιουργός του έγραψε πως «δεν είναι κάντρι δίσκος, αλλά ένας δίσκος Μπιγιονσέ». Σαν να μας λέει, μη στέκεστε τόσο στους αυστηρούς διαχωρισμούς των μουσικών ειδών, εγώ είμαι μια ξεχωριστή κατηγορία από μόνη μου. Παρ' όλα αυτά, με το «Cowboy Carter» η Μπιγιονσέ έγραψε ιστορία, καθώς έγινε η πρώτη μαύρη γυναίκα καλλιτέχνης που έφτασε στην κορυφή της λίστας κάντρι δίσκων του Billboard, ενώ είχε προηγηθεί μία ακόμη πρωτιά, όταν βρέθηκε στην κορυφή της λίστας κάντρι τραγουδιών με το «Texas Hold 'Em», προάγγελος του δίσκου. Στην πραγματικότητα, είναι η μόνη μαύρη γυναίκα που θα μπορούσε να πετύχει κάτι τέτοιο σήμερα, μιας και αποτελεί ένα από τα πιο ισχυρά ονόματα στην παγκόσμια μουσική βιομηχανία, ενώ η κάντρι εξακολουθεί να θεωρείται κυρίως μουσική των λευκών.

Η Λίντα Μαρτέλ

Η πρώτη εμπορικά επιτυχημένη μαύρη γυναίκα μουσικός της κάντρι θεωρείται η Λίντα Μαρτέλ, της οποίας η δισκογραφία στο

«Color Him Father» έφτασε ψηλά στη λίστα του Billboard το 1970, από τον δίσκο «Color me Country». Επρόκειτο ταυτόχρονα για το ντεμπούτο, αλλά και ακροτελεύτιο άλμπουμ της, λόγω της κυριαρχίας των λευκών μουσικών, παραγωγών και θαυμαστών της κάντρι και των ρατσιστικών σχολίων που δεχόταν η Μαρτέλ σε κάθε ζωντανή εμφάνισή της. Σήμερα, σχεδόν πενήντα χρόνια μετά, η Μπιγιονσέ συμπεριλαμβάνει την 83χρονη Μαρτέλ σε δύο κομμάτια του δίσκου και τη συστήνει σε ένα νέο κοινό. Στην εισαγωγή του κομματιού με τίτλο «Spaghetti», μάλιστα, ακούγεται η Λίντα Μαρτέλ να αναφέρει πόσο περιοριστικές είναι οι κατηγοριοποιήσεις σε μουσικά είδη, ενισχύοντας το αφήγημα της δημιουργού του δίσκου.

Η ίδια η Τεξανή σούπερ σταρ της μουσικής σχολίασε πως «δεν είναι κάντρι δίσκος, αλλά ένας δίσκος Μπιγιονσέ».

Ρατσιστικά σχόλια από τους πλουσίτες του είδους δέχτηκε και η Μπιγιονσέ το 2016 στα Μουσικά Βραβεία Κάντρι, όταν τραγούδησε επί σκηνής μαζί με την μπάντα Ντίξι Τσιξς το «Daddy lessons», το πρώτο κάντρι κομμάτι που κυκλοφόρησε ποτέ, από το άλμπουμ «Lemonade». Σε αντίθεση όμως με τη Μαρτέλ, το γεγονός αυτό ώθησε την Τεξανή

Η Μπιγιονσέ Νόουλς παραλαμβάνει το βραβείο της στα iHeartRadio Music Awards, στο θέατρο Dolby, στο Λος Άντζελες. Την Αμερικανίδα σούπερ σταρ παρουσίασε ο σπουδαίος Στίβι Γούντερ.

σταρ να κλείσει τα στόματα των λευκών επικριτών της με τη δημιουργία ενός εξ ολοκλήρου κάντρι άλμπουμ. Στα 27 κομμάτια που περιλαμβάνει το «Cowboy Carter», συναντάμε συμμετοχές από θρυλικά ονόματα του είδους, όπως η Ντόλι Πάρτον που έδωσε την ευχή της για την –αμφιλεγόμενη– δισκογραφία του διάσημου «Jolene» και ο 91 ετών θρύλος της

κάντρι Γουίλι Νέλσον. Η αντιρατσιστική πρόθεση του άλμπουμ γίνεται ξεκάθαρη με το δεύτερο μόλις τραγούδι, όπου η Μπιγιονσέ διασκευάζει το «Blackbird» των Μπιτλς, με τη συμμετοχή των νέων Αφροαμερικανίδων μουσικών της κάντρι Ρέινα Ρόμπερτς, Τάνερ Αντέλ, Τιέρα Κένεντι και Μπρίτνεϊ Σπένσερ. Οπως έχει δηλώσει ο Πολ Μακάρτνεϊ, ο ίδιος έγραψε

το κομμάτι το 1968 εμπνευσμένος από το περιστατικό των εννέα Αφροαμερικανών κοριτσιών στο Λιτλ Ροκ, που δεν έγιναν δεκτά στο σχολείο λόγω της ρατσιστικής πρακτικής του διαχωρισμού που επικρατούσε στις ΗΠΑ.

«Αποκάλυψη»

Πώς όμως γίνεται ένας δίσκος που περιλαμβάνει στοιχεία hip

hop, R'n'B, ακόμη και ένα απόσπασμα από ιταλική άρια, να θεωρείται κάντρι; Για την Αφροαμερικανίδα μουσικό και συγγραφέα Άλις Ράσελ, της οποίας το βιβλίο «My black country» κυκλοφόρησε στις 9 Απριλίου, το «Cowboy Carter» είναι η μεγαλύτερη αποκάλυψη για την κάντρι μουσική, από την κυκλοφορία του θρυλικού δίσκου του Ρέι Τσαρλς «Modern Sounds in Country and Western Music» το 1962. Η Μπιγιονσέ «αποδομεί και ανακατασκευάζει την κάντρι με τη δική της αισθητική, αναλογιζόμενη τους μαύρους και λευκούς ιδιοφυείς μουσικούς που προηγήθηκαν, δημιουργώντας έτσι νέες ευκαιρίες για τις μουσικές ιδιοφυΐες που θα ακολουθήσουν», υποστηρίζει, μιλώντας σε podcast του αμερικανικού Vox.

Κάντρι σημαίνει επιρροές

Πρόκειται για έναν δίσκο με άψογη παραγωγή, όπως θα περίμενε κανείς από την Μπιγιονσέ, με πολιτική θέση, που παραμένει πιστός στην ανάγκη της δημιουργού του να ενδυναμώνει τη μαύρη κοινότητα. Ένας δίσκος που θυμίζει, όπως αναφέρει η Αφροαμερικανίδα μουσικός της κάντρι Ρίς Πάλμερ, μιλώντας σε podcast της Washington Post, ότι «η κάντρι είναι αποτέλεσμα αυτού του πειράματος που ονομάζουμε Ηνωμένες Πολιτείες. Δεν θα υπήρχε χωρίς τους σκλάβους, τους ισπανόφωνους, τους ιθαγενείς Αμερικανούς, τους Ευρωπαίους. Όλοι έπρεπε να ενωθούν για να το δημιουργήσουν».

Για τον άνθρωπο και τον γοργιζισμό

30 χρόνια

ΚΑΝΑΛΙ 6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

www.kanali6.com.cy info@kanali6.com.cy 25 820500

Romas Katsaris

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

Ακούς ό,τι αγαπάς όλες τις ώρες

ΤΑΣΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

6-10 ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 12.9%

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

21-24 ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 15.2%

ΣΥΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

9-12 ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

ME 13.4%

@lovetmcyprus

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤ ΡΕΣΕΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΚΩΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2023 - ΙΝΚΟΥΒΑΤΟΣ 2024 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΑΦΕΣ ΠΡΟΚΥΡΤΙΣΜΟΥ ΗΜΕΡΩΝ 13-18

Ερωτας, τζαζ και καταχρήσεις

Η βιογραφία της Εϊμ Γουάινχαουζ έφτασε στις σκοτεινές αίθουσες

Back to Black ★★★

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2024)

Σκηνοθεσία: Σαμ Τέιλορ-Τζόνσον
Ερμηνείες: Μαρίσα Αμπέλα,
Τζακ Ο' Κόνελ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Η πολυαναμενόμενη κινηματογραφική βιογραφία της Εϊμ Γουάινχαουζ έφτασε αυτή την εβδομάδα στις αίθουσες.

Η γνωστή μας από το (εξαιρετικό) τηλεοπτικό «Industry» Μαρίσα Αμπέλα υποδύεται την Εϊμ, μια νεαρή κοπέλα από το Κάμντεν του Λονδίνου, η οποία με την υπέροχη φωνή της θα κατακτήσει τον κόσμο, δημιουργώντας το ομώνυμο της ταινίας άλμπουμ, ένα από τα σπουδαιότερα του 21ου αιώνα. Παράλληλα, παρακολουθούμε την ταραχώδη, βυθισμένη στις καταχρήσεις, ερωτική σχέση της με τον Μπλέικ Φιλντερ (Τζακ Ο' Κόνελ), η οποία σε μεγάλο βαθμό ενέπνευσε και τις μεγαλύτερες μουσικές επιτυχίες της.

«Νόμιζα ότι είσαι ροκ εν ρολ», της λέει ο Μπλέικ κάποια στιγμή λίγο μετά τη γνωριμία τους. «Κάνεις λάθος, εγώ είμαι τζαζ», του απαντά εκείνη. Μέσα από το φιλμ της Σαμ Τέιλορ-Τζόνσον αναδύεται μια Εϊμ ρομαντική, ευάλωτη, αλλά και γεμάτη παρορμήσεις, συχνά πυροδοτημένες από το αλκοόλ που ρέει άφθονο γύρω της. Ο κεραυνοβόλος έρωτάς της για τον Μπλέικ αρχικά την απογειώνει και στη συνέχεια—όταν εκείνος την παρατά ξαφνικά—τη ρίχνει στα τάρταρα, ωθώντας την πάντως να γράψει μερικά πραγματικά υπέροχα τραγούδια.

«Απόλυτη μέθη»

Αισθητικά το φιλμ είναι άρτιο, βάζοντάς μας και στην ατμόσφαιρα των λονδρέζικων παμπ όπου

έκανε τα πρώτα της βήματα η Εϊμ. Εκεί, ανάμεσα στα τραπέζια του μπαλιάρδου, το μελάνι των τατουάζ και την «απόλυτη μέθη», όπως τη χαρακτηρίζει η ίδια, γεννιέται ένας έρωτας που θα αποδειχθεί μοιραϊός· η εξιστορησή του, αν και λίγο μελό, είναι ενδιαφέρουσα, όπως και γενικά ο σχηματισμός της ηρωίδας, ερμηνευμένης με το απαραίτητο «σκοτεινό» φίλτρο από τη Μαρίσα Αμπέλα. Από την άλλη, οι σκηνές των ζωντανών εμφανίσε-

Η Εϊμ της Μαρίσα Αμπέλα είναι ρομαντική, ευάλωτη, αλλά και γεμάτη παρορμήσεις, συχνά πυροδοτημένες από το αλκοόλ που ρέει άφθονο γύρω της.

ων, εκεί δηλαδή όπου η Εϊμ δείχνει το τεράστιο ταλέντο της και θα έπρεπε λογικά να αποτελούν δραματουργικές κορυφώσεις, είναι μάλλον υποτονικές και δεν βοηθούν τον ρυθμό της ταινίας.

Αντιστάρ

Οχι βέβαια όλες. Μια συναυλία, με την Εϊμ μισομεθυσμένη να κατεβαίνει από τη σκηνή για να τραγουδήσει δίπλα στους θαυμαστές της, αποτελεί σχεδόν ένα χρονικό της ζωής της σε μικρογραφία: όμορφες μελωδίες, μόλις «καψούρα», λίγο αβέβαιο τρέξιμο πάνω σε ψηλοτάκουνα και, κυρίως, μια αίσθηση αντιστάρ. Ένα απλό, λαϊκό κορίτσι που ήξερε να αγαπά και να τραγουδά με το ίδιο πάθος.

Η Μαρίσα Αμπέλα ως Εϊμ Γουάινχαουζ. Στο φιλμ βλέπουμε πώς ο έρωτας αλλά και οι καταχρήσεις σημάδεψαν την ψυχή του κοριτσιού που ξεκίνησε από τις παμπ του Κάμντεν και κατάφερε να λάμψει στο παγκόσμιο μουσικό στερέωμα.

HOME CINEMA

Ο ταλαντούχος κύριος Σκοτ και ένα απαγορευμένο φιλί

Ο Αντριου Σκοτ είναι ο Τομ Ρίπλεϊ στη σειρά του Netflix.

Η Κλόι Γκρέις Μόρετς πρωταγωνιστεί στο φιλμ «Η διαπαιδαγώγηση της Κάμερον Ποστ», που θα βρείτε στην πλατφόρμα του Ertflix.

Η διαπαιδαγώγηση της Κάμερον Ποστ ★★★

ΔΡΑΜΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Ντεζιρέ Ακαβάν
Ερμηνείες: Κλόι Γκρέις Μόρετς,
Σάσα Λέιν, Φόρεστ Γκούντλακ

Από την πλατφόρμα του Ertflix επιλέγουμε ένα διαμαντάκι του ανεξάρτητου αμερικανικού κινηματογράφου, το οποίο κέρδισε το Μεγάλο Βραβείο της επιτροπής νεανική προβληματική. Η έφηβη Κάμερον θα παστεί στα πράσα να φιλιέται με μια κοπέλα και θα σταλεί αμέσως για... αναμόρφωση σε ένα θρησκευτικού τύπου κέντρο για αποπροσανατολισμένους νέους. Εκεί, παρά την αυστηρότητα και τον αυταρχισμό, η κοπέλα θα βρει μερικούς πολύτιμους φίλους, καθώς και μια μίνι κοινότητα που της μοιάζει και την καταλαβαίνει. Το φιλμ της Ντεζιρέ Ακαβάν διαθέτει μια θεμελιώδη απλότητα

και μια αφοπλιστική ειλικρίνεια, που βοηθούν προκειμένου να αναδείξει ένα επίκαιρο θέμα δίχως υπερβολές. Η Κλόι Γκρέις Μόρετς, η οποία μας συστήθηκε σε πολύ νεαρή ηλικία στο «Kick-Ass», ενήλικη πια, τα πηγαίνει επίσης καλά στον κεντρικό ρόλο.

Ripley

ΔΡΑΜΑ (2024)

Δημιουργός: Στίβεν Ζάιλιαν
Ερμηνείες: Αντριου Σκοτ, Τζόνι Φλιν, Ντακότα Φάνινγκ

Η κλασική ιστορία της Πατρίσια Χάιμιθ, η οποία έχει μεταφερθεί με μεγάλη επιτυχία και στον κινηματογράφο με τους Ματ Ντέριμον και Τζουντ Λο, έγινε τώρα τηλεοπτική σειρά για λογαριασμό του Netflix. Ο πολύ ανερχόμενος Αντριου Σκοτ αναλαμβάνει τον ρόλο του Τομ Ρίπλεϊ, ενός τυχοδιώκτη μικροαπατεώνα που ζει στη Νέα Υόρκη της δεκαετίας του 1960. Πιεσμένος οικονομικά, θα δεχθεί την πρόταση ενός πλούσιου άνδρα προκειμένου να ταξιδέψει στην Ιταλία και να πεί-

σει τον αποξενωμένο τον νίνεου γιο του να μπει στον ίσιο δρόμο. Η «αποστολή» θα φέρει στην επιφάνεια όλα τα σκοτεινά ταλέντα του Ρίπλεϊ, ο οποίος πλέον βρίσκεται μπλεγμένος σε έναν ιστό εξαπάτησης και εγκλήματος.

Μοιράζοντας τη διάρκειά της σε οκτώ επεισόδια της μιας ώρας, η μίνι σειρά έχει πολύ περισσότερο χρόνο (από την ταινία) ώστε να αναπτύξει τους χαρακτήρες της και ειδικότερα εκείνον, τον πιο περίπλοκο, του πρωταγωνιστή. Ο Αντριου Σκοτ τα καταφέρνει καλά στον ρόλο, παραδίδοντας έναν Ρίπλεϊ ταλαντούχο, διεφθαρμένο, αλλά και συνάμα απροσδόκητα αθώο, με τον τρόπο των απλών ανθρώπων απέναντι σε εκείνους που προέρχονται από μεγάλο πλούτο. Από αισθητικού άποψης ο δημιουργός, Στίβεν Ζάιλιαν, ο οποίος υπογράφει και τη σκηνοθεσία, θυσιάζει την πλούσια χρωματική παλέτα της Μεσογείου για ένα πιο ατμοσφαιρικό ασπρόμαυρο, το οποίο φέρνει πιο κοντά το σύνολο και στην τροχιά του θρίλερ.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Το κουαρτέτο Σονορο σε έργα Μπετόβεν και Σοστακόβιτς

Σχεδόν από την αρχή της λειτουργίας του το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών έγινε μέλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συμφωνικής Μουσικής (ECHO), στον οποίο μετέχουν ορισμένες από τις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών της Ευρώπης.

Χάρη στον θεσμό των «Ανερχόμενων αστέρων» που ο ECHO εγκαινίασε το 1995 χαρήκαμε και στην Αθήνα καλλιτέχνες όπως η Τσέχα μεσόφωνος Μαγκταλένα Κόζενα και ο Γάλλος βιολονίστας Ρενό Καπισόν στην αρχή της εντυπωσιακής σταδιοδρομίας τους.

Περίπου τρεις δεκαετίες αργότερα, ο θεσμός εξακολουθεί να υποστηρίζει νέους, ταλαντούχους καλλιτέχνες. Έτσι, στις 9 Μαρτίου στην αίθουσα «Δημήτρης Μπτρόπουλος» εμφανίστηκε το κουαρτέτο εγχόρδων Σονορο, που ιδρύθηκε το 2019. Τα μέλη του, η Γαλλίδα βιολονίστρια Σαρά Ζεγκού-Σαζεμάν, ο Βέλγος βιολονίστας Γερου ντε Μπέερ, ο Ιρλανδός βιολίστας Σίμους Χίκι και ο Γάλλος τσελίστας Λεό Γκιγκέν, μελετούν στο Αμστερνταμ. Ως κουαρτέτο έχουν αποσπάσει ήδη αξιόλογα βραβεία και έχουν εμφανιστεί σε μερικές

από τις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών της Ευρώπης.

Στην Αθήνα το πρόγραμμά τους περιελάμβανε δύο πολύ γνωστά έργα «ρεπερτορίου» και μια σύγχρονη σύνθεση. Ανάμεσα στο περίφημο όγδοο κουαρτέτο, έργο 110 του Ντμίτρι Σοστακόβιτς, και στο τρίτο από τα κουαρτέτα «Ραζουμόφσκι» του Μπετόβεν, ακούστηκε το έργο «Τσουνάμι» της 49χρονης Βελγίδας συνθέτριας Ανελίσ βαν Πάρις.

Οι τέσσερις μουσικοί του κουαρτέτου Σονορο ήταν τεχνικά άριστα προετοιμασμένοι, κάτι όχι ασυνήθως ανάμεσα σε νέους μουσικούς. Δεξιότητα και τονι-

Τέσσερις δυναμικά ανερχόμενοι μουσικοί με υψηλή μουσικότητα και τις απαραίτητες δεξιότητες.

κή ακρίβεια ήταν σε πολύ υψηλό επίπεδο και διευκόλυναν όλες τις επιλογές τους. Ερωτήματα υπήρχαν, όμως, σχετικά με αυτές τις επιλογές, ιδιαίτερα όσες

Σταθερή συνιστώσα όλης της βραδιάς ήταν η εξαιρετική ποιότητα ήχου καθενός από τους μουσικούς.

αφορούσαν τις ταχύτερες στο έργο του Σοστακόβιτς αλλά και στο τελευταίο μέρος του κουαρτέτου του Μπετόβεν. Οι πιέσεις που υφίστατο ο Σοστακόβιτς από

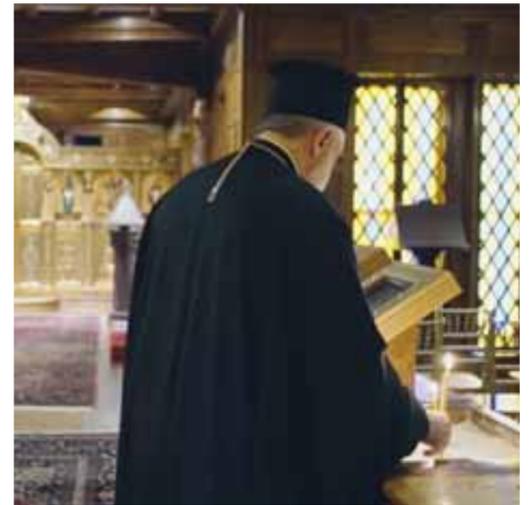
το σοβιετικό καθεστώς κατά την εποχή σύνθεσής του συγκεκριμένου έργου είναι γνωστές. Η πίεση υπό την οποία υποχρεώθηκε να γίνει μέλος του κομμουνιστι-

κού κόμματος και οι σκέψεις του για αυτοκτονία έχουν αφήσει το αποτύπωμά τους στο κουαρτέτο. Ωστόσο αναρωτιέται κανείς εάν όλα αυτά δικαιολογούν τη φρενή-

ρη, στα όρια της υστερίας, απόδοση του «εβραϊκού» θέματος του δεύτερου μέρους του έργου. Σίγουρα δεν υπάρχει κανένας αντίστοιχος λόγος να αποδοθεί το τελευταίο μέρος του μεπεοβενικού κουαρτέτου αρ. 9 με ανάλογα απίστευτη ταχύτητα, η οποία δεν επέτρεπε στις μουσικές παραγράφους να αποκτήσουν τον χώρο τους και στη μουσική να ανασάνει.

Στα πρώτα τρία μέρη του «Ραζουμόφσκι» η ερμηνεία των μουσικών ήταν εξίσου δυναμική, αλλά πολύ πιο μετρημένη και στιλιστικά επιτυχημένη.

Το λικνιστικό «αντάντε» απέκτησε συναισθηματικές εντάσεις χάρη στους τονισμούς αλλά και στην πλαστικότητα του α' βιολιού, ενώ το ακόλουθο «μενουέτο» ξεχώρισε για την ευγένειά του. Σταθερή συνιστώσα όλης της βραδιάς ήταν η εξαιρετική ποιότητα ήχου καθενός από τους τέσσερις μουσικούς, η οποία προσδιόρισε το αποτέλεσμα και δεν χάθηκε ούτε κατά τη διάρκεια των πιο αθλητικών σημείων της ερμηνείας. Η πρώτη ύλη υπάρχει με το παραπάνω. Η επεξεργασία της μπορεί δώσει εξαιρετικούς καρπούς.

Ο αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος ανάβει ένα κερι. Για τον ίδιο, η ορθόδοξη πίστη δεν έχει την παραμικρή δυσκολία να δεχθεί την Τ.Ν., «στον βαθμό που αυτή υπηρετεί τον άνθρωπο».

Ένα παιδί και μια μηχανή. Παίζουν και αλληλεπιδρούν. Η μηχανή μαθαίνει. Να κινείται, να μιλάει, να κρίνει, να παίρνει αποφάσεις. «Το ερώτημα εάν η Τ.Ν. μπορεί να δημιουργήσει ανθρώπινη συνείδηση μου κέντρισε την περιέργεια. Ετσι, αποφάσισα να βουτήξω σε ένα καινούργιο και ενδιαφέρον περιβάλλον, γεμάτο ερωτηματικά», λέει η Νικόλ Αλεξανδροπούλου.

Και ο Θεός έπλασε τη Νοημοσύνη

Η Ν. Αλεξανδροπούλου μιλάει στην «Κ» για το ντοκιμαντέρ της «In the Image of Human. Τεχνητή Νοημοσύνη και Ορθοδοξία»

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΜΑΤΘΑΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Το νέο ντοκιμαντέρ της Νικόλ Αλεξανδροπούλου με τίτλο «In the Image of Human... Τεχνητή Νοημοσύνη και Ορθοδοξία» παρουσιάστηκε στο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης και για πρώτη, ίσως, φορά θέτει στο μικροσκόπιο τη σχέση της ορθόδοξης πίστης με την αναπτυσσόμενη βιομηχανία της τεχνητής νοημοσύνης.

Η Νικόλ Αλεξανδροπούλου, παραγωγός και σκηνοθέτις σειράς επιτυχημένων τηλεοπτικών ντοκιμαντέρ («Από αγκάθι ρόδο», «Εν γυναιξί» κ.λπ.), καθώς και οργανώτρια θεαμάτων όπως η μουσική βραδιά «Εκτοπία» στο Φεστιβάλ Ναυπλίου του 2021 (και ιδρύτρια του επίσημου Athens Fashion Film Festival), δέχθηκε μια πρόσκληση από το Ελληνικό Ίδρυμα Ερευνών, το οποίο από το 2016 έχει ξεκινήσει ένα εκτενές πρόγραμμα από ντοκιμαντέρ που έχουν να κάνουν με τη σχέση της θρησκείας και των επιστημών ανά τον κόσμο, με την υποστήριξη της John Templeton Foundation. «Η πρόταση ήταν να γυρίσω ένα σχετικό ντοκιμαντέρ», λέει στην «Κ». Το ίδρυμα, με τον διευθυντή του και υπεύθυνο των ιστορικών ερευνών Ευθύμιο Νικολαΐδη (ο οποίος συνοπγράφει το σενάριο), είχε ήδη προχωρήσει σε μια ερευνητική εργασία, πάνω στα στοιχεία της οποίας βασίστηκε η ταινία.

«Επέλεξα το θέμα της Τ.Ν. και της σχέσης της με την Ορθοδοξία», συνεχίζει η Ν. Αλεξανδροπούλου. «Αυτό ήταν το 2021, όταν κανένας μας δεν ήξερε τι πραγματικά σημαίνει τεχνητή νοημοσύνη, καθώς δεν είχε μπει ακόμη στην καθημερινή μας ζωή, επρόκειτο απλά για κάτι που είχε να κάνει με τα κινητά μας τηλέφωνα. Ούτε το ChatGPT δεν ξέραμε ακόμη. Ομως, το ερώτημα που έθετε το συγκεκριμένο θέμα, δηλαδή εάν η Τ.Ν. μπορεί να δημιουργήσει ανθρώπινη συνείδηση, ετσι, αποφάσισα να βουτήξω σε ένα καινούργιο και ενδιαφέρον περιβάλλον, γεμάτο ερωτηματικά. Η πρώτη πρόκληση ήταν να γνωρίσω αυτόν τον κόσμο και η δεύτερη πώς μπορώ να καταστήσω το θέμα που διάλεξα ελκυστικό για το κοινό. Πο-

Η σκηνοθέτις Νικόλ Αλεξανδροπούλου περιγράφει την εμπειρία της από τα γυρίσματα του ντοκιμαντέρ.

«Δεν είναι ανυπακοή προς τον Θεό να προσπαθεί ο άνθρωπος να ανακαλύψει τους νόμους που ο ίδιος έθεσε στον κόσμο», λέει ο αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ελπιδοφόρος.

τέ όμως δεν φαντάστηκα πόσο σύντομα αυτό θα βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και του προβληματισμού όλων μας. Στο ντοκιμαντέρ ακούγονται απόψεις του αρχιεπισκόπου Αμερικής Ελπιδοφόρου και του Ρουμάνου π. Ραζβάν Ιονέσκου, αντιπρύτανη του Κέντρου Σπουδών και Ερευνών του Ινστιτούτου Dumitru Staniiloae στο Παρίσι, εφημερίου του ορθόδοξου παρεκκλήσιου που βρίσκεται στο υπόγειο της μεγάλης και γνωστής εκκλησίας του Αγίου Σουλπικίου, ο οποίος είναι όχι μόνο θεολόγος αλλά και επιστήμονας, ιστορικός και μηχανολόγος».

Συμμετέχουν επίσης ο Μιχάλης Μπλέτσας, διευθυντής του Media Lab στο MIT, «του φοβερού εργαστηρίου που ξεκίνησε το θέμα της Τ.Ν. από τη δεκαετία του 1950, όταν άρχισαν οι έρευνες για όσα βλέπουμε εμείς σήμερα». Ακόμη, μιλούν οι Γεωργία Κούτρικα, διευθύντρια του αντίστοιχου τμήματος στο Ίδρυμα «Αθηνά», που ασχολείται με θέματα εκτεταμένης Τ.Ν. από τον τομέα της ιατρικής και η νευροεπιστήμων

(neuroscientist), Χριστίνα Δάλλα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Φαρμακολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ και πρόεδρος της Μεσογειακής Εταιρείας για τις νευροεπιστήμες. Επίσης, ο δρ Αλεξί Νέστερουκ, επιστημονικός ερευνητής στις θεολογικές, ψυχαναλυτικές και ιστορικές αναζητήσεις του Πανεπιστημίου SMT της Αγίας Πετρούπολης που διδάσκει και στην Αγγλία, «ένα μεγάλο μυστικό που πρόσβαση σε όλες τις εξελίξεις πάνω στο θέμα».

Ζήτηση συνείδησης

Σύμφωνα με τον αρχιεπίσκοπο Ελπιδοφόρο, ο οποίος ήταν σαφέστατος και ήθελε να μιλήσει ως εκπρόσωπος της Ορθοδοξίας, «η Εκκλησία πρέπει να πάρει θέση σ' αυτό το θέμα, διότι εγείρει διλήμματα προσωπικής ελευθερίας και αυτονομίας του ανθρώπου, για τα οποία η ορθόδοξη πίστη είναι πάντα τοποθετημένη. Ο Θεός θέλει τον άνθρωπο να είναι ελεύθερο» και ένα από τα θέματα που απασχολούν τον αρχιεπίσκοπο αφορά ακριβώς το αν η Τ.Ν. θα επηρεάσει την ελευθερία του ανθρώπου.

«Δεν νομίζω ότι η ορθόδοξη πίστη έχει κάποια δυσκολία να δεχθεί την Τ.Ν., στον βαθμό που αυτή υπηρετεί τον άνθρωπο. Το λεγόμενο «πίστευε και μη ερεύνα» δεν υπάρχει πουθενά στην Αγία Γραφή. Μάλιστα υπάρχει το ακριβώς αντίθετο. «Ερευνάτε τας γραφάς». Στην Ορθοδοξία δεν υπήρξε ποτέ σύγκρουση ή διαφωνία μεταξύ πίστης και επιστήμης. Δεν είναι ανυπακοή προς τον Θεό να προσπαθεί ο άνθρωπος να ανακαλύψει τους νόμους που ο ίδιος έθεσε στον κόσμο. Ο Θεός δεν είχε ανάγκη

να δημιουργήσει τον υλικό κόσμο. Η αιτία της δημιουργίας του είναι η αγάπη. Όταν έπλασε τον άνθρωπο, εμφύσησε στο πρόσωπό του πνοή ζωής. Γι' αυτό λέμε ότι ο άνθρωπος έχει δημιουργηθεί κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού. Όλα τα άλλα δημιουργήματα είναι αποτελέσματα εντολής του Θεού. Είπε να γίνει ο ουρανός και έγινε. Είπε να γίνει η Γη και έγινε. Είπε να γίνουν τα ζώα και έγιναν. Ομως, επειδή το πνεύμα και ετυμολογικά συνδέεται με την πνοή, αυτό που ξεχωρίζει τη δημιουργία του ανθρώπου και τον κάνει άνθρωπο είναι τα ιδιαίτερα χαρίσματα που του εμφύσησε ο Θεός. Γιατί από τα βιολογικά όντα μόνο ο άνθρωπος έχει συνείδηση. Τα υπόλοιπα βιολογικά όντα, όπως τα ζώα, έχουν ένστικτο, δεν έχουν συνείδηση. Ακόμη κι αν ο άνθρωπος κατορθώσει να δημιουργήσει ένα ζωικό DNA του, αλλά στο ένστικτο του ζώου δεν μπορεί, νομίζω, να παρέμβει. Δυσκολεύομαι να φανταστώ ότι μπορεί να μεταφέρει το ένστικτο μιας κατσαρίδας σε μια γάτα και να την κάνει να συμπεριφέρεται σαν κατσαρίδα».

Ο αξιακός κώδικας

Ο Μιχάλης Μπλέτσας, από την έδρα του στο MIT, εξηγεί ότι «ένας όρος που χρησιμοποιούμε από πολύ νωρίς είναι ο όρος «εκτεταμένη νοημοσύνη», διότι η σημερινή Τ.Ν. δεν δουλεύει όπως ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Επομένως, μπορεί να πει κανείς ότι αυτή τη στιγμή απομακρυνόμαστε λίγο από την κατανόηση της πραγματικής ανθρώπινης νοημοσύνης, αλλά της δίνουμε πά-

Η αφίσα του φιλμ το οποίο προβλήθηκε στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ της Θεσσαλονίκης.

«Το κρίσιμο ερώτημα είναι, τι αξιακό σύστημα θα περάσουμε στην τεχνητή νοημοσύνη», σχολιάζει ο Μιχάλης Μπλέτσας, διευθυντής του Media Lab στο MIT.

ρα πολύ ισχυρά εργαλεία για να πάμε παρακάτω στις επιδιώξεις μας ως είδος. Προς τον παρόν η Τ.Ν. βασίζεται στο δικό μας αξιακό σύστημα. Στα λογισμικά μηχανήματα περνούμε δεδομένα βασισμένα στις δικές μας αξίες. Και το κρίσιμο ερώτημα είναι, τι αξιακό σύστημα θα περάσουμε στην τεχνητή νοημοσύνη; Ποια θα είναι τα δεδομένα που θα εισάγουμε στα λογισμικά μηχανήματα; Θα βασίζονται στα αξιακά δεδομένα της σημερινής παγκόσμιας κοινωνίας; Αυτό είναι φλέγον θέμα. Διότι στην Αμερική, για παράδειγμα, το λογισμικό μιας μεγάλης τράπεζας έκοβε τα δάνεια από τους μαύρους, ενώ σε άλλες εταιρείες δεν έδιναν δουλειές σε γυναίκες. Δηλαδή, οι συγκεκριμένες οργανώσεις είχαν εισαγάγει στα λογισμικά τους συγκεκριμένα δεδομένα για το, κατ' αυτούς, επιθυμητό αποτέλεσμα». Ο Μιχάλης Μπλέτσας εξηγεί ότι «είναι πολύ δύσκολο να προγραμματίσουμε μέσα στα λογισμικά μηχανήματα, στους αλγορίθμους, τι είναι δικαιοσύνη ή αμερόληπτο. Γι' αυτό δεν πρέπει να περνάμε στα μηχανήματα μόνο πραγματικά δεδομένα, δηλαδή αυτά που υποκειμενικά

θέλουμε, γιατί στον πραγματικό κόσμο δεν βρίσκουμε πάντα τα επιθυμητά αξιακά στοιχεία, όπως τη δικαιοσύνη και την αμεροληψία. Αυτό είναι το πρόβλημα. Δεν πρέπει να εμπιστευόμαστε τους αλγορίθμους. Πρέπει πάντα να βάζουμε τον άνθρωπο μέσα στη διαδικασία. Γι' αυτό μιλάμε για «εκτεταμένη νοημοσύνη και όχι για Τ.Ν.». Πρέπει να μιλάμε για τον άνθρωπο με τη μηχανή και όχι για τον άνθρωπο ή τη μηχανή».

Τ.Ν. και περιβάλλον

Ο Ρώσος επιστήμων δρ Νέστερουκ –τον οποίο δεν μπορούσαμε να δούμε στην Αγία Πετρούπολη, όπου επρόκειτο να πάμε την ημέρα μετά την έναρξη του πολέμου με την Ουκρανία, αλλά καταφέραμε έξι μήνες αργότερα να τον φέρουμε στην Αθήνα– έθεσε άλλο ένα υπαρξιακό δίλημμα σε σχέση με τη ραγδαία ανάπτυξη και εξέλιξη της Τ.Ν: τον αντίκτυπο της στο περιβάλλον, «κάτι που πρέπει να σκεφτούμε πολύ σοβαρά. Η Τ.Ν. θα επιβαρύνει πολύ το περιβάλλον σε ολόκληρο τον πλανήτη, επειδή τα μεγάλα λογισμικά μηχανήματα λειτουργούν και απορροφούν τεράστιες ποσότητες ενέργειας. «Νικόλ, μπορεί μια μέρα στην Αθήνα να έχουμε Τ.Ν., αλλά να μην έχουμε φως, να μην έχουμε ταβερνάκια να πάμε να φάμε!», μου είπε, όχι αστειευόμενος, αυτός ο περιεργός, ιδιάζων άνθρωπος. Αλλιώς φλέγον θέμα που τέθηκε από τον Ρώσο επιστήμονα ήταν αν η Τ.Ν. θα είναι με ή χωρίς σώμα, πράγμα που αλλάζει ριζικά το όλο θέμα. «Αυτό πλέον έχει συμβεί. Έχουν ήδη κατασκευαστεί τεχνητά όντα με σώμα, όπως η «Σοφία», την οποία βλέπουμε να μας μιλάει στην ταινία».

Μέχρι τώρα τουλάχιστον η Τ.Ν. δεν είναι σε θέση να δημιουργήσει ανθρώπινη συνείδηση. Ομως, οι ίδιοι οι επιστήμονες είναι αντιμετώπιση με μερικά ακόμη αναπάντητα ερωτήματα σχετικά με το δυνητικά επικίνδυνο μέλλον της. Ο π. Ραζβάν Ιονέσκου, στο τέλος παραπέμπει σε μια σκέψη του Αποστόλου Παύλου, που διατυπώθηκε πριν από 2.000 χρόνια στην Α' προς Κορινθίους επιστολή του. «Πάντα μοι έξεστιν, αλλ' ου πάντα συμφέρει». Δηλαδή, «όλα μου επιτρέπονται, αλλά δεν είναι προς όφελός μου όλα»...

Γαστρονόμος

Π
Α
Σ
Χ
Α

ΣΤΗΝ
ΚΩΝ
ΣΤΑ
ΝΤΙ
ΝΟΥ
ΠΟ
ΛΗ

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΒΟΣΠΟΡΟ
ΣΤΟ ΠΕΡΑΝ

Αυθεντικές
συνταγές και
αναμνήσεις από
τους Ρωμιούς
της Πόλης

ΚΥΡΙΑΚΗ
21/4

Η ΜΑΡΙΛΕΝΑ
ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
ΜΑΣ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ
ΓΕΥΣΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Τυρόπουλλες και
πασκιές: Δύο
ιδιαίτερα ζυμώματα
της Πάφου για
το Πάσχα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

THE CYPRUS